

ΑΤΕΙ Καλαμάτας

Σχολή : Διοίκησης & Οικονομίας

Τμήμα : Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Θέμα Πτυχιακής Εργασίας : « Η συμμετοχή των Δήμων

της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην υλοποίηση

των προγραμμάτων του Π.Ε.Π. 2000 - 2006 »

Εισηγήτρια : Μαραβά Νεκταρία

Σπουδάστρια : Βλάχου Καλλιόπη

Η συμμετοχή των Δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην υλοποίηση των προγραμμάτων του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006

Περιεχόμενα

Σελίδα

Πρόλογος	6
Εισαγωγή	7

Μέρος 1^ο

Κεφάλαιο 1^ο

Η έννοια και η εξέλιξη του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα. Η χωρική διάσταση του προγραμματισμού και ο ρόλος της ΤΑ

1.1 Η έννοια του Περιφερειακού Προγραμματισμού.....	9
1.2 Η εξέλιξη του περιφερειακού προγραμματισμού στην Ελλάδα	13
1.2.1 Βασικές περίοδοι περιφερειακού προγραμματισμού	13
1.2.2 Προγράμματα οικονομικής και περιφερειακής	15
1.2.2.1 Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981 - 1985.....	16
1.2.2.2 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983 - 1987	16
1.2.2.3 Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα 1986-92	17
1.2.2.4 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988 - 1992	19
1.2.2.5 Το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 1989-93.....	19
1.2.2.6 Το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 1994 -99.....	20
1.2.2.7 Το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 2000-2006	21
1.3 Ο θεσμός των Π.Ε.Π. ως μέσων περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε για την άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων	23
1.3.1 Ορισμός των Π.Ε.Π.	23
1.3.1.1 Διαδικασία ένταξης των έργων στο Π.Ε.Π. 2000-06	24
1.3.1.2 Το σύστημα διαχείρισης , παρακολούθησης και ελέγχου των Προγραμμάτων Π.Ε.Π. 2000-06	28
1.3.1.2 α Διαχειριστική Αρχή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	28
1.3.1.2 β Επιτροπές Παρακολούθησης των Ε.Π. 2000-06	30
1.3.1.2 γ Η Αρχή Πληρωμής	31
1.3.1.2 δ Διαδικασία και όργανα Διαχειριστικού και Δημοσιονομικού Ελέγχου των Προγραμμάτων	31
Βιβλιογραφία	33

Μέρος 2^ο

Κεφάλαιο 2^ο

Η περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας και τα βασικά της χαρακτηριστικά που συνθέτουν την ιδιαίτερη θέση της στον Ελλαδικό χώρο . Ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης .

2.1 Ταυτότητα περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	34
2.2 Παραγωγικό περιβάλλον Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	37
2.3 Υποδομές ποιότητα ζωής	39
2.4 Ενδοπεριφερειακή Ανάλυση Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας	44
2.5 S.W.O.T. Ανάλυση Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας	45
Βιβλιογραφία	53

Κεφάλαιο 3^ο

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας

3.1 Βασικοί Στόχοι & Περιεχόμενα του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 -2006	55
3.2 Φυσικό και οικονομικό περιεχόμενο των Αξόνων Προτεραιότητας του 3 ^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας	58
3.2.1 Άξονας Προτεραιότητας 1: Διεύρυνση Ευκαιριών Απασχόλησης - Μείωση της Ανεργίας.....	58
3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2: Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας	59
3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3: Ενίσχυση Αστικών Περιοχών	61
3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4: Αναδιάρθρωση Τοπικής Οικονομίας - Ενίσχυση Εξωστρέφειας Επιχειρήσεων	63
3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5: Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου	65
3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6: Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ορεινών - Παραλίμνιων Περιοχών	69
3.2.7 Άξονας Προτεραιότητας 7: Τεχνική Βοήθεια	71
3.3 Η χρηματοδότηση του 3 ^{ου} Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας	72
3.4 Πορεία Υλοποίησης Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας έως 31/3/2004	73
Βιβλιογραφία	78

Κεφάλαιο 4^ο

Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της Χώρας στα Π.Ε.Π. και στα Τ.Ε.Π. 2000-2006

4.1 Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της Χώρας στα Π.Ε.Π. και στα Τ.Ε.Π. 2000-2006	79
4.2 Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στα έργα του Ταμείου Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2000 -06	81
4.3 Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες	82

4.4 Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στην υλοποίηση Διαδημοτικών έργων	83
4.5 Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα για την πορεία εφαρμογής των Ε.Π. κατά το 2003	84
Βιβλιογραφία	87

Κεφάλαιο 5^ο

Η συμμετοχή των δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην υλοποίηση των έργων του Π.Ε.Π. 2000 - 2006

5.1 Η συμμετοχή των δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας και στο Τ.Ε.Π. για την προγραμματική περίοδο 2000 -06	89
5.1.1 Η συμμετοχή των Δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στο Π.Ε.Π. 2000 -06 για την ανάπτυξη των υποδομών μεταφορών	95
5.1.2 Το Π.Ε.Π. για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος - Οι παρεμβάσεις από τους Δήμους Δυτικής Μακεδονίας	97
5.1.3 Παρεμβάσεις στα πλαίσια του 3 ^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας για την βελτίωση των κοινωνικών υποδομών , από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.	100
Βιβλιογραφία	101

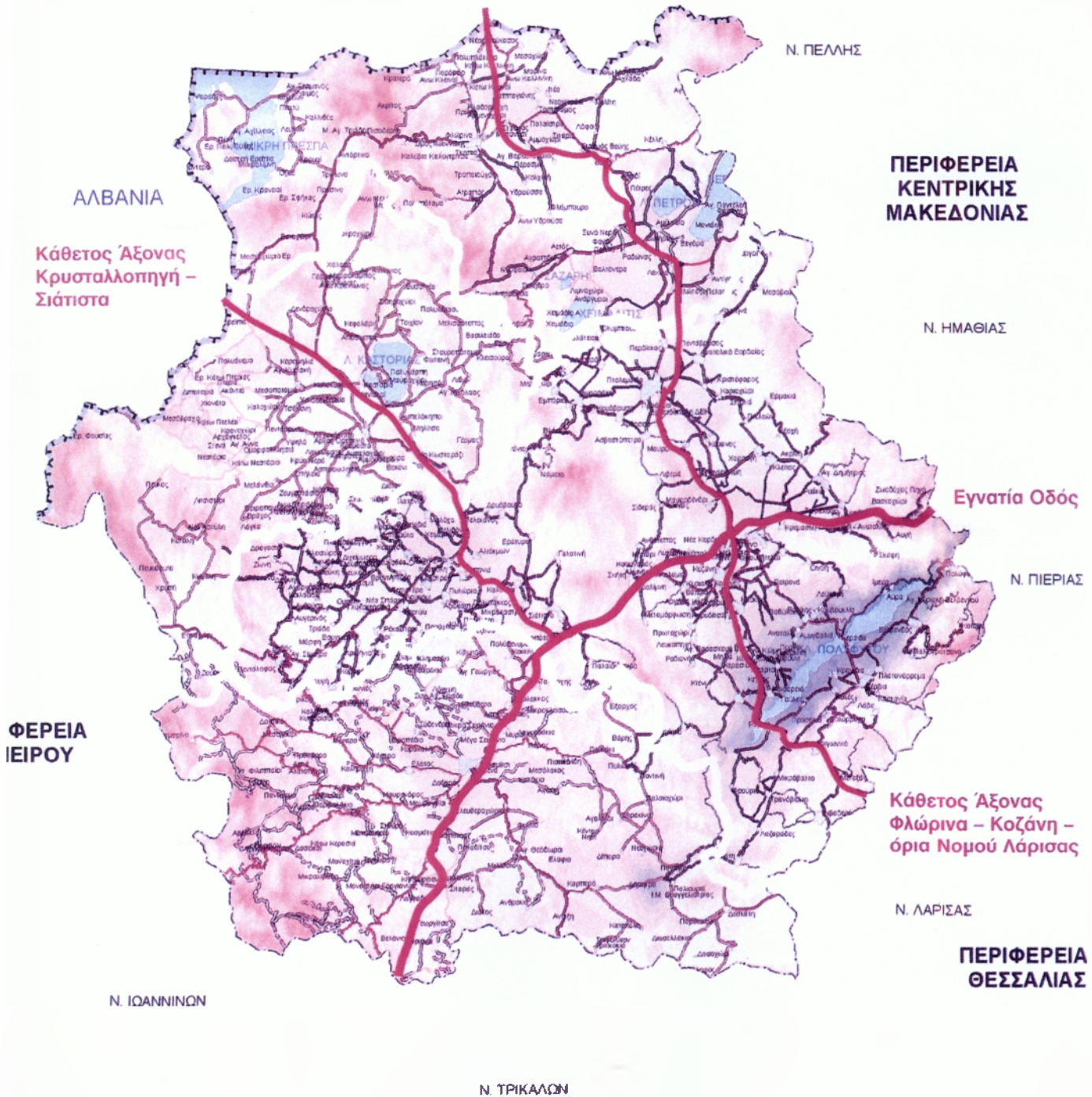
Κεφάλαιο 6^ο

Η πορεία υλοποίησης του Π.Ε.Π. από τους 10 ενδεικτικούς Δήμους της Μακεδονίας - Παράθεση έρευνας πεδίου

6.1 Καταγραφή χαρακτηριστικών των 10 πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α	104
6.2 Αναπτυξιακοί Στόχοι των εξεταζόμενων Δήμων	107
6.3 Αποτελέσματα έρευνας πεδίου αναφορικά με την πορεία υλοποίησης δράσεων της τρίτης προγραμματικής περιόδου 2000 - 06 για τους εξεταζόμενους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.	108
Βιβλιογραφία	122
Συμπεράσματα - Προτάσεις	123
Επίλογος	127
Βιβλιογραφία	129
Παράρτημα	130

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Π.Γ.Δ.Μ.

Πρόλογος

Η Ευρωπαϊκή Περιφερειακή πολιτική είναι κατά κύριο λόγο πολιτική αλληλεγγύης .

Κατ' αυτόν τον τρόπο συμβάλλει στην κάλυψη της καθυστέρησης των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών , στην ανασυγκρότηση των προβληματικών βιομηχανικών περιοχών , στη διαφοροποίηση των αγροτικών περιοχών που πλήττονται από γεωργική παρακμή , καθώς επίσης και στην αναζωογόνηση των υποβαθμισμένων αστικών συνοικιών .

Η Περιφερειακή Πολιτική είναι επίσης συγκεκριμένη πολιτική . Βοηθά τους ανθρώπους να βρουν απασχόληση και να ζουν με ευνοϊκότερες συνθήκες στις χώρες τους , στις περιφέρειες τους , στις συνοικίες τους , στους οικισμούς τους . Χάρη στην πολιτική αυτή , υπάρχουν σήμερα αυτοκινητόδρομοι , τρένα μεγάλης ταχύτητας ή έχουν δημιουργηθεί ή ανακαινιστεί αεροδρόμια που συνδέουν τις αποκεντρωμένες περιφέρειες με τα μεγάλα κέντρα οικονομικής ανάπτυξης . Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις δημιουργούνται σε απομακρυσμένες περιφέρειες . Το περιβάλλον βελτιώνεται σε περιοχές που κάποτε αποτελούσαν θύλακες βαριάς βιομηχανίας . Η κοινωνία των πληροφοριών διεισδύει στην ύπαιθρο . Υπηρεσίες εκπαίδευσης και αναψυχής εγκαθίστανται στα περίχωρα των πόλεων . Αυτά αποτελούν συγκεκριμένα παραδείγματα δράσης της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής μαζί με τους τοπικούς φορείς .

Σήμερα , η χρηματοδότηση που χορηγείται για την Περιφερειακή Πολιτική , αντιπροσωπεύει πλέον του ενός τρίτου του συνολικού προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Αυτές οι χρηματοδοτήσεις μειώνουν τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών , καθώς και τις διαφορές μεταξύ των Ευρωπαίων .

Για την περίοδο 2000 - 2006 , η Ευρωπαϊκή Πολιτική έχει μεταρρυθμιστεί : οι περιφερειακές ενισχύσεις επικεντρώθηκαν σε μεγαλύτερο βαθμό , η διαχείρισή τους έχει αποκεντρωθεί , και έχουν ενισχυθεί οι εταιρικές σχέσεις μεταξύ των τοπικών οικονομικών παραγόντων και των « Βρυξελλών » .

Τα κράτη , οι περιφέρειες , οι τοπικές αρχές και η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζονται σε αμοιβαία σύμπνοια . Τα κράτη , οι περιφέρειες και οι τοπικές αρχές πρέπει να χαράζουν και να υλοποιούν τις αναπτυξιακές πολιτικές τους , ενώ η Ένωση πρέπει να μεριμνά ώστε αυτές οι περιφερειακές στρατηγικές να ενσωματώνονται σε μία κοινοτική διάσταση και να αναλαμβάνει τις ευθύνες της κατά την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δαπανών που πραγματοποιούνται με την ενίσχυση των κοινοτικών ταμείων .

Η επιτυχία της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής , βασίζεται σε σταθερές εταιρικές σχέσεις και συνεργασίες με τις εθνικές και κοινοτικές αρχές και , βεβαίως , σε μία σημαντική ικανότητα καινοτομίας .

Ένα από τα μέσα για την άσκηση της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής πολιτικής είναι ο Θεσμός των ΠΕΠ , ο οποίος αναλύεται στην παρούσα πτυχιακή εργασία .

-Εισαγωγή

Στόχος της παρούσας πτυχιακής εργασίας αποτελεί η αποτύπωση με έρευνα πεδίου στους Δήμους της συγκεκριμένης περιφέρειας για την συμμετοχή τους ή μη σε έργα / δράσεις που χρηματοδοτούνται από το ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 και την επακόλουθη συσχέτιση μεταξύ τους .

Η εργασία αποτελείται από δύο μέρη :

Α) Στο πρώτο μέρος - γενικό γίνεται μια προσπάθεια για την αποτύπωση της έννοιας της Περιφερειακής Πολιτικής όπως αυτήν ασκείτε από την Ευρωπαϊκή Ένωση . Πιο συγκεκριμένα γίνεται μια εκτενέστερη αναφορά με μια σύντομη ιστορική αναδρομή στον « Θεσμό » της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής και τον « Θεσμό » του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα . Επίσης αναλύεται « Θεσμός » των Π.Ε.Π , ως μέσων για την άσκηση της Ευρωπαϊκής Περιφερειακής Πολιτικής .

Β) Στο δεύτερο μέρος , που αποτελεί και το ειδικό πλέον κομμάτι της πτυχιακής εργασίας , γίνεται μια προσπάθεια για την αποτύπωση της ταυτότητας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και συγκεκριμένα γίνεται μια προσπάθεια ώστε να εντοπισθεί ποίο είναι αντικειμενικά το πραγματικό παραγωγικό περιβάλλον της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας , οι υποδομές της , η ποιότητα ζωής και γενικά μια προσπάθεια στο εντοπισθούν ποία είναι τα πραγματικά προβλήματα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας όσον αφορά την ανάπτυξη και τις υποδομές που καθιστούν αναγκαία την υλοποίηση των έργων / δράσεων μέσω των προγραμμάτων του Π.Ε.Π. - Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006 για την άρση των προβλημάτων αυτών .

Επίσης αναλύεται το Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου σε σχέση με το φυσικό - οικονομικό αντικείμενο του και τους άξονες προτεραιότητας και την κατανομή των κοινοτικών και κρατικών πόρων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου στην συγκεκριμένη περιφέρεια .

Ακολουθεί ανάλυση μέσα από μια συσχέτιση των υποβληθέντων προτάσεων και των εγκριμένων προτάσεων προς χρηματοδότηση από το Π.Ε.Π. για τους Δήμους της συγκεκριμένης Περιφέρειας .

Σ' αυτό ακριβώς το σημείο γίνεται παράθεση πρωτογενούς έρευνας που ολοκληρώθηκε μέσα από την υποβολή ερωτηματολογίου που διακινήθηκε σε 10 Δήμους της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας . Βασικός στόχος του ερωτηματολογίου είναι η ασφαλή διεξαγωγή ουσιαστικών συμπερασμάτων όπως κατά πόσο οι Δήμοι υλοποιούν δράσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Τομεακών άλλα και του Περιφερειακού Προγράμματος , ο βαθμός οργάνωσης των Δήμων όσον αφορά την ύπαρξη υποδομών για την ενημέρωση τους για τα ευρωπαϊκά πολιτικά δρώμενα και το μέγεθος των προβλημάτων που υπάρχουν στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση .

Η εργασία κλείνει με την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων (οικονομικών ,

κοινωνικών και γενικά αναπτυξιακών) από την εφαρμογή των προγραμμάτων του τρίτου Π.Ε.Π. , για την Περιφέρεια Δυτ. Μακεδονίας .

Η προσέγγιση του επιλόγου της εργασίας γίνεται από μια πιο κριτική σκοπιά η οποία όμως κριτική δεν παύει σε κάθε της σημείο να είναι προσωπική κριτική .

Μεθοδολογία

Η εργασία εκτός της βιβλιογραφίας και του διαδικτύου , των οποίων η βοήθεια ήταν σημαντική για την σφαιρική αντίληψη του θέματος βασίστηκε στα στοιχεία που προέκυψαν από πρωτογενή έρευνα . Για την συγκέντρωση αυτών των στοιχείων συντάχθηκε ερωτηματολόγιο το οποίο διακινήθηκε σε 10 Δήμους της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και συμπληρώθηκε μετά από προσωπική επικοινωνία με τους Δημάρχους της Περιφέρειας . Η επιλογή των Δήμων έγινε με βάση το πληθυσμιακό τους μέγεθος. Γι' αυτό αρχικώς επιλέχτηκαν οι 4 Δήμοι (Γρεβενών - Φλώρινας - Καστοριάς - Κοζάνης) που αποτελούν έδρες των αντίστοιχων ομώνυμων Νόμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας γιατί έχει μεγάλη σημασία να γνωρίσουμε τις δράσεις που γίνονται από τους μεγάλους Δήμους της Δυτικής Μακεδονίας για την άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και της άρσης της απομόνωσης μέσω της υλοποίησης δράσεων του 3^{ου} Π.Ε.Π. 2000-2006 . Στη συνέχεια έγινε επιλογή άλλων 6 Δήμων , οι οποίοι είναι από τους πιο μικρούς θα λέγαμε της Δυτικής Μακεδονίας και αυτό για να γίνει η σύγκριση με τους μεγάλους και να διαπιστωθούν τα πραγματικά προβλήματα που υπάρχουν στην πορεία υλοποίησης του Π.Ε.Π. άλλα και στην έλλειψη υποδομών για την ενημέρωση τους για τα ευρωπαϊκά δρώμενα .

Η έρευνα μου επέτρεψε να προβώ στην διεξαγωγή συμπερασμάτων σχετικά με την πορεία της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΠΕΠ 2000 - 2006 από την πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας .

Αξίζει να σημειωθεί ότι η διακίνηση του ερωτηματολογίου έγινε μέσω E-mail - και σ' αυτό ακριβώς το σημείο η βοήθεια του διαδικτύου ήταν σημαντική - ύστερα από τηλεφωνική επικοινωνία με τους δημάρχους των συγκεκριμένων 10 Δήμων , αλλά και μέσω Fax για τους Δήμους που δεν διέθεταν ηλεκτρονικό ταχυδρομείο .

Ουσιαστικά προβλήματα για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου δεν υπήρξαν -ιδιαίτερα από τους μεγάλους Δήμους που είναι πιο εξοικειωμένοι με τα ευρωπαϊκά θέματα λόγω ύπαρξης υποδομών -και η ανταπόκριση τους ήταν άμεση .

- ΜΕΡΟΣ 1^ο

Κεφάλαιο 1^ο

« Η έννοια και η εξέλιξη του Περιφερειακού Προγραμματισμού στην Ελλάδα. Η χωρική διάσταση του προγραμματισμού και ο ρόλος της ΤΑ »

1.1 Η έννοια του Περιφερειακού Προγραμματισμού .

Σε όλες τις κοινωνίες , ανεξάρτητα από το επίπεδο ανάπτυξης και το σύστημα διοίκησης που επικρατεί σε κάθε περίπτωση , ο προγραμματισμός αποτελεί βασικό εργαλείο στην αναπτυξιακή διαδικασία . Κύρια επιδίωξη του προγραμματισμού είναι η επίτευξη του μεγαλύτερου βαθμού κοινωνικής ευημερίας , που είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί λαμβανομένων υπόψη των υφιστάμενων δυνατοτήτων και περιορισμών .

Ωστόσο , οι διαδικασίες της ανάπτυξης πρέπει απαραίτητα να λαμβάνουν υπ' όψη το γεγονός ότι πραγματοποιούνται στο χώρο . δηλαδή σε συγκεκριμένες περιοχές , που είναι και οι αποδέκτες των εκάστοτε μεταβολών των κοινωνικοοικονομικών συστημάτων . Συνεπώς , ο χώρος αποτελεί θεμελιώδη μεταβλητή στη συνάρτηση της κοινωνικής ευημερίας⁽¹⁾.

Ειδικότερα , η μεταβλητή του χώρου , αν και ενσωματώθηκε με συστηματικό τρόπο σχετικά αργά στην άσκηση της οικονομικής πολιτικής , έχει αποκτήσει μεγάλη σημασία στη διαμόρφωση πολιτικών και προγραμμάτων . Τα προβλήματα που δημιουργούνται από τις κοινωνικές και οικονομικές μεταβλητές επηρεάζουν άμεσα την οργάνωση του χώρου και αντίστροφα επηρεάζονται απ' αυτή . Διαφορετικά επίπεδα ανεργίας από σε περιοχή , διαπεριφερειακές ανισότητες στα εισοδήματα , παρακμή παραδοσιακών κλάδων ορισμένων περιφερειών , ρύπανση του περιβάλλοντος κ.ά. δημιουργούν εντάσεις στο κοινωνικό , οικονομικό και πολιτικό πεδίο .

Η αντιμετώπιση των προβλημάτων αυτών , αποτελεί βασική επιδίωξη της περιφερειακής οικονομικής πολιτικής ή απλά περιφερειακής πολιτικής όπως έχει επικρατήσει να αποκαλείται τα τελευταία χρόνια . Η περιφερειακή πολιτική αποτελεί ένα σύστημα σκοπών ⁽²⁾ , μέσων και φορέων που συνδυάζονται σ' ένα πρόγραμμα για να επιταχύνουν την ισόρροπη μεταβολή της διαπεριφερειακής διάρθρωσης της οικονομίας . Συνεπώς , το βασικό εργαλείο άσκησης της περιφερειακής πολιτικής είναι ο περιφερειακός προγραμματισμός .

(1) , (2) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ . - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , «Περιφερειακός Προγραμματισμός» , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Σε γενικές γραμμές , προγραμματίζω σημαίνει αναλαμβάνω να προσδιορίσω και να κατευθύνω μια δράση ή μια ομάδα δράσεων σήμερα για να πετύχω κάτι συγκεκριμένο στο μέλλον .

Στο πλαίσιο αυτό , ο δημόσιος προγραμματισμός προσδιορίζεται ως μία ομάδα διαδικασιών με τις οποίες οι δημόσιοι φορείς , προσπαθούν να διαμορφώσουν και να καθοδηγήσουν ομάδες μέσων και δράσεων , με στόχο την επίτευξη μίας συγκεκριμένης κατάστασης στο μέλλον , την οποία έχουν προσδιορίσει εκ των προτέρων . Γίνεται κατανοητό ότι ο προγραμματισμός της δράσης του δημοσίου δεν περιορίζεται μόνο στον αποτελεσματικό συντονισμό της εσωτερικής του λειτουργίας . αλλά αναφέρεται στην καθοδήγηση , στο συντονισμό και στην εναρμόνιση της δράσης του ιδιωτικού τομέα για την επίτευξη συγκεκριμένων στόχων , που επιλέγουν οι δημόσιοι φορείς .

Ο περιφερειακός προγραμματισμός συνεπώς , σχετίζεται άμεσα με αυτό που είναι γνωστό ως δημόσιος προγραμματισμός . Ωστόσο , αν και είναι ορθός ο ορισμός του περιφερειακού προγραμματισμού⁽³⁾ ως ένας τύπος ή μία έκφραση του δημοσίου προγραμματισμού , δεν είναι αρκετός για να προσδιορίσει το ακριβές περιεχόμενο του

Το δεύτερο στοιχείο που προσδιορίζει την έννοια του περιφερειακού προγραμματισμού και το οποίο είναι σημαντικό , δίνει έμφαση στη σχέση του προγραμματισμού με την εξέλιξη της κοινωνικοοικονομικής πραγματικότητας στο χώρο: με τη χωρική κατανομή και τις σχέσεις των δραστηριοτήτων μέσα στις περιφέρειες . Ωστόσο , ακόμα και στις περιπτώσεις που ο περιφερειακός προγραμματισμός φαίνεται να ταυτίζεται αποκλειστικά και μόνο με το σχεδιασμό των χρήσεων γης , αυτό εκφράζει ένα μόνο τμήμα του περιεχομένου του . Γιατί , ο περιφερειακός προγραμματισμός προσπαθεί να προσανατολίσει και να διαχειριστεί την αναπτυξιακή διαδικασία , η οποία εκφράζεται από μία αέναη αλλαγή των κοινωνικοοικονομικών σχέσεων μέσα στις περιφέρειες , μέσω του προγραμματισμού και του ελέγχου αυτών στο γεωγραφικό χώρο .

Η δυναμική αυτή διάσταση της έννοιας του περιφερειακού προγραμματισμού προκύπτει άλλωστε από την ίδια την έννοια της περιφέρειας η οποία αποτελεί μία δυναμική γεωγραφική ενότητα ⁽⁴⁾ της όποιας τα όρια προσδιορίζονται από τις διαχρονικές μεταβολές των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών , τις ροές και τις αλληλεξαρτήσεις των χωρικών μονάδων από τις οποίες συντίθεται . Με λίγα λόγια , η περιφέρεια αποτελεί ένα ζωντανό οργανισμό , που αντιδρά στις διάφορες παρεμβάσεις .

Συνεπώς , πρέπει να γίνει απόλυτα κατανοητό ότι η έννοια της περιφέρειας αναφέρεται σε μία αντικειμενική πραγματικότητα και όχι απλά σε ένα ενδιάμεσο διοικητικό επίπεδο μεταξύ του εθνικού και του τοπικού .

(3) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ .- Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , «Περιφερειακός Προγραμματισμός» , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

(4) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ .- Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , «Περιφερειακός Προγραμματισμός» , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Σύμφωνα με τα παραπάνω , ένας ορισμός που μπορεί να δοθεί για τον περιφερειακό προγραμματισμό είναι ο εξής : *Ως περιφερειακός προγραμματισμός⁽⁵⁾ νοείται ο τύπος της δημόσιας δράσης , που σχετίζεται άμεσα με τον έλεγχο της αναπτυξιακής πραγματικότητας , μέσω μιας συστηματικής προσπάθειας προσδιορισμού και προσανατολισμού των δράσεων σε μια δεδομένη κλίμακα χώρου , η οποία είναι κατά κανόνα μεγαλύτερη από την τοπική και μικρότερη από την εθνική και ονομάζεται περιφέρεια προγραμματισμού , με σκοπό τον εκ των προτέρων έλεγχο μιας μελλοντικής , σαφώς προσδιορισμένης χρονικά , αναπτυξιακής κατάστασης .*

Στο πλαίσιο αυτό , γίνεται κατανοητό ότι οι αναπτυξιακές περιφέρειες δεν έχουν ποτέ σταθερά όρια , αλλά για τον προσδιορισμό και ιδίως για την λειτουργία των περιφερειών προγραμματισμού απαιτείται η ακριβής χάραξη των ορίων τους . Έτσι , *οι περιφέρειες προγραμματισμού⁽⁶⁾ είναι γεωγραφικές ενότητες που αποτελούνται από όμορφες χωρικές μονάδες και οριοθετούνται για την άσκηση της περιφερειακής πολιτικής και την εφαρμογή του περιφερειακού προγραμματισμού . Η λειτουργία τους προϋποθέτει ενιαία προγραμματική η και διοικητική δικαιοδοσία , που απαιτείται για το σχεδιασμό , την εφαρμογή , την παρακολούθηση , την αξιολόγηση και την προσαρμογή της περιφερειακής πολιτικής και των αναπτυξιακών προγραμμάτων .*

Στο σύνολο σχεδόν των περιπτώσεων ο περιφερειακός προγραμματισμός ξεκινώντας από την ανάλυση των περιφερειακών δομών , καθορίζει τους βασικούς περιφερειακούς αναπτυξιακούς σκοπούς και προσδιορίζει τις απαραίτητες κατευθύνσεις δράσεων για την επίτευξη των βασικών σκοπών . Αυτός ο προγραμματισμός διαμορφώνεται σε δύο συμπληρωματικά επίπεδα ⁽⁷⁾ :

1) Στο κεντρικό επίπεδο με την κατάρτιση και εφαρμογή Προγραμμάτων Περιφερειακής Ανάπτυξης , που είναι Προγράμματα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης με χωρική διάσταση και στοχεύουν στην ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη , στην ενίσχυση της συνοχής των περιφερειών , στην αξιοποίηση του δικτύου αστικών κέντρων και στη διαμόρφωση της στρατηγικής περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας .

2) Σε περιφερειακό επίπεδο με την κατάρτιση και εφαρμογή Περιφερειακών Προγραμμάτων , που στοχεύουν στην ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας μιας περιφέρειας και στην αντιμετώπιση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων .

Στην πράξη , οι δύο αυτές μορφές συνδυάζονται λειτουργικά μέσω ενός πλαισίου προγραμματισμού . Στο πλαίσιο αυτό , προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο στοχεύουν στην μείωση των διαπεριφερειακών ανισοτήτων και στην ενίσχυση της συνοχής της χώρας και παράλληλα εξειδικεύονται σε επιμέρους περιφερειακά προγράμματα για την αξιοποίηση των συγκριτικών

---

(5),(6), (7) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

πλεονεκτημάτων έκτασης περιφέρειας και για την υποβοήθηση υποβαθμισμένων περιοχών , με στόχο τη μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και την ενίσχυση της συνοχής στο εσωτερικό των περιφερειών .

Ένα πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης δεν μπορεί να αποτελεί το άθροισμα των περιφερειακών προγραμμάτων⁽⁴⁾ . Το πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης εξυπηρετεί τους βασικούς αναπτυξιακούς σκοπούς μιας χώρας , τον εθνικό χωροταξικό σχεδιασμό , την εξειδίκευση του αναπτυξιακού ρόλου των αστικών κέντρων , την ανάπτυξη των δικτύων υποδομών και την ενίσχυση της συνοχής του εθνικού χώρου . Συνεπώς , είναι απαραίτητος ο συντονισμός και η ορθολογική σύνθεση των περιφερειακών προγραμμάτων και του εθνικού προγράμματος περιφερειακής ανάπτυξης για να διασφαλισθεί η αποτελεσματικότητα του προγραμματισμού .

Παράλληλα , ο περιφερειακός προγραμματισμός αποτελεί βασικό μέσο του εθνικού αναπτυξιακού προγραμματισμού και βοηθά στην αποτελεσματικότητά του , για τους εξής λόγους ⁽⁸⁾ :

Α) Η περιφερειοποίηση του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος διευκολύνει τον έλεγχο της συνέπειας και της εφικτότητας των στόχων του , υπό τους περιορισμούς και τις δυνατότητες που θέτει η μεταβλητή του χώρου . Επιπλέον , τα μέτρα των περιφερειακών προγραμμάτων συμπληρώνουν και πολλές φορές εξειδικεύονται στο χώρο τα μέτρα του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος και έτσι εξασφαλίζεται η συνέπεια και αποτελεσματικότητα της εθνικής αναπτυξιακής στρατηγικής .

Β) Η κατάρτιση και εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων διευκολύνει την απογραφή και αξιολόγηση των διαθέσιμων παραγωγικών συντελεστών , καθώς και την επισήμανση συμπληρωματικότητων για την αξιοποίησή τους .

Γ) Η κατάρτιση και εφαρμογή των περιφερειακών προγραμμάτων ενισχύει την αποκέντρωση του συστήματος λήψης αποφάσεων , τη συμμετοχή των τοπικών φορέων στην αναπτυξιακή διαδικασία και κατά συνέπεια διευκολύνει την αποδοχή των στόχων του εθνικού αναπτυξιακού προγράμματος από τον πληθυσμό .

Σήμερα , στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο προγραμματισμός γίνεται πιο συγκεκριμένος και αυστηρός , στο περιεχόμενο , στο θεσμικό πλαίσιο που τον διέπει , στις πηγές χρηματοδότησης , στα χρονοδιαγράμματα , στην παρακολούθηση , στη διαχείριση και στην αξιολόγηση . Έτσι , στον Κοινοτικό Κανονισμό 1260 / 1999 : *ως προγραμματισμός* ⁽⁹⁾ νοείται η διαδικασία οργάνωσης , λήψης αποφάσεων και χρηματοδότησης που πραγματοποιείται σε περισσότερα του ενός στάδια και αποσκοπεί στην εφαρμογή , σε πολυετή βάση , της κοινής δράσης της Κοινότητας και των κρατών - μελών για την επίτευξη των βασικών στόχων τους .

Αυτοί οι βασικοί στόχοι , για την περίοδο 2000 - 2006 , είναι ⁽¹⁰⁾ :

---

(8),(9),(10) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

1. Η προώθηση της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών .
2. Η στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης των περιοχών που αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές δυσκολίες.
3. Η στήριξη της προσαρμογής και του εκσυγχρονισμού των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης , κατάρτισης και απασχόλησης .

Τέλος , εκτός από την οικονομική διάσταση του προγραμματισμού στο χώρο υπάρχει και η φυσική διάσταση ⁽¹¹⁾ , που σε γενικές γραμμές αφορά το σχεδιασμό της φυσικής οργάνωσης του χώρου . Οι δύο αυτές διαστάσεις του προγραμματισμού στο χώρο βρίσκονται σε στενή μεταξύ τους αλληλεξάρτηση και έχουν συμπληρωματικές σχέσεις .

1.2 Η εξέλιξη του περιφερειακού προγραμματισμού στην Ελλάδα .

1.2.1 Βασικές περίοδοι περιφερειακού προγραμματισμού .

Η εμφάνιση και θεμελίωση του περιφερειακού προγραμματισμού στην Ελλάδα διαχρονικά ακολουθεί λίγο πολύ την πορεία των ευρωπαϊκών χωρών . Ο περιφερειακός προγραμματισμός αρχίζει ⁽¹²⁾ μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο , σχεδόν παράλληλα με την προσπάθεια αναπτυξιακού προγραμματισμού σε εθνικό επίπεδο και συμπληρώνεται με διάφορα νομοθετήματα για την ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης , καθώς επίσης και με σταδιακή βελτίωση του πλαισίου προγραμματισμού και διοικητικής αποκέντρωσης της χώρας . Ωστόσο , για αρκετό καιρό ακολουθείτο η πρακτική της χρηματοδότησης μεμονωμένων έργων εκτός συγκεκριμένου - ειδικού προγραμματικού πλαισίου για την περιφερειακή ανάπτυξη . Το σκηνικό αυτό αλλάζει ουσιαστικά με την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και πιο συγκεκριμένα με την έναρξη της εφαρμογής των Μεσογειακών Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων το 1986 ⁽¹³⁾ , που για πρώτη φορά τίθεται σε εφαρμογή η διαδικασία εκπόνησης και υλοποίησης πολυταμειακών περιφερειακών και τομεακών , με σαφή χωρική διάσταση , επιχειρησιακών προγραμμάτων . Ειδικότερα , η πορεία θεμελίωσης του περιφερειακού προγραμματισμού στην Ελλάδα αποτυπώνεται σε τέσσερις περιόδους ⁽¹⁴⁾ , οι οποίες είναι :

---

(11),(12),(13),(14) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ . - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

1^η Περίοδος (1948 - 1964)

Αφορά την πρώτη μεταπολεμική περίοδο⁽¹⁵⁾ και στην προσπάθεια ανασυγκρότησης της χώρας . Η έναρξη της πορείας της περιφερειακής πολιτικής και του προγραμματισμού , εντάσσεται στις πρώτες προσπάθειες προγραμματισμού της εθνικής οικονομικής ανάπτυξης. Ήδη από το 1948 είχαν αρχίσει να εφαρμόζονται πολιτικές για την ενίσχυση της βιομηχανικής «περιφερειακής ανάπτυξης και για την προστασία της επαρχιακής βιομηχανίας . Αφορούσαν κυρίως αυξημένες αποσβέσεις , παρακρατήσεις κερδών για να επενδυθούν σε επεκτάσεις κ.λ.π. . Ουσιαστικά ωστόσο , η θεμελίωση της περιφερειακής πολιτικής στη χώρα μας άρχισε στο τέλος της δεκαετίας του 1950 μαζί με τις πρώτες προσπάθειες προγραμματισμού της οικονομικής ανάπτυξης . Συγκεκριμένα για πρώτη φορά στο « Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης της Ελλάδος 1960 - 1964 » τέθηκε η ανάγκη άσκησης περιφερειακής πολιτικής για να αντιμετωπισθεί το περιφερειακό πρόβλημα .

2^η Περίοδος (1964 - 1970)

Η περίοδος αυτή⁽¹⁶⁾ , μπορεί να χωριστεί σε δύο υποπεριόδους . Η πρώτη αφορά την δεκαετία 1964 - 1974 , που χαρακτηρίζεται από την καθιέρωση χρηματοδοτικών κινήτρων , το διαχωρισμό των περιφερειών ανάλογα με το αναπτυξιακό τους επίπεδο , την εφαρμογή ειδικών προγραμμάτων για υπανάπτυκτες περιοχές , την ίδρυση Βιομηχανικών περιοχών , την υποτυπώδη ενίσχυση πολιτικού συστήματος αστικών κέντρων , την ενεργοποίηση των Υπηρεσιών Περιφερειακής Ανάπτυξης κ.ά. . Αλλά και στην επόμενη χρονική περίοδο μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 1970 η περιφερειακή πολιτική και ο προγραμματισμός κινούνται στις ίδιες περίπου κατευθύνσεις . Έτσι , στην περίοδο 1975 - 1979 δίνεται έμφαση στην παροχή κινήτρων για την ανάπτυξη των παραμεθόριων περιοχών , καθιερώνεται η ενίσχυση των επιχειρήσεων ανάλογα με τον κλάδο που ανήκουν , χρησιμοποιούνται ευρύτερα τα πιστωτικά κίνητρα και ενισχύονται τα ειδικά προγράμματα περιοχών (π.χ. για το νομό Έβρου) , καθώς και τα προγράμματα υποδομής (π.χ. Βιομηχανικές Περιοχές , υποδομές μεταφορών κ.λ.π.) .

3^η Περίοδος (1980 - 1986)

Η περίοδος αυτή αρχίζει με την ένταξη της χώρας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα⁽¹⁷⁾ και την προσπάθεια σταδιακής σύνδεσης της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής με την περιφερειακή πολιτική της Ε.Ο.Κ. , με κορύφωση την ψήφιση του νόμου 1116/81 που κύριο χαρακτηριστικό του είναι η εντατικοποίηση των παρεμβάσεων με την καθιέρωση των επιδοτήσεων κεφαλαίου με περιφερειακή

(15),(16),(17) Παπαδάσκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

κλιμάκωση , την ύπαρξη του πρώτου ειδικού « Προγράμματος Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981 - 1985 » και την είσπραξη των πρώτων ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και των πρώτων δανείων από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων . Ακολουθεί η ψήφιση του νόμου 1262/82 , ο οποίος ενισχύει τις αποκεντρωτικές διαδικασίες και η κατάρτιση του « Πενταετούς Προγράμματος 1983 - 1987 » , μέσω του οποίου καθιερώνεται η διαδικασία του « Δημοκρατικού Προγραμματισμού » .

4^η Περίοδος (1986 - 2006)

Η τελευταία αυτή περίοδος του περιφερειακού προγραμματισμού ⁽¹⁸⁾ στην Ελλάδα αρχίζει με την εφαρμογή των Μ.Ο.Π. (1986 - 1992) . Τα Μ.Ο.Π. σηματοδοτούν μια μεγάλη στροφή στις μεθόδους άσκησης περιφερειακής πολιτικής με κύρια χαρακτηριστικά : τη σύνταξη ολοκληρωμένων πολυετών και πολυταμειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων που στηρίζονται σε μία αναλυτική αποτύπωση της κατάστασης κάθε περιφέρειας και σε μια διατυπωμένη ιεράρχηση στόχων , στην ομαδοποίηση των έργων σε συγκεκριμένα μέτρα ανά στόχο και με προκαθορισμένους πόρους για κάθε έτος εφαρμογής , στη δημιουργία θεσμών παρακολούθησης των προγραμμάτων και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων τους . Τα Μ.Ο.Π. αποτέλεσαν τον « πρόδρομο » των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης , τριών μέχρι το 2006 , (1989 - 1993 , 1994 - 1999 , 2000 - 2006) , μέσω των οποίων η Ελληνική Περιφερειακή Πολιτική εντάσσεται λειτουργικά στις διαδικασίες της Περιφερειακής Πολιτικής της Κοινότητας . Σ' αυτή την περίοδο προγραμματισμού επίσης , ο νόμος 1622/86 για τη συγκρότηση των περιφερειών της χώρας και οι νόμοι 1892/90 . 2234/94 και 2601/98 για τα επενδυτικά κίνητρα (και το Π.Δ. 456/95) διαμορφώνουν το θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής , με τη διαφοροποίηση του συστήματος των επενδυτικών κινήτρων .

1.2.2 Προγράμματα οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης .

Μετά την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ , ακολουθείται μια μεταβατική περίοδος προσαρμογής της ελληνικής περιφερειακής πολιτικής και του συστήματος προγραμματισμού στα Κοινοτικά δεδομένα ⁽¹⁹⁾ , μέχρι την πλήρη ένταξη αυτής στην Κοινοτική Περιφερειακή Πολιτική , που δρομολογείται για τη χώρα μας μέσω των Κοινοτικών Πλαισίων Στήριξης . Το βασικό περιεχόμενο των προγραμμάτων οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της Ελλάδας μετά την ένταξη στην ΕΟΚ και μέχρι σήμερα περιγράφεται παρακάτω ⁽²⁰⁾ .

(18),(19),(20) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

1.2.2.1 Το Πρόγραμμα Περιφερειακής Ανάπτυξης 1981 - 1985 .

Την περίοδο αυτή η νέα παράμετρος που έρχεται να προστεθεί και που παίζει πρωταρχικό ρόλο στην ανάπτυξη και στον προγραμματισμό είναι η ένταξη της χώρας μας στην Ε.Ε. .

Το πρόγραμμα αυτό είναι το πρώτο αυτοτελές πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα .

Κύριοι στόχοι που τίθενται είναι⁽²¹⁾ :

1. Η συγκράτηση του πληθυσμού και η μείωση των εσωτερικών μεταναστευτικών ροών προς τα μεγάλα αστικά κέντρα .
2. Η βιώσιμη και αυτόνομη ανάπτυξη των περιφερειών .
3. Η βελτίωση της ποιότητας ζωής στις περιφέρειες .
4. Η τόνωση της απασχόλησης .

Για την επίτευξη των στόχων αυτών , οι κατευθύνσεις των δράσεων που προωθούνται είναι ⁽²²⁾ :

- 1) Η ανάπτυξη οικονομικών δραστηριοτήτων υψηλής παραγωγικότητας .
- 2) Η ενθάρρυνση των τοπικών πρωτοβουλιών .
- 3) Η προστασία του περιβάλλοντος και η ορθολογική χωροθέτηση των δραστηριοτήτων .
- 4) Οι υποδομές για οικονομικές δραστηριότητες .
- 5) Η αποκέντρωση αρμοδιοτήτων .
- 6) Η προώθηση κινήτρων .

1.2.2.2. Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983 - 1987 .

Ο Δημοκρατικός Προγραμματισμός

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Ανάπτυξης 1983 - 1987 είναι το τελευταίο εθνικό αναπτυξιακό πρόγραμμα που εφάρμοσε η Ελλάδα . Αποτελεί σημαντική συνεισφορά στο προγραμματικό πλαίσιο της χώρας διότι εισάγει τη διαδικασία του Δημοκρατικού Προγραμματισμού ⁽²³⁾ . Η ειδοποιός διαφορά μεταξύ του Δημοκρατικού

---

(21),(22),(23) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ , Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Προγραμματισμού και των άλλων μορφών προγραμματισμού είναι ότι με το Δημοκρατικό Προγραμματισμό δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής του πολίτη στην προγραμματική διαδικασία . Στο πλαίσιο του Δημοκρατικού Προγραμματισμού συγκροτούνται νέα προγραμματικά όργανα σε κάθε χωρικό επίπεδο (εθνικό , περιφερειακό , νομαρχιακό , τοπικό) . Σε κάθε χωρική βαθμίδα προβλέπονται αντίστοιχα αναπτυξιακά προγράμματα , μεσοπρόθεσμα και ετήσια , τα οποία συντάσσονται με τη συμμετοχή και συνεργασία των αντίστοιχων φορέων (Κεντρικών φορέων με συντονιστή το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας , Περιφερειακών , Νομαρχιακών , Επαρχιακών Συμβουλίων , Αναπτυξιακών Συνδέσμων , Δημοτικών και Κοινοτικών Συμβουλίων) και είναι συνδεδεμένα και συντονισμένα μεταξύ τους .

Όσον αφορά τους βασικούς στρατηγικούς σκοπούς του Προγράμματος Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1983 - 1987 , ήταν οι ακόλουθοι⁽²⁴⁾ :

- 1) Καταπολέμηση της οικονομικής στασιμότητας .
- 2) Καταπολέμηση της ανεργίας .
- 3) Προώθηση της αποκέντρωσης .
- 4) Ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη ,

Οι ειδικές κατευθύνσεις των δράσεων που τέθηκαν στο πρόγραμμα αυτό ήταν οι εξής⁽²⁵⁾ :

- Αναμόρφωση κινήτρων .
- Δημιουργία νέων φορέων επενδύσεων σε τοπικό επίπεδο για την ενεργοποίηση του ενδογενούς δυναμικού και την άσκηση τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας . Οι φορείς αυτοί περιλαμβάνουν :
  - Δημοτικές επιχειρήσεις
  - Εταιρίες Λαϊκής Βάσης .
  - Συνεταιριστικές Οργανώσεις .
- 1. Προώθηση συντονισμένου προγράμματος έργων του δημοσίου τομέα.
- 2. Προώθηση της συνεργασίας μεγάλων επιχειρήσεων με ΜΜΕ
- 3. Δημιουργία μεγάλων επιχειρήσεων καταλυτών στην αναπτυξιακή διαδικασία .
- 4. Συνεχής παρακολούθηση εξελίξεων για αναπροσαρμογή του προγράμματος και προσέλκυση νέων επενδύσεων .

1.2.2.3 Τα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα 1986-92

Τα ΜΟΠ⁽²⁶⁾ ήταν αποτέλεσμα της τρίτης διεύρυνσης της ΕΟΚ και στόχευαν στην

---

(24),(25),(26) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την ένταξη των ανταγωνιστικών , με τις υπόλοιπες μεσογειακές , οικονομιών της Ισπανίας και της Πορτογαλίας . Το πεδίο εφαρμογής των ΜΟΠ περιελάμβανε όλη την Ελλάδα , τη νότια Γαλλία και τη νότια Ιταλία (εκτός των μεγάλων αστικών κέντρων) . Τα προγράμματα αυτά αφορούσαν το σύνολο των τομέων οικονομικής δραστηριότητας και κυρίως τη γεωργία , την αλιεία , τις ΜΜΕ και τον τουρισμό , που έχουν σημαντική αναπτυξιακή βαρύτητα στις νότιες περιοχές της Κοινότητας .

Τα ελληνικά ΜΟΠ , που αποτελούσαν 7 προγράμματα , 6 με χωρική διάσταση και 1 με κλαδική , ήταν τα εξής :

- 1) ΜΟΠ Αττικής
- 2) ΜΟΠ Μακεδονίας - Θράκης
- 3) ΜΟΠ Ανατολικής - Κεντρικής Ελλάδας
- 4) ΜΟΠ Αιγαίου
- 5) ΜΟΠ Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου
- 6) ΜΟΠ Κρήτης
- 7) ΜΟΠ Πληροφορικής

Οι τομείς δράσεων που περιλαμβάνονταν στα ΜΟΠ ήταν οι εξής ⁽²⁷⁾:

- Γεωργία (παραγωγική αναδιάρθρωση , εκσυγχρονισμός και εντατικοποίηση παραδοσιακών προϊόντων , γεωργική απασχόληση νέων , βελτίωση υποδομών κ.λ.π.) .
- Αλιεία (εκσυγχρονισμός στόλου και βελτίωση υποδομών και μεταποιητικών εγκαταστάσεων , προώθηση marketing κ.λ.π.) .
- Βιομηχανία - βιοτεχνία - ΜΜΕ (ανάπτυξη ΜΜΕ , ενθάρρυνση καινοτομιών στις ΜΜΕ , διευκόλυνση μετεγκατάστασης επιχειρήσεων , ενίσχυση υποδομών κ.λ.π.) .
- Υπηρεσίες (τουριστική ανάπτυξη , ανάπτυξη μεταφορών , τηλεπικοινωνιών , πληροφορικής κ.λ.π.) .
- Ανθρώπινο δυναμικό (κατάρτιση , τοπικές πρωτοβουλίες για την απασχόληση κ.λ.π.) .

Τα ΜΟΠ δρομολόγησαν τη βασική στροφή για περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη μέσω ολοκληρωμένων προγραμμάτων . Μ ' ένα σύνθετο πλέγμα μέτρων , δράσεων και έργων , που χαρακτηρίζονταν από συνοχή και αλληλεξάρτηση , αποσκοπούσαν σε συγκεκριμένους και ιεραρχημένους στόχους . Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο είναι ότι ενεργοποίησαν από κοινού το δημόσιο και ιδιωτικό τομέα , ενώ στηρίζονταν στη δημοκρατική συμμετοχή των τοπικών φορέων κατά τη φάση της κατάρτισης , καθώς και στην αποκέντρωση της εφαρμογής τους .

(27) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

1.2.2.4 Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988 - 1992 .

Το Πενταετές Πρόγραμμα Οικονομικής και Κοινωνικής Ανάπτυξης 1988-1992 έθετε τους παρακάτω στρατηγικούς στόχους⁽²⁸⁾ :

- 1) Προώθηση της αποκέντρωσης του Δημοκρατικού Προγραμματισμού .
- 2) Μείωση της έντασης των περιφερειακών ανισοτήτων .
- 3) Αύξηση των δυναμικών περιφερειών .
- 4) Κλαδική αναδιάρθρωση (δυναμικοί κλάδοι σε υποβαθμισμένες περιφέρειες) .

Οι βασικές κατηγορίες μέτρων που προωθήθηκαν για την επίτευξη των παραπάνω στόχων ήταν οι εξής⁽²⁹⁾ :

- 1) Αποκέντρωση , ενίσχυση των ΟΤΑ .
- 2) Ενσωμάτωση υψηλής τεχνολογίας .
- 3) Βελτίωση " κλίματος " για ιδιωτικές επενδύσεις .
- 4) Προγράμματα με τοπική και περιβαλλοντική κατεύθυνση .

Το πρόγραμμα αυτό βέβαια δεν προωθήθηκε τελικά για έγκριση στη Βουλή , αλλά τροποποιήθηκε και υποβλήθηκε ως Σχέδιο Περιφερειακής Ανάπτυξης 1989 - 1993 στην Κοινότητα , στη βάση του οποίου εγκρίθηκε το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης .

1.2.2.5. Το πρώτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 1989-93 .

Τα ΚΤΣ ήταν αποτέλεσμα της μεταρρύθμισης των Διαρθρωτικών Ταμείων της Κοινότητας , που προωθήθηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη προς την κατεύθυνση της ενίσχυσης της Οικονομικής και Κοινωνικής Συνοχής της Κοινότητας . Η επίτευξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής είναι αδύνατη όταν υπάρχουν έντονες περιφερειακές ανισότητες . Στην κατεύθυνση της μείωσης των ανισοτήτων και της προώθησης της ανάπτυξης και της διαρθρωτικής προσαρμογής των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών (στόχος 1) συμβάλλουν τα ΚΤΣ , μέσω της πολυταμειακής (παρεμβαίνουν όλα τα Διαρθρωτικά Ταμεία) , πολυτομεακής (αναφέρονται σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων) και πολυπεριφερειακής (περιλαμβάνονται οι περιφέρειες της χώρας) προσέγγισης του προγραμματισμού .

Οι κύριοι άξονες προτεραιοτήτων του Α' ΚΤΣ ήταν οι εξής⁽³⁰⁾ :

(28),(29), (30) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

- 1) Βελτίωση του επιπέδου της χώρας , όσον αφορά τη βασική οικονομική υποδομή .
- 2) Ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και αγροτική ανάπτυξη , με την προώθηση διαρθρωτικών μεταβολών .
- 3) Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων .
- 4) Ισόρροπη ανάπτυξη του τουρισμού .
- 5) Αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού .
- 6) Περιφερειακή - τοπική ανάπτυξη .

Για την επίτευξη των στόχων αυτών καταρτίστηκαν 12 τομεακά και 13 περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα (ΠΕΠ) , για τους βασικούς τομείς της ελληνικής οικονομίας και για τις 13 περιφέρειες της χώρας αντίστοιχα . Το συνολικό ποσό που διατέθηκε στο Α' ΚΤΣ ήταν 15,5 δις € περίπου.

Το περιφερειακό σκέλος του ΚΤΣ (6^ο άξονας) καλύπτει παρεμβάσεις σε περιφερειακό επίπεδο για την ανάπτυξη των περιφερειών . Πρόκειται για μέτρα περιφερειακής εμβέλειας για τα οποία οι αποφάσεις λαμβάνονται σε εθνικό και κυρίως περιφερειακό επίπεδο , αλλά η εφαρμογή , παρακολούθηση και διαχείριση γίνεται σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο .

1.2.2.6. Το δεύτερο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 1994 -99 .

Το δεύτερο ΚΤΣ , συνοδεύεται από ορισμένα νέα στοιχεία σε σχέση με το προηγούμενο . Αυτά σχετίζονται με την επιπλέον αύξηση των χορηγούμενων πόρων , τη δημιουργία ενός ακόμα χρηματοδοτικού μέσου , του Ταμείου Συνοχής (που χρηματοδοτεί έργα για το περιβάλλον και τα διευρωπαϊκά δίκτυα υποδομών μεταφορών στις τέσσερις χώρες συνοχής - Ελλάδα , Ισπανία , Ιρλανδία και Πορτογαλία) , την επιμήκυνση της προγραμματικής περιόδου (εξαετής πλέον διάρκεια) , την επιπλέον προώθηση της αποκέντρωσης κ.ά.

Οι άξονες παρέμβασης του ΚΤΣ 1994 - 1999 , για την Ελλάδα είναι οι εξής⁽³¹⁾ :

- 1) Μείωση του περιφερειακού χαρακτήρα της χώρας και προώθηση της εσωτερικής ολοκλήρωσης , μέσω της ανάπτυξης των βασικών υποδομών .
- 2) Βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης .
- 3) Ανάπτυξη και ανταγωνιστικότητα του οικονομικού ιστού .
- 4) Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και προώθηση της απασχόλησης .

(31) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ. - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

5) Μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων κα άρση της απομόνωσης των νησιωτικών περιοχών , μέσω της αξιοποίησης του τοπικού δυναμικού τους .

Ο τελευταίος άξονας αφορά το περιφερειακό σκέλος του Β' ΚΠΣ και υλοποιείται μέσω των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων .

Το συνολικό ποσό που διατέθηκε ήταν 29,72 δις € , ενώ επιπλέον 3,061 δις € διατέθηκαν από το Ταμείο Συνοχής .

1.2.2.7. Το τρίτο Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης , 2000-2006 .

Το ΚΠΣ 2000-2006 , που έχει πλέον επταετή διάρκεια , και η αναπτυξιακή του στρατηγική αποτυπώνεται σε επτά άξονες προτεραιότητας , που είναι οι εξής⁽³²⁾:

- 1) Ανθρώπινοι Πόροι .
- 2) Μεταφορές .
- 3) Ανταγωνιστικότητα .
- 4) Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία .
- 5) Ποιότητα Ζωής .
- 6) Κοινωνία της Πληροφορίας .
- 7) Περιφερειακή Ανάπτυξη .

Ο τελευταίος άξονας αφορά το περιφερειακό σκέλος του Γ' ΚΠΣ . Αναφέρεται δηλαδή στις παρεμβάσεις που σχεδιάζονται και υλοποιούνται σε περιφερειακό επίπεδο άμεσα , από τις 13 περιφέρειες της χώρας , μέσω των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων .

Η αναπτυξιακή στρατηγική του ΚΠΣ υλοποιείται μέσω 24 συνολικά Επιχειρησιακών Προγραμμάτων , αφού στα 13 Περιφερειακά προστίθενται και 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα , που αφορούν εθνικές - τομεακές πολιτικές αρμοδιότητας των Υπουργείων . Τα προγράμματα αυτά συμβάλλουν εξίσου στην περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας .

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΚΠΣ , το συνολικό ποσό της δημόσιας δαπάνης που θα κινητοποιηθεί για την πραγματοποίηση των παρεμβάσεων στην Ελλάδα την περίοδο 2000 - 2006 ανέρχεται περίπου στα 39.200 εκατ. € . Στο ποσό αυτό θα πρέπει φυσικά να προστεθεί και η ιδιωτική χρηματοδότηση , που εκτιμάται στα 11.500 εκατ. € περίπου . Έτσι , ένα συνολικό ποσό που ξεπερνάει τα 50.000 εκατ. € , χωρίς να λαμβάνονται υπόψη οι χρηματοδοτήσεις των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών , κινητοποιείται για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΚΠΣ 2000 - 2006 στην Ελλάδα .

(32) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Πρωτοβουλιών , κινητοποιείται για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής του ΚΤΣ 2000 - 2006 στην Ελλάδα .

Όπως και στο προηγούμενο , έτσι και στο παρόν ΚΤΣ οι πόροι που κατευθύνονται άμεσα στην ενίσχυση της περιφερειακής ανάπτυξης καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα παρεμβάσεων . Τα ΠΕΠ περιλαμβάνουν ολοκληρωμένες προτεραιότητες για την περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη , οι οποίες είναι εξειδικευμένες για κάθε περιφέρεια . Παρά τις διαφορές , που πηγάζουν από τις ιδιαιτερότητες των περιφερειών , τα κοινά σημεία των ΠΕΠ , όσον αφορά τον προσανατολισμό των παρεμβάσεων που προωθούν , είναι τα ακόλουθα ⁽³³⁾:

- 1) Προωθούνται δράσεις , που ενισχύουν την ανταγωνιστικότητα και εξωστρέφεια των περιφερειακών οικονομιών , εντοπίζουν και αξιοποιούν τα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των περιοχών , εξειδικεύουν και ενδυναμώνουν τον αναπτυξιακό ρόλο των αστικών κέντρων και αναπτύσσουν την ύπαιθρο μέσω ολοκληρωμένων παρεμβάσεων .
- 2) Διαμορφώνονται και υλοποιούνται περιφερειακές στρατηγικές για την ανάπτυξη και διάδοση των καινοτομιών , την πρόσβαση στην έρευνα και τεχνολογία και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού .
- 3) Προωθούνται παρεμβάσεις για τη μείωση της απομόνωσης , τη διατήρηση του πληθυσμού και τον παραγωγικό εμπλουτισμό των ορεινών , νησιωτικών και παραμεθόριων περιοχών .
- 4) Ενισχύονται δράσεις για την προστασία και αξιοποίηση των πολιτισμικών και περιβαλλοντικών πόρων κάθε περιφέρειας .

Σημαντική καινοτομία στις διαδικασίες περιφερειακού σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων είναι η εισαγωγή τριών ειδικών τύπων δράσεων μέσα στις προτεραιότητες του κάθε ΠΕΠ . Οι τρεις τύποι δράσεων είναι οι εξής⁽³⁴⁾ :

- 1) Η Ανάπτυξη της Καινοτομίας .
- 2) Η Αστική Ανάπτυξη .
- 3) Η Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη της Υπαιθρου .

Οι δράσεις αυτές σχετίζονται και υλοποιούνται μέσω τοπικών και περιφερειακών εταιρικών σχέσεων , στη λογική της « εκ των κάτω » προσέγγισης της ανάπτυξης .

(33),(34) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

1.3 « Ο Θεσμός των Π.Ε.Π. ως μέσων της περιφερειακής πολιτικής της Ε.Ε. για την άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων»

1.3.1 - Ορισμός του Π.Ε.Π.

Π.Ε.Π. -Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα⁽³⁵⁾: Ολοκληρωμένες αυτοτελείς παρεμβάσεις που αντιστοιχούν σε κάθε μια από τις 13 Περιφέρειες της χώρας . Μαζί με τα τομεακά εθνικά προγράμματα συνθέτουν το Κ.Π.Σ. (το έγγραφο που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή , σε συμφωνία με το ενδιαφερόμενο κράτος - μέλος , μετά από εκτίμηση του σχεδίου που έχει υποβληθεί από ένα κράτος - μέλος και το οποίο περιέχει τη στρατηγική και τις προτεραιότητες των Ταμείων και του κράτους - μέλους , τους ειδικούς στόχους τους , τη συμμετοχή των Ταμείων και τους λοιπούς χρηματοδοτικούς πόρους) .

Τα Π.Ε.Π. είναι πολυτομεακά προγράμματα⁽³⁶⁾, καλύπτουν δηλαδή όλους τους τομείς της οικονομίας , και πολυταμειακά , δηλαδή συγχρηματοδοτούνται από τα τρία Διαρθρωτικά Ταμεία της Κοινότητας (ΕΤΠΑ , ΕΚΤ , ΕΓΤΤΠΕ/Π) και το ΧΜΠΑ .

Όπως αναφέρθηκε τα ΠΕΠ που στο σύνολο τους είναι 13 ένα για κάθε Περιφέρεια , μαζί με τα τομεακά εθνικά προγράμματα συνθέτουν το Γ΄ ΚΠΣ για την προγραμματική περίοδο 2000 -2006 . Το Γ΄ ΚΠΣ έχει οικονομικό μέγεθος 42,28 δις € (14,41 δις δρχ), από τα οποία η Κοινοτική Συμμετοχή ανέρχεται σε 21,32 δις € , η Εθνική Συμμετοχή σε 10,438 δις € και η Ιδιωτική Συμμετοχή σε 10,516 δις € και εγκρίθηκε με την 3405/28.11.2000 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής .

Με τα Επιχειρησιακά Προγράμματα - (έγγραφο που εγκρίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και που αποσκοπεί στην εφαρμογή ενός Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης και περιέχει ένα συνεπές σύνολο αξόνων προτεραιότητας αποτελούμενων από πολυετή μέτρα , για την πραγματοποίηση του οποίου μπορεί να ζητηθεί η συνδρομή ενός ή περισσότερων Διαρθρωτικών Ταμείων και ενός ή περισσότερων από τα άλλα χρηματοδοτικά όργανα , καθώς και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων . Ολοκληρωμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα είναι το πρόγραμμα του οποίου η χρηματοδότηση γίνεται από περισσότερα του ενός Ταμεία) - το 3^ο ΚΠΣ επιδιώκει να ενισχύσει τους ακόλουθους Άξονες Προτεραιότητας :

- 1^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων και προώθηση της απασχόλησης .
- 2^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Μεταφορές .
- 3^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Βελτίωση της Ανταγωνιστικότητας .
- 4^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Ανάπτυξη της Υπαίθρου και Αλιεία.

(35) Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Π.Ε.Π. Δυτικής 2000-2006» Συμπλήρωμα Προγραμματισμού -Ι. Ορολογία - ΔΑ/Π.Ε.Π. -ΚΠΣ ΙΙΙ .

(36) ΥΠΕΣΔΑ- ΚΕΔΚΕ , Ιούνιος 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006» , Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

5^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Βελτίωση Ποιότητας Ζωής .

6^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Κοινωνία της Πληροφορίας.

7^{ος} Άξονας Προτεραιότητας : Περιφερειακή Ανάπτυξη .

Κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελείται από τους Άξονες Προτεραιότητας η πρώτη βασική υποδιαίρεση του Προγράμματος και Μέτρα υποδιαίρεση του Άξονα Προτεραιότητας . Το Πρόγραμμα , περαιτέρω υποδιαιρούμενο , καταλήγει να περιλαμβάνει και να χρηματοδοτεί Πράξεις , δηλαδή υλικά και άυλα συγκεκριμένα έργα .

Στο σχεδιασμό των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Διαρθρωτικού Προγράμματος 2000 - 2006 , σημαντικό τμήμα είναι προσανατολισμένο προς την Αυτοδιοίκηση⁽³⁷⁾.

Η Αυτοδιοίκηση περιλαμβάνεται , σε πολλές περιπτώσεις , ως δυνητικός Τελικός Δικαιούχος - (Οι φορείς και οι επιχειρήσεις του δημοσίου ή του ιδιωτικού τομέα που είναι αρμόδιες για την εκτέλεση των πράξεων) - «Πράξεων» σε Μέτρα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του 3^{ου} ΚΠΣ , κυρίως των Περιφερειακών , αλλά και των Τομεακών . Επίσης , είναι ο Τελικός Αποδέκτης «Πράξεων» .

Στο συνολικό κόστος του 3^{ου} ΚΠΣ , η Αυτοδιοίκηση μετέχει άμεσα ή έμμεσα - (περιπτώσεις στις οποίες δεν εμφανίζεται ως Τελικός Δικαιούχος είναι πρόδηλο ότι έχει έμμεσο ενδιαφέρον έμμεση συμμετοχή για τα συγκεκριμένα έργα , τουλάχιστον σε επίπεδο προγραμματισμού)- με μερίδια περί το 20 % .

1.3.1.1- Διαδικασία ένταξης των έργων στο Π.Ε.Π. 2000 - 2006.

Με τον όρο « διαδικασία ένταξης των έργων »⁽³⁸⁾, εννοούμε το σύνολο των ενεργειών που απαιτούνται για την επιλογή και ένταξη των έργων προκειμένου να εγκριθεί η χρηματοδότηση τους στο πλαίσιο ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος του ΚΠΣ 2000-2006 .

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν ενιαία , προκαθορισμένα και τυποποιημένα στάδια προκειμένου η πρόταση , η επιλογή και η έγκριση χρηματοδότησης των έργων να καθορίζονται με διαφανείς και αντικειμενικές διαδικασίες . Την ευθύνη για την επιλογή ή την απόρριψη ένταξης ενός έργου στη βάση των προτεραιοτήτων και των κριτηρίων επιλογής , όπως αυτά καθορίζονται από την οικεία Επιτροπή Παρακολούθησης (Είναι κυρίως ένα « πολιτικό » όργανο στο οποίο συμμετέχουν κοινωνικοί και οικονομικοί εταίροι με εποπτικές και στρατηγικές αρμοδιότητες . Η Ε.Π. καθορίζει τα κριτήρια επιλογής των έργων και έχει την κύρια ευθύνη για τον έλεγχο της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας εκτέλεσης του Προγράμματος) , την έχει η Διαχειριστική Αρχή (κάθε Εθνική ,

(37) ΥΠΕΣΔΑ- ΚΕΔΚΕ , Ιούνιος 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006 » , Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

(38) Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Π.Ε.Π. Δυτικής 2000-2006» Συμπλήρωμα Προγραμματισμού -Ι. Ορολογία - ΔΑ/Π.Ε.Π. -ΚΠΣ ΙΙΙ .

Περιφερειακή ή Τοπική Αρχή ή φορέας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου , που ορίζεται από το κράτος - μέλος . Έχουν την κύρια ευθύνη για την αποτελεσματικότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και της εφαρμογής των Προγραμμάτων .)

Υπάρχουν δύο στάδια στην διαδικασία ένταξης των έργων :

A) Το στάδιο της Προσωρινής διαδικασίας ένταξης των έργων ⁽³⁹⁾

B) Το στάδιο της Οριστικής διαδικασίας έγκρισης και ένταξης των έργων ⁽⁴⁰⁾

Όσον αφορά την πρώτη διαδικασία , όπως είναι γνωστό ο κανονισμός προβλέπει τη δυνατότητα αναδρομικής επιλεξιμότητας των δαπανών για τα έργα του Γ ' ΚΤΣ , από 1-1-2000 . Η χώρα μας μερίμνησε να υποβάλει εγκαίρως όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΚΤΣ ώστε να μπορεί να εκμεταλλευτεί εγκαίρως τη δυνατότητα αυτή . Είναι προφανές ότι η αξιοποίηση της δυνατότητας αυτής οδήγησε στην ανάγκη υιοθέτησης μιας προσωρινής διαδικασίας ένταξης έργων , μέχρι να τεθούν σε εφαρμογή οι συμφωνηθείσες ρυθμίσεις για τη διαχείριση του Γ ' ΚΤΣ .

Για το σκοπό αυτό εκδόθηκαν από το ΥΠΕΘΟ ειδικές εγκύκλιοι προς όλους τους φορείς ευθύνης (Υπουργεία , Περιφέρειες , Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις κλπ.) οι οποίες προβλέπουν τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθήσουν προκειμένου έργα και μελέτες προετοιμασίας του Γ ' ΚΤΣ να εγγραφούν στο ΠΔΕ και να έχουν τη δυνατότητα χρηματοδότησης κατά το μεταβατικό στάδιο .

Τα απαραίτητα βήματα αυτής της προσωρινής διαδικασίας είναι τα παρακάτω :

1° Φορείς Προγραμματισμού (ΟΤΑ , Ν.Α. , Περιφέρειες) προτείνουν για ένταξη στο 3° ΠΕΠ της Περιφέρειας τους , σ' αυτήν την μεταβατική περίοδο , κυρίως έργα επείγοντα , απολύτως ώριμα και σαφούς επιλεξιμότητας από τα Διαρθρωτικά Ταμεία .

2° Οι προτάσεις αυτές συνοδεύονται από Συνοπτικό Τεχνικό Δελτίο Έργου συμβατό με το νέο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ - ΕΡΓΟΡΑΜΑ) , και από τη σύμφωνη γνώμη των Δημοτικών και Νομαρχιακών Συμβουλίων κατά περίπτωση .

3° Οι σημερινές Γραμματείες των Επιτροπών Παρακολούθησης , που θα αποτελέσουν προοπτικά τις Διαχειριστικές Αρχές των Προγραμμάτων , ελέγχουν τις προτάσεις των έργων ως προς την επιλεξιμότητα , συμβατότητα , πληρότητα και ωριμότητα τους , έτσι ώστε να είναι σχεδόν βέβαιη η μελλοντική ένταξη τους στα νέα Επιχειρησιακά Προγράμματα . Είναι προφανές ότι αστοχίες με τα παραπάνω πρόκειται να δημιουργήσουν σοβαρά προβλήματα δημοσιονομικής , αλλά και άλλης φύσεως και στα πλαίσια αυτά η ευθύνη των Γραμματειών αλλά και των Φορέων είναι σημαντική .

4° Οι προτάσεις που κρίνονται ότι εκπληρώνουν τα παραπάνω κριτήρια υποβάλλονται , εφόσον πρόκειται για ΠΕΠ , για έγκριση στα Περιφερειακά Συμβούλια , με εισήγηση του Γενικού Γραμματέα .

(39) ,(40) ΚΕΔΚΕ Νοέμβριος 2001 , « Επιθεώρηση Τοπικής Αυτοδιοίκησης » , Σύγχρονες Εκδόσεις Κορυφή Α.Ε. , Αθήνα.

5° Για προτάσεις έργων που εντάσσονται μεν στα ΠΕΠ αλλά εκτελούνται από κεντρικούς φορείς πρέπει να ζητηθεί η σύμφωνη γνώμη των Υπουργείων .

6° Οι Περιφέρειες αποστέλλουν στο ΥΠΕΘΟ τις προτάσεις έργων και μελετών του Γ' ΚΠΣ , που εγκρίθηκαν από το Περιφερειακό Συμβούλιο στο ΠΔΕ .

7° Οι προτάσεις αξιολογούνται από το ΥΠΕΘΟ όσον αφορά την επιλεξιμότητα τους , το βαθμό προτεραιότητας και του επείγοντος και της συμβατότητα τους με στόχους του προγράμματος στο οποίο αναφέρονται .

8° Εφόσον οι προτάσεις αξιολογηθούν θετικά από το ΥΠΕΘΟ , τα έργα εντάσσονται στο ΠΔΕ και εκδίδεται Συλλογική Απόφαση

9° Μετά την έκδοση της Συλλογικής Απόφασης και την έγκριση πίστωσης εκδίδεται η Έγκριση δημοπράτησης για το Έργο από τον Γενικό Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας . Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων με βάση και τις οδηγίες που έχουν δοθεί , χρηματοδοτεί απρόσκοπτα τα έργα και τις μελέτες του Γ' ΚΠΣ .

Η Οριστική διαδικασία έγκρισης και ένταξης έργων στο πλαίσιο λειτουργίας , διαμορφώνεται σε μία διαφορετική βάση . Η διαδικασία αυτή προϋποθέτει ότι έχουν προηγηθεί τα παρακάτω στάδια :

- 1) Η συγκρότηση της Διαχειριστικής Αρχής και της Επιτροπής Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος .
- 2) Η έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος .
- 3) Η σύνταξη και έγκριση του Συμπληρώματος Προγραμματισμού .
- 4) Η έγκριση συγκεκριμένων κριτηρίων επιλογής έργων από την Επιτροπή Παρακολούθησης σχετικά με την επιλεξιμότητα , την πληρότητα και ωριμότητα , καθώς και την σκοπιμότητα των έργων .

Τα απαραίτητα βήματα της Οριστικής διαδικασίας είναι τα παρακάτω :

1° Βάση των μέτρων του Συμπληρώματος Προγραμματισμού η Διαχειριστική Αρχή κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος καλεί τους δυνητικούς Τελικούς Δικαιούχους (φορείς υλοποίησης) , για κατάθεση αιτήσεων πράξεων . Ανάλογα με τη φύση των πράξεων , και τη νομική προσωπικότητα των Τελικών Δικαιούχων (ΝΠΔΔ , ΝΠΙΔ) , αυτή η πρόσκληση θα γίνεται είτε με εγκύκλιο προς τους δημόσιους φορείς , είτε / και με δημοσίευση στον τύπο .

2° Οι δυνητικοί Τελικοί Δικαιούχοι συντάσσουν προτάσεις (τυποποιημένο Τεχνικό Δελτίο ή Επιχειρησιακό Σχέδιο) , ανάλογα με τη φύση των Μέτρων και τις υποβάλλουν στη Δ.Α. συνοδευόμενες με τις σχετικές Αποφάσεις των διοικητικών οργάνων τους (Δημοτικά , Νομαρχιακά Συμβούλια , κ.α.) .

3° Η Δ.Α. ελέγχει και εξετάζει τις προτάσεις με βάση τις κατηγορίες κριτηρίων που εξειδικεύονται από την Ε.Π. κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος ,

όπως αναφέρεται παρακάτω .

4° Η Δ.Α. εισηγείται στον Γενικό Γραμματέα την ένταξη των πράξεων στα μέτρα του Προγράμματος .

5° Η ένταξη των πράξεων στα μέτρα του επιχειρησιακού προγράμματος διενεργείται με απόφαση του Γ.Γ της Περιφέρειας , μετά από σύμφωνη γνώμη του Περιφερειακού Συμβουλίου .

6° Πριν από την απόφαση ένταξης , η Δ.Α. γνωστοποιεί τις προς ένταξη προτάσεις στην Δ.Α. του ΚΠΣ και στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία , προκειμένου να διατυπώσουν γνώμη εντός εύλογης προθεσμίας , η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη των δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών . Τονίζεται ότι τα δημόσια έργα προϋπολογισμού άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) € , καθώς και για τα δημόσια έργα που παράγουν έσοδο στον τελικό δικαιούχο , η απόφαση ένταξης εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη του ΥΠΕΘΟ .

7° Με απόφαση του ΥΠΕΘΟ , ορίζονται ο τύπος και το περιεχόμενο της απόφασης ένταξης της πράξης στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα , οι όροι ένταξης και οι υποχρεώσεις των Τελικών Δικαιούχων . Η Ε.Π. εξετάζει και εγκρίνει τα κριτήρια για την επιλογή των χρηματοδοτούμενων πράξεων στο πλαίσιο κάθε μέτρου , εντός έξι μηνών από την έγκριση του Ε.Π. . Για την επίσπευση του ρυθμού των προγραμμάτων θα εγκριθούν προσωρινά κριτήρια επιλογής με το Συμπλήρωμα Προγραμματισμού . Προσωρινά κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής των πράξεων είναι τα εξής :

- Η Επιλεξιμότητα ως προς τη φύση και το είδος της πράξης στο πλαίσιο του Μέτρου .
- Η Ωριμότητα πράξης : πληρότητα υποβαλλόμενης πρότασης , ακριβής περιγραφή περιεχομένου , μελέτες , προεγκρίσεις κλπ.
- Πληρότητα του έργου / ενέργειας , δηλ. εάν εκπληρώνονται οι στόχοι του μέτρου με αυτοτελή τρόπο ή εάν αποτελεί μέρος ενός ήδη ενταγμένου έργου με στόχο την επίτευξη σωστής λειτουργίας του έργου .
- Σκοπιμότητα : Καταλληλότητα και αποτελεσματικότητα ανταπόκρισης στις ανάγκες του μέτρου και των προτεραιοτήτων - Οικονομική αποδοτικότητα - βιωσιμότητα και κοινωνικό όφελος - ποσοστό χρησιμοποίησης από ωφελούμενους , ενδεχόμενα αρνητικά αποτελέσματα , διατηρησιμότητα των αποτελεσμάτων και επιπτώσεων .
- Συμβατότητα με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές (Ανταγωνιστικότητα , Απασχόληση , Μείωση Ανισοτήτων , Περιβάλλον , Ισότητα ευκαιριών , Καινοτομική προσέγγιση) .

1.3.1.2. Το σύστημα διαχείρισης , παρακολούθησης και ελέγχου του των Προγραμμάτων ΠΕΠ 2000 - 2006 .

Η ανάγκη βελτίωσης της αποτελεσματικότητας , τη ποιότητας και της διαφάνειας στη διαμόρφωση και εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων στην Ελλάδα , σε περιφερειακό αλλά και σε τομεακό επίπεδο , υπό την επίδραση των νέων Διαρθρωτικών Κανονισμών της Ε.Ε. , επέβαλαν την αναδιάρθρωση των οργάνων διοίκησης , διαχείρισης , παρακολούθησης και ελέγχου των προγραμμάτων και των πράξεων .

Το βασικό χαρακτηριστικό του νέου συστήματος που προωθήθηκε είναι ότι διαχωρίζονται σαφώς οι λειτουργίες , οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες των οργάνων που το απαρτίζουν . Ειδικότερα, δεν μπορούν τα νέα όργανα , παράλληλα με τις διαχειριστικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες που έχουν , να είναι και φορείς υλοποίησης των έργων και των δράσεων .

Τα βασικά όργανα του νέου συστήματος η σύνθεση του οποίου καθώς και η εξειδίκευση των αρμοδιοτήτων και ο τρόπος λειτουργίας αυτών των οργάνων καθορίζονται με το νόμο 2860/2000 που ψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο και οι κύριες λειτουργίες του, είναι ⁽⁴¹⁾ :

1.3.1.2.α Διαχειριστική Αρχή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων .

Διαχειριστική Αρχή ορίζεται σε κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα και είναι υπεύθυνη για την αποτελεσματικότητα και κανονικότητα της διαχείρισης και εφαρμογής του αντίστοιχου Ε.Π. . Οι αρμοδιότητες της Διαχειριστικής Αρχής ορίζονται στο Ν. 2860/2000 και είναι οι ακόλουθες⁽⁴²⁾ :

1) Εφαρμόζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού (έγγραφο περί εφαρμογής της στρατηγικής και των αξόνων προτεραιότητας της παρέμβασης το οποίο περιλαμβάνει λεπτομερή στοιχεία σε επίπεδο μέτρων και το οποίο καταρτίζεται από το κράτος - μέλος ή τη Διαχειριστική Αρχή και προσαρμόζεται και διαβιβάζεται προς ενημέρωση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή . Το συμπλήρωμα προγραμματισμού αποτελεί νέα έννοια που εισήχθη με τη μεταρρύθμιση των Διαρθρωτικών Ταμείων . Κύρια συνέπεια της καινοτομίας αυτής είναι ότι πλέον εναπόκειται στο κράτος - μέλος η ευθύνη για την κατάρτιση του προγραμματικού περιεχομένου στο επίπεδο μέτρου και για την ποσοτικοποίηση των συναφών στόχων . Το συμπλήρωμα προγραμματισμού περιλαμβάνει συνοπτική παρουσίαση των στόχων και της δομής του Προγράμματος , χρηματοδοτικό πίνακα , δείκτες επίδοσης , δημοσιότητα , ηλεκτρονική ανταλλαγή δεδομένων με την Ε.Ε. και εκ των προτέρων αξιολόγηση .)

(41) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

(42) ΥΠΕΣΔΑ- ΚΕΔΚΕ , Ιούνιος 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006 » , Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

2) Εισηγείται στον Ειδικό ή Γενικό Γραμματέα Υπουργείου ή Περιφέρειας την ένταξη των πράξεων στα μέτρα του οικείου επιχειρησιακού προγράμματος .

3) Διασφαλίζει τη συμβατότητα των πράξεων που εντάσσονται στο επιχειρησιακό πρόγραμμα προς το εθνικό και κοινοτικό δίκαιο , καθώς και τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις για τον ανταγωνισμό , τις δημόσιες συμβάσεις , την προστασία του περιβάλλοντος , την εξάλειψη των ανισοτήτων και την προώθηση της ισότητας μεταξύ των ανδρών και των γυναικών . Για το σκοπό αυτό παρέχει κάθε δυνατή υποστήριξη στους τελικούς δικαιούχους , σε συνεργασία με τους αρμόδιους δημόσιους φορείς , προκειμένου αυτοί να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους .

4) Παρακολουθεί την πορεία εφαρμογής του επιχειρησιακού προγράμματος και συντάσσει προτάσεις για αναθεώρησή τους .

Συλλέγει τα κατάλληλα οικονομικά και στατιστικά δεδομένα και τα εισάγει στο Ο.Π.Σ. (Το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα «Εργόραμα» είναι το πληροφοριακό σύστημα που λειτουργεί στο ΥΠΕΘΟ , όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα και ανταλλάσσονται πληροφορίες ανάμεσα στους συμμετέχοντες στην υλοποίηση των Προγραμμάτων με στόχο την υποστήριξη λειτουργιών σε στρατηγικό , τακτικό και επιχειρησιακό επίπεδο . Αποτελείται από πέντε υποσυστήματα : 1) ΚΠΣ & Κοινοτικές Πρωτοβουλίες , 2) Ταμείο Συνοχής , 3) Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων , 4) Ιδιωτικές Επενδύσεις και 5) Κοινά Αρχεία)

5) Συντάσσει τις προτάσεις προσαρμογής του συμπληρώματος προγραμματισμού

6) Συντάσσει τις ετήσιες εκθέσεις εκτέλεσης και την τελική έκθεση του επιχειρησιακού προγράμματος .

7) Οργανώνει και παρακολουθεί την ενδιάμεση αξιολόγηση του επιχειρησιακού προγράμματος και επεξεργάζεται προτάσεις για την κατάλληλη αξιοποίηση των συμπερασμάτων της .

8) Παρακολουθεί την τήρηση αυτοτελούς λογιστικής μερίδας για κάθε πράξη από τους Τελικούς Δικαιούχους .

9) Συνεργάζεται με τη Δ.Α. του ΚΠΣ , την Ε.Π του Επιχειρησιακού Προγράμματος και παρέχει σ' αυτές κάθε πληροφορία που ζητείται .

10) Διενεργεί τους ελέγχους που προβλέπονται , προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες με βάση τα πορίσματά τους , ενημερώνει την Επιτροπή , την Αρχή Πληρωμής και την Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου του ΥΠΕΘΟ και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης μετά από σχετικές συστάσεις των ανωτέρων αρχών .

11) Εφαρμόζει τις δράσεις δημοσιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος και παρακολουθεί την τήρηση των υποχρεώσεων των Τελικών Δικαιούχων σχετικώς με τη δημοσιότητα και την παροχή πληροφόρησης για τις πράξεις που εκτελούν .

12) Παρέχει γραμματειακή υποστήριξη στην Επιτροπή Παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος .

1.3.1.2.β Επιτροπές Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 -2006 .

Η Επιτροπή Παρακολούθησης του κάθε Ε.Π. έχει ως αποστολή την παρακολούθηση της αποτελεσματικής και ορθής εφαρμογής του⁽⁴³⁾ . Στο πλαίσιο αυτό :

Α) Επιβεβαιώνει και προσαρμόζει το συμπλήρωμα προγραμματισμού και εγκρίνει κάθε μεταγενέστερη προσαρμογή του .

Β) Εξετάζει και εγκρίνει τα κριτήρια επιλογής των πράξεων που χρηματοδοτούνται βάσει εκάστου μέτρου .

Γ) Αξιολογεί τακτικά την πρόοδο που σημειώνεται όσον αφορά την επίτευξη των στόχων του προγράμματος .

Δ) εξετάζει τα αποτελέσματα της εφαρμογής , ιδίως την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για τα διάφορα μέτρα .

Ε) Εξετάζει και εγκρίνει προτάσεις τροποποίησης του προγράμματος που δεν επιφέρουν αλλαγή στη συνολική και την ετήσια συμμετοχή των Ταμείων .

ΣΤ) Με τη σύμφωνη γνώμη της Δ.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος προτείνει στη Δ.Α. του ΚΠΣ τροποποιήσεις που επιφέρουν αλλαγή στη συνολική και την ετήσια συμμετοχή των Ταμείων .

Ζ) Προτείνει στη Δ.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος οποιαδήποτε προσαρμογή ή επανεξέταση του προγράμματος , η οποία μπορεί να συντελέσει στην επίτευξη των στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος ή να βελτιώσει τη διαχείριση

Η Επιτροπή Παρακολούθησης κάθε Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελείται από εκπροσώπους της Δ.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος , της Αρχής Πληρωμής , της Επιτροπής Δημοσιονομικού Ελέγχου , εκπροσώπους του ΥΠΕΘΟ και των αρμόδιων Υπουργείων και αντιπροσώπους των οικονομικών και κοινωνικών εταιριών , εκπροσώπους των ΟΤΑ και αντιπροσωπευτικών μη κυβερνητικών οργανώσεων , προωθώντας , κατά το δυνατόν , την ισόρροπη συμμετοχή ανδρών και γυναικών .

Οι αποφάσεις της Επιτροπής Παρακολούθησης λαμβάνονται κατά πλειοψηφία . Δεν μπορεί να ληφθεί απόφαση χωρίς τη σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της .

Για την προετοιμασία της τεκμηρίωσης , των εκθέσεων , της ημερήσιας διάταξης και των πρακτικών των συνεδριάσεων της επιτροπής , αρμόδια είναι η Δ.Α του κάθε προγράμματος .

(43) ΥΠΕΣΔΑ- ΚΕΔΚΕ , Ιούνιος 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006» , Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

1.3.1.2.γ Η Αρχή Πληρωμής

Αποτελεί αυτοτελή Ειδική Υπηρεσία που συστάθηκε στο ΥΠΕΘΟ και σκοπό της είναι η άσκηση των αρμοδιοτήτων του άρθρου 8 του Ν. 2860/2000 . Σύμφωνα με το άρθρο αυτό , είναι αρμόδια για την εξασφάλιση της ομαλής λειτουργίας των χρηματοδοτικών ροών από τα Διαρθρωτικά Ταμεία , με στόχο την απρόσκοπτη χρηματοδότηση ⁽⁴⁴⁾ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΚΠΣ .

Καταρτίζει και υποβάλλει στην Επιτροπή τις αιτήσεις πληρωμών και τις δηλώσεις για όλες τις παρεμβάσεις του ΚΠΣ και είναι αποδέκτης των εγκρίσεων πληρωμών των Διαρθρωτικών Ταμείων που αφορούν σε αυτές ,προσδιορίζει τους δικαιούχους των πιστώσεων που εγκρίθηκαν και ενημερώνει σχετικά το ΥΠΕΘΟ για την εκταμίευση των αντίστοιχων ποσών , από λογαριασμούς που τηρεί αυτό στην Τράπεζα της Ελλάδος .Επίσης παρακολουθεί τη διαδικασία μεταφοράς των σχετικών πιστώσεων στους τελικούς δικαιούχους και εξασφαλίζει ότι πραγματοποιείται στο ακέραιο το συντομότερο δυνατόν και υποβάλλει στην Επιτροπή . μέχρι τις 30 Απριλίου κάθε έτους τις προβλέψεις και τις εκτιμήσεις για την πορεία της διαδικασίας απορρόφησης των πόρων . Τέλος συνεργάζεται με τη Δ.Α του ΚΠΣ για τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του ΟΠΣ .

1.3.1.2 δ Διαδικασία και Όργανα Διαχειριστικού και Δημοσιονομικού Ελέγχου των Προγραμμάτων .

Η διενέργεια του διαχειριστικού και δημοσιονομικού ελέγχου των προγραμμάτων αποτελεί αποκλειστική ευθύνη του κράτους , το οποίο σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή , διασφαλίζει την ορθή και αποτελεσματική χρήση των χρηματοδοτικών πόρων ⁽⁴⁵⁾ .

Στο πλαίσιο αυτό , στην Ελλάδα έχει διαμορφωθεί ένα σύστημα δημοσιονομικού ελέγχου που οργανώνεται σε τρία επίπεδα και ασκείται από διαφορετικά όργανα σε κάθε επίπεδο ⁽⁴⁶⁾:

1. Έλεγχος πρώτου επιπέδου . Διενεργείται από τις Δ.Α. των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων . Περιλαμβάνει τον έλεγχο όλων των έργων όσον αφορά το φυσικό , χρηματοοικονομικό και λογιστικό τους αντικείμενο . Αποτελεί δηλαδή εσωτερικό έλεγχο , από την ίδια τη Δ.Α. του Επιχειρησιακού Προγράμματος .

(44), (45), (46) Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ - Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

2. Έλεγχος δευτέρου επιπέδου . Διενεργείται από την Αρχή Πληρωμής . Περιλαμβάνει την ανάλυση και αξιολόγηση των ελέγχων του πρώτου επιπέδου και όταν κρίνεται αναγκαίο , τον έλεγχο των αποφάσεων των διαχειριστικών οργάνων των προγραμμάτων , καθώς και τον έλεγχο των τελικών δικαιούχων των πράξεων . Αποτελεί δηλαδή εξωτερικό διαχειριστικό έλεγχο.
3. Έλεγχος τρίτου επιπέδου . Διενεργείται από την Επιτροπή Εξωτερικού Δημοσιονομικού Ελέγχου , που αποτελεί ειδική υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών . Η Επιτροπή αυτή ασκεί ελέγχους επί των διαχειριστικών αρχών των προγραμμάτων , της αρχής πληρωμής και των τελικών δικαιούχων των πράξεων , προκειμένου να διασφαλίσει τη χρηστή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση .

Επιπλέον , η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την συνεργασία και την υποβοήθηση των εθνικών αρχών , μπορεί να διενεργεί δειγματοληπτικούς ελέγχους στα εθνικά συστήματα διαχείρισης και ελέγχου καθώς και σε πράξεις που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία , για τη διακρίβωση της ορθής και αποτελεσματικής χρήσης των Κοινοτικών πόρων .

Βιβλιογραφία

Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ .- Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Διαχειριστική Αρχή ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 , Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2003 , « Πράξεις Ανάπτυξης » , έκδοση Διαχειριστική Αρχή ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας .

Ευρωπαϊκή Επιτροπή - Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Πολιτικής και Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας , 2000 , « Στην υπηρεσία των Περιφερειών» , Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων , Λουξεμβούργο .

ΥΠΕΣΔΑ- ΚΕΔΚΕ , Ιούνιος 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000-2006» , Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Κεφάλαιο 2°

« Η περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας και τα βασικά της χαρακτηριστικά που συνθέτουν την ιδιαίτερη θέση της στον Ελλαδικό χώρο . Ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης. »

2.1 - Ταυτότητα περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας .

Η Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται στο βορειοδυτικό τμήμα της Ελλάδας⁽¹⁾ και συνορεύει με την Αλβανία και την FYROM . Αποτελείται από τους Νομούς Γρεβενών , Καστοριάς , Κοζάνης και Φλώρινας και έχει έδρα την Κοζάνη , που αποτελεί την Πρωτεύουσα του ομώνυμου Νομού .

Η Δυτική Μακεδονία έχει έκταση 9.451 χλμ² και καταλαμβάνει το 7,2 % της συνολικής έκτασης της χώρας . Είναι περιοχή κατ' εξοχήν ορεινή , με το 82 % του εδάφους της να καλύπτεται από ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις.

Η Περιφέρεια έχει σημαντικούς φυσικούς πόρους όπως ενεργειακά ορυκτά , μεταλλεύματα , δάση (50 % της συνολικής της έκτασης) , βοσκότοπους και το 65 % των επιφανειακών υδάτινων πόρων της χώρας .

Ο πληθυσμός της Δυτικής Μακεδονίας ανέρχεται σε 302.900 κατοίκους (ΕΣΥΕ 2001) και αντιστοιχεί στο 2,8 % του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού την περίοδο 1993-2001 είναι 1,70 % , λίγο μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο της χώρας (1,56 %) . Η πληθυσμιακή πυκνότητα της Περιφέρειας είναι 32 κατ. ανά τετρ. χλμ. έναντι 79,7 της χώρας .

Το κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της Περιφέρειας⁽²⁾ ανέρχεται στο 89 % του μέσου κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. της χώρας για το έτος 1994 , παρουσιάζοντας κάμψη σε σχέση με το αντίστοιχο του 1989 που ήταν 103,6 % .

Η Περιφέρεια κατατάσσεται στην 21^η θέση ανάμεσα στις φτωχότερες της Ε.Ε. με το Α.Ε.Π. της να αντιστοιχεί στο 62 % του μέσου Α.Ε.Π. της Ε.Ε. (1996) . Η θέση της έχει βελτιωθεί σε σχέση με το έτος 1986 (58 % του Α.Ε.Π. της Ε.Ε.) .

Η Περιφέρεια παράγει το 2,7 % του Α.Ε.Π. της χώρας . Στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 13,4 % στον δευτερογενή το 47,5 % και στον τριτογενή το 39,1 % του Περιφερειακού Α.Ε.Π. .

Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Περιφέρειας ανέρχεται σε 120,8 χιλιάδες κατοίκους ενώ οι απασχολούμενοι σε 103,2 χιλιάδες (1997) . Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού τα τελευταία χρόνια παρουσιάζει αύξηση (με εξαίρεση το 1996) ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων παρουσιάζει διακυμάνσεις (αύξηση στη διετία 1993-1994 , σημαντική πτώση το διάστημα 1994-1995 , και έκτοτε αυξάνεται) .

(1) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perfdym.gr

(2) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

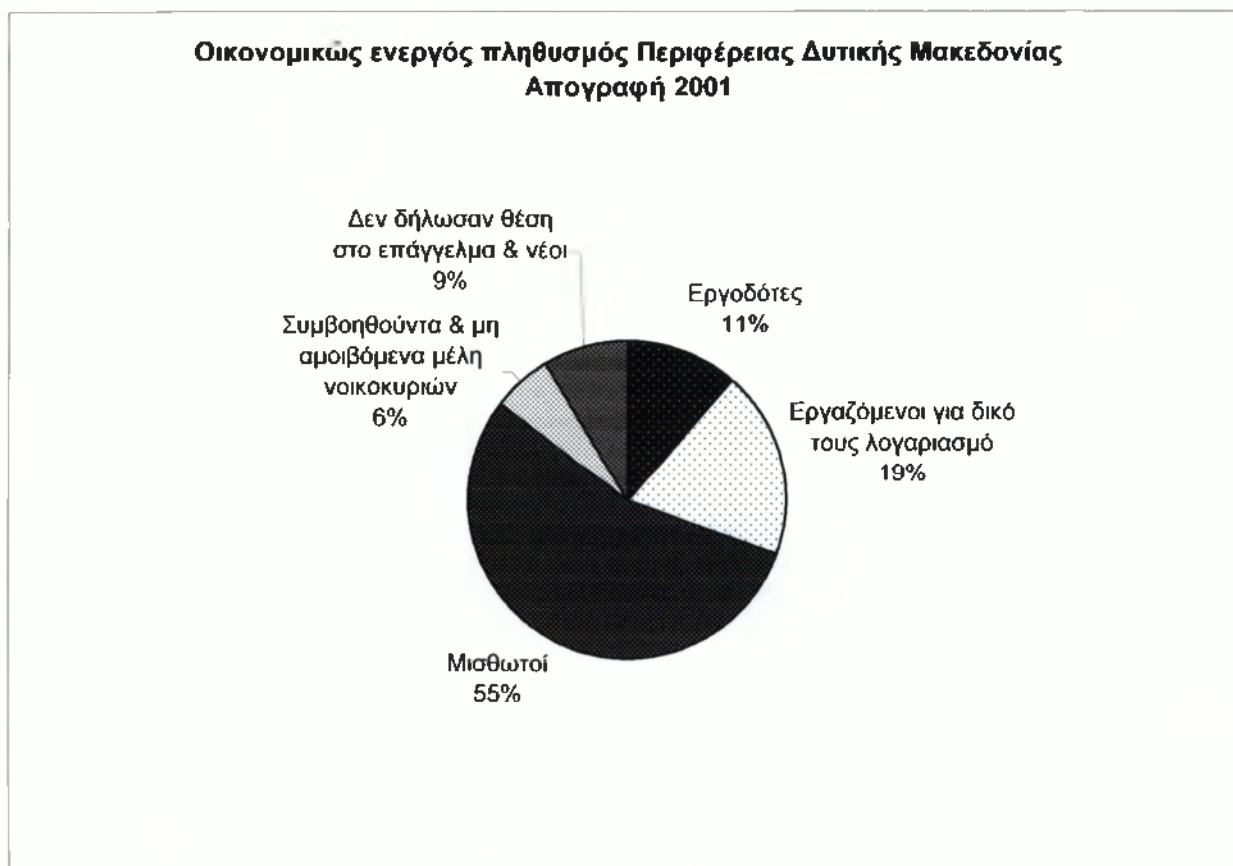
Το 23,5 % των απασχολούμενων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα , το 32,9 % στον δευτερογενή και το 43,6 % στον τριτογενή . Τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια μείωση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα και δευτερογενή τομέα και αύξηση στον τριτογενή .

Το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια φθάνει το 15 % το έτος 2000 , με τάσεις μείωσης σύμφωνα με στοιχεία του 2001 , παραμένει όμως υψηλότερο του αντίστοιχου εθνικού (11,4 %).

Ο δείκτης ανεργίας στους νέους ηλικίας 14-25 ετών είναι ιδιαίτερα υψηλός 46,9 % . Το ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας είναι υψηλότερο από αυτό της χώρας (63,1 % έναντι 57,1 %) . Το ποσοστό των ανέργων γυναικών στην Περιφέρεια είναι μεγαλύτερο από το ποσοστό ανεργίας των γυναικών στην χώρα (23,4 % έναντι 15,9 %) .

Το γενικό επίπεδο μόρφωσης της Περιφέρειας θεωρείται χαμηλό από το αντίστοιχο της χώρας . Το εργατικό δυναμικό με εκπαίδευση μέχρι το Δημοτικό ανέρχεται σε 45,2 % του ενεργού πληθυσμού , ενώ το 35,7 % κατέχει απολυτήριο Γυμνασίου ή Λυκείου και το 19,2 % κατέχει πτυχίο ανώτερων ή ανώτατων σπουδών

Γενικά θα μπορούσαμε να απεικονίσουμε την δομή του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας ως εξής ⁽³⁾ :

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία

(3) Στοιχεία που αντλήθηκαν από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Επίσης είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός της αυξήθηκε 3,3 % αύξηση χαμηλότερη από του συνόλου της χώρας (6,6 %). Στην περιοχή παράγεται το 2,8 % της αγροτικής παραγωγής της χώρας, 1,5 % της μεταποιητικής και 1,7 % των υπηρεσιών. Με κατά κεφαλήν προϊόν 3,9 εκατ. Δρχ. το 2001, 7^η στην κατάταξη με 96 % του μέσου όρου της Ελλάδας, η σχετική της θέση σε διάστημα μιας 10ετίας βελτιώθηκε (94 % το 1991). Στους κατοίκους αντιστοιχεί 65 % του μέσου κατά προϊόντος στην ΕΕ (σύνολο Ελλάδας 68 % το 2000). Η περιφέρεια έχει τα τελευταία χρόνια το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στη χώρα, 15 % το 2000 με 11,4 % για το σύνολο της χώρας. Σύμφωνα με την Eurostat, το εργατικό δυναμικό της προβλέπεται να αυξηθεί 4,1 % την περίοδο 2000 - 2010, αύξηση ίση σχεδόν με την προβλεπόμενη για το σύνολο Ελλάδας (4,3 %). Την 5ετία 1997 - 2001 δόθηκαν 84 άδειες λειτουργίας νέων βιομηχανιών, 2 % των συνολικών. Στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην περιοχή αναλογεί το 0,8 % του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών - κατασκευαστικών μονάδων της Χώρας και το 1,2 % των εμπορικών. Έχει την υψηλότερη αναλογία νέων κατοίκων ανά 100 κατοίκους (1,5 % έναντι μέσου Ελλάδας 0,9). Οι τηλεφωνικές συνδέσεις αυξήθηκαν 1,6 % το 2000, έναντι 0,9 % για το σύνολο της Χώρας, έχει όμως ακόμη χαμηλό αριθμό συνδέσεων ανά 100 κατοίκους. Οι πωλήσεις καινούριων αυτοκινήτων αυξήθηκαν 5 % το 2001, η 2^η χαμηλότερη αύξηση μετά την Κεντρική Μακεδονία. Στα πλαίσια του Γ' Κ.Π.Σ., ο προϋπολογισμός του της Περιφέρειας αυξήθηκε 85 % σε σχέση με το προηγούμενο στ 198 δις. Δρχ. (Σύμφωνα με τα στοιχεία της ηλεκτρονικής διεύθυνσης της ΕΣΥΕ www.statistics.gr).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται επιγραμματικά οι Δείκτες ευημερίας της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, με βάση τα όσα ελέχθησαν στην προηγούμενη παράγραφο.

Δείκτες Ευημερίας Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

	Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας	Μέσος όρος Χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τις 13 περιφέρειες της Χώρας
ΑΕΠ κατά κεφαλή 2001	3,88 εκ. δρχ	4,04	7
Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο 2000	1,18 εκ. δρχ	1,57	11
Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο 2000	1,15 εκ. δρχ	1,52	9
Φόρος εισοδήματος ανά κάτοικο 2000	84 χιλ. δρχ	127	12
Φυσική αύξηση πληθυσμού / 1000 κατοίκους 2000	-0,01	-0,17	5
Μαθητές γυμνασίων, λυκείων / 1000 κατοίκους 2000	76	73	3
Μαθητές Δημοτικού / 1000 κατοίκους 2000	61	61	8

Ποσοστό ανεργίας 2000	15	11,4	1
Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της Χώρας			
ΑΕΠ	2,7 %		11
Απορρολογούμενοι	2,5 %		10
Αηλωθέν εισόδημα στην εφορία	2,2 %		11
Είσοδοι φόροι	0,9 %		11
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2,2 %		11

2.2 - Παραγωγικό περιβάλλον Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας .

- Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας⁽⁴⁾ της οικονομίας είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος στους τρεις από τους τέσσερις Νομούς της Περιφέρειας και συγκεκριμένα στους Νομούς Γρεβενών , Φλώρινας και Καστοριάς και πολύ λιγότερο στον Νομό Κοζάνης .

Το Α.Ε.Π. ου πρωτογενή τομέα καταλαμβάνει το 11 % του Α.Ε.Π. του πρωτογενή της χώρας , ποσοστό ιδιαίτερα σημαντικό . Έντονο είναι το φαινόμενο εγκατάλειψης της κτηνοτροφίας , ενώ παρά το πλούσιο υδάτινο δυναμικό , το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων βρίσκεται σε χαμηλά επίπεδα.

Είναι η μοναδική Περιφέρεια με σημαντική παραγωγή κρόκου . Τα κυριότερα γεωργικά προϊόντα τα οποία παράγει η Περιφέρεια είναι μήλα και σιτάρι . Στην Περιφέρεια αναλογεί το 16 % της εγχώριας παραγωγής μήλων και το 15 % της συνολικής παραγωγής σίτου . Άλλα σημαντικά προϊόντα της Δυτικής Μακεδονίας είναι τα γαλακτοκομικά , τα φασόλια , τα κηπευτικά κλπ. .

- Δευτερογενής τομέας

Ο δευτερογενής τομέας⁽⁵⁾ είναι ο ισχυρότερος τομέας παραγωγικής δραστηριότητας της Περιφέρειας αν και παρουσιάζει μείωση του ποσοστού συμμετοχής του στο συνολικό Ακαθάριστο Προϊόν της Περιφέρειας .

Οι Νομοί Καστοριάς και Κοζάνης , χαρακτηρίζονται από την μεγαλύτερη μεταποιητική δραστηριότητα στην Περιφέρεια .

Η πολύ μεγάλη συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα στο ΑΕΠ οφείλεται κυρίως στη συγκέντρωση εξορυκτικών δραστηριοτήτων και την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας στον άξονα Πτολεμαΐδας - Κοζάνης - Αμύνταιου. Στη Δυτική Μακεδονία παράγεται το 70 % της συνολικής ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας , εκ των οποίων το 50 % παράγεται στο Νομό Κοζάνης . Σημαντική είναι και η συμβολή του μεταποιητικού κλάδου δέρματος - γούνας που συγκεντρώνεται στο Νομό Καστοριάς και την περιοχή της Σιάτιστας .

(4) (5) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.perdym.gr και από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

-Τριτογενής τομέας

Ο τομέας του εμπορίου και των υπηρεσιών ⁽⁶⁾ στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας συγκεντρώνει σημαντικό αριθμό καταστημάτων και απασχολούμενων , κυρίως λόγω της απομόνωσης της από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας . Στον κλάδο των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών οι δραστηριότητες που είναι ανεπτυγμένες είναι αυτές των χρηματοπιστωτικών οργανισμών και των ασφαλειών .

Το χονδρικό εμπόριο υποχωρεί μπροστά στην επέκταση των καταστημάτων λιανικού εμπορίου . Το λιανικό εμπόριο εκσυγχρονίζεται , αναβαθμίζονται οι εμπορικές υπηρεσίες και συγκεντρώνεται στα αστικά κέντρα της Περιφέρειας . Γενικά , στον τομέα των αποθηκείσεων , του εμπορίου και των υπηρεσιών δημιουργούνται νέες συνθήκες με την προοπτική των αγορών της Βαλκανικής που συνορεύουν με τη Δυτική Μακεδονία .

Η ανάπτυξη των υπηρεσιών Ε & Τ βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο . Η Περιφέρεια στερείται κάποιου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος , διαθέτει όμως σχολές τμημάτων του ΑΠΘ και Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα . Στην Δυτική Μακεδονία συγκεντρώνεται μόλις το 3,5 % του συνόλου των ερευνητικών ιδρυμάτων της χώρας και βρίσκεται στην ένατη θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας (1993) .

Η ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας είναι ιδιαίτερα χαμηλή . Πρόκειται για περιοχή υποδοχής χαμηλού αριθμού τουριστών , στη συντριπτική τους πλειοψηφία Ελλήνων . Η ξενοδοχειακή υποδομή της Περιφέρειας είναι ανεπαρκής .

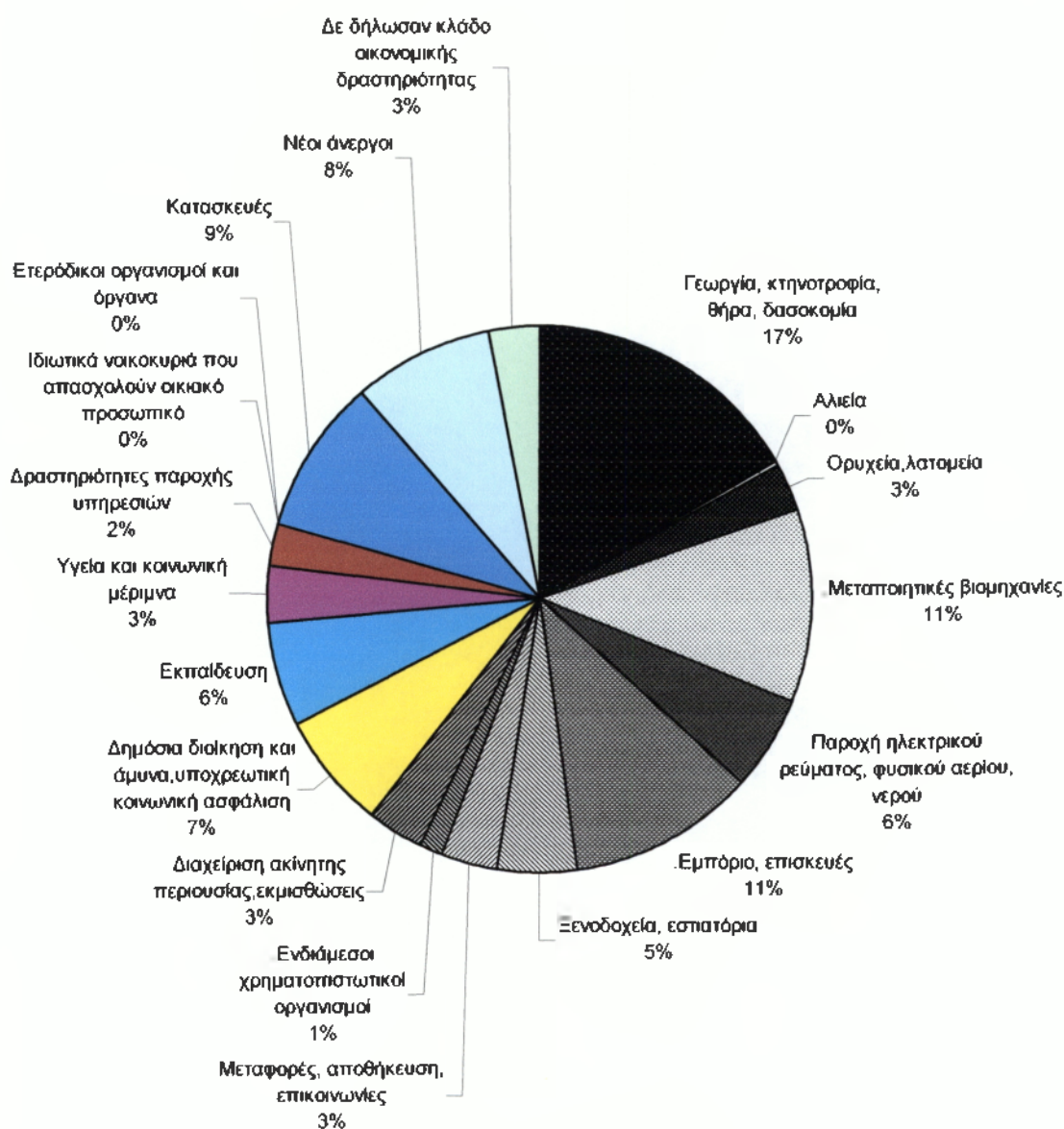
Ωστόσο ο τουρισμός στην Περιφέρεια παρουσιάζει έντονη αυξητική πορεία τα τελευταία χρόνια . Συγκεκριμένα , όσον αφορά τις διανυκτερεύσεις πραγματοποιήθηκε αύξηση της τάξης του 30,7 % στο διάστημα 1995-1998 . Αύξηση παρουσιάζει και η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων όπου από το 33,7 % το 1995 ανήλθε στο 40,8 % το 1998 .

Η Περιφέρεια τέλος , διαθέτει σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους , όπως π.χ. αρχαιολογικά μνημεία , ενδιαφέρουσες βυζαντινές και μεταβυζαντινές εκκλησίες , ιστορικά και λαογραφικά μουσεία , παραδοσιακά αρχοντικά κ.ά. .

Γενικά η δομή των διαφόρων παραγωγικών κλάδων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας δίνεται στο ακόλουθο γράφημα ⁽⁷⁾ :

(6)(7) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perdym.gr και από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Δομή πληθυσμού Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας κατα κλάδο παραγωγής .

Πηγή : Εθνική Στατιστική Υπηρεσία , Απογραφή 2001

2.3 -Υποδομές - Ποιότητα ζωής .

Η μορφολογία του εδάφους της Περιφέρειας και η γεωγραφική της θέση συντελούν στην απομόνωση της από την υπόλοιπη χώρα . Στο πρόβλημα της

μορφολογίας , πρέπει να σημειωθεί ότι ένα μεγάλο μέρος του συγκοινωνιακού δικτύου παραμένει δύσβατο για μεγάλες περιόδους του χειμώνα , λόγω καιρικών συνθηκών (8).

Ένα μεγάλο τμήμα της κατασκευαζόμενης Εγνατίας Οδού διέρχεται μέσα από την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας . Η ολοκλήρωση της και η δημιουργία των κάθετων αξόνων που θα τη συνδέουν με τα μεγάλα αστικά κέντρα της Περιφέρειας θα βοηθήσουν στη σύνδεση με την Κεντρική Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες .

Το ενδοπεριφερειακό οδικό δίκτυο καλύπτει σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες της Περιφέρειας . Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Δυτικής Μακεδονίας είναι ανεπαρκές και καλύπτεται από το δίκτυο μονής κατεύθυνσης μήκους 170 χλμ. . Τέλος , η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εξυπηρετείται από τα αεροδρόμια Καστοριάς και Κοζάνης .

Στον τομέα της Υγείας - Πρόνοιας η Περιφέρεια παρουσιάζει ακόμη υστέρηση σε σχέση με το μέσο επίπεδο της χώρας .

Αν και η Δυτική Μακεδονία στερείται Περιφερειακού Νοσοκομείου , οι κτιριακές υποδομές υγείας είναι ικανοποιητικές . Απαιτείται όμως βελτίωση της ποιότητας των λειτουργιών και του εξοπλισμού των μονάδων , καθώς και αναδιάρθρωση και ανασυγκρότηση των λειτουργιών του δικτύου Α' βάρθμιας υγειονομικής περίθαλψης .

Στον τομέα της εκπαίδευσης , στην δημοτική εκπαίδευση η αναλογία των μαθητών ανά αίθουσα (9) είναι 15,3 και η Περιφέρεια βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τη χώρα όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 17,3 (για το ακαδημαϊκό έτος 1996-97) . Επίσης , το ποσοστό των Δημοτικών σχολείων που λειτουργούν αποκλειστικά πρωί , χωρίς διπλοβάρδιες είναι 93 % (το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι 81,4 %) . Στα Γυμνάσια , η αναλογία μαθητών να αίθουσα είναι 22,7 και η Περιφέρεια βρίσκεται σε καλύτερο επίπεδο από την χώρα , όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 25,4 . Το 86,2 % των Γυμνασίων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ στη χώρα το 69,4 %) . Όσον αφορά τέλος τα Ενιαία Λύκεια , ο λόγος μαθητές ανά αίθουσα είναι 22,9 (ενώ στη χώρα είναι 24,4) . Επίσης , το 88 % των Λυκείων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ σε επίπεδο χώρας το 66,9 %) .

Γενικά στις υποδομές εκπαίδευσης η Περιφέρεια έχει υψηλότερους δείκτες από το μέσο όρο της χώρας . Επίσης , έχει τη δεύτερη υψηλότερη , μετά την Αττική , αναλογία μαθητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανά 1.000 κατοίκους (83 έναντι 78 μέσου όρου χώρας) .

Όσον αφορά τον τομέα της ενέργειας (10), η Δυτική Μακεδονία είναι το μεγαλύτερο ενεργειακό κέντρο της χώρας (75 % της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας) και ένα από τα μεγαλύτερα της Ευρώπης .

(8),(9),(10)Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perdym.gr και από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας λειτουργεί μία μόνο Βιομηχανική Περιοχή στη Φλώρινα . Αυτή ιδρύθηκε το 1983 και έχει συνολική έκταση 1000 στρεμμάτων .

Σύμφωνα με το Π.Δ. 136/86 έχουν θεσμοθετηθεί οι Βιομηχανικές Περιοχές Καστοριάς , Κοζάνης και Γρεβενών , οι οποίες όμως δεν έχουν τεθεί σε λειτουργία . Σε πρώτη φάση αναμένεται η έναρξη κατασκευής της ΒΙ.ΠΕ Κοζάνης , που βρίσκεται στη φάση υλοποίησης . Επιπλέον έχει ολοκληρωθεί το Εκθεσιακό Κέντρο στα Κοίλα Κοζάνης , δημιουργείται το ΒΙΟΠΑ ξύλου-επίπλου Κοζάνης , το ΒΙΟΠΑ Εράτυρας και έχει ολοκληρωθεί το ΒΙΟΠΑ Σιάτιστας .

Η Περιφέρεια διαθέτει πολλά και πλούσια οικοσυστήματα ⁽¹¹⁾ . Όλες οι λίμνες αποτελούν σημαντικούς υδροβιότοπους , ενώ οι ορεινοί όγκοι φιλοξενούν σπάνια και αξιόλογα είδη χλωρίδας και πανίδας . Δύο από τους δέκα εθνικούς δρυμούς της χώρα βρίσκονται μέσα στα όρια της Περιφέρειας .

Ο οικολογικός πλούτος της Περιφέρειας είναι χωρικά συγκεντρωμένος σε τρεις κύριες ζώνες . Την οροσειρά της Πίνδου στο δυτικό άκρο , τον κεντρικό άξονα Πρέσπες - Βίτσι - Σινιάτσικο και Βούρινος και τη ΝΔ λωρίδα Βελβενός - λίμνη Πολύφυτου .

Οι δύο πρώτες ζώνες λόγω της ελάχιστης και ήπιας ανθρωπογενούς παρέμβασης έχουν διατηρήσει τους μηχανισμούς ανανέωσης και επιβίωσης των οικοσυστημάτων που φιλοξενούν καθώς επίσης και τα αισθητικά τους χαρακτηριστικά

Η Περιφέρεια διαθέτει το 65 % των επιφανειακών υδάτων ⁽¹²⁾ της χώρας (10 λίμνες , υδρογραφικό δίκτυο Αλιάκμονα και άλλων ποταμών) .

Ο σημαντικότερος είναι αυτός των Πρεσπών που εκτός από την προστασία του ως Εθνικός δρυμός έχει χαρακτηριστεί περιοχή ειδικής προστασίας με την οδηγία 79/409 της Ε.Ε. και υδροβιότοπος διεθνούς σημασίας . Η χλωρίδα και κυρίως η πανίδα του χαρακτηρίζεται πλούσια και σε πολλές περιπτώσεις σπάνια , με παρουσία ειδών μοναδικών παγκοσμίως .

Οι σημαντικότεροι κίνδυνοι που απειλούν τον συγκεκριμένο υδροβιότοπο είναι :

Η λαθροθυρία , ο εκσυγχρονισμός των αλιευτικών μεθόδων , η συρρίκνωση των υγρολίβαδων (τόποι αναπαραγωγής ψαριών) , η επέκταση των αρδευτικών έργων , η εναπόθεση μπαζών και απορριμμάτων από τους οικισμούς και η γενική υποβάθμιση λόγω των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων μέσω της επιφανειακής απορροής των νερών .

Οι υπόλοιπες λίμνες εξακολουθούν να έχουν προβλήματα από το αυξανόμενο ρυπαντικό φορτίο που δέχονται από τις γεωργικές καλλιέργειες και τα αστικά λύματα και παρουσιάζουν τάσεις υπετροφισμού και αυξανόμενης ανισορροπίας των οικοσυστημάτων τους (Καστοριά , Βεγορίτιδα , Χειμαδίτιδα , Ζάζαρη , Πετρών και λίμνη Πολυφύτου) .

(11) ,(12) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW . Perdym.gr και από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Τα δάση της Δυτικής Μακεδονίας , λόγω της έκτασης και χωρικής συνέχειας τους , αποτελούν σημαντικούς βιότοπους αλλά και παράγοντες προστασίας του ευρύτερου περιβάλλοντος . Σημαντική θεωρείται η συμβολή τους στη μείωση των χειμαρικών φαινομένων , την προστασία των εδαφών από διαβρώσεις και την αντιρρυπαντική δράση τους .

Ο εθνικός δρυμός Βάλια Κάλντα στο Νομό Γρεβενών είναι το σημαντικότερο δασικό οικοσύστημα . Η ποικιλία των ειδών χλωρίδας και πανίδας και η σπανιότητα τους το καθιστούν μοναδικό (επτά είδη δρυός , πέντε σφενδάμου , τρία πεύκης , πολλά και σπάνια είδη πλατύφυλλων , μανιτάρια , η καφετιά αρκούδα , αγριόγιδα , λύκοι , αγριόγατοι , βίδρα . ο Γύπας ο Ασπροκάρης , Χρυσαιτός , Στραυραετός , Πετρίτης , Χρυσογέρακας , είδη νυχτόβιων , κ.α .) .

Άλλα σημαντικά δασικά οικοσυστήματα είναι αυτά του Βιτσιού , του Σινιάτσικου και του Βούρινου (μοναδικό από πλευράς ποικιλίας στην περιοχή) , Κθώς επίσης και το δάσος των Πιερίων από πλευράς μεγέθους .

Ως σημαντικότεροι κίνδυνοι για τα δασικά οικοσυστήματα της περιοχής θεωρούνται η βόσκηση και το λαθραίο κυνήγι , ενώ κρίνεται ως απαραίτητη η διατήρηση του ήπιου χαρακτήρα της τουριστικής κίνησης .

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως , ο οικολογικός πλούτος της Περιφέρειας είναι χωρικά συγκεντρωμένος σε τρεις κύριες ζώνες ⁽¹³⁾: Την οροσειρά της Πίνδου στο δυτικό άκρο , τον κεντρικό άξονα Πρέσπες - Βίτσι - Σινιάτσικο και Βούρινος και τη ΝΔ λωρίδα Βελβενδός - λίμνη Πολυφύτου . Από μορφολογική άποψη οι δύο πρώτες ζώνες προσφέρουν έντονες εναλλαγές του φυσικού τοπίου με διαφορετικά κυρίαρχα στοιχεία κάθε φορά , που εναλλάσσονται απρόσμενα : λίμνη , δάσος κοιλάδα , ορμητικό ποτάμι , αλπικό τοπίο , έντονο ανάγλυφο , οροπέδιο . Σε δεκάδες σημεία η ανθρωπογενής παρέμβαση συντονίσθηκε και αναβάθμισε αισθητικά το τοπίο (πέτρινα γεφύρια Νομού Γρεβενών , ασκηταριά των Πρεσπών , Αντάρτικό , Νυμφαίο , Μαστοροχώρια του Βοΐου) .

Η τρίτη περιοχή Βελβενδού - Πιερίων κυριαρχείται από την μεγάλη τεχνητή λίμνη Πολυφύτου , η οποία σήμερα θεωρείται ενταγμένη και αποτελεί συμπλήρωμα του φυσικού τοπίου των δασικών εκτάσεων του ορεινού όγκου .

Όσον αφορά τους κινδύνους υποβάθμισης , επειδή η διατήρηση των αξιόλογων τοπίων είναι συνδεδεμένη με την προστασία των οικοσυστημάτων της περιοχής , ταυτίζονται στην ουσία με τους κινδύνους που διατρέχουν τα οικοσυστήματα .

Η δραστηριότητα της ΔΕΗ ⁽¹⁴⁾ κατά μήκος του άξονα Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Αμύνταιου έχει διαταράξει την οικολογική ισορροπία της περιοχής . Σήμερα το σύνολο των σταθμών παραγωγής ενέργειας διαθέτουν ηλεκτροστατικά φίλτρα και έχει μειωθεί η εκπομπή αιωρούμενων σωματιδίων στο 2 % περίπου . Όμως η ρύπανση της ατμόσφαιρας δεν έχει μοναδική αιτία την καύση του λιγνίτη . Η εξόρυξη και μεταφορά του καθώς και η μεταφορά και η απόθεση στείρων και τέφρας παραμένουν σοβαρές αιτίες εκπομπής σωματιδίων .

(13),(14)Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Pcpdym.gr

Επίσης , επισημαίνεται ότι τα ηλεκτροστατικά φίλτρα δεν αντιμετωπίζουν τους ρύπους , που έχουν σχέση με την ποιότητα και ποσότητα του καιγόμενου λιγνίτη . Τέλος η εκπομπή ενέργειας και νερού στην ατμόσφαιρα έχει καταστεί σημαντικός παράγοντας αλλοίωσης του κλίματος στην περιοχή .

Σημαντική σχετικά βελτίωση στην κατάσταση της ατμόσφαιρας⁽¹⁵⁾ στην Κοζάνη και την Πτολεμαΐδα παρατηρείται το τελευταίο διάστημα , με την χρήση τηλεθέρμανσης (αστική αξιοποίηση της εκλυόμενης θερμότητας των ηλεκτρογεννητριών) . Οι αέριοι ρύποι παρουσιάζουν μείωση στις δύο πόλεις είναι το διοξείδιο του θείου και ο καπνός .

Η Περιφέρεια διαθέτει ιδιαίτερα σημαντικά , σε επίπεδο χώρας , αποθέματα επιφανειακών και υπόγειων υδάτων ⁽¹⁶⁾ . Σημαντική είναι η περιβαλλοντική επίπτωση που έχει η διαδικασία εξόρυξης του λιγνίτη με την υποχρεωτική καταστροφή των υδροφορέων ώστε να προσεγγισθεί το κοιτάσμα . Η εξαντλητική διαχείριση του υδάτινου δυναμικού στην ευρύτερη περιοχή , προκαλεί διαρκή πτώση της στάθμης της Βεγορίτιδας και της Χειμαδίτιδας . Το μέσο υψόμετρο της ελεύθερης επιφάνειας πρώτης , έχει μειωθεί πάνω από 20 μέτρα στο διάστημα 1957 - 1998 , ενώ ο σημερινός ρυθμός πτώσης είναι περίπου 1 μέτρο το χρόνο !!! Το έργο της σταθεροποίησης της στάθμης της λίμνης που άρχισε στα πλαίσια υλοποίησης του 2^{ου} ΠΕΠ συνεχίζεται και με το 3^ο και αναμένεται να συμβάλει καθοριστικά στη σωτηρία της λίμνης . Η λίμνη της Καστοριάς , με τη λειτουργία του σταθμού βιολογικού καθαρισμού , βρίσκεται σε φάση αποκατάστασης , σε ότι αφορά τα ρυπαντικά φορτία αστικής και βιομηχανικής προέλευσης . Παραμένει ζητούμενο η αντιμετώπιση της ρύπανσης από τις γεωργικές δραστηριότητες και τις φερτές ύλες . Η λίμνη Πολυφύτου αντιμετωπίζει αντίστοιχο πρόβλημα αλλά οι συγκεντρώσεις ρύπων είναι μικρότερες καθώς παρουσιάζει ταχύτερους ρυθμούς ανανέωσης των υδάτων της .

Σημαντική υποβάθμιση των εδαφών ⁽¹⁷⁾ παρατηρείται εξαιτίας της καταστροφής των υδροφορέων , της απόθεσης στείρων και τέφρας και της μεγάλης επιβάρυνσης από την « ιπτάμενη τέφρα » . Όσον αφορά την τελευταία , τα εδάφη που προσβάλλονται βρίσκονται Β , ΒΔ και Ν της ζώνης ηλεκτροπαραγωγής , λόγω των επικρατούντων μετεωρολογικών συνθηκών . Όσον αφορά τις αποθέσεις στείρων και τέφρας στις περιοχές εξόρυξης , η περιβαλλοντική ζημία έγκειται στην οριστική μετατροπή των εκτάσεων σε μη καλλιεργήσιμες λόγω έντονων κλίσεων και φτωχού εδάφους , καθώς και στην οπτική όχληση με την μεταβολή του ανάγλυφου .

(15) ,(16) ,(17) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perdym.gr

2.4 -Ενδοπεριφερειακή Ανάλυση Περιφέρειας Δυτ. Μακεδονίας

-Διανομαρχιακές ανισότητες

Οι διανομαρχιακές ανισότητες της Περιφέρειας χαρακτηρίζονται από την κυριαρχία του Νομού Κοζάνης⁽¹⁸⁾, που είναι ο πιο αναπτυγμένος νομός. Τα τελευταία χρόνια η κυριαρχία αυτή φαίνεται να μειώνεται με αποτέλεσμα να υπάρχει μείωση των διανομαρχιακών ανισοτήτων. Συγκεκριμένα, από τον υπολογισμό της μεταβολής της κατανομής του ΑΕΠ κατά νομό για τα έτη 1989 - 1994, φαίνεται μια μικρή κάμψη των ανισοτήτων. Η παραπάνω κάμψη οφείλεται στη μικρή πτώση του ΑΕΠ του Νομού Κοζάνης, που όμως εξακολουθεί να διατηρείται σε υψηλότερα επίπεδα από τον εθνικό μέσο όρο.

Νομοί	Κ.κ. ΑΕΠ (χώρα =100)		% Κατανομή ΑΕΠ		% Κατανομή Πληθυσμο ύ		% Κατανομή Αστικού Πληθυσμού		% Απασχ. Β' γενή Τομέα		% Απασχ. Γ' γενή Τομέα	
	1989	1994	1989	1994	1991	1996	1981	1991	1981	1991	1981	1991
Γρεβενά	71,8	51,8	8,3	8,2	12,6	14,1	0	0	8,2	7,8	12,7	13,6
Καστοριά	70,2	63,7	12,4	12,4	18,0	17,2	24,3	18,4	29,7	26,6	17,2	16,9
Κοζάνη	130,3	112,	64,9	64,2	51,3	50,9	60,9	66,9	52,4	55,2	51,6	50,8
Φλώρινα	82,3	76,0	14,5	15,2	18,1	17,7	14,7	14,8	9,7	10,3	18,5	18,6

Πηγή : Ε.Σ.Υ.Ε.

- Ορεινός χώρος / Εσωτερικές ζώνες

Η Περιφέρεια είναι μία κατεξοχήν ορεινή Περιφέρεια⁽¹⁹⁾. Οι ορεινές εκτάσεις της Δυτικής Μακεδονίας καλύπτουν το 51,9 % της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας. Ο αριθμός των ορεινών οικισμών ανέρχεται στους 144 (επί συνόλου 361) και αποτελούν το 39,9 %5 του συνόλου των οικισμών, ενώ ο πληθυσμός των ορεινών περιοχών είναι 60.193 κάτ., ποσοστό 20,5 % του συνολικού πληθυσμού.

- Αστικά Κέντρα - αναπτυξιακοί άξονες

Ο αστικός πληθυσμός της Περιφέρειας καταλαμβάνει το 29 % του συνολικού πληθυσμού⁽²⁰⁾. Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, σύμφωνα με την απογραφή του 1991, είναι η Κοζάνη (32.010 κάτ.), η Πτολεμαΐδα (25.195 κάτ.), η Καστοριά (15.710 κάτ.), η Φλώρινα (12.622 κάτ.), ενώ τα Γρεβενά, πρωτεύουσα του ομώνυμου νομού, έχουν πληθυσμό 9.619 κάτ. .

(18),(19),(20) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perdym.gr και από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων στην αναπτυξιακή διαδικασία , απαιτείται⁽²¹⁾ :

-Η εξειδίκευση του αναπτυξιακού τους ρόλου , η αξιοποίηση των επιχειρηματικών και αναπτυξιακών υποδομών τους , η βελτίωση των αστικών και η στήριξη των « προωθητικών δραστηριοτήτων » τους . Ο αναπτυξιακός ρόλος των αστικών κέντρων δίνεται στον παρακάτω πίνακα .

Αστικό	Αναπτυξιακός Ρόλος	Προωθητικές Δραστηριότητες Κέντρο
Κοζάνη	Περιφερειακός Πόλος Ανάπτυξης	Τριτογενής τομέας , Βιομηχανία , Βιοτεχνία , Εμπόριο , Ενέργεια , Τεχνολογικές - Πολιτιστικές δραστηριότητες , Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
Καστοριά	Κέντρο Βυζαντινού και παραδοσιακού πολιτισμού και Τουριστικής Ανάπτυξης , Εμπορικό Κέντρο .	Πολιτισμός , Παράδοση , Τουρισμός , Εμπόριο , Τοπικά προϊόντα (δέρμα - γούνα)
Φλώρινα	Κέντρο πολιτισμού , Κέντρο Τουριστικής Ανάπτυξης , Εμπορικό Κέντρο	Εμπόριο , Ειδικές Μορφές Τουρισμού , Πολιτισμός , Τριτοβάθμια Εκπαίδευση
Γρεβενά	Νομαρχιακό Κέντρο Ανάπτυξης , Κέντρο Τουριστικής Ανάπτυξης	Ορεινός Τουρισμός
Πτολεμαίδα	Ενεργειακό Κέντρο Ανάπτυξης , Εμπορικό Κέντρο	Ενέργεια , Βιομηχανία , Βιοτεχνία , Εμπόριο

Παράλληλα , διαμορφώνονται ορισμένοι αναπτυξιακοί άξονες στην περιοχή και ειδικότερα : Κοζάνη - Πτολεμαίδα : ισχυρό αστικό δίπολο , βιομηχανικό και εμπορικό κέντρο . Φλώρινα - Καστοριά : άξονας τουριστικών δραστηριοτήτων . Πτολεμαίδα - Κοζάνη - Αμύνταιο : ενεργειακός άξονας .

2.5 S.W.O.T. Ανάλυση Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Για να σχεδιαστεί ένα αποτελεσματικό στρατηγικό πρόγραμμα περιφερειακής ανάπτυξης , θα πρέπει πρώτα οι αρμόδιοι να εναρμονίσουν τους στόχους με τα « μέσα » που διαθέτει η περιφέρεια / επιχείρηση⁽²²⁾ . Αυτό θα επιτευχθεί μόνο αν εντοπιστούν ποια είναι τα δυνατά και ποια τα αδύνατα σημεία της περιφέρειας . Η διάγνωση και εκτίμηση των δυνατών και αδύνατων σημείων μιας περιφέρειας - επιχείρησης , καθώς και των ευκαιριών και απειλών που υπάρχουν στο περιβάλλον ονομάζεται ανάλυση S.W.O.T. . Η μέθοδος αυτήν χρησιμοποιείται και για βραχυπρόθεσμο προγραμματισμό .

Ανάλογα με το επίπεδο και τον τρόπο εφαρμογής της , η ανάλυση S.W.O.T. μπορεί να χρησιμοποιηθεί για δύο σκοπούς :

1. Για την ανάλυση της ανταγωνιστικής θέσης της περιφέρειας - επιχείρησης .

(21) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Perdyt.gr

(22) Κώστας Τζωρτζάκης- Αλεξία Τζωρτζάκη , 1996 « Μάρκετινγκ - Μάνατζμεντ , η Ελληνική Προσέγγιση » , Εκδόσεις Rosili , Αθήνα

2. Για την διάγνωση και αξιολόγηση των δεδομένων μιας περιφέρειας ή ενός οργανισμού γενικότερα .

Η ανάλυση S.W.O.T. είναι ιδιαίτερα χρήσιμη , γιατί μας βοηθάει να απαντήσουμε στα ερωτήματα « πού βρισκόμαστε τώρα;» και « πού θέλουμε να βρεθούμε;» ⁽²³⁾

Τι είναι;	Παρούσα Κατάσταση	Μελλοντική Κατάσταση
Καλές	Strengths / Δυνάμεις	Opportunities / Ευκαιρίες
Κακές	Weaknesses / Αδυναμίες	Threats / Απειλές

Μήτρα S.W.O.T.

Στο σημείο κρίνεται σκόπιμο να αναφερθούν οι σημαντικότερες αιτίες που δημιουργούν το περιφερειακό πρόβλημα , σύμφωνα με όσα έχουν καταγραφεί στη διεθνή βιβλιογραφία επισημαίνονται οι ακόλουθοι παράγοντες ⁽²⁴⁾ :

- Γεωγραφικοί παράγοντες όπως η μορφολογία του εδάφους ή η απόσταση από τα ανεπτυγμένα κέντρα της χώρας , ή από τα καινοτομικά δίκτυα από τις πηγές νέων τεχνολογιών .
- Η δομή της οικονομίας των περιφερειών δηλαδή η τομεακή διάρθρωση της περιφερειακής οικονομίας (Παραδοσιακοί φθίνοντες κλάδοι , μονοειδίκευση , κ.λ.π. , η ύπαρξη κλάδων υψηλής τεχνολογίας , κ.λ.π.)
- Η κινητικότητα του κεφαλαίου και της εργασίας που για την περίπτωση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι αρνητική ως προς την εργασία .(για τις δεκαετίες 1960 -1970 λόγω μετανάστευσης) .
- Θεσμικοί παράγοντες που σχετίζονται με τον βαθμό αποκέντρωσης των αρμοδιοτήτων της κεντρικής διοίκησης και η μη ενεργός συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης .
- Πολιτικοί παράγοντες που για την περίπτωση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ήταν ιδιαίτερα σημαντικοί λόγω γεωπολιτικών συνθηκών που ισχύουν από το 1950 μέχρι και το 1990 και οι οποίοι την κατέστησαν πλήρως απομονωμένη σε οικονομικούς όρους με του Βόρειους Γείτονές της ,
- Εξωτερικές οικονομίες που για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δεν μπορούσαν να δημιουργηθούν τόσο λόγω της γεωμορφολογίας , πολιτικών λόγων , ελλιπή συστήματα μεταφορών , απόσταση από τον κεντρικό αναπτυξιακό άξονα της χώρας (Πάτρα - Αθήνα - Θεσσαλονίκη - Καβάλα) .
- Περιβαλλοντικοί παράγοντες που σχετίζονται με την ποιότητα του περιβάλλοντος φυσικού , οικιστικού , αλλά και κλιματολογικών συνθηκών .

(23)Κώστας Τζωρτζάκης- Αλεξία Τζωρτζάκη , 1996 « Μάρκετινγκ - Μάνατζμεντ , η Ελληνική Προσέγγιση » , Εκδόσεις Rosili , Αθήνα

(24) Ν. Κόνσολας , 1997 ,«Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική» , Εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

- Έλλειψη διάχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων και απουσία επιχειρήσεων που επενδύουν σημαντικά σε έρευνα και τεχνολογία ή η απουσία επιχειρήσεων που μπορούν να απορροφήσουν τα αποτελέσματα της τεχνολογικής έρευνας .
- Εξωτερικός έλεγχος : όταν η διοίκηση των επιχειρήσεων που απασχολούν σημαντικό αριθμό του τοπικού εργατικού δυναμικού βρίσκεται εκτός των ορίων της περιφέρειας , γεγονός που συμβαίνει στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας αφού η ΔΕΗ , ο σημαντικότερος εργοδότης της περιοχής , έχει κέντρα λήψης των αποφάσεων εκτός των ορίων της Περιφέρειας .

Έχοντας υπόψη τις παραγράφους 2.1 , 2.2 , 2.3 και 2.4 όπου παρουσιάζεται συνοπτικά η υφιστάμενη κατάσταση της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας , με σκοπό την ιεράρχηση των πλεονεκτημάτων , των αδυναμιών , των ευκαιριών και των κινδύνων που προτείνονται να λάβει υπόψη του ο περιφερειακός σχεδιασμός στην προσεχή εξαετία , τελικώς αυτά ιεραρχούνται ως εξής :

Συγκριτικά Πλεονεκτήματα

Ως συγκριτικά πλεονεκτήματα της Περιφέρειας καταγράφονται :

- 1 Οι δυνατότητες για ριζική βελτίωση των διαπεριφερειακών συνδέσεων λόγω της Εγνατίας Οδού .
- 2 Η πόλωση της ενεργειακής παραγωγής (Ενεργειακό Κέντρο της Ελλάδας) , με δυνατότητες σύνδεσης με τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα .
- 3 Οι πλούσιοι ορυκτοί πόροι (λιγνίτης , μάρμαρα , χρωμίτες , λευκόλιθος) .
- 4 Το πλούσιο υδάτινο δυναμικό (65 % των επιφανειακών υδάτων της χώρας) .
- 5 Το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα .
- 6 Ο παραδοσιακός αγροτικός χώρος .

Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιφέρειας απορρέουν κυρίως από τους άφθονους φυσικούς πόρους που διαθέτει . Συγκεκριμένα :

Μέχρι πρότινος , ως σημαντικότερη αιτία της αναπτυξιακής καθυστέρησης , αναφέρονταν η απομόνωση της Περιφέρειας από τους κύριους εθνικούς πόλους και τον βασικό άξονα ανάπτυξης . Σήμερα , με την Εγνατία να βρίσκεται σε προχωρημένο στάδιο κατασκευής και τους κάθετους άξονες να ολοκληρώνονται , η κατάσταση αυτή ανατρέπεται δημιουργώντας ένα δυναμικό ανάπτυξης για την περιοχή πρωτόγνωρο .

Η περιοχή αντιμετωπίζει ίσως τη μεγαλύτερη ιστορικά πρόκληση , να αξιοποιήσει αναπτυξιακά τη θέση της σαν σταυροδρόμι δύο από τα στρατηγικής σημασίας διευρωπαϊκά δίκτυα ⁽²⁵⁾.

Οι κυριότεροι φυσικοί πόροι της περιφέρειας είναι ο ορυκτός της πλούτος , με γνωστότερα τα εκτεταμένα λιγνιτικά πεδία Πτολεμαΐδας και Αμύνταιου , τα υδατικά της δυναμικά (ποταμός Αλιάκμονας , φυσικές και τεχνητές λίμνες) , τα εκτεταμένα δάση και βοσκοτόπια , καθώς και οι πλούσιοι τουριστικοί πόροι .

(25) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW.Pepdym.gr

Διαθέτει πλούσιο υπέδαφος με μεγάλη ποικιλία ορυκτών . Από τα ορυκτά αυτά ορισμένα είναι πού σημαντικά για την εθνική οικονομία . Έτσι στην περιφέρεια εξορύσσεται πάνω από το 80% του λιγνίτη στο σύνολο της χώρας , καθώς και τα καλύτερα λευκά και ημίλευκα μάρμαρα της χώρας . Η Δυτική Μακεδονία δεν βρέχεται από θάλασσα και είναι η μοναδική περιφέρεια της χώρας , εντούτοις διαθέτει το 65% των εσωτερικών υδάτων της χώρας (λίμνες) . Το πλούσιο αυτό υδατικό δυναμικό προσφέρεται για την ανάπτυξη ποικίλων παραγωγικών δραστηριοτήτων (αλιεία , τουρισμός , κ.α.) , με την προϋπόθεση ότι θα ληφθούν μέτρα για την αντιμετώπιση της ρύπανσης από τα αστικά και βιομηχανικά απόβλητα .

Τα δάση και τα βοσκοτόπια καλύπτουν το 70 % της συνολικής της έκτασης⁽²⁶⁾

Η περιφέρεια διαθέτει μεγάλο πλούτο και ποικιλομορφία τουριστικών πόλων έλξης (βιότοποι , δάση , αισθητικά τοπία , λίμνες , χιονοδρομικά κέντρα , παραδοσιακά χωριά , ιστορικοί χώροι , κ.α.) . Αυτή η ποικιλία στην εναλλαγή των στοιχείων του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος δημιουργεί ένα πλαίσιο ευνοϊκών προϋποθέσεων για μια ισόρροπη στον χώρο και στις μορφές τουριστική ανάπτυξη .

Τα βασικά προβλήματα και περιορισμοί της Περιφέρειας είναι ⁽²⁷⁾:

- 1 Η παραμεθόρια γεωγραφική θέση της περιφέρειας με περιορισμένο διασυνοριακό δυναμικό .
- 1 Ο μεγάλος βαθμός ορεινότητας .
- 2 Η ιδιαίτερα υψηλή και πρόσφατα επιδεινωθείσα ανεργία .
- 3 Ο κλαδικός προσανατολισμός σε περιορισμένο αριθμό κλάδων (γούνα , ενέργεια , βιομηχανία τροφίμων) .
- 4 Τα περιβαλλοντικά προβλήματα κύρια στις περιοχές της πόλωσης της ενεργειακής παραγωγής (άξονας Κοζάνης - Πτολεμαΐδας - Φλώρινας) .

Η ανάλυση των κύριων κοινωνικο-οικονομικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας επιβεβαιώνει την προβληματικότητα της Δυτικής Μακεδονίας σαν αποτέλεσμα της σημειούμενης στασιμότητας του πληθυσμού και της υστέρησης του περιφερειακού κατά κεφαλήν ΑΕΠ έναντι αυτού της χώρας . Ακόμα , σημειώνεται ότι αν και η περιφέρεια δείχνει σημαντική εξειδίκευση στον δευτερογενή τομέα , οι υπάρχουσες τάσεις και η εξειδίκευση όχι τόσο στην βιομηχανία αλλά στους κύριους τομείς οικονομικής δραστηριότητας (γεωργία , ορυχεία , παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας) και τα γενικότερα χαρακτηριστικά συνηγορούν στην δημιουργία χρόνιων προβλημάτων στην ανάπτυξη της .

Συγκρινόμενη με τις άλλες περιφέρειες ως προς το επίπεδο και τον τύπο ανάπτυξης η Δυτική Μακεδονία χαρακτηρίζεται από έντονες ενδοπεριφερειακές ανισότητες και ιδιομορφίες⁽²⁸⁾ .

(27) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW.Pepdym.gr

(28) Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , Μάρτιος 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Η περιφέρεια είναι παραμεθόριος περιοχή , συνορεύει με την Αλβανία και την πρώην Γιουγκοσλαβία . Ο διαμελισμός της πρώην Γιουγκοσλαβίας , η εμπλοκή στις σχέσεις με τα Σκόπια , η μεταβολή του καθεστώτος στην Αλβανία , διαμορφώνουν έναν ρευστό ακόμα παράγοντα για την χώρα και ιδιαίτερα για την περιφέρεια , γεγονός που εμποδίζει την ανάπτυξη επιχειρηματικών ή άλλων σχέσεων . Επιπρόσθετα , η περιμετρική θέση της Δυτικής Μακεδονίας ως προς τον βασικό γεωγραφικό άξονα ανάπτυξης (Πάτρα- Αθήνα - Βόλος - Θεσσαλονίκη - Καβάλα) σε συνδυασμό με το μικρό μέγεθος της περιφερειακής αγοράς και την χαμηλή προσπελασιμότητα , επηρεάζουν αρνητικά την ανάπτυξη της ⁽²⁹⁾.

Επίσης το δριμύ ηπειρωτικό κλίμα και το ιδιαίτερα ορεινά έδαφος δυσκολεύει τις ενδοπεριφερειακές και δια - περιφερειακές συγκοινωνιακές συνδέσεις .

Η επιδεινούμενη ανεργία που πλήττει κυρίως τους νέους και τις γυναίκες , σε συνδυασμό με την επάρκεια του ανθρώπινου δυναμικού , το οποίο δεν επαρκεί ούτε ποσοτικά ούτε ποιοτικά , την φθίνουσα δημογραφική πορεία , το χαμηλό ποσοστό αστικοποίησης και την καθαρή εκροή ατόμων , των τελευταίων ετών , σαν αποτέλεσμα της οικονομικής κρίσης στους βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας στην περιφέρεια .

Ένα ακόμα βασικό μειονέκτημα της περιφέρειας , είναι ότι συνυπάρχουν περιοχές με υψηλούς δείκτες οικονομικών δραστηριοτήτων και περιοχές έντονα περιθωριοποιημένες , καθώς οι κύριοι κλάδοι βιομηχανικής δραστηριότητας είναι σαφώς εντοπισμένοι στον χώρο , με μικρό βαθμό διάχυσης και δημιουργούν θύλακες βιομηχανικής ανάπτυξης σε μια περιφέρεια γεωργοκτηνοτροφική . Η περιφέρεια χαρακτηρίζεται από δύο ζώνες ⁽³⁰⁾:

A. μία αναπτυγμένη , που αφορά τους άξονες Κοζάνη - Πτολεμαίδα - Αμύνταιο , Καστοριά - Άργος Ορεστικό και

B. μια μειονεκτική αγροτική ζώνη .

Αξίζει να σημειωθεί ότι το πρότυπο ανάπτυξης της Δυτικής Μακεδονίας χαρακτηρίζεται από την κυρίαρχη θέση της δημόσιας επενδυτικής δραστηριότητας ως μοχλού οικονομικής ανάπτυξης που επέτεινε την εξάρτηση της περιφέρειας από την παρουσία λίγων και έντονα συγκεντρωμένων κλάδων⁽³¹⁾ . Οι ιδιωτικές επενδύσεις είχαν πάντοτε συμπληρωματικό ρόλο στην περιφέρεια και κατευθύνονταν κατά κύριο λόγο στους παραδοσιακά αναπτυγμένους κλάδους (γούνα) .

Όσον αφορά τους παραγωγικούς τομείς της Περιφέρειας , ο δευτερογενής τομέας χαρακτηρίζεται από έντονη μονοαπασχόληση και την κυριαρχία των δραστηριοτήτων της ΔΕΗ οι οποίες όμως δεν αποφέρουν ικανοποιητικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα για τους υπόλοιπους κλάδους του δευτερογενή τομέα. Η κρίση στον κλάδο της γούνας παρατείνεται ⁽³²⁾. Οι κλάδοι που αποτέλεσαν το κύριο στήριγμα και μοχλό της οικονομικής προόδου αναπτύχθηκαν σε καθεστώς μονοπωλιακό (ενέργεια) ή έντονα προστατευτικό (γούνα) .

(29) , (30) , (31) , (32) Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , Μάρτιος 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Ο πρωτογενής τομέας παραμένει προσανατολισμένος σε παραδοσιακές διαρθρώσεις , σε καλλιέργειες χαμηλών απαιτήσεων σε εργασία και δεν διαθέτει επαρκή υποδομή έργων μεταποίησης - εμπορίας προϊόντων . Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την υποαπασχόληση του αγροτικού ανθρωπίνου δυναμικού , την χαμηλή παραγωγικότητα και προστιθέμενη αξία του προϊόντος . Η σημαντικότερη ανισορροπία που παρατηρείται είναι η κυριαρχία της φυτικής παραγωγής , αν και οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν περισσότερο την ζωική παραγωγή . Ανεκμετάλλετοι παραμένουν και οι άφθονοι δασικοί και αλιευτικοί πόροι . Ο τομέας των υπηρεσιών βρίσκεται από την άλλη σε σχετική υστέρηση .

Στην Περιφέρεια υπάρχουν έντονα περιβαλλοντικά προβλήματα⁽³³⁾ . Τα περιβαλλοντικά προβλήματα δημιουργούνται από την λειτουργία εξαιρετικά ρυπογόνων βιομηχανιών (σταθμοί ηλεκτροπαραγωγής της ΔΕΗ) , την εντατική και έκτακτη εκμετάλλευση των πλούσιων ορυκτών κοιτασμάτων , τις δραστηριότητες στη γεωργία (λιπάσματα , φυτοφάρμακα) , τις λοιπές βιομηχανίες και τα αστικά λύματα .

Σημαντικές ελλείψεις παρατηρούνται σε βασικές τεχνικές και κοινωνικές υποδομές⁽³⁴⁾ . Το πρόβλημα αναφέρεται κυρίως στις ελλιπείς διαπεριφερειακές συγκοινωνιακές συνδέσεις , που προκύπτει από το ιδιαίτερα πολύπτυχο ανάγλυφο της . Η δημιουργία ενός ολοκληρωμένου περιφερειακού δικτύου που θα συνεργάζεται με τον άξονα της Εγνατίας Οδού διασφαλίζει ασφάλεια μετακινήσεων των επιβατών και ταχύτερη και με μικρότερο κόστος μεταφορά εμπορευμάτων . Η υπάρχουσα κατάσταση του εθνικού οδικού δικτύου⁽³⁵⁾ εμφανίζεται με το δείκτη 6 χλμ / 100 τετρ. χλμ. έναντι 7,2 χλμ / 100 τετρ. χλμ στο σύνολο της χώρας . Στον τομέα της υγείας υπάρχουν ελλείψεις σε κτίρια , εξοπλισμό και ιατρικό προσωπικό . Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι ο δείκτης κλίνες / 1000 κατοίκους είναι 3,7 έναντι 5,0 για το σύνολο της χώρας . Ακόμα , ουσιαστικές ανάγκες υπάρχουν για το δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης .

Σχετικά με την απασχόληση - ανεργία τα βασικά προβλήματα της Περιφέρειας στους τομείς αυτούς συνδέονται : α) με την στασιμότητα του πληθυσμού , το χαμηλό βαθμό αστικοποίησης και την καθαρή εκροή ατόμων από την περιφέρεια σαν αποτέλεσμα της παρατεταμένης κρίσης στους κύριους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας , β) παρουσιάζει ποσοστά ανεργίας υψηλότερα από τα αντίστοιχα της χώρας , ενώ παράλληλα η απασχόληση παρουσιάζει έντονες ετήσιες διακυμάνσεις με προσφορά που υπολείπεται έντονα της ζήτησης , ιδιαίτερα τη χειμερινή περίοδο .

Το γενικό επίπεδο μόρφωσης της Περιφέρειας θεωρείται χαμηλότερο από το αντίστοιχο της χώρας . Το ήμισυ περίπου των απασχολούμενων είναι απόφοιτοι Στοιχειώδους Εκπαίδευσης (47 % έναντι 39 % στο σύνολο της χώρας) . Ο αριθμός των πτυχιούχων ΑΕΙ - ΤΕΙ είναι ελάχιστος (33 άτομα) .

(33),(34) Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , Μάρτιος 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

(35) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας WWW. Pepdym.gr

Ένα ποσοστό το 21 % έχει απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης (έναντι 27 % στο σύνολο της χώρας), και ένα ποσοστό 11 % έχει ενδεικτικό Γ' τάξης σχολείου Μέσης Εκπαίδευσης (έναντι 9 % στη χώρα). Η εικόνα βελτιώνεται σημαντικά στους νέους εργαζόμενους (14-29). από τους οποίους το 45 % έχουν απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης, ποσοστό που ξεπερνά το ποσοστό του συνόλου της χώρας 43% (36).

Τέλος σύμφωνα με την ταξινόμηση των ελληνικών περιφερειών (45) ως προς το δυναμισμό τους στους 3 τομείς της παραγωγής, η Δυτική Μακεδονία είναι περιφέρεια έντονου γεωργικού προσανατολισμού, φθίνουσα ως προς την ανάπτυξη του δευτερογενή τομέα και αναπτυσσόμενη ως προς των τριτογενή τομέα.

Στο Γ' Π.Ε.Π. εισάγονται νέα δεδομένα και διαμορφώνεται ευδιάκριτα μία νέα οπτική στην εκτίμηση της κατάστασης, προϋδεάζοντας για την υιοθέτηση ενός διαφοροποιημένου μοντέλου, στη νέα προγραμματική περίοδο 2000-2006.

Συγκεκριμένα όσον αφορά τα πλεονεκτήματα, για την νέα προγραμματική περίοδο αναδεικνύονται δύο νέοι δυναμικοί παράγοντες⁽³⁷⁾, αποτέλεσμα της τρέχουσας Ευρωπαϊκής και εθνικής πολιτικής για τα διευρωπαϊκά δίκτυα, οι οποίοι ιεραρχούνται στις πρώτες θέσεις των πλεονεκτημάτων που σήμερα διαθέτει η Περιφέρεια. Την αισιόδοξη προοπτική συμπληρώνει η διαπίστωση ότι τα νέα πλεονεκτήματα έχουν άμεση σχέση με τις ευκαιρίες για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της περιφερειακής οικονομίας.

Όσον αφορά τα μειονεκτήματα στα οποία οφείλει να επικεντρωθεί η αναπτυξιακή παρέμβαση, ως νέο στοιχείο το οποίο ιεραρχείται τρίτο προς την σημαντικότητα είναι το πρόβλημα της ανεργίας, το οποίο πράγματι αποκτά ανησυχητικές διαστάσεις και απαιτεί την προσοχή των υπευθύνων για την νέα προγραμματική περίοδο.

Επιπλέον είναι χρήσιμο να γίνει αναφορά και στις ευκαιρίες και στους κινδύνους.

Όσον αφορά τις ευκαιρίες της Περιφέρειας, που διαγράφονται στο ευρύτερο περιβάλλον, ιεραρχούνται ως σημαντικές⁽³⁸⁾: α) η θέση της και ο ρόλος στο διεθνές περιβάλλον, όπως διαμορφώνονται στα πλαίσια της στρατηγικής διεύθυνσης στις γειτονικές χώρες και στα πλαίσια της ανάπτυξης των διευρωπαϊκών δικτύων, β) η απελευθέρωση του διεθνούς συστήματος εμπορικών συναλλαγών σε συγκεκριμένους κλάδους (ενέργεια), οι αλλαγές στα καταναλωτικά πρότυπα, καθώς και οι καινοτομίες στην οργάνωση και παραγωγή.

Όσον αφορά τους κινδύνους, που πρέπει να ληφθούν υπόψη: α) επισημαίνονται οι κίνδυνοι περαιτέρω μείωσης της ελκυστικότητας της περιφέρειας εξαιτίας του εντεινόμενου διεθνούς ανταγωνισμού και της περαιτέρω επιβάρυνσης του φυσικού περιβάλλοντος, β) ο κίνδυνος περαιτέρω πληθυσμιακής αποψίλωσης.

(35) Από την ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

(37), (38) Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας, 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης », μηνιαίο περιοδικό, Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006.

Τα προηγούμενα αποδίδονται σε γραφική μορφή στη συνέχεια .

	Κύριοι στρατηγικοί στόχοι				
α συγκριτικά λεονεκτήματα	Διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης & μείωση της ανεργίας	Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από αστικά & παραγωγικά κέντρα	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών & παραλίμνιων περιοχών	Αναδιάρθρωση τοπικής οικονομίας & ενίσχυση εξωστρέφειας	Βελτίωση ποιότητας ζωής & προστασία περιβάλλοντος
Η δυνατότητες για ζική βελτίωση των περιφερειακών ανάγκεων λόγω της γνατίας Οδού	X	X		X	X
Η πρόωση της ενεργειακής παραγωγής (ενεργειακό κέντρο Αλάδας) , με δυνατότητες σύνδεσης με τα διευρωπαϊκά ενεργειακά δίκτυα .	X	X		X	
Η πλούσιοι ορυκτοί πόροι	X			X	
Ο πλούσιο υδάτινο δυναμικό (65% των επιφανειακών υδάτων της χώρας)	X		X	X	X
Η παραδοσιακός αγροτικός χώρος .	X		X		
Ο πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα	X		X	X	X

	Κύριοι στρατηγικοί στόχοι				
Βασικοί περιορισμοί	Διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης & μείωση της ανεργίας	Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από αστικά & παραγωγικά κέντρα	Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών & παραλίμνιων περιοχών	Αναδιάρθρωση τοπικής οικονομίας & ενίσχυση εξωστρέφειας	Βελτίωση ποιότητας ζωής & προστασία περιβάλλοντος
Παραμεθόρια γεωγραφική θέση της Περιφέρειας	X	X		X	
Μεγάλος βαθμός εξοχότητας	X	X	X		X
Ιδιαίτερα υψηλή εργασία	X		X		
Μαδακός προσανατολισμός περιορισμένο αριθμό δήμων (γούνα)	X	X	X	X	
Περιβαλλοντικά βλήματα	X				X

Βιβλιογραφία

Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Κώστας Τζωρτζάκης- Αλεξία Τζωρτζάκη , 1996 « Μάρκετινγκ - Μάνατζμεντ , η Ελληνική Προσέγγιση » , Εκδόσεις Rosili , Αθήνα

Ν. Κόνσολας , 1997 , «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική» , Εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.Pepdym.gr

Κεφάλαιο 3^ο

« Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας »

Η αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας μας συγκεντρώνει , σήμερα , την προσοχή της στην περιφερειακή ανάπτυξη και τη μείωση των αποκλίσεων από τις αναπτυγμένες περιοχές της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽¹⁾ . Το στόχο αυτό υποστηρίζουν τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του 3^{ου} Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης , η εκτέλεση των οποίων βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη .

Το 3^ο Π.Ε.Π. της Δυτικής Μακεδονίας για την περίοδο 2000 - 2006 , αποτελεί ένα ολοκληρωμένο αναπτυξιακό , πολυτομεακό και πολυταμειακό πρόγραμμα .

Έχει , ήδη , ενεργοποιηθεί , σχεδόν το σύνολο των Μέτρων του Προγράμματος και άρχισε να διαφαίνεται η σημασία του για την Περιφερειακή Ανάπτυξη , τόσο στο επίπεδο της οικονομικής όσο και της κοινωνικής σύγκλισης .

Η Περιφέρεια έχει αρκετά δυνατά σημεία που οφείλει να αξιοποιήσει⁽²⁾ . Υπάρχει μεγάλη παράδοση στο εμπόριο και στην τεχνογνωσία των ενεργειακών δραστηριοτήτων . Ο αγροτικός τομέας συγκεντρώνει σημαντικό δυναμικό για την παραγωγή ποιοτικών τοπικών - παραδοσιακών προϊόντων . Η ποικιλία , η ομορφιά και η μοναδικότητα της φυσικής , πολιτιστικής και πολιτισμικής κληρονομιάς αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων υψηλής ποιότητας .

Αυτές οι δυνατότητες ισχυροποιούνται με τη διεύρυνση της αγοράς , το ρόλο της Περιφέρειας ως τοπικού κέντρου στα Δυτικά Βαλκάνια και την εγγύτητα στο μητροπολιτικό κέντρο Θεσσαλονίκης .

Στο κέντρο όλου του αναπτυξιακού σχεδιασμού βρίσκεται ο άνθρωπος και η βελτίωση της ποιότητας ζωής του . Βρίσκεται η διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας . Με τους τεράστιους πόρους που διατίθενται κατά την 3^η Προγραμματική Περίοδο αλλάζει η αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας . Παρέχεται έτσι στη Δυτική Μακεδονία μια μοναδική ευκαιρία να προσεγγίσει ακόμα περισσότερο τον κύριο αναπτυξιακό στόχο που είναι η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗ .

(1) ,(2)Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

3.1 « Βασικοί Στόχοι & Περιεχόμενα του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006 »

Κεντρικοί στόχοι του Π.Ε.Π Δυτικής Μακεδονίας για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο , αποτελούν , η ανάδειξη της σε μια δυναμική Περιφέρεια , μέσω της αξιοποίησης των φυσικών της αποθεμάτων και της θέσης της στα Δυτικά Βαλκάνια , καθώς και η δημιουργία ανταγωνιστικού περιβάλλοντος και νέων ευκαιριών απασχόλησης .

Η στρατηγική αυτή επιλογή επιμερίζεται και αντικατοπτρίζεται σε ειδικούς στόχους που κατατείνουν στην μείωση της ανεργίας , την αναδιάρθρωση κρίσιμων κλάδων της τοπικής οικονομίας , την αειφόρο ανάπτυξη της υπαίθρου , αλλά και την ενίσχυση των αστικών περιοχών , την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής ⁽³⁾.

Για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής και την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων , απαιτείται η στήριξη των παρακάτω επτά (7) αξόνων προτεραιότητας :

Αξονας Προτεραιότητας	1	Διεύρυνση Ευκαιριών Απασχόλησης - Μείωση της Ανεργίας
Αξονας Προτεραιότητας	2	Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας
Αξονας Προτεραιότητας	3	Ενίσχυση αστικών περιοχών
Αξονας Προτεραιότητας	4	Αναδιάρθρωση της Τοπικής Οικονομίας - Ενίσχυση της Εξωστρέφειας των Επιχειρήσεων
Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου		
Αξονας Προτεραιότητας	5	Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου
Αξονας Προτεραιότητας	6	Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ορεινών & Παραλίμνιων Περιοχών
Αξονας Προτεραιότητας	7	Τεχνική Βοήθεια

Πίνακας
Αξονες προτεραιότητας ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006

(3) Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Άμεσο ενδιαφέρον για τους Οργανισμούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης παρουσιάζει η αξιοποίηση των προβλεπόμενων πόρων με στόχο τη μείωση της ανεργίας , την προώθηση ίσων ευκαιριών απασχόλησης των δύο φύλων , την προστασία και την ανάδειξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς , την ενίσχυση των τοπικών προϊόντων , τη βελτίωση των υποδομών στις μεταφορές , την υγεία , την εκπαίδευση .

Αναμενόμενα αποτελέσματα - Επιπτώσεις από την εφαρμογή του Π.Ε.Π Δυτικής Μακεδονίας προβλέπεται να είναι τα εξής⁽⁴⁾ :

- 1) Δημιουργία περίπου 2.300 θέσεων εργασίας με έμφαση στους νέους και τις γυναίκες .
- 2) Δημιουργία περίπου 9.000 θέσεων εργασίας κατά την υλοποίηση του προγράμματος .
- 3) Μείωση ποσοστού ανεργίας από 14 % (τιμή βάσης 1998) σε ποσοστό 11 % που θα προσεγγίζει το μέσο όρο της ανεργίας της χώρας (10 % τιμή στόχος 2006) με ομοιόμορφη κατανομή της απασχόλησης μεταξύ των νομών ,
- 4) Ισορροπη αύξηση του ετήσιου Περιφερειακού Α.Ε.Π. στο 75 % του μέσου όρου της Ε.Ε. , με ισορροπη κατά το δυνατόν συμμετοχή στην επίτευξη του στόχου όλων των Νομών .
- 5) Ολοκλήρωση των υποδομών και εξοπλισμού στην εκπαίδευση .
- 6) Βελτίωση επαγγελματικών προσόντων και δεξιοτήτων 5.000 ανέργων .
- 7) Ανάπτυξη δικτύων μεταφορών - βελτίωση πρόσβασης .
- 8) Βελτίωση υποδομών παραγωγικού περιβάλλοντος - Διαφοροποίηση οικονομικής βάσης .
- 9) Ενσωμάτωση καινοτομίας - βελτίωση ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφεια επιχειρήσεων .
- 10) Βελτίωση αποδοτικότητας και ανταγωνιστικότητας αγροτικού τομέα .
- 11) Αξιοποίηση τοπικών παραδοσιακών προϊόντων .
- 12) Ολοκληρωμένη παρέμβαση σε 6 ορεινές - παραλίμνιες περιοχές και 8 αστικά - ημιαστικά κέντρα .
- 13) Αύξηση τουριστικών δραστηριοτήτων - αξιοποίηση τουριστικού δυναμικού της Περιφέρειας .
- 14) Βελτίωση περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής και η ενίσχυση των αστικών περιοχών .

Στα πλαίσια των παραπάνω αξόνων προτεραιότητας , ιδιαίτερη έμφαση δίνεται σε τρεις (3) τύπους δράσεων ⁽⁵⁾:

- Στην ενσωμάτωση της καινοτομίας και νέων τεχνολογιών στην Περιφέρεια .

(4) ,(5) Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

- Στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη ειδικών περιοχών της υπαίθρου στην Περιφέρεια .
- Στην ολοκληρωμένη ανάπτυξη υποβαθμισμένων αστικών περιοχών .

Για την « Ανάπτυξη - Ενσωμάτωση της Καινοτομίας » , η Περιφέρεια προτείνει δράσεις που στοχεύουν στην υποστήριξη της μεταφοράς και ενσωμάτωσης νέων τεχνολογιών , κυρίως νέων τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας , καθώς και ενθάρρυνση της πρωτογενούς παραγωγής καινοτομίας από τις επιχειρήσεις της Περιφέρειας . Ειδικότερα θα δοθεί έμφαση στην συνεργασία μεταξύ των πιο δυναμικών στοιχείων του επιχειρηματικού τομέα , της έρευνας και εκπαίδευσης και του ευρύτερου Δημοσίου Τομέα . Επίσης θα ενισχυθεί η δημιουργία καινοτόμων Μ.Μ.Ε. και η παραγωγή καινοτομίας από υφιστάμενες επιχειρήσεις της Περιφέρειας . Ακόμη θα ενισχυθούν οι υφιστάμενες και οι νέες ερευνητικές δομές και δομές υποστήριξης των Μ.Μ.Ε. . Συνολικά λοιπόν επιδιώκεται η αύξηση της προσπάθειας αξίας του ενδογενούς δυναμικού και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του επιχειρηματικού ιστού της Περιφέρειας .

Στον τύπο δράσης « Ειδικές Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε ορεινές / απομονωμένες περιοχές » θα προσδιοριστούν ειδικές ζώνες παρέμβασης στις οποίες θα εφαρμοστούν ολοκληρωμένες δράσεις - προγράμματα εστιάζοντας στην ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας , με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και προϊόντων , την δημιουργία εναλλακτικών πηγών εισοδήματος , την αναβίωση των οικισμών και κωμοπόλεων των ορεινών περιοχών , την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος και της πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης . Οι ζώνες παρέμβασης χαρακτηρίζονται είτε από αναπτυξιακές και κοινωνικές ανισότητες είτε από προβλήματα που επιφέρει η εφαρμογή της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής .

Στον τύπο δράσης « Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας » δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη υποβαθμισμένων περιοχών και δίδεται έμφαση σε παρεμβάσεις σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας των αστικών κέντρων όπου το περιβάλλον είναι υποβαθμισμένο ή / και όπου υπάρχει συγκέντρωση μη προνομιούχων ατόμων . Οι δράσεις αυτές προβλέπονται στα πλαίσια ειδικών μέτρων και θα προταθούν με μια ολοκληρωμένη προσέγγιση αντιμετώπισης των προβλημάτων από τους τοπικούς φορείς σε συνεργασία με περιφερειακές και εθνικές αρχές και τους κοινωνικούς εταίρους . Τα αστικά κέντρα αποτελούν τα υποστηρικτικά και προωθητικά κέντρα της οικονομικής - κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και για τον λόγο αυτό ο ρόλος τους είναι καίριος .

3.2. « Φυσικό και Οικονομικό Περιεχόμενο των Αξόνων Προτεραιότητας του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας »

Για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής και την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας απαιτείται η στήριξη των παρακάτω επτά (7) Αξόνων Προτεραιότητας⁽⁶⁾:

3.2.1 Άξονας προτεραιότητας 1 :

« Διεύρυνση Ευκαιριών Απασχόλησης - Μείωση της Ανεργίας »

Α	Προτεραιότητα - Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή
Άξονας 1	Διεύρυνση των Ευκαιριών Απασχόλησης & Μείωση της Ανεργίας	24.705.396	18.529.048	6.176.348
Μέτρο 1.1	Υπηρεσίας Φροντίδας για την Προώθηση Ίσων Ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων	13.206.163	9.904.623	3.301.540
Μέτρο 1.2	Ανάπτυξη Ανθρωπίνων Πόρων	5.282.465	3.961.849	1.320.616
Μέτρο 1.3	Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης	6.216.768	4.662.576	1.554.192

Κέντρο βάρους της αναπτυξιακής προσπάθειας της Περιφέρειας αποτελεί η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας και η αναδιάρθρωση της παραγωγικής δομής , έτσι ώστε να δημιουργηθούν ευκαιρίες απασχόλησης και να μειωθεί η ανεργία .

Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί τον καθοριστικότερο παράγοντα επιτυχίας αυτής της προσπάθειας και στα πλαίσια αυτά ο ρόλος της κατάρτισης είναι καίριος και ζωτικός .

Η εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας προωθούν την απασχόληση στους τομείς αναπτυξιακής προτεραιότητας της Περιφέρειας .

Η προώθηση τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης μέσα από την λογική της ολοκληρωμένης προσέγγισης σε μικρή κλίμακα ενισχύει τα μέτρα για την απασχόληση σε τοπικό επίπεδο και σε επίπεδο ομάδων του πληθυσμού που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης για την ένταξη τους στην αγορά εργασίας .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η προσαρμογή των δεξιοτήτων του ανθρωπίνου δυναμικού στις ανάγκες της αγοράς εργασίας . Η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης . Η βελτίωση της απασχολησιμότητας και η παροχή ίσων ευκαιριών απασχόλησης σε ομάδες , που έχουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά , στην περιφέρεια , με έμφαση στις γυναίκες και στους νέους .

(6) Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιασθεί στα παρακάτω μέτρα :

- **Μέτρο 1.1 :** Υπηρεσίες φροντίδας για την προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλλων .

- **Μέτρο 1.2 :** Ανάπτυξη ανθρωπίνων πόρων .

Το μέτρο αυτό αφορά δράσεις εξειδικευμένης επαγγελματικής κατάρτισης που συνδέονται με την υλοποίηση των προτεραιοτήτων του ΠΕΠ .

Τελικοί Δικαιούχοι : Πιστοποιημένοι Φορείς Κατάρτισης .

- **Μέτρο 1.3 :** Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης .

Το μέτρο περιλαμβάνει 2 κύριες δράσεις :

1. Εξειδικευμένες παρεμβάσεις για ανέργους ή υποαπασχολούμενους σε υποβαθμισμένες περιοχές ή / και σε τομείς που αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα απασχόλησης . Οι δράσεις στοχεύουν στην προώθηση της τοπικής απασχόλησης και τη βελτίωση της απασχολησιμότητας με το συνδυασμό ενεργειών προανατολισμού κατάρτισης , επανακατάρτισης , επιδότησης της απασχόλησης και της αυταπασχόλησης .

Εξειδικευμένες παρεμβάσεις βελτίωσης και αύξησης των ευκαιριών απασχόλησης για ειδικές πληθυσμιακές ομάδες σε τοπική κλίμακα . Οι πρωτοβουλίες αυτές θα δημιουργήσουν τις απαραίτητες συνθήκες για την κοινωνική ένταξη , την προώθηση των ίσων ευκαιριών για όλους και την ενσωμάτωση των ειδικών πληθυσμιακών ομάδων στις τοπικές αγορές εργασίας

3.2.2 Άξονας Προτεραιότητας 2 :

«Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας »

Α/Α	Προτεραιότητα-Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Εθνική Συμμετοχή	Κοινοτική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
Άξονας 2	Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά & Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας	158.033.749	37.784.299	113.352.898	6.896.552
Μέτρο 2.1	Υποδομές Μεταφορών	140.865.737	35.216.434	105.649.303	-
Μέτρο 2.2	Επιχειρηματικές Υποδομές	17.168.012	2.567.865	7.703.595	

Η περιφερειακή θέση της Δυτικής Μακεδονίας καθιστά τον τομέα των μεταφορών

νευραλγικό στόχο για την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας της και την αξιοποίηση των ευκαιριών οικονομικής ανάπτυξης . Η αναπτυξιακή προοπτική της Περιφέρειας συνδέεται άμεσα με την ολοκλήρωση και αξιοποίηση των μεγάλων δικτύων μεταφορών (Εγνατία Οδός και κάθετοι οδικοί άξονες) .

Ειδικότερα έμφαση πρέπει να δοθεί στην ολοκλήρωση της Εγνατίας Οδού και των κάθετων αξόνων Σιάτιστα - Κρυσταλλοπηγή και Νίκη - Φλώρινα - Κοζάνη - Λάρισα , που συνδέουν την Περιφέρεια με την Κεντρική και Νότια Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες .

Άμεση σχέση με την ανάπτυξη των μεταφορικών δικτύων έχουν οι επιχειρηματικές υποδομές , που πρέπει να ενισχυθούν και να αναπτυχθούν , καθώς αποτελούν κομβικά σημεία στους οδικούς άξονες και αποκτούν στρατηγικό αναπτυξιακό ρόλο .

Ενδοπεριφερειακά ιδιαίτερη σημασία θα δοθεί στην εξυπηρέτηση των νέων Δήμων , των αστικών κέντρων , των περιοχών οικονομικού ενδιαφέροντος , την ενοποίηση των διακριτικών περιοχών ολοκληρωμένης παρέμβασης και στη σύνδεση των περιοχών αυτών με την Εγνατία και τους κάθετους οδικούς άξονες .

Ταυτόχρονα έμφαση πρέπει να δοθεί στη δημιουργία συνδυασμένων συστημάτων μεταφορών με τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση του σιδηροδρομικού δικτύου και την ανάπτυξη υποδομών εξυπηρέτησης των συνδυασμένων μεταφορών .

Στα πλαίσια της συμφωνίας χρηματοδότησης έργων του ΥΠΕΧΩΔΕ , έχουν συμφωνηθεί για τους δύο κάθετους άξονες που συνδέουν την Εγνατία με Αλβανία και FYROM θα διατεθούν 73.368 χιλιάδες € τουλάχιστον .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η ολοκλήρωση των μεγάλων οδικών έργων για την μεγιστοποίηση των επιπτώσεων τους στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης της Περιφέρειας . Η βελτίωση της πρόσβασης στην Περιφέρεια , η λειτουργική διασύνδεση με τα Διευρωπαϊκά δίκτυα Μεταφορών , η ενίσχυση των επιχειρηματικών υποδομών και η διάχυση της ανάπτυξης της ενδοχώρας , η ενίσχυση του τουρισμού και τέλος η δημιουργία ισχυρών αναπτυξιακών αξόνων στην Περιφέρεια .

Αναμενόμενα Αποτελέσματα από την υλοποίηση αυτού του άξονα προτεραιότητας εκτιμάται ότι θα είναι η κατασκευή 50 περίπου χιλιομέτρων διαπεριφερειακού οδικού δικτύου , η κατασκευή περίπου 150 χιλιομέτρων ενδοπεριφερειακού δικτύου , ο εκσυγχρονισμός 50 χιλιομέτρων σιδηροδρομικού δικτύου , βελτίωση του χρόνου μετακίνησης προς τα μεγάλα αστικά κέντρα Αθήνα και Θεσσαλονίκη κατά 1 ώρα περίπου .

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιασθεί στα παρακάτω μέτρα :

- **Μέτρο 2.1** : Υποδομές Μεταφορών .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας , η Νομαρχιακή Αυτ/ση , ΟΤΑ , ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε. .

- **Μέτρο 2.2** : Ανάπτυξη επιχειρηματικών υποδομών και δραστηριοτήτων .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι Ν.Α. , Ο.Τ.Α. , ΕΒΕ , λοιποί φορείς .

3.2.3 Άξονας Προτεραιότητας 3 :

« Ενίσχυση Αστικών Περιοχών »

Α/Α	Προτεραιότητα - Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή
Άξονας 3	Ενίσχυση Αστικών Περιοχών	115.887.702	86.915.775	28.971.927
Μέτρο 3.1	Ανάπτυξη Υποδομών & Δομών για την παροχή Υγειονομικών Υπηρεσιών & Υπηρεσιών Πρόνοιας Αστικών Περιοχών	14.673.514	11.005.135	3.668.379
Μέτρο 3.2	Προστασία & Ανάδειξη Περιβάλλοντος	24.944.974	18.708.730	6.236.244
Μέτρο 3.3	Ανάδειξη - Αξιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Παράδοσης & Σύγχρονου Πολιτισμού	10.271.460	7.703.595	2.567.865
Μέτρο 3.4	Ανάπτυξη Υποδομών Εκπαίδευσης & Κατάρτισης Αστικών Περιοχών	23.477.623	17.608.217	5.896.406
Μέτρο 3.5	Ανάπτυξη Βασικών Υποδομών & Μεταφορών Αστικών Κέντρων	27.879.677	20.909.758	6.969.919
Μέτρο 3.6	Βελτίωση Αστικών Υποδομών & Υπηρεσιών Ολοκληρωμένης Παρέμβασης & Ανάπτυξης σε Τοπικές Ζώνες Μικρής Κλίμακας - ΕΠΤΑ	11.705.751	8.779.313	2.926.438
Μέτρο 3.7	Βελτίωση Αστικών Υποδομών & Υπηρεσιών Ολοκληρωμένης Παρέμβασης & Ανάπτυξης σε Τοπικές Ζώνες Μικρής Κλίμακας - ΕΚΤ	2.934.703	2.201.027	733.676

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων ως μηχανισμών υποστήριξης και προώθησης της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης, απαιτείται η εξειδίκευση και ο προσδιορισμός του αναπτυξιακού ρόλου τους. Αυτό θα επιτευχθεί και μέσα από την υλοποίηση δράσεων όπως η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, η προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος, η ανάδειξη και η αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς, παράδοσης και του σύγχρονου πολιτισμού, η ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και κατάρτισης, η ανάπτυξη και βελτίωση βασικών υποδομών και τέλος η βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες περιοχές με την υλοποίηση δράσεων υποδομών και υποστήριξης - ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού.

Η ολοκλήρωση των υποδομών των νοσοκομειακών και προνοιακών μονάδων, με έμφαση στην ποιότητα της λειτουργίας τους και τον σύγχρονο εξοπλισμό, θα συμβάλει άμεσα στην υποστήριξη και βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των αστικών περιοχών.

Επίσης, η υλοποίηση έργων υποδομής καθώς και η ανάπτυξη διαχειριστικών δομών αποτελούν πτυχές της παρέμβασης στον τομέα του περιβάλλοντος οι οποίες θα αναβαθμίσουν και θα αποκτήσουν το ανθρωπογενές δομημένο περιβάλλον των αστικών περιοχών.

Οι δράσεις για την ανάδειξη και προβολή της σύγχρονης πνευματικής

δραστηριότητας και της πολιτιστικής κληρονομιάς στις αστικές περιοχές , εστιάζονται αφενός στους πλούσιους πολιτιστικούς πόρους της Περιφέρειας αφετέρου στην πλούσια παράδοση την οποία διατηρούν οι κάτοικοι των κέντρων της Δυτικής Μακεδονίας .

Στα πλαίσια του άξονα θα υλοποιηθούν επίσης και δράσεις βελτίωσης των υποδομών και αναβάθμισης του εξοπλισμού όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης με απώτερο σκοπό την βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης ως παράγοντα άμεσης ενδυνάμωσης του κοινωνικοοικονομικού ιστού της Περιφέρειας .

Για την αξιοποίηση των αστικών κέντρων ως στοιχείου της αναπτυξιακής διαδικασίας , απαιτείται η βελτίωση των υποδομών στους τομείς των μεταφορών και περιβάλλοντος , η ανάδειξη και προστασία του αστικού περιβάλλοντος και η αναβάθμιση και ανασυγκρότηση του πολεοδομικού ιστού τους . Η υλοποίηση των δράσεων αυτών θα προσφέρει στην βελτίωση του επιπέδου ζωής των κατοίκων των αστικών κέντρων , στην βελτίωση και προστασία του φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος και στην αύξηση της λειτουργικότητας και δυναμικότητας των πολεοδομικών συγκροτημάτων της Περιφέρειας .

Επίσης ο άξονας περιλαμβάνει ολοκληρωμένες δράσεις αναβάθμισης των υποβαθμισμένων περιοχών με σαφή προσανατολισμό προς την τουριστική ανάδειξη των περιοχών αυτών , οι οποίες θα προσδιοριστούν σε επίπεδα ζώνης μικρής κλίμακας και οι δράσεις θα είναι συγκεντρωμένες σε δύο μέτρα : Ένα μέτρο υποδομών και ένα μέτρο υποστήριξης και ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού .

Οι κύριοι στόχοι της προτεραιότητας αυτής είναι η στήριξη ενεργειών που αναδεικνύουν την συμπληρωματικότητα και συνεργασία των πόλεων , την ανταγωνιστικότητα των αστικών κέντρων και ενθαρρύνουν τον αναπτυξιακό ρόλο αυτών .

Αναμενόμενα Αποτελέσματα του άξονα αυτού εκτιμάται ότι θα είναι η βελτίωση υποδομών 5 νοσοκομειακών μονάδων , η κατασκευή 2 βιολογικών καθαρισμών , η ολοκλήρωση προγράμματος διαχείρισης απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας με στόχο το ποσοστό στερεών αποβλήτων που ενταφιάζονται με σύγχρονες μεθόδους υγειονομικής ταφής να φτάσει το 100 % ενώ εκείνων που ανακυκλώνονται το 4 % , η ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς , η δημιουργία 180 θέσεων απασχόλησης κατά την λειτουργία , η δημιουργία περίπου 1000 θέσεων απασχόλησης κατά την υλοποίηση , η ολοκλήρωση υλικοτεχνικής υποδομής υγειονομικών και προνοιακών μονάδων , κ.ά .

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιαστεί στα παρακάτω μέτρα

-Μέτρο 3.1 : Ανάπτυξη υποδομών και δομών για παροχή υγειονομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πρόνοιας στις αστικές περιοχές .

Τελικοί Δικαιούχοι αυτού του μέτρου είναι τα Νοσοκομεία , οι Φορείς Πρόνοιας , οι ΟΤΑ .

-Μέτρο 3.2 : Προστασία και ανάδειξη περιβάλλοντος .

Τελικοί Δικαιούχοι οι Ν.Α. , οι ΟΤΑ και λοιποί Φορείς .

-Μέτρο 3.3 : Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς , της παράδοσης και του σύγχρονου πολιτισμού στις αστικές περιοχές .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΝΑ , οι ΟΤΑ και λοιποί Φορείς .

-Μέτρο 3.4 : Ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης στις αστικές περιοχές .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΑ , οι ΝΑ , τα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ .

-Μέτρο 3.5 : Ανάπτυξη-Βελτίωση βασικών υποδομών & μεταφορών αστικών κέντρων .

Τελικοί Δικαιούχοι οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 3.6 : Βελτίωση αστικών υποδομών και υπηρεσιών Ολοκληρωμένης παρέμβασης και ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας - ΕΤΠΑ

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 3.7 : Βελτίωση αστικών υποδομών και υπηρεσιών Ολοκληρωμένης παρέμβασης και ανάπτυξης σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας - ΕΤΠΑ

Το μέτρο αυτό αποσκοπεί στην αναβάθμιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού μειονεκτικών αστικών ζωνών με τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και την αύξηση της προσφοράς ίσων ευκαιριών απασχόλησης .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΟΤΑ , επιχειρήσεις - οργανισμοί των ΟΤΑ , φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα , Περιφέρεια , ΝΑ , Πιστοποιημένοι Φορείς Κατάρτισης και λοιποί τοπικοί φορείς .

3.2.4 Άξονας Προτεραιότητας 4 :

« Αναδιάρθρωση Τοπικής Οικονομίας - Ενίσχυση Εξωστρέφειας Επιχειρήσεων »

Ν/Α	Προτεραιότητα - Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
Άξονας 4	Αναδιάρθρωση Τοπικής Οικονομίας - Ενίσχυση Εξωστρέφειας Επιχειρήσεων	67.013.667	29.713.860	69.904.622	27.395.179
Μέτρο 4.1	Ενίσχυση Επιχειρήσεων	12.619.222	3.301.540	1.100.514	8.217.168
Μέτρο 4.2	Στήριξη & Ενίσχυση Επιχειρήσεων & Προώθηση Τοπικών Προϊόντων (ΜΜΕ)	30.714.356	10.366.096	3.455.364	16.892.896
Μέτρο 4.3	Ενσωμάτωση της Καινοτομίας & των Νέων Τεχνολογιών σε Επιχειρήσεις - ενίσχυση Εφαρμοσμένης	3.802.054	2.439.040	813.014	550.000

	Έρευνας				
Λέτρο 4.4	Ενίσχυση Δικτύων Συνεργασιών & της Εξωστρέφειας των Επιχειρήσεων	3.737.169	1.501.541	500.513	1.735.115
Λέτρο 4.5	Ανάπτυξη Υποδομών & Προώθηση Τουριστικών δραστηριοτήτων	10.271.460	7.703.595	2.567.865	-
Λέτρο 4.6	Κοινωνία της Πληροφορίας	5.869.406	4.402.054	1.467.352	-

Η ανάλυση των πλεονεκτημάτων και αδυναμιών δείχνει καθαρά ότι είναι σημαντική η διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας και η βελτίωση του « επιχειρείν» της περιοχής .

Άμεσες ενέργειες απαιτούνται για τη στήριξη των κλάδων στρατηγικής σημασίας και τη διεύρυνση του φάσματος των κλάδων της οικονομικής δραστηριότητας .

Οι περισσότερες επιχειρήσεις της Δυτικής Μακεδονίας είναι πολύ μικρού μεγέθους και χαρακτηρίζονται από χαμηλή τεχνολογική στάθμη και απουσία επιστημονικού προσωπικού και management , παράγοντες που τις καθιστούν μη ανταγωνιστικές με σημαντικά προβλήματα επιβίωσης . Οι επιχειρήσεις της περιοχής για να γίνουν ανταγωνιστικές , χρειάζεται να αποκτήσουν αφενός μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και ευελιξία και αφετέρου προσαρμοστικότητα στις αλλαγές της τεχνολογίας και της αγοράς . Πρωταρχικής σημασίας είναι η ενσωμάτωση της καινοτομίας και η χρήση τεχνολογιών φιλικών προς το περιβάλλον (ορθολογική χρήση της ενέργειας , επεξεργασία αποβλήτων , κ.α .) . Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η ενίσχυση και ο εκσυγχρονισμός επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της μεταποίησης , του εμπορίου και των υπηρεσιών .

Η στήριξη της προβολής των προϊόντων της περιοχής μέσα από την διοργάνωση κλαδικών και άλλων εκθέσεων και τη συμμετοχή σε ανάλογες εκθέσεις και η ενίσχυση των συνεργασιών μεταξύ των επιχειρήσεων αποτελούν σημαντικούς παράγοντες για τη βελτίωση της εξωστρέφειας , την ενδυνάμωση και την αποτελεσματικότητά τους . Οι επιχειρήσεις μπορούν να ξεπεράσουν το μειονέκτημα του μικρού μεγέθους μέσα από την ανάπτυξη συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις ή την εντατικοποίηση της συνεργασίας - διασύνδεση με τα επιστημονικά και άλλα τεχνολογικά κέντρα της Περιφέρειας και της ευρύτερης περιοχής .

Η Περιφέρεια διαθέτει πλούσιους φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους , που αποτελούν ένα δυναμικό κεφάλαιο για την ανάδειξη του τουρισμού σε σημαντικό κλάδο της τοπικής ανάπτυξης .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η στήριξη ενεργειών για τη διαφοροποίηση της παραγωγικής και οικονομικής βάσης και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας , του επιχειρηματικού κλίματος και των τουριστικών δραστηριοτήτων με τελικό σκοπό τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης στην περιοχή .

Αναμενόμενα αποτελέσματα πιθανολογείται ότι θα είναι η δημιουργία 1100 θέσεων

εργασίας απασχόλησης , η δημιουργία 150 νέων επιχειρήσεων , η ενίσχυση - βελτίωση 150 υφιστάμενων επιχειρήσεων , ο εκσυγχρονισμός υποδομών υψηλής τεχνολογίας στις ΝΑ και στους ΟΤΑ .

- **Μέτρο 4.1** : Ενίσχυση επιχειρήσεων .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι το ΥΠΕΘΟ , η Γ.Γ. Περιφέρειας , Ενδιάμεσοι Φορείς .

- **Μέτρο 4.2** : Στήριξη - ενίσχυση μικρομεσαίων και πολύ μικρών επιχειρήσεων και προώθηση τοπικών προϊόντων .

Τελικοί δικαιούχοι το ΥΠΕΘΟ , οι Ενδιάμεσοι Φορείς .

- **Μέτρο 4.3** : Ενσωμάτωση καινοτομίας και τεχνολογίας - Ενίσχυση εφαρμοσμένης έρευνας .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι το ΥΠΕΘΟ και το ΥΠΑΝΑ .

- **Μέτρο 4.4** : Ενίσχυση δικτύων συνεργασιών και εξωστρέφειας επιχειρήσεων

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι το ΥΠΕΘΟ και οι Ενδιάμεσοι Φορείς .

- **Μέτρο 4.5** : Ανάπτυξη τουριστικών υποδομών - δομών και δραστηριοτήτων

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου αποτελούν η ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και η αξιοποίηση των τοπικών πόρων .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι το ΥΠΕΘΟ , το ΥΠΑΝΑ , οι ΝΑ , οι ΟΤΑ και οι Ενδιάμεσοι Φορείς .

- **Μέτρο 4.6** : Κοινωνία της Πληροφορίας .

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής του πολίτη και ο εκσυγχρονισμός του παραγωγικού περιβάλλοντος με την καλύτερη διαχείριση και διάχυση πληροφοριών .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι η Περιφέρεια , οι ΝΑ και οι ΟΤΑ .

3.2.5 Άξονας Προτεραιότητας 5 :

« Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου »

Α/Α	Προτεραιότητα - Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
Άξονας 5	Αειφόρος Ανάπτυξη της Υπαίθρου	146.597.385	82.940.334	27.646.780	36.010.271
Μέτρο 5.1	Επενδύσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης	57.347.028	21.505.136	7.168.378	28.673.514
Μέτρο 5.2	Ορθολογική Αξιοποίηση Υδάτινων Πόρων	36.425.704	27.319.278	9.106.426	-
Μέτρο 5.3	Αναδασμοί και Βελτίωση βοσκοτόπων	8.804.109	6.603.082	2.201.027	-
Μέτρο 5.4	Δάση - Δασοπονία	7.336.757	4.402.054	1.467.352	14.687.351
Μέτρο 5.5	Ανάπτυξη υποδομών αγροτικού χώρου	8.804.109	6.603.082	2.201.027	-

λέτρο 5.6	Προστασία του Περιβάλλοντος	8.804.109	4.402.054	4.467.352	2.934.703
λέτρο 5.7	Ενθάρρυνση Τουριστικών - Τοπικών Δραστηριοτήτων	7.336.757	3.301.540	1.100.514	2.934.703
λέτρο 5.8	Ολοκληρωμένη παρέμβαση ανάπτυξη σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας - ΕΚΤ	2.934.703	2.201.027	733.676	-
λέτρο 5.9	Ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης της υπαίθρου	5.869.406	4.402.054	1.467.352	-
λέτρο .10	Ανάπτυξη υποδομών & δομών για παροχή υγειονομικών υπηρεσιών & υπηρεσιών πρόνοιας της υπαίθρου	2.934.703	2.201.027	733.676	-

Ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας έχει σημαντική θέση στην οικονομική δραστηριότητα της Δυτικής Μακεδονίας . Το ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα καταλαμβάνει το 11 % του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της χώρας και απασχολεί το 23,5 % του εργατικού δυναμικού . Όμως , το φαινόμενο της εξόδου από το χώρο και της εγκατάλειψης της γεωργίας και κτηνοτροφίας είναι έντονο . Το ποσοστό των αρδευόμενων εκτάσεων της Περιφέρειας είναι πολύ χαμηλό παρά τα άφθονα επιφανειακά νερά που διαθέτει .

Η ανάπτυξη του αγροτικού χώρου απαιτεί μία νέα προσέγγιση ολοκληρωμένης ανάπτυξης της υπαίθρου . Στοιχεία αυτής της προσέγγισης είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων , η αύξηση της προσφοράς επωνύμων και ποιοτικών προϊόντων , η προστασία , η αποκατάσταση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων στα πλαίσια της υιοθέτησης περιβαλλοντικά φιλικότερων καλλιεργητικών μεθόδων , η ανάπτυξη υποδομών και δομών εκπαίδευσης - υγείας - πρόνοιας και της αναβάθμισης της ποιότητας ζωής , η αξιοποίηση επιφανειακών απορροών . Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στη συγκράτηση των νέων της υπαίθρου με την υλοποίηση ειδικών προγραμμάτων κατάρτισης . Ειδικότερα οι ενέργειες κατάρτισης αποσκοπούν στην αναδιάρθρωση καλλιεργειών , στην ενσωμάτωση τεχνολογίας και καινοτομίας , στην προώθηση παραγωγής τοπικών παραδοσιακών προϊόντων και στην ολοκληρωμένη παρέμβαση για την ανάπτυξη του αγροτικού χώρου .

Στον ίδιο άξονα προβλέπονται δράσεις ενίσχυσης , διεύρυνσης και αναβάθμισης των παρεμβάσεων , προγραμμάτων και ενεργειών για τη στήριξη μειονεκτουσών πληθυσμιακών ομάδων όπως οι κάτοικοι ορεινών και μειονεκτικών περιοχών και οι λοιπές μειονεκτούσες ομάδες της Περιφέρειας .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η στήριξη ενεργειών για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και ανταγωνιστικότητας του τομέα , η εκμετάλλευση των επιφανειακών απορροών και η κατασκευή έργων ταμίευσης , μεταφοράς και

διανομής νερού ταμίευσης . Η αξιοποίηση των τοπικών ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του πρωτογενή τομέα . Η ανάπτυξη επώνυμων τοπικών προϊόντων και η παραγωγή κτηνοτροφικών φυτών , η βελτίωση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου με τη δημιουργία υποδομών εκπαίδευσης και ποιότητας ζωής , η προστασία του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων , όπως επίσης και η βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και η μείωση της περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων .

Αναμενόμενα αποτελέσματα του συγκεκριμένου άξονα υπολογίζεται ότι θα είναι η αύξηση του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας από το 11 % του ΑΕΠ της χώρας στο 12 - 13 % , η δημιουργία 220 θέσεων απασχόλησης , η ενίσχυση εφαρμογής περιβαλλοντικά φιλικών συστημάτων αγροτικής παραγωγής , ο αναδασμός και η μείωση του πολυτεμαχισμού του γεωργικού κλήρου σε περιοχές όπου αναμένεται η δημιουργία νέων αναδασμών , παρεμβάσεις σε δασικά συμπλέγματα για προστασία από φυσικές καταστροφές και ανασύσταση του παραγωγικού δυναμικού των δασών σε έκταση 15.000 εκταρίων , παρεμβάσεις για την αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού της Περιφέρειας , η βελτίωση βασικών υποδομών οικισμών αγροτικού χώρου , δύο παρεμβάσεις σε περιοχές φυσικού κάλλους , βελτίωση ποιότητας ζωής με εξασφάλιση παροχής υπηρεσιών υψηλού επιπέδου υγείας και πρόνοιας , η συγκράτηση του πληθυσμού , η βελτίωση των υποδομών του αγροτικού χώρου , η βελτίωση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού % μείωση της περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων .

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιασθεί στα παρακάτω μέτρα :

- Μέτρο 5.1. : Επενδύσεις σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης .

Κύριος στόχος του μέτρου αποτελεί η ενίσχυση επενδύσεων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις για την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της αναπροσαρμογής των καλλιεργειών και τη δημιουργία συνθηκών συγκράτησης του πληθυσμού .

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου είναι η βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος , η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα , ο αναπροσανατολισμός της παραγωγής , η ενθάρρυνση της πολυαπασχόλησης στον αγροτικό χώρο , η βελτίωση της ποιότητας και η μείωση του κόστους παραγωγής .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι το Υπ. Γεωργίας , Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου , κ.Α.π.

- Μέτρο 5.2. : Ορθολογική Αξιοποίηση Υδάτινων Πόρων

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου είναι η εκμετάλλευση - αξιοποίηση επιφανειακών απορροών , ο εμπλουτισμός υπογείων υδροφορέων , η αύξηση της αποδοτικότητας της γεωργικής παραγωγής , η βελτίωση και ο εμπλουτισμός αρδευόμενων εκτάσεων.

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι η Περιφέρεια , οι ΝΑ και οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 5.3. : Αναδασμοί και Βελτίωση βοσκοτόπων .

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου αποτελούν η αύξηση του μέσου όρου του μεγέθους αγροτεμαχίων και μείωση του αριθμού τους (1:2) , η βελτίωση της

προσπελασιμότητας στα αγροτεμάχια , η αξιοποίηση και η προστασία των βοσκοτόπων από την αλόγιστη εκμετάλλευση και η βελτίωση της ορεινής κτηνοτροφίας .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΝΑ και οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 5.4. : Δάση - Δασοπονία

Αντικειμενικοί στόχοι του μέτρου είναι η δάσωση μη γεωργικών εκτάσεων καθώς και εκτάσεων που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές , η προστασία , η βελτίωση και προώθηση της οικονομικής , περιβαλλοντικής και κοινωνικής αξίας των δασών .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΟΤΑ , κ.λ.π.

- Μέτρο 5.5. : Ανάπτυξη υποδομών αγροτικού χώρου .

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου αποτελούν η βελτίωση της πρόσβασης καθώς και της υποδομής που σχετίζεται με την ανάπτυξη της γεωργίας , η ελκυστικότητα των αγροτικών οικισμών ως τόποι διαμονής του πληθυσμού , η ανάπτυξη και η ανακαίνιση των χωριών και η διατήρηση της αγροτικής κληρονομιάς .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΝΑ και οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 5.6. : Προστασία του Περιβάλλοντος

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι η βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των ζώων , η προστασία του περιβάλλοντος , των φυσικών πόρων και της δημόσιας υγείας , η αξιοποίηση και προστασία των περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΝΑ και οι ΟΤΑ .

- Μέτρο 5.7. : Ενθάρρυνση Τουριστικών - Τοπικών Δραστηριοτήτων .

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι η ενθάρρυνση μικρών παραγωγικών δραστηριοτήτων αγροτικού χώρου με έμφαση στον αγροτουρισμό , η οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών , η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων και η δημιουργία εκτροφείων γουνοφόρων ζώων .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα Ι.Δ. .

- Μέτρο 5.8. : Ολοκληρωμένη παρέμβαση και ανάπτυξη σε τοπικές ζώνες μικρής κλίμακας - ΕΚΤ .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΟΤΑ , οι επιχειρήσεις - οι οργανισμοί των ΟΤΑ , οι φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα , η Περιφέρεια , οι Νομαρχίες , Πιστοποιημένοι Φορείς Κατάρτισης και λοιποί τοπικοί φορείς .

- Μέτρο 5.9. : Ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης της υπαίθρου .

Αντικειμενικοί στόχοι αυτού του μέτρου αποτελούν η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός των υποδομών της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΟΤΑ και οι ΝΑ .

- Μέτρο 5.10. : Ανάπτυξη υποδομών και δομών για παροχή υγειονομικών υπηρεσιών και υπηρεσιών πρόνοιας της υπαίθρου .

Αντικειμενικοί Στόχοι του παρόντος μέτρου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής με εξασφάλιση παροχής υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας , η άμεση εξυπηρέτηση των κατοίκων της υπαίθρου και η συγκράτηση του πληθυσμού .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι Φορείς Πρόνοιας και οι ΟΤΑ .

3.2.6 Άξονας Προτεραιότητας 6 :

« Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ορεινών - Παραλίμνιων Περιοχών»

Α	Προτεραιότητα - Μέτρα	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
Άξονας 6	Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ορεινών & Παραλίμνιων Περιοχών	52.824.650	33.015.408	11.005.134	8.804.108
Μέτρο 6.1	Ανάπτυξη Βασικών Υποδομών & Μεταφορών	11.738.811	8.804.109	2.934.702	-
Μέτρο 6.2	Προστασία & Ανάδειξη Περιβάλλοντος	5.869.406	4.402.054	1.467.352	-
Μέτρο 6.3	Προστασία & Ανάδειξη Πολιτιστικής Κληρονομιάς	11.738.811	8.804.109	2.934.702	-
Μέτρο 6.4	Αξιοποίηση Τοπικών Πόρων	14.673.514	5.502.568	1.834.189	7.336.757
Μέτρο 6.5	Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις Ανάπτυξης Ειδικών Περιοχών με συγκροτημένες & αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις	8.804.108	5.502.568	1.834.189	1.467.351

Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη διακριτικών χωρικών μονάδων που θα δημιουργεί τις προϋποθέσεις ενδογενούς ανάπτυξης και θα συγκρατήσει τον πληθυσμό στις ορεινές και μειονεκτικές περιοχές αποτελεί προτεραιότητα και αδήριτη ανάγκη για την Περιφέρεια .

Η ανάπτυξη αυτή θα στηριχθεί σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις και αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και προϊόντων , τη διεύρυνση των αγορών της τοπικής παραγωγής και την κατοχύρωση των προϊόντων , την δημιουργία εναλλακτικών πηγών εισοδήματος , την ενίσχυση - αναβίωση των κωμοπόλεων στις ορεινές περιοχές , την ενίσχυση του ρόλου των Καποδιστριακών ΟΤΑ , την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος , την ανάπτυξη της πρωτότυπης και μοναδικής τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η στήριξη ενεργειών για την ενδυνάμωση της υπαίθρου , την ολοκληρωμένη ανάπτυξη και την ορθολογική αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων των ορεινών και παραλίμνιων περιοχών της Περιφέρειας και κυρίως των περιοχών Ορεινών Γρεβενών - Βοΐου , Βούρινου - Ασκίου - Δυτικής Εορδαίας , Νυμφαίου - ευρύτερης περιοχής Αμύνταιου , Γράμμου -

Οντρίων - Καστοριάς - Βιτσιού , Φλώρινας - Πισσοδερίου - Πρεσπών , Πιερίων - Πολυφύτου - Αιανής και Βερμίου.

Αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση του συγκεκριμένου άξονα εκτιμάται ότι θα είναι τα εξής : η βελτίωση της πρόσβασης και η ανάπτυξη βασικών υποδομών , η δημιουργία 220 θέσεων απασχόλησης , η προστασία και η ανάδειξη φυσικών πόρων , η ενίσχυση πολιτιστικών δραστηριοτήτων , η αποκατάσταση 10 παλαιών γεφυριών και 20 βυζαντινών μνημείων , η πιστοποίηση των τοπικών προϊόντων και οι παρεμβάσεις σε περιοχές φυσικού κάλλους κ.α.

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιασθεί στα παρακάτω μέτρα :

- Μέτρο 6.1 : Ανάπτυξη βασικών υποδομών - υπηρεσιών και μεταφορών .

Αντικειμενικοί Στόχοι αυτού του μέτρου είναι η βελτίωση της ποιότητας ζωής , η αναθέρμανση της ορεινής οικονομίας , η συγκράτηση του πληθυσμού στον ορεινό χώρο και η ανάπτυξη των ορεινών κωμοπόλεων .

Τελικοί Δικαιούχοι είναι οι ΝΑ , οι ΟΤΑ και λοιποί άλλοι Φορείς .

- Μέτρο 6.2.: Προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος .

Αντικειμενικοί Στόχοι είναι η διατήρηση και η ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος , η προστασία της βιοποικιλότητας , η συμβολή του φυσικού περιβάλλοντος στη βιώσιμη ανάπτυξη των ορεινών περιοχών .

Τελικοί δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΝΑ , οι ΟΤΑ και λοιποί άλλοι φορείς .

- Μέτρο 6.3. : Προστασία και ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς .

Αντικειμενικοί Στόχοι του παρόντος μέτρου είναι η προστασία και η ανάδειξη πολιτιστικής κληρονομιάς , η δημιουργία ανταγωνιστικών πολιτιστικών προϊόντων και η ανάδειξη παραδοσιακών επαγγελμάτων.

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΝΑ , οι ΟΤΑ και λοιποί Φορείς .

- Μέτρο 6.4.: Αξιοποίηση τοπικών πόρων .

Αντικειμενικοί Στόχοι του παρόντος μέτρου είναι η βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος , η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα , η ενθάρρυνση της πολυαπασχόλησης στον αγροτικό χώρο , η βελτίωση της ποιότητας , η μείωση του κόστους παραγωγής , η ενθάρρυνση μικρών παραγωγικών δραστηριοτήτων αγροτικού χώρου με έμφαση στον αγροτουρισμό , η οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών , η αξιοποίηση των τοπικών προϊόντων η δημιουργία εκτροφείων γουνοφόρων ζώων .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι οι ΝΑ , η Περιφέρεια κλπ.

- Μέτρο 6.5. : Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης ειδικών περιοχών με συγκροτημένες και αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις .

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι ο ορθολογικός σχεδιασμός και ανασχεδιασμός του προτύπου ανάπτυξης των περιοχών αυτών και η αντιμετώπιση των νέων δεδομένων που δημιουργούνται από την εφαρμογή της ΚΓΠΤ .

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι το Υπ .Γεωργίας , οι ΟΤΑ , οι ΝΑ , κλπ.

3.2.7 Άξονας 7 :

« Τεχνική Βοήθεια »

A/A	Προτεραιότητα- Μέτρο	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή
Άξονας 7	Τεχνική Βοήθεια	10.271.460	7.703.595	2.567.865
Μέτρο 7.1	Διαχείριση - Δημοσιοποίηση Δράσεων ΕΤΠΑ	7.336.757	5.502.568	1.834.189
Μέτρο 7.2	Διαχείριση - Δημοσιοποίηση Δράσεων ΕΚΤ	586.941	440.205	146.736
Μέτρο 7.3	Διαχείριση - Δημοσιοποίηση Δράσεων ΕΓΤΠΕ	2.347.762	1.760.822	586.940

Είναι πρωταρχικής σημασίας να διασφαλιστεί η ομαλή και αποτελεσματική εφαρμογή και διαχείριση του προγράμματος . Η εφαρμογή και η διαχείριση εμπεριέχει το σύνολο των δραστηριοτήτων που αφορούν τον χειρισμό και την εκτίμηση των δράσεων , την παροχή οδηγιών και υποστήριξης στους εμπλεκόμενους φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού χώρου , την στήριξη της Επιτροπής Παρακολούθησης του προγράμματος , την παρακολούθηση , την αξιολόγηση και τη δημοσιοποίηση - προβολή του προγράμματος .

Οι κύριοι στόχοι αυτής της προτεραιότητας είναι η στήριξη ενεργειών για την καλή λειτουργία της Επιτροπής Παρακολούθησης , την διευκόλυνση της υλοποίησης του προγράμματος , την εξασφάλιση της ενημέρωσης και δημοσιοποίησης και την κινητοποίηση και προώθηση της ενεργού συμμετοχής φορέων και πολιτών .

Αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση του ανωτέρου άξονα προβλέπετε ότι θα είναι τα εξής : η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος , η εξασφάλιση της δημοσιότητας , η ενεργοποίηση φορέων και των πολιτών στην αναπτυξιακή διαδικασία .

Για την επίτευξη των παραπάνω στόχων , η στήριξη θα εστιασθεί στα παρακάτω μέτρα :

- Μέτρο 7.1. : Διαχείριση - δημοσιοποίηση δράσεων ΕΤΠΑ .

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος και η εξασφάλιση της δημοσιότητας και η ενεργοποίηση φορέων και πολιτών.

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι η Διαχειριστική Αρχή .

- Μέτρο 7.2. : Διαχείριση - δημοσιοποίηση δράσεων ΕΚΤ

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος και η εξασφάλιση της δημοσιότητας και η ενεργοποίηση φορέων και πολιτών.

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι η Διαχειριστική Αρχή .

- Μέτρο 7.3. : Διαχείριση - δημοσιοποίηση δράσεων ΕΓΤΠΕ

Αντικειμενικοί Στόχοι του μέτρου είναι η αποτελεσματική εφαρμογή του προγράμματος και η εξασφάλιση της δημοσιότητας και η ενεργοποίηση φορέων και πολιτών.

Τελικοί Δικαιούχοι του μέτρου είναι η Διαχειριστική Αρχή .

3.3 « Η χρηματοδότηση του 3^{ου} Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Μακεδονίας »

Το Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας διαθέτει για την υλοποίηση των στόχων του 575.340.000,00 € . Η Δημόσια Δαπάνη είναι 496.230.000,00 € και η Ιδιωτική Δαπάνη 79.100.000,00 € .

Η Κοινοτική Συμμετοχή στη Δημόσια Δαπάνη είναι 372,17 εκ. € και η Εθνική Συμμετοχή 124 εκ . € ή 25 % .

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από τρία Διαρθρωτικά Ταμεία και αναλύεται ως εξής⁽⁷⁾ :

- Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης 267.400,00 €.
- Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού & Εγγυήσεων 81.400.000,00 € .
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 23.400.000,00 € .

Η κατανομή της δαπάνης ανά Άξονα Προτεραιότητας εμφανίζεται στον παρακάτω πίνακα :

---

(7)Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

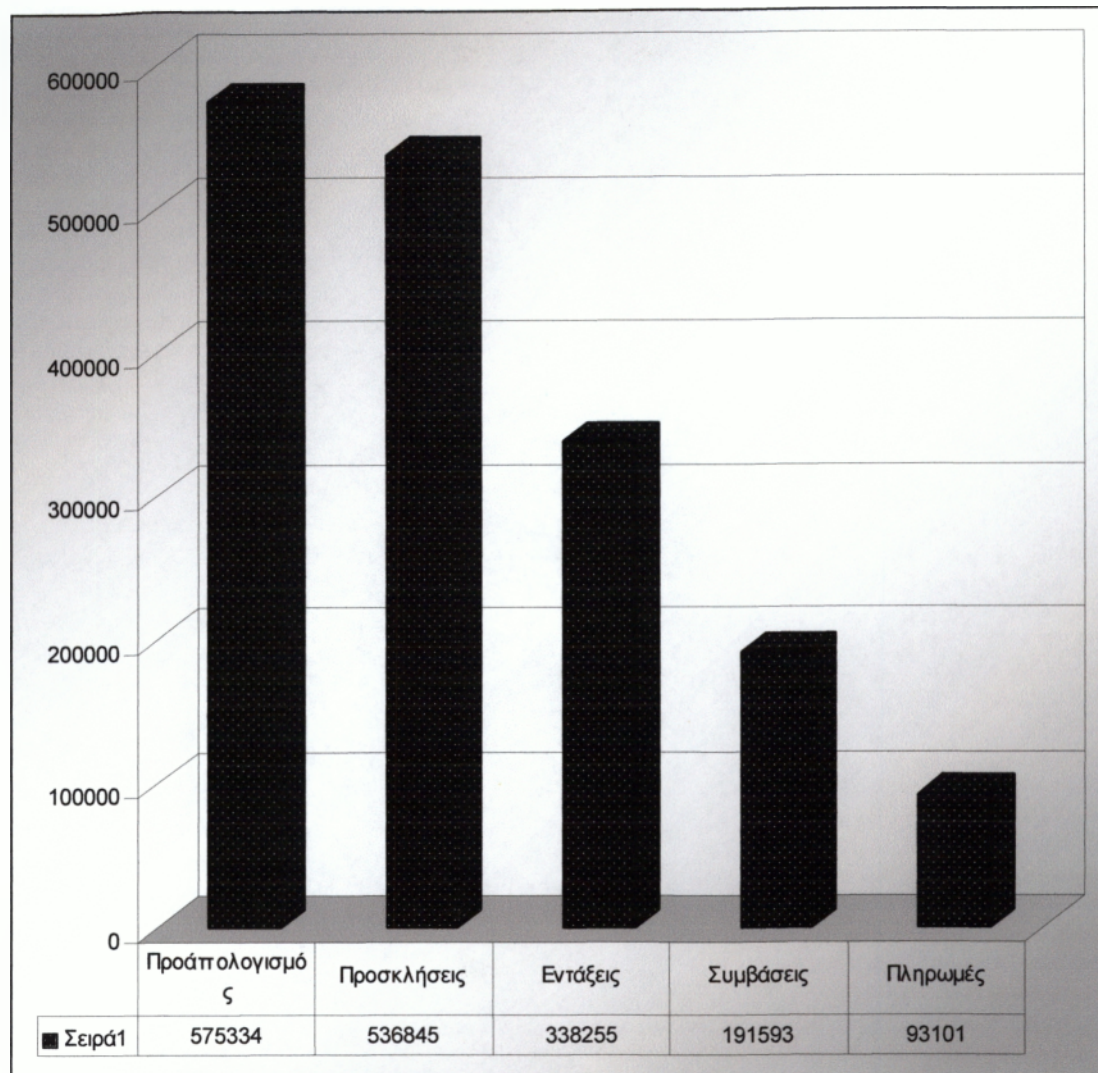
Άξονας Προτεραιότητας	Συνολικό Κόστος	Κοινοτική Συμμετοχή	Εθνική Συμμετοχή	Ιδιωτική Συμμετοχή
Διεύρυνση Ευκαιριών Απασχόλησης - Μείωση της Ανεργίας	24.705.396	18.529.048	6.176.348	-
Αξιοποίηση Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας	158.033.749	113.352.898	37.784.299	6.896.552
Ενίσχυση Αστικών Περιοχών	115.887.702	86.915.775	28.971.927	-
Αναδιάρθρωση της Τοπικής Οικονομίας - Ενίσχυση της Εξωστρέφειας των Επιχειρήσεων	67.013.667	29.713.866	9.904.622	27.395.179
Ανάπτυξη Αγροτικού Χώρου	146.597.385	82.940.334	27.646.780	36.010.271
Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη Ορεινών & Παραλίμνιων Περιοχών	52.824.650	33.015.408	11.005.134	8.804.108
Τεχνική Βοήθεια	10.271.460	7.703.595	2.567.865	-
Σύνολο	575.334.009	372.170.924	124.056.975	76.106.110

Στο κεφάλαιο 5 και στην ενότητα 5.1.1 ακολουθεί γραφική απεικόνιση με ιστόγραμμα της χρηματοδότησης ανά Άξονα Προτεραιότητας .

3.4 Πορεία Υλοποίησης Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας έως 31/3/2004.

Η συνολική πορεία υλοποίησης του Προγράμματος μέχρι 31/3/2004 είναι πού ικανοποιητική . Ενεργοποιήθηκαν , σχεδόν , όλα τα Μέτρα , ενώ ο συνολικός προϋπολογισμός των προσκλήσεων ανέρχεται σε 537 εκ. € , ποσοστό 94 % του Π.Ε.Π. . Έχουν ενταχθεί 270 Πράξεις , συνολικού προϋπολογισμού 338 εκ. € , ενώ οι συνολικές πληρωμές ανέρχονται σε 93 εκ. € ή ποσοστό 18,8 % της Δημόσιας Δαπάνης .

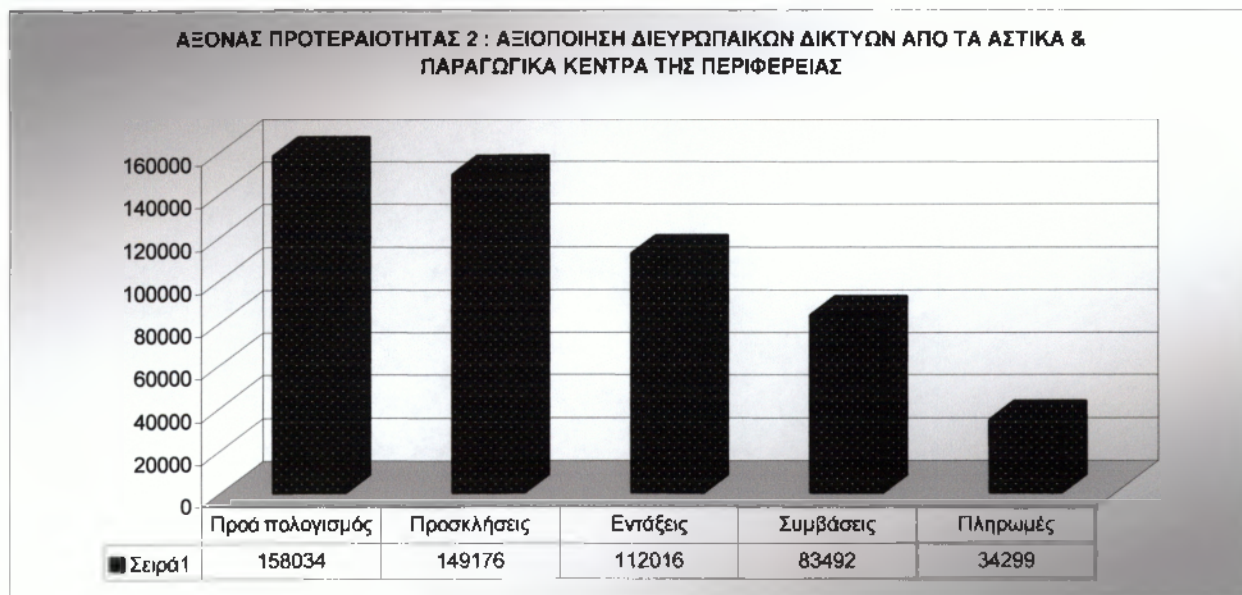
Τα όσα ειπώθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο απεικονίζονται στο παρακάτω γράφημα .

Όσον αφορά τους Άξονες Προτεραιότητας του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας ο Άξονας Προτεραιότητας 1 βρίσκεται σε πολύ καλό σημείο υλοποίησης καθώς έχει ενεργοποιηθεί σε ποσοστό 90 %. Λειτουργούν, ήδη, όλες οι προβλεπόμενες δομές Κοινωνικής Φροντίδας, ενώ σε φάση υλοποίησης βρίσκονται Ενέργειες Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση. Σε διαδικασία δημοπράτησης βρίσκονται και οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις για τις Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης.

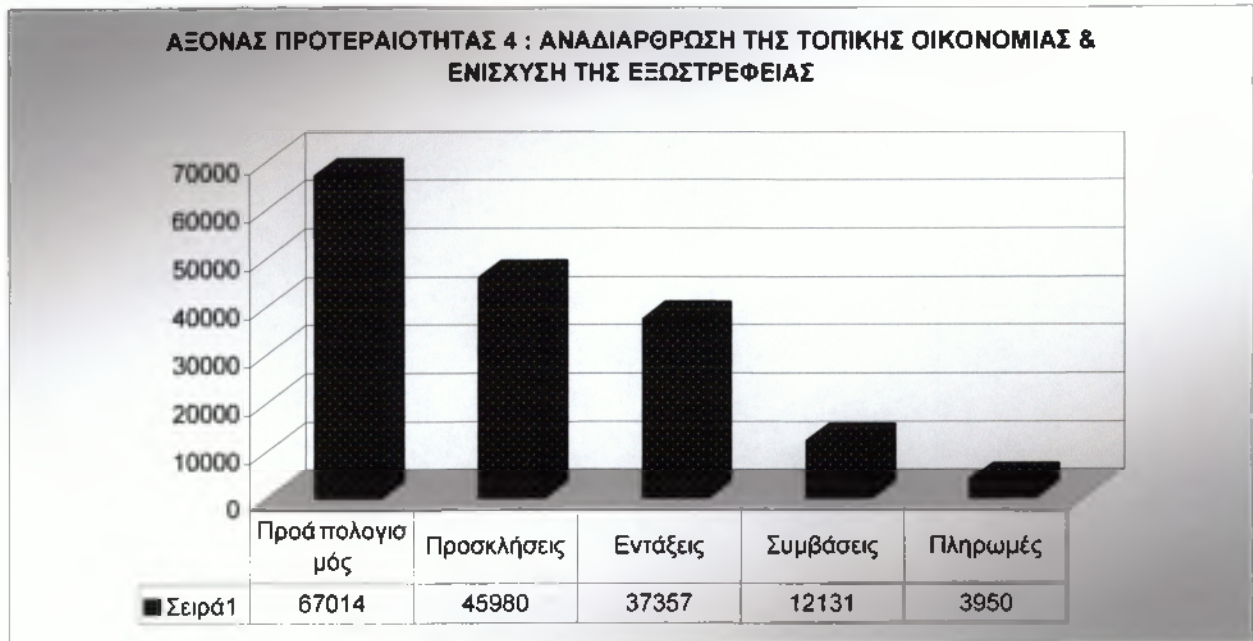
Σε υψηλό σημείο ενεργοποίησης βρίσκεται και ο Άξονας Προτεραιότητας 2 . Έχουν γίνει προσκλήσεις στο 95 % του προϋπολογισμού και ήδη κατασκευάζονται τα έργα του Διαπεριφερειακού και Ενδοπεριφερειακού Οδικού Δικτύου . Δεν έχουν ενταχθεί τα έργα εκσυγχρονισμού του Σιδηροδρομικού Δικτύου και Ανάπτυξης Επιχειρηματικών Υποδομών και Δραστηριοτήτων .

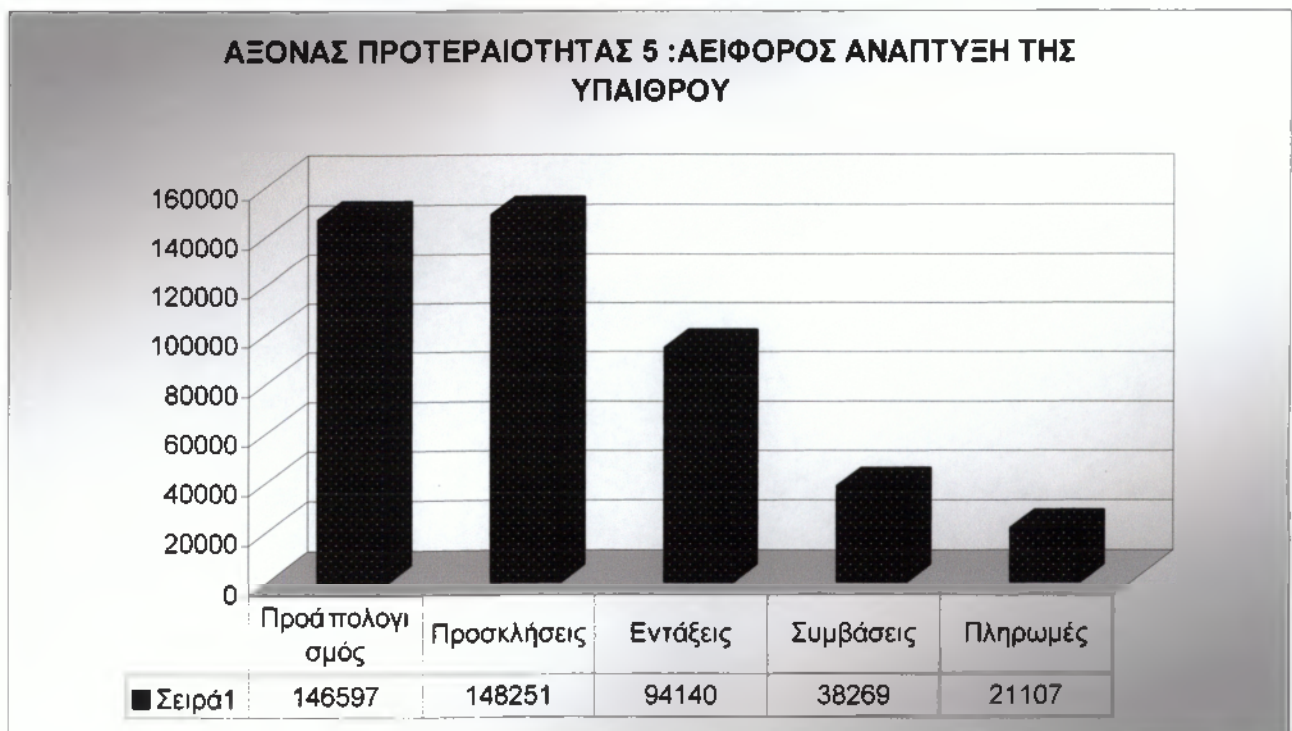
Η ενίσχυση των Αστικών Περιοχών , αντικείμενο του Άξονα Προτεραιότητας 3 , προχωρά με γρήγορους ρυθμούς καθώς έχουν υλοποιηθεί σημαντικά έργα στους τομείς Υγείας , της Εκπαίδευσης , της Προστασίας και Ανάδειξης του Περιβάλλοντος . Σε διαδικασία ένταξης των έργων βρίσκονται οι Ολοκληρωμένες Παρεμβάσεις σε Τοπικές Ζώνες Μικρής Κλίμακας στις πόλεις Κοζάνη , Πτολεμαίδα , Γρεβενά , Καστοριά και Φλώρινα .

Σε σχετικά χαμηλό βαθμό ενεργοποίησης βρίσκεται ο Άξονας Προτεραιότητας 4 , ενώ πολύ χαμηλός είναι και ο ρυθμός πληρωμών . Αν και ο βαθμός ένταξης επιχειρήσεων για ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων είναι ικανοποιητικός , δεν έχουν ακόμα ενταχθεί σημαντικά έργα .

Πολλαπλές παρεμβάσεις υλοποιούνται στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 5 , ο οποίος έχει ενεργοποιηθεί στο σύνολο του . Θα πρέπει , ωστόσο , να επιταχυνθεί ο ρυθμός ένταξης των έργων , ιδιαίτερα στις ενισχύσεις των Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων , στην ενθάρρυνση τουριστικών και τοπικών δραστηριοτήτων και στις δράσεις Κατάρτισης και Προώθησης στην Απασχόληση στις αγροτικές περιοχές .

Ο Άξονας Προτεραιότητας 6 βρίσκεται ακόμη σε χαμηλό σημείο από πλευράς ένταξης έργων και απορρόφησης πόρων . Στα περισσότερα Μέτρα δεν έχει ενταχθεί κανένα έργο , ενώ και ο ρυθμός των προσκλήσεων είναι σχετικά χαμηλός . Πρόκειται , όμως , για έργα που απαιτούν σημαντική προετοιμασία για την υποβολή των επιχειρησιακών σχεδίων , τα οποία βρίσκονται πλέον σε διαδικασίες ολοκλήρωσης .

Η διαδικασία διαχείρισης και δημοσιοποίησης των δράσεων του Προγράμματος βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη με πολλαπλές παρεμβάσεις . Πραγματοποιούνται συνεχώς Ημερίδες , Ενημερωτικές Συναντήσεις και άλλες δράσεις ενημέρωσης φορέων και τελικών δικαιούχων . Παράλληλα , παρέχεται πληροφόρηση για το Πρόγραμμα μέσω των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας , ενώ εκδίδονται διάφορα ενημερωτικά έντυπα , οδηγοί κα CD , καθώς επίσης και περιοδικό για το Π.Ε.Π. .

Βιβλιογραφία

Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.Pepdym.gr

Κεφάλαιο 4^ο

4.1. « Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της Χώρας στα Π.Ε.Π. και στα Τ.Ε.Π. 2000 - 2006 »

Στο παρόν κεφάλαιο θα εξετασθεί η δραστηριότητα της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας καθώς επίσης θα γίνει και η σύγκριση των επιδόσεων της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της συγκεκριμένης Περιφέρειας μέσω της ανάλυσης της συμμετοχής της (Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης) στο σύνολο των 11 Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κ.Π.Σ. , των έργων του Ταμείου Συνοχής και των δράσεων των τεσσάρων Κοινοτικών Πρωτοβουλιών .

Μέχρι τις 12 Δεκεμβρίου έτους 2003 σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια ⁽¹⁾ από το σύνολο 11.683 ενταγμένων έργων στο σύνολο των 11 Τ.Ε.Π. και των 13 Π.Ε.Π οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α είχαν εντάξει 3.014 έργα δηλαδή το 25,8 % του συνόλου των ενταγμένων έργων στα Π.Ε.Π. και τα Τ.Ε.Π.

Ο προϋπολογισμός του συνόλου των ενταγμένων έργων στα 13 Π.Ε.Π. και τα 11 Τ.Ε.Π. , μέχρι την συγκεκριμένη ημερομηνία , ανέρχεται σε 26,05 δις ευρώ , ενώ ο αντίστοιχος προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. ανέρχεται σε 1,38 δις ευρώ , αποτελεί δηλαδή το 5,3 % του προϋπολογισμού του συνόλου των έργων .

Σε κάθε περίπτωση , η ψαλίδα για τα ενταγμένα έργα Ο.Τ.Α. , μεταξύ πλήθους έργων και προϋπολογισμού έργων είναι εμφανέστατη . Χαρακτηριστική , όσο και ακραία , η περίπτωση των 11 Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων , όπου ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. είναι μόλις το 1,18 % του προϋπολογισμού του συνόλου των έργων που έχουν ενταχθεί στα 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα .

Στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας μεταξύ δύο χρονικών περιόδων δηλαδή τον Φεβρουάριο του 2003 και αντίστοιχα τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους , η πορεία της εξέλιξης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και η συμμετοχή των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. είχε ως εξής :

Α) Το σύνολο των ενταγμένων έργων στο σύνολο των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. μέχρι τις 28 Φεβρουαρίου 2003 ήταν 6.058 συνολικού προϋπολογισμού 12.810.513.021 € , ο αντίστοιχος αριθμός των ενταγμένων έργων στο σύνολο όλων των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της Χώρας μας ήταν 2.594 έργα συνολικού προϋπολογισμού 3.996.329.816 € .

(1) Σύμφωνα με τα στοιχεία της έρευνας που έχει κάνει η ΠΕΤΑ Α.Ε. www.info-peta.gr

Β) Αντίστοιχα την δεύτερη χρονική περίοδο μελέτης τα ενταγμένα έργα στο σύνολο των Τομεακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων στο σύνολο της Χώρας ήταν 7.275 συνολικού προϋπολογισμού 19.735.527.944 € και ο αντίστοιχος αριθμός των ενταγμένων έργων και στα 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα ήταν 4.408 έργα συνολικού προϋπολογισμού 6.322.288.509 € .

Συγκρίνοντας τα αποτελέσματα - πλήθος ενταγμένων έργων / προϋπολογισμός ενταγμένων έργων - αυτών των δύο χρονικών μπορούμε να καταλήξουμε στα εξής ποσοτικοποιημένα συμπεράσματα :

- Με κριτήριο το πλήθος των ενταγμένων έργων μεταξύ Φεβρουαρίου 2003 έως Δεκέμβριο του ίδιου έτους , υπάρχει σημαντική αύξηση στο σύνολο των ενταγμένων έργων , η οποία στα 13 Περιφερειακά και στα 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα , από κοινού , ανέρχεται σε 35 % . Αναλυτικά στα Περιφερειακά η αύξηση των ενταγμένων έργων είναι 70 % και στα Τομεακά 20 % .
- Με κριτήριο τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων μεταξύ δυο χρονικών περιόδων σύγκρισης παρατηρούνται τα εξής , ο προϋπολογισμός του συνόλου των ενταγμένων έργων σε 13 Περιφερειακά και 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα , από κοινού αυξήθηκε κατά 55 % . Συγκεκριμένα στα Τομεακά η αύξηση είναι 54 % ενώ στα Περιφερειακά 58 % . Είναι σημαντικό ότι η αύξηση συνολικά του προϋπολογισμού είναι μεγαλύτερη από την αύξηση του πλήθους των ενταγμένων έργων .

Αυτό που παρατηρείται μεταξύ των δύο εξεταζόμενων περιόδων είναι ότι στα Π.Ε.Π αύξηση του πλήθους των ενταγμένων έργων κατά 70 % και του προϋπολογισμού κατά 58 % , η οποία όμως αύξηση δεν είναι ομοιόμορφη μεταξύ των 13 Περιφερειών της Χώρας μας .

Οι επιδόσεις μεταξύ των Π.Ε.Π διαφοροποιούνται και αυτό εύλογα σχετίζεται με την , με την ετοιμότητα και την ικανότητα των ίδιων των Ο.Τ.Α. , με τον σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος , με την διαχείριση του από τους υπεύθυνους όπως για παράδειγμα ο ρυθμός ανακοίνωσης των προκηρύξεων των έργων , με την ανταπόκριση των δυνητικά τελικών δικαιούχων , κ.α.

Με κριτήριο το πλήθος των ενταγμένων έργων η Θεσσαλία επιτυγχάνει την μεγαλύτερη αύξηση εντάξεων κατά το 2003 η οποία αύξηση είναι της τάξεως + 192% ακολουθεί το Π.Ε.Π. Στερεάς Ελλάδας και στην συνέχεια το Π.Ε.Π. Πελοποννήσου . Χάρης στην επίδοση αυτή το Π.Ε.Π. Θεσσαλίας είναι στην 4^η θέση μεταξύ των Π.Ε.Π. τον Δεκέμβριο του 2003 , ενώ τον Φεβρουάριο ήταν στην 9^η θέση . Την μικρότερη αύξηση εντάξεων παρουσιάζει το Π.Ε.Π. Κρήτης -1% και ακολουθεί το Π.Ε.Π. Κεντρικής Μακεδονίας με αύξηση 42 % .

Με κριτήριο τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων την μεγαλύτερη αύξηση + 171 % καταγράφει το Π.Ε.Π. Ηπείρου και ακολουθεί το Π.Ε.Π. Θεσσαλίας με αύξηση 107 % , ενώ τρίτο έρχεται το Π.Ε.Π. Πελοποννήσου με αύξηση 105 % .

Τελευταίοι των αυξήσεων του προϋπολογισμού έρχονται το Π.Ε.Π. Κρήτης με αύξηση 6 % ακολουθεί το Π.Ε.Π. Νοτίου Αιγαίου και στην συνέχεια το Π.Ε.Π. Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με αύξηση 32 %.

Όσον αφορά τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα με κριτήριο το πλήθος των ενταγμένων έργων για μέχρι το τέλος του 2003 μεγαλύτερη αύξηση εντάξεων έργων της τάξεως + 200% παρατηρείται στο Τομεακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Περιβάλλοντος με συνολικά 312 έργα Ο.Τ.Α. , ακολουθεί το Τ.Ε.Π. Αλιεία με αύξηση + 106 % με 130 ενταγμένα έργα Ο.Τ.Α. και τρίτο σε σειρά έρχεται το Τ.Ε.Π. Οδικοί Άξονες , Λιμάνια Αστική Ανάπτυξη με αύξηση + 100 % και 34 ενταγμένα έργα Ο.Τ.Α. σε σύνολο Χώρας .

Η μικρότερη δε αύξηση παρατηρείται στο Τ.Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου , με αύξηση 19 % που αντιστοιχεί σε 283 ενταγμένα έργα των Ο.Τ.Α. , ακολουθεί το Τ.Ε.Π. Πολιτισμού και το Τ.Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση με ισότιμη αύξηση της τάξεως 10 % και πλήθος ενταγμένων έργων 89 και 590 αντίστοιχα για κάθε Τ.Ε.Π. και τέλος έρχεται το Τ.Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας με αύξηση + 4 % και 3.763 ενταγμένα έργα .

Με κριτήριο τον προϋπολογισμό την μεγαλύτερη αύξηση παρουσιάζει το Τ.Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα με αύξηση + 199 % και 435 ενταγμένα έργα , ακολουθεί το Τ.Ε.Π. Αλιεία και με αύξηση + 111 % και με 130 ενταγμένα έργα και τέλος τρίτο το Τ.Ε.Π. το Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου με αύξηση + 96 % με 283 ενταγμένα έργα . Την μικρότερη αύξηση προϋπολογισμού για το 2003 με αύξηση + 25 % το Τ.Ε.Π. Οδικοί Άξονες , Λιμάνια , Αστική Ανάπτυξη και 34 ενταγμένα έργα , ακολουθεί το Τ.Ε.Π. Πολιτισμού με αύξηση + 24 % και με 89 ενταγμένα έργα Ο.Τ.Α. και τελευταίο έρχεται το Τ.Ε.Π. Σιδηρόδρομοι , Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες με αύξηση + 4 % και 53 ενταγμένα έργα των Ο.Τ.Α. .

4.2 « Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης στα έργα του Ταμείου Συνοχής για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 »

Όσον αφορά το Ταμείο Συνοχής το οποίο χρηματοδοτεί έργα τα οποία έχουν σχέση με τον τομέα του περιβάλλοντος και τον τομέα των μεταφορών , την εξεταζόμενη περίοδο παρουσιάζονται οι εξής μεταβολές στις εντάξεις των έργων . Τον Φεβρουάριο του 2003 δεν υπήρχαν ενταγμένα έργα των Ο.Τ.Α. στο Ταμείο Συνοχής .

Το Ταμείο Συνοχής συνολικά είχε εντάξει μέχρι τον Δεκέμβριο του 2003 89 έργα μεταφορών και περιβάλλοντος συνολικού προϋπολογισμού 4.377.391.337,00 € . Από αυτά τα έργα τα 57 είναι έργα περιβάλλοντος των Ο.Τ.Α. και ο προϋπολογισμός τους ανέρχεται σε 953.847.924,00 € , ενώ 13 έργα περιβάλλοντος αφορούν άλλο φορέα ως τελικό δικαιούχο με προϋπολογισμού 684.564.394,00 € . Αντίστοιχα τα έργα μεταφορών είναι 19 προϋπολογισμού 2.738.979.019,00 € . Στην κατηγορία αυτήν οι Ο.Τ.Α. δεν έχουν ενταγμένο έργο ως τελικοί δικαιούχοι -

φορείς υλοποίησης .

Μέχρι τον Αύγουστο είχαν ενταχθεί 73 έργα μεταφορών και περιβάλλοντος συνολικού προϋπολογισμού 4.116.695.629,00 € . Οι Ο.Τ.Α. είχαν εντάξει 44 έργα συνολικού προϋπολογισμού 753.551.032,00 € . Επίσης 10 έργα περιβάλλοντος συνολικού προϋπολογισμού 624.165.578,00 € είχαν σαν τελικό δικαιούχο άλλων φορέα . Την περίοδο αυτήν υπήρξαν και 19 έργα μεταφορών με προϋπολογισμό 2.738.979.019,00 € , στην κατηγορία αυτήν όμως οι Ο.Τ.Α. δεν είχαν ενταγμένο έργο ως τελικοί δικαιούχοι - φορείς υλοποίησης .

Όσον αφορά το σύνολο των έργων του Ταμείου Συνοχής των δύο περιόδων , παρατηρείται μία αύξηση 16 έργων ποσοστό μεταβολής 22 % και αύξηση του προϋπολογισμού ίση με 260.695.708,00 € , ποσοστό μεταβολής 6 % .

Όσον αφορά για τα ενταγμένα έργα των Ο.Τ.Α. που ανήκουν μόνο στην κατηγορία του περιβάλλοντος παρατηρείται αύξηση 13 έργων ήτοι 29,55 % και ο προϋπολογισμός αυξάνεται κατά 200.296.892,00 € , ποσοστό μεταβολής 26,58 %.

4.3 « Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες »

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται η πορεία ένταξης έργων των Ο.Τ.Α. στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες του Τρίτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης μεταξύ δύο διαφορετικών περιόδων - η πρώτη έως τον Αύγουστο του 2003 και η δεύτερη έως τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους .

Η συμμετοχή των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητική . Οι διαφορές που υπάρχουν στο πλήθος των ενταγμένων έργων των Ο.Τ.Α. και στο μέγεθος του προϋπολογισμού τους σε κάθε Κοινοτική Πρωτοβουλία χωριστά αλλά και μεταξύ τους , οφείλεται σε ένα μεγάλο βαθμό στο περιεχόμενο των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και στον χαρακτήρα των ενταγμένων έργων .

Για παράδειγμα , στη Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II , η οποία στο σύνολο της περιέχει έργα για την Αυτοδιοίκηση , τα ενταγμένα έργα των Ο.Τ.Α. και ο προϋπολογισμός τους και στις δύο εξεταζόμενες χρονικές περιόδους , αποτελούν το 100 % του συνολικού αριθμού των ενταγμένων έργων και του προϋπολογισμού τους . Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στην Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II για την περίοδο του Δεκεμβρίου 2003 , οι Ο.Τ.Α. κατέχουν το 44 % των ενταγμένων έργων και το 71 % του προϋπολογισμού . Αυτό οφείλεται στην ένταξη έργων που αφορούν την Τεχνική Βοήθεια και Τελικός Δικαιούχος είναι η Ε.Υ.Δ. του Προγράμματος .

Στην Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL , οι δυνητικοί τελικοί δικαιούχοι ανήκουν τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα .

Έτσι το ποσοστό των ενταγμένων έργων των Ο.Τ.Α. και ο προϋπολογισμός τους δεν αποτελεί το 100 % του συνόλου των ενταγμένων έργων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας . Το ποσοστό συμμετοχής των ενταγμένων έργων των Ο.Τ.Α.

ανέρχεται στο 70 % του συνόλου των ενταγμένων έργων , ποσοστό το οποίο είναι ιδιαίτερα ικανοποιητικό , δεν ισχύει όμως το ίδιο για το ποσοστό συμμετοχής στο συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων το οποίο ανέρχεται στο 9 % . Αυτό σημαίνει πως , αν και οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν εντάξει πολλά έργα σε σύγκριση με τους λοιπούς δυνητικούς τελικούς δικαιούχους στη συγκεκριμένη Κοινοτική Πρωτοβουλία , ο προϋπολογισμός των έργων αυτών είναι χαμηλός σε σύγκριση με τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων των λοιπών φορέων .

Όσον αφορά δε , την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + , το ποσοστό της συμμετοχής του προϋπολογισμού των έργων των Ο.Τ.Α. στο σύνολο των ενταγμένων έργων , ξεκινάει από τον Αύγουστο του 2003 με 1 % , καθώς πρόκειται μόλις για 7 ενταγμένα έργα και τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους , με 72 ενταγμένα έργα στο σύνολο των 478 επενδυτικών σχεδίων , φθάνει στο 9,2 % . Αυτό είναι φυσιολογικό , καθώς η Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + περιλαμβάνει κυρίως έργα ιδιωτικών επενδύσεων στον αγροτικό χώρο .

Σημαντική είναι η πρόοδος της συμμετοχής των Ο.Τ.Α. στο εξεταζόμενο διάστημα . Οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. αυξάνουν την συμμετοχή τους στο σύνολο των ενταγμένων έργων της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER + κατά 929 % και 824 % επί του συνολικού προϋπολογισμού . Η αντίστοιχη αύξηση στην Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN II είναι 25 % με μείωση του προϋπολογισμού κατά 14 % που οφείλεται σε αναδιρθώσεις του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων και όχι σε απένταξη ήδη ενταγμένων έργων , ενώ τα ποσοστά για την Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL παρέμεινα τα ίδια καθώς δεν υπήρχε καμία νέα προκήρυξη .

4.4 « Η συμμετοχή της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης , στην υλοποίηση Διαδημοτικών έργων »

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει για το πλήθος των Διαδημοτικών έργων . Και τούτο γιατί οι Ο.Τ.Α. της Χώρας μας πρέπει να δώσουν σημαντική βαρύτητα στις Διαδημοτικές Συνεργασίες , οι οποίες θα έχουν καθοριστικό ρόλο στον σχεδιασμό αλλά και μετέπειτα στην υλοποίηση του Τέταρτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης . Μέχρι τον Φεβρουάριο του 2003 είχαν ενταχθεί 10 διαδημοτικά έργα συνολικού προϋπολογισμού 8,81 εκ. € ενώ μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου 2003 τα έργα ανέρχονται σε 50 με προϋπολογισμό 209,61 εκ. € . Η ένταξη έργων του Ταμείου Συνοχής είναι και ο κύριος λόγος της αύξησης τόσο του πλήθους των Διαδημοτικών έργων όσο και του προϋπολογισμού αυτών .

Όσον αφορά τα ποσοστά , του πλήθους των ενταγμένων Διαδημοτικών έργων αλλά και του προϋπολογισμού αυτών , σε σχέση με το σύνολο των ενταγμένων έργων των Ο.Τ.Α. και για τις δύο περιόδους παρακολούθησης ακολουθεί η παρακάτω ανάλυση :

-Στην διάρκεια του 2003 παρατηρείται όντως μία αυξητική πορεία των έργων διαδημοτικής συνεργασίας . Έτσι ενώ τον Φεβρουάριο του 2003 είχαμε 10 έργα τον

Δεκέμβριο είχαμε 50 διαδημοτικά έργα .

Όμως το πλήθος των Διαδημοτικών συνεργασιών παραμένει σχετικά πολύ χαμηλό σε σχέση με την συνολική αναπτυξιακή δραστηριότητα των Ο.Τ.Α. καθώς το πλήθος των ενταγμένων έργων των Ο.Τ.Α. συνολικά είναι για την πρώτη περίοδο 1.818 ενώ για την δεύτερη περίοδο 3.191 .

Στις περισσότερες των περιπτώσεων η συνεργασία προκύπτει λόγω της ανάγκης υλοποίησης μιας αναπτυξιακής παρέμβασης βάσει της προκηρύξεως ενός μέτρου αλλά και της χωρικής εμβέλειας ενός έργου και όχι λόγω ενός αρχικού σχεδιασμού που έπρεπε να είχε προβλεφθεί .

Εξαιρέση αποτελεί το Ταμείο Συνοχής όπου η φύση των έργων είναι διαδημοτικού χαρακτήρα και υλοποιούνται τα έργα μέσω αναπτυξιακών διαδημοτικών επιχειρήσεων που έχουν συσταθεί .

Τα διαδημοτικά έργα και πιο γενικά η κάθε είδους διαδημοτική συνεργασία είναι αναγκαία για τη σωστή υλοποίηση των έργων . Μέσω αυτών των συνεργασιών και κυρίως σε επίπεδο όμορων δήμων , θα μπορέσουν να βοηθηθούν μικροί δήμοι και κοινότητες , οι οποίοι / ες στερούνται Τεχνικών υπηρεσιών αλλά και μονάδων Προγραμματισμού .

Με αυτόν τον τρόπο θα επιτύχουν να υλοποιήσουν δράσεις και αναπτυξιακές παρεμβάσεις στην περιοχή τους που στο παρελθόν το οικονομικό κόστος και η έλλειψη βασικών δομών υποστήριξης , τις καθιστούσαν απαγορευτικές .

Κατά την προετοιμασία και την υλοποίηση του Τέταρτου κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης οι συνεργασίες μεταξύ των φορέων της αυτοδιοίκησης σε τοπικό , διασυνοριακό , διακρατικό επίπεδο θα είναι όλο και περισσότερο αναγκαίες .

4.5 « Παρατηρήσεις - Συμπεράσματα για την πορεία εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων κατά το 2003 »

Με βάση τα παραπάνω , η γενική παρατήρηση είναι ότι κατά το 2003 η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση κινήθηκε καλύτερα από την μέση συνολική πορεία των προγραμμάτων .

Το βασικό ερώτημα είναι αν υπάρχει δυναμική ανάλογης συνέχειας για τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. και πως αυτοί θα υποστηριχθούν ώστε να συνεχίσουν αποτελεσματικά .

Εξετάζοντας τις επιδόσεις συνολικά , από κοινού και στις 4 βασικές κατηγορίες των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων - Περιφερειακά , Τομεακά , Ταμείο Συνοχής και Κοινοτικές Πρωτοβουλίες - , παρατηρείται ότι η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση , στην διάρκεια του 2003 , κινήθηκε ταχύτερα από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα , λαμβανόμενα ως σύνολο .

Έτσι τα ενταγμένα έργα στο σύνολο αυξήθηκαν μέχρι το 2003 κατά 3.683 έργα , ποσοστό μεταβολής 43 % , ενώ αντίστοιχα για τους Ο.Τ.Α. η αύξηση

ανέρχεται σε 1.373 έργα ποσοστό μεταβολής 76% .

Σχετικά με τον προϋπολογισμό , ο προϋπολογισμός του συνόλου των ενταγμένων έργων αυξήθηκε κατά 13.788.433.550,00 € , ποσοστό μεταβολής 82 % , ενώ για τους Ο.Τ.Α. η αύξηση ανέρχεται στα 1.423.559.784,00 € , ποσοστό μεταβολής 151 % .

Τα 13 Π.Ε.Π. είναι η κατηγορία των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 που χρησιμοποιεί περισσότερο η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση .

Μέχρι το τέλος του 2003 το 48,83 % των πόρων που αξιοποιεί συνολικά η Πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση στα Ε.Π. 2000 - 2006 είναι πόροι των Π.Ε.Π. .

Το 65 % του πλήθους του συνόλου των ενταγμένων κατά το 2003 έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. είναι ενταγμένο στα Π.Ε.Π. .

Πρόκειται για προγράμματα σχεδιασμένα φιλικά για την αυτοδιοίκηση , για τα οποία μάλιστα η αυτοδιοίκηση έχει συγκεντρώσει εμπειρία σχεδιασμού , υποστήριξης , διαχείρισης .

Στα 13 Π.Ε.Π. η αύξηση του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην διάρκεια του 2003 είναι 40% και του πλήθους των ενταγμένων έργων Ο.Τ.Α. 77% .

Οι αντίστοιχοι ρυθμοί αύξησης για κάθε είδους έργα των Π.Ε.Π. είναι 58 % για τον προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων και 70% για το πλήθος των ενταγμένων έργων .

Κατά το 2003 , στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. , ενώ αυξάνουν το μερίδιό τους στο πλήθος των ενταγμένων έργων στα Π.Ε.Π. από 45,37 % στα 47,25% , μειώνουν το μερίδιό τους στον προϋπολογισμό του συνόλου των ενταγμένων έργων , από 20,62% σε 18,25 % .

Επομένως η αξιοποίηση από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση των δυνατοτήτων των Π.Ε.Π. κατά το 2003 δεν βελτιώνεται ποιοτικά και σε βασικά μεγέθη παρουσιάζει στασιμότητα .

Στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση καταγράφει αντιφατική συμπεριφορά .

Η αύξηση στο πλήθος των ενταγμένων σε Τομεακά Ε.Π. έργων της Πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης είναι 45,24 % και στον προϋπολογισμό τους 100% .

Όμως ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων σε Τομεακά Ε.Π. έργων της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης είναι μέχρι τα τέλη του 2003 μόλις 1,18 % του προϋπολογισμού του συνόλου των ενταγμένων σε Τ.Ε.Π. έργων .

Ταυτόχρονα στα Τομεακά Ε.Π. υπάρχει πλευρά που δεν είναι θετική για τις επιδόσεις της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης . Κατά το 2003 διαπιστώνεται ότι η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση τα χρησιμοποιεί . Ταυτόχρονα στα Τομεακά Ε.Π. υπάρχει πλευρά που δεν είναι θετική για τις επιδόσεις της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης . Κατά το 2003 διαπιστώνεται ότι η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση τα χρησιμοποιεί σχετικά όλο και λιγότερο σε σχέση με την αξιοποίηση άλλων κατηγοριών Ε.Π. .

Στις αρχές του 2003 τα ενταγμένα σε Τομεακά Ε.Π. έργα της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης ήταν το 35 % του συνόλου των ενταγμένων έργων της και το 12 %

του συνόλου του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων της .

Μέχρι το τέλος του 2003 τα αντίστοιχα μεγέθη ήταν 29 % και 10 % .

Τα έργα της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Συνοχής είναι αυτά που δίνουν τον θετικό τόνο συνολικά στις επιδόσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. κατά το 2003 , σε σχέση με την αξιοποίηση των πόρων των συγχρηματοδοτούμενων Ε.Π. 2000 - 2006 .

Κατά το 2003 το 40 % του προϋπολογισμού του συνόλου των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. προέρχεται από το Ταμείο Συνοχής .

Το 22% των συνολικών εγκεκριμένων κατά το 2003 χρηματοδοτήσεων από το Ταμείο Συνοχής αφορά έργα των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. .

Ο μέσος προϋπολογισμός ενταγμένου κατά το 2003 έργου πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α στο Ταμείο Συνοχής είναι 16,734 εκ. € . Αυτό το μέγεθος είναι 30 φορές μεγαλύτερο από τον μέσο προϋπολογισμό ενταγμένου έργου πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. στα Π.Ε.Π. και 67 μεγαλύτερο από το αντίστοιχο μέσο μέγεθος για πρωτοβάθμιο Ο.Τ.Α. στα Τομεακά Ε.Π. .

Όμως στο ταμείο Συνοχής έχουν ενταχθεί μέχρι το τέλος του 2003 μόνον 57 έργα πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. ενώ στα Π.Ε.Π. , την ίδια χρονική περίοδο , τα ενταγμένα έργα ήταν 2.083 και στα Τ.Ε.Π. 931 .

Τα ενταγμένα έργα στο Ταμείο Συνοχής συμβάλλουν ουσιαστικά στην διαμόρφωση της συνολικής επίδοσης της πρωτοβάθμιας αυτοδιοίκησης στην αξιοποίηση των Ε.Π. 2000 - 2006 , όμως αφορούν μικρό αριθμό πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. .

Όσον αφορά τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες 2000 - 2006 , στα τέλη του 2003 ήταν 120 , αντιπροσωπεύοντας μερίδιο 3,76 % στο σύνολο των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και μόλις 1 % στον συνολικό προϋπολογισμό των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. .

Πρόκειται για μικρά έργα , με μέσο προϋπολογισμό 195.530,00 € που είναι αντίστοιχος με το 26 % του μέσου προϋπολογισμού ενταγμένου έργου πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. κατά το 2003 .

Κατά το 2003 τα ενταγμένα έργα των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες δεν είχαν σημαντική επιρροή στη συνολική επίδοση των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στην αξιοποίηση των Ε.Π. .

Κατά το 2003 στο σύνολο 1.033 Ο.Τ.Α. της χώρας παρατηρείται σημαντική αύξηση του πλήθους των Δήμων και Κοινοτήτων που έχουν εντάξει έστω και ένα έργο στα Επιχειρησιακά προγράμματα 2000 - 2006 .

Συγκεκριμένα στις αρχές του 2003 είχαν εντάξει τουλάχιστον 1 έργο 664 πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. , ήτοι το 64,28 % των Δήμων και των Κοινοτήτων , ενώ μέχρι το τέλος του 2003 είχαν εντάξει τουλάχιστον 1 έργο 865 πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. , ήτοι το 83,74 % των Δήμων και Κοινοτήτων της Χώρας .

Παράλληλα στα τέλη του 2003 ο θεματικός τομέας με τα περισσότερα ενταγμένα έργα πρωτοβάθμιου Ο.Τ.Α. είναι αυτός των Δομών Υποστήριξης Ανθρώπινου Δυναμικού . Περιλαμβάνει το 48,2 % του συνόλου των ενταγμένων

έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και το 12,7 % του συνολικού προϋπολογισμού .

Αντιστοίχως ο θεματικός τομέας με τον μεγαλύτερο συνολικό προϋπολογισμό ενταγμένων έργων είναι αυτός του Περιβάλλοντος , ο οποίος περιλαμβάνει το 14,4 % των έργων και το 58 % του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων Ο.Τ.Α. .

Η επίδοση της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης στην Κοινωνία της Πληροφορίας δεν είναι καλή . Μέχρι το τέλος του 2003 είχαν ενταχθεί στα διάφορα Ε.Π. που χρηματοδοτούν έργα της ΚΤΠ , 223 έργα πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. - 7 % του συνόλου των ενταγμένων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. - προϋπολογισμού 9,2 εκ. € - μόλις το 0,40 % του συνολικού προϋπολογισμού ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. .

Τέλος ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει για το πλήθος των Διαδημοτικών έργων και αυτό γιατί οι Ο.Τ.Α. της χώρας πρέπει να δώσουν σημαντικό βάρος στις Διαδημοτικές Συνεργασίες , οι οποίες θα έχουν καθοριστικό ρόλο στον σχεδιασμό αλλά και μετέπειτα στην υλοποίηση του Δ' Κ.Π.Σ. .

Στις αρχές του 2003 είχαν ενταχθεί στα Ε.Π. 10 Διαδημοτικά έργα συνολικού προϋπολογισμού 8,81 εκ. € , ποσό που αντιστοιχεί στο 0,55 % του συνολικού πλήθους των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. σε όλα τα Επιχειρησιακά Προγράμματα και στο 0,94 % του συνολικού προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων Ο.Τ.Α. .

Ενώ μέχρι το τέλος του 2003 οι αντίστοιχοι δείκτες είναι 1,57 % για το πλήθος των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και 8,87 % για τον προϋπολογισμό τους .

Βιβλιογραφία

Ιστοσελίδα ΠΕΤΑ Α.Ε. www.info-peta.gr

Ιστοσελίδα ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.perdym.gr

Ιστοσελίδα Γ'Κ.Π.Σ. www.hellawkps.gr

Ιστοσελίδα Μονάδας Οργάνωσης και Διαχείρισης www.mou.gr

Κεφάλαιο 5^ο

« Η συμμετοχή των δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στην υλοποίηση των έργων του Π.Ε.Π 2000-2006 »

Στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση εμφανίζεται ως δυνητικός Τελικός Δικαιούχος σε 2 από τα 3 Μέτρα του Άξονα « Διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης - μείωσης της ανεργία » , σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών δικτύων από τα αστικά και παραγωγικά κέντρα της Περιφέρειας » , σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Ενίσχυση αστικών περιοχών » , σε 2 από τα 6 Μέτρα του Άξονα « Αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας - Ενίσχυση της καινοτομίας και της Εξωστρέφειας » , σε 9 από τα 10 Μέτρα του Άξονα « Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου » και σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών και παραλίμνιων περιοχών » .

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων αυτών ανέρχεται σε 461.833.000 Ευρώ (79,55 % επί του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος) .

Η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης στο Π.Ε.Π. σχετίζεται με δράσεις στον πρωτογενή , δευτερογενή και τριτογενή τομέα . Ενδεικτικά αναφέρονται ενέργειες απασχόλησης σε υπηρεσίες υγείας και πρόνοιας με έμφαση στην απασχόληση γυναικών και ομάδων που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης , η βελτίωση υποδομών ύδρευσης - αποχέτευσης , λυμάτων , διαχείρισης απορριμμάτων , μεταφορών , μονάδων προσχολικής αγωγής , αναπλάσεις περιοχών φυσικού κάλλους , αρδευτικά έργα , αναδασμοί , αστικό περιβάλλον με έμφαση στις δράσεις τουριστικής ανάπτυξης , κατάρτισης - επιμόρφωσης γυναικών , νέων , αγροτών και μακροχρόνια ανέργων , προστασίας και ανάδειξης πολιτιστικών χώρων , ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης ειδικών περιοχών του ορεινού χώρου κλπ.

Στο παρόν κεφάλαιο θα εξετασθεί η δραστηριότητα της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης σε σχέση με τα 11 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και τα έργα που έχει εντάξει σ' αυτά τα 11 Τ.Ε.Π. καθώς επίσης η δραστηριότητα της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας σε έργα του Ταμείου Συνοχής και σε έργα των 4 Κοινοτικών Πρωτοβουλιών .

Το παρόν κεφάλαιο στηρίζεται στην πρωτογενή έρευνα που έγινε σε 10 δήμους της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας .

5.1 « Η συμμετοχή των δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας και στο Τ.Ε.Π. για την προγραμματική περίοδο 2000-2006 »

Στο πλαίσιο υλοποίησης του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας η Διαχειριστική Αρχή έχει προκηρύξει συνολικά εικοσιένα (21) από τα τριάντα έξι (36) Μέτρα του

προγράμματος ,τα οποία αντιστοιχούν σε συνολικό κόστος 320,15 εκ .€ (109,352 δις δρχ) , ποσό που αντιστοιχεί στο 55,28 % του συνολικού προγράμματος . Η Τοπική Αυτοδιοίκηση εμφανίζεται ως Τελικός Δικαιούχος σε δεκαοχτώ (18) από τα 21 προκηρυγμένα Μέτρα του Προγράμματος , με προϋπολογισμό 287.678.900 € , 89,64 % του συνολικού αριθμού των προκηρυχθέντων Μέτρων .

Στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας η πρωτοβάθμια Αυτοδιοίκηση εμφανίζεται ως Τελικός Δικαιούχος σε 2 από τα 3 Μέτρα του Άξονα « Διεύρυνση των ευκαιριών απασχόλησης - μείωση της ανεργίας » , σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών δικτύων από τα αστικά και παραγωγικά κέντρα της Περιφέρειας » , σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Ενίσχυση αστικών περιοχών » , σε 2 από τα 6 Μέτρα του Άξονα «Αναδιάρθρωση της τοπικής οικονομίας- Ενίσχυση της καινοτομίας και της Εξωστρέφειας» , σε 9 από τα 10 Μέτρα του Άξονα « Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου » και σε όλα τα Μέτρα του Άξονα « Ολοκληρωμένη ανάπτυξη ορεινών και παραλίμνιων περιοχών » .

Ο συνολικός προϋπολογισμός των Μέτρων αυτών ανέρχεται σε 461.833.000 € (79,55 % επί του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος) .

Η συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας σχετίζεται με δράσεις στον πρωτογενή , δευτερογενή και τριτογενή τομέα . Ενδεικτικά αναφέρονται ενέργειες απασχόλησης σε υπηρεσίες υγείας - πρόνοιας (με έμφαση στην απασχόληση γυναικών και ομάδων που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης) , η βελτίωση υποδομών ύδρευσης - αποχέτευσης , λυμάτων , διαχείρισης απορριμμάτων , μεταφορών , μονάδων προσχολικής αγωγής , αναπλάσεις περιοχών φυσικού κάλλους , αρδευτικά έργα , αναδασμοί , αστικό περιβάλλον (με έμφαση στις δράσεις τουριστικής ανάπτυξης) , κατάρτισης - επιμόρφωσης γυναικών , νέων , αγροτών και μακροχρόνια ανέργων , προστασίας και ανάδειξης πολιτιστικών χώρων , ολοκληρωμένα προγράμματα ανάπτυξης ειδικών περιοχών του ορεινού χώρου κλπ.

Πιο αναλυτικά μέχρι το τέλος του 2003 οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είχαν εντάξει 270 έργα στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 , ποσοστό 6,13 % του συνόλου(4.408) των ενταγμένων έργων στα 13 Π.Ε.Π. ολόκληρης της Χώρας .

Ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. μέχρι το τέλος του 2003 ανέρχεται σε 352.674.647,00 € , ποσοστό 5,58 % του συνολικού προϋπολογισμού (6.322.288.504,00 €) των ενταγμένων έργων στα 13 Π.Ε.Π. των δεκατριών περιφερειών της χώρας συνολικά .

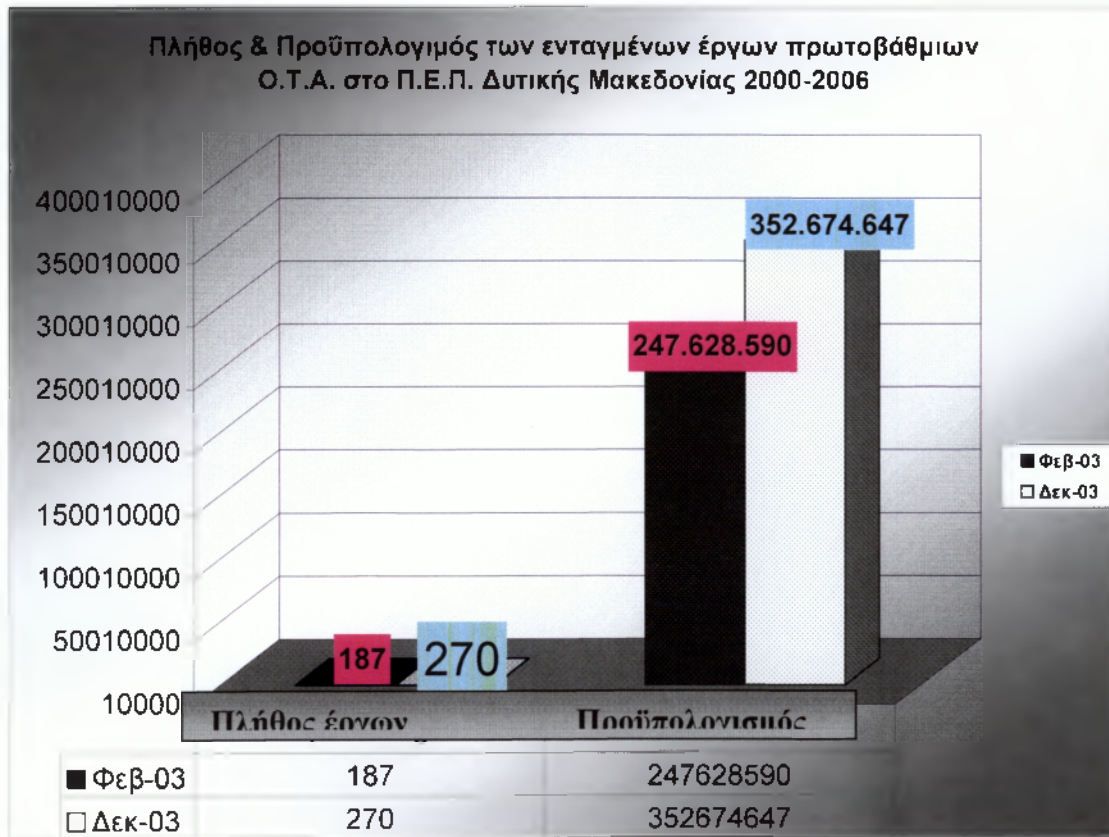
Αντιστοίχως στις αρχές του 2003 οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας είχαν εντάξει 187 έργα στο Π.Ε.Π. ποσοστό 7,20 % του συνόλου των ενταγμένων έργων στα 13 Π.Ε.Π. ολόκληρης της Χώρας .

Την ίδια χρονική περίοδο ο προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας ανέρχεται σε 247.628.590,00 € , καταλαμβάνοντας ποσοστό 6,2 % του συνολικού προϋπολογισμού (3.996.329.816 ,00 €) των ενταγμένων έργων στα 13 Π.Ε.Π. των δεκατριών συνολικά περιφερειών της Χώρας.

Στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 , παρατηρείται αύξηση του πλήθους των ενταγμένων έργων κατά 44 % μεταξύ αρχές και τέλη του 2003 .

Την ίδια περίοδο μελέτης παρατηρείται και αύξηση του προϋπολογισμού κατά 42 % .

Στο διάγραμμα που ακολουθεί , παρουσιάζεται η αύξηση του πλήθους και του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 -2006 .

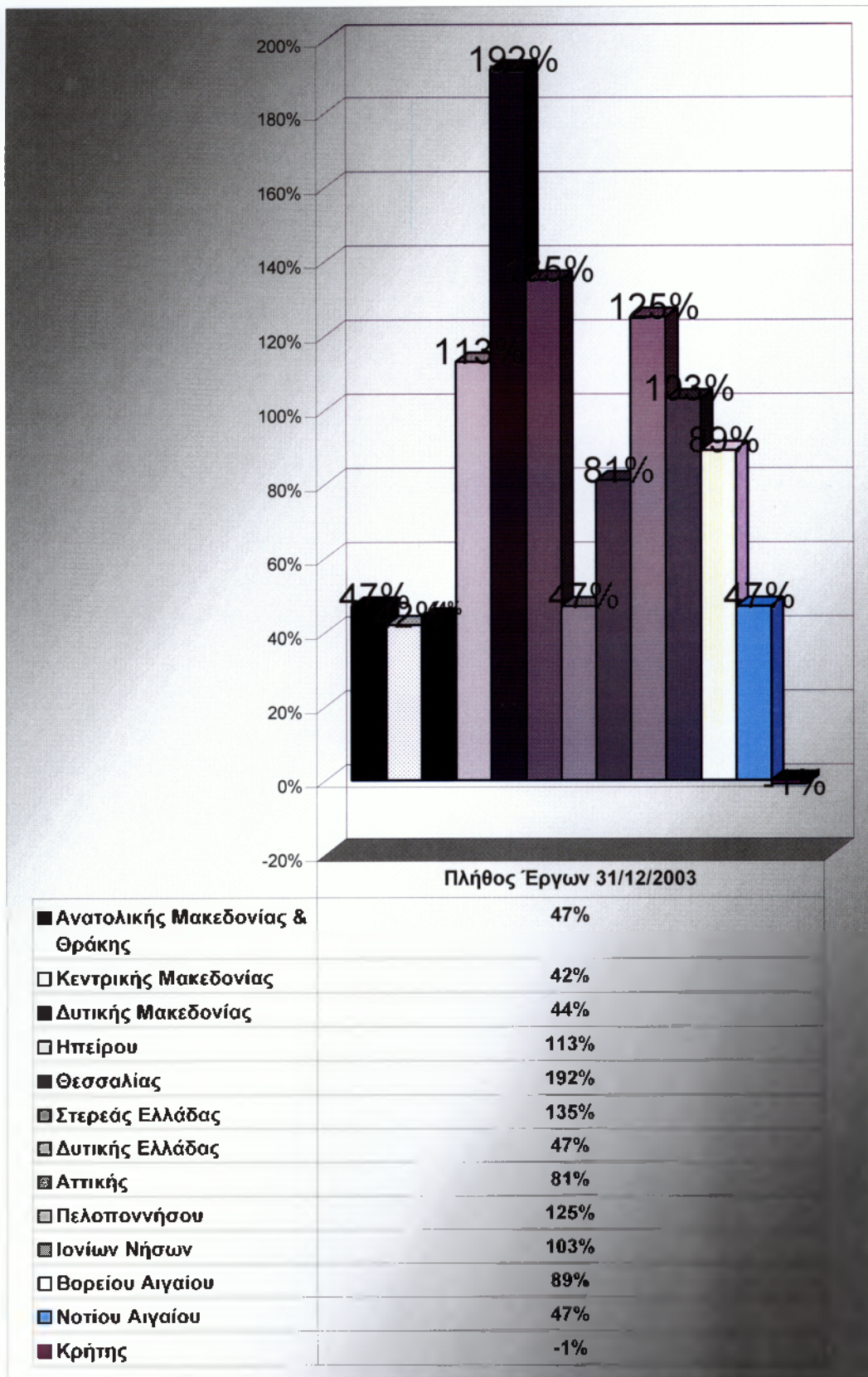
Γράφημα

Γραφική απεικόνιση της αύξησης του πλήθους & του προϋπολογισμού των ενταγμένων έργων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας , στο Π.Ε.Π. 2000 - 2006 .

Με αυτά τα δεδομένα το Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας με κριτήριο το πλήθος των εντασσόμενων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. είναι στην 9^η θέση μεταξύ των 13 Π.Ε.Π. κατά το τέλος του 2003 .

Αντιστοίχως στις αρχές του ίδιου έτους με βάση τον προϋπολογισμό των εντασσόμενων έργων ήταν στην 10^η θέση .

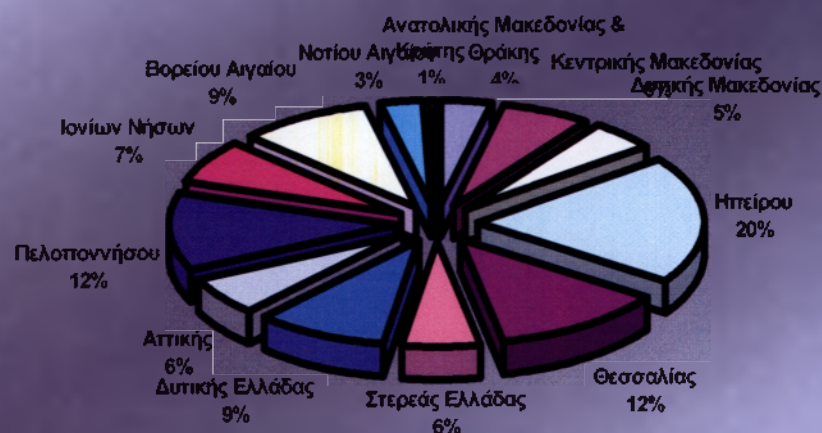
Στα παρακάτω γραφήματα φαίνεται η θέση που κατέχει το Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας μεταξύ των άλλων 12 Π.Ε.Π. της Χώρας μας τόσο σε σχέση με το πλήθος των εντασσόμενων έργων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. όσο και με το ύψος του προϋπολογισμού των έργων αυτών .

Γράφημα

Κατάταξη των 13 Π.Ε.Π. με κριτήριο το πλήθος των εντασσόμενων έργων

Προϋπολογισμός έργων

Γράφημα

Ποσοστό του συνολικού προϋπολογισμού που καταλαμβάνει καθένα από τα 13 Π.Ε.Π. για την προγραμματική περίοδο 2000 -2006 .

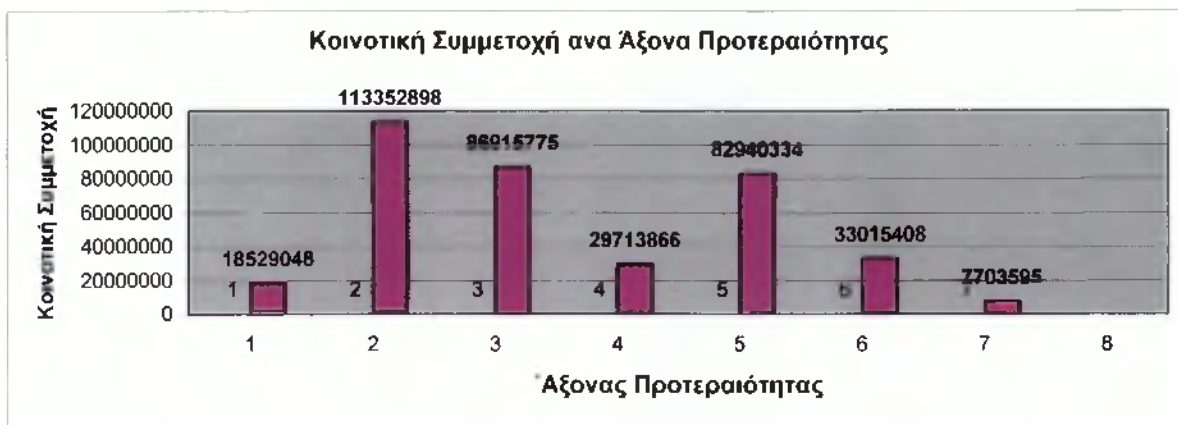
Όσον αφορά τους Άξονες Προτεραιότητας η μεγαλύτερη Εθνική Συμμετοχή παρατηρείται στον Άξονα Προτεραιότητας 2 « Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας » με 37.784.299,00 € συνολική εθνική χρηματοδότηση , ενώ την μικρότερη Εθνική Συμμετοχή παρουσιάζει ο Άξονας 7 « Τεχνική Βοήθεια » με 2.567.865,00 € .

Σχετικά με την Κοινοτική Συμμετοχή αυτήν είναι μεγαλύτερη επίσης για τον Άξονα Προτεραιότητας Άξονα Προτεραιότητας 2 « Αξιοποίηση των Διευρωπαϊκών Δικτύων από τα Αστικά και Παραγωγικά Κέντρα της Περιφέρειας » με 113.352.898,00 € , ενώ μικρότερη Κοινοτική Συμμετοχή παρατηρείται επίσης στον Άξονα 7 « Τεχνική Βοήθεια » με 7.703.595,00 € .

Στα παρακάτω διαγράμματα φαίνεται η χρηματοδότηση των 7 Άξόνων Προτεραιότητας του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας με βάση την Κοινοτική και την Εθνική Συμμετοχή και με βάση το Συνολικό Κόστος του κάθε Άξονα .

Γράφημα

Γράφημα

Γράφημα

5.1.1 « Η συμμετοχή των Δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας στο Π.Ε.Π. 2000-2006 για την ανάπτυξη των υποδομών των μεταφορών .»

Η Δυτική Μακεδονία εμφάνιζε ανέκαθεν αναπτυξιακή υστέρηση , κυρίως λόγω της απομακρυσμένης γεωγραφικής θέσης , του μεγάλου βαθμού ορεινότητας και των δυσμενών καιρικών συνθηκών σε μεγάλο διάστημα του έτους . Η άρση της απομόνωσης υπήρξε το ζητούμενο για δεκαετίες . Παράλληλα , οι σημαντικές γεωπολιτικές μεταβολές στον Ευρωπαϊκό χώρο και ειδικότερα στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης δημιούργησαν νέα δεδομένα στο διακρατικό σχεδιασμό των μεταφορικών συστημάτων , εντάσσοντας την περιοχή των Δυτικών Βαλκανίων στο ευρύτερο σύστημα των διευρωπαϊκών δικτύων .

Κυρίαρχος , λοιπόν , στόχος της Περιφέρειας - όπως διαφαίνεται και από τα παραπάνω διαγράμματα - είναι η αξιοποίηση των διευρωπαϊκών δικτύων και η ανάδειξη του κομβικού ρόλου της Δυτικής Μακεδονίας στα Βαλκάνια .

Η επίτευξη του στόχου αυτού συνδέεται άμεσα με την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων οδικών μεταφορών και κυρίως με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού και των καθέτων αξόνων « Κρυσταλλοπηγή - Σιάτιστα » και « Νίκη - Λάρισα » , , την ολοκλήρωση του ενδοπεριφερειακού δικτύου , τη βελτίωση του σιδηροδρομικού δικτύου και την ανάπτυξη των αεροδρομίων Κοζάνης και Καστοριάς .

Η Εγνατία οδός κατασκευάζεται με πόρους του Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Οδικοί Άξονες - Λιμένες - Αστική Ανάπτυξη του ΥΠΕΧΩΔΕ , ενώ σημαντικά τμήματα των καθέτων αξόνων με πόρους του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας .

Η Εγνατία Οδός είναι ο πρώτος υψηλών προδιαγραφών οδικός άξονας που διασχίζει οριζόντια την Ελλάδα από την Ηγουμενίτσα έως τους Κήπους του Έβρου .

Με συνολικό μήκος 680 χλμ , αποτελεί ουσιαστικό μοχλό ανάπτυξης όλων των περιοχών που διασχίζει . Σε συνδυασμό με τους 9 κάθετους άξονες ανοίγει μεγάλες προοπτικές και αλλάζει τον τρόπο ζωής σε πολλές περιοχές της Ελλάδας , αλλά και ολόκληρης της Νοτιοανατολικής Ευρώπης .

Στην πορεία συναντά περιοχές με εξαιρετικό φυσικό περιβάλλον όπως οι ορεινοί σχηματισμοί της Βόρειας Πίνδου , οι υγροβιότοποι του Αλιάκμονα , του Στρυμόνα , του Νέστου , του Έβρου , της Κορώνειας , της Βόλβης και μοναδικής ιστορικής σημασίας όπως η αρχαιολογική περιοχή της Δωδώνης .

Αποτελεί το σημαντικότερο σύγχρονο έργο υποδομής για την ανάπτυξη και την επικοινωνία της χώρας μας με την Ευρώπη , τα Βαλκάνια και τη Μικρά Ασία .

Συνδέεται με 4 λιμάνια , 6 Αεροδρόμια και 9 κάθετους οδικούς άξονες .

Οι δύο κάθετοι οδικοί άξονες της Εγνατίας Οδού στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας δίνουν έναν σημαντικό κομβικό ρόλο στην περιοχή , συνδέοντας την με τα Βαλκάνια και τη Νότια Ελλάδα .

Ο προϋπολογισμός για τα δύο αυτά έργα ανέρχεται σε 73,4 εκ. € και βρίσκονται σε φάση υλοποίησης .

Ο κάθετος άξονας « Νίκη - Φλώρινα - Κοζάνη - όρια Ν. Λάρισας » με μήκος 137 χλμ. , είναι συνέχεια του κλώνου Μπίτολα - Τίτο Βέλες του Διευρωπαϊκού Δικτύου Χ , που συνδέει τη Θεσσαλονίκη με τη Βιέννη . Ο άξονας αυτός συνδέει την Περιφέρεια με τις γειτονικές χώρες FYROM και Αλβανία και ταυτόχρονα με την κεντρική και νότια Ελλάδα μέσω του αυτοκινητόδρομου Π.Α.Θ.Ε. .

Ο κάθετος άξονας « Σιάτιστα - Κρυσταλλοπηγή » με μήκος 84 χλμ. , συνδέει την Εγνατία Οδό με το νότιο τμήμα της Αλβανίας . Αποτελεί την κυριότερη πύλη της χώρας μας με τη χώρα αυτή και είναι μέρος του δικτύου που συνδέει τις ακτές της Αδριατικής με τις ακτές της Μαύρης Θάλασσας και το Βόσπορο .

Η ολοκλήρωση των καθέτων αξόνων και η λειτουργική διασύνδεση τους με τα διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών θα μεγιστοποιήσει τις θετικές επιπτώσεις στο σύνολο του παραγωγικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας .

Η Εγνατία Οδός διασχίζει τη Δυτική Μακεδονία σε μήκος 126 χλμ. , από την Παναγιά Γρεβενών έως τον κόμβο της Βέροιας .

Στο στάδιο ολοκλήρωσης της νέας μελέτης βρίσκεται το τμήμα Παναγιά Γρεβενών (όρια Νομού Ιωαννίνων) - Γρεβενά . Στο τμήμα αυτό , μήκους 31 χλμ. , που αποτελεί βιότοπο της Καφέ Αρκούδας γίνεται ο απαραίτητος για την προστασία της επανασχεδιασμός ώστε να δημοπρατηθεί άμεσα . Ενώ το πριν τα Γρεβενά τμήμα της , μήκους 5 χλμ. και προϋπολογισμού 2,1 εκ. € , κατασκευάζεται ήδη και η ολοκλήρωση του προβλέπεται εντός του Α' εξαμήνου του 2004 .

Ολοκληρώθηκε και έχει δοθεί ήδη σε κυκλοφορία το τμήμα Γρεβενά - Πολύμυλος συνολικού μήκους 66 χλμ. . Για την ολοκλήρωση του έργου δαπανήθηκαν 176,1 εκ. € .

Ενώ το τμήμα Πολύμυλος - Βέροια , γνωστό ως πέρασμα της Καστανιάς , μήκους 24 χλμ. είναι γεωμορφολογικά πολύ δυσχερές . Είναι το σημαντικότερο τμήμα της Εγνατίας Οδού , με προϋπολογισμό 470 εκ. € .

Εδώ και τρεισήμισι χρόνια εκτελούνται εντατικές εντατικές εργασίες σε όλο το μήκος του έργου με βασικό στόχο την παράδοση του έργου εντός του 2004 .

Συγκεκριμένα κατασκευάζονται 12 δίδυμες σήραγγες μήκους 6.500 μέτρων , 3 τεχνητές σήραγγες μήκους 300 μέτρων , 6 κοιλαδογέφυρες μήκους 1.450 μέτρων και 2 μεγάλες άνω διαβάσεις μήκους 150 μέτρων .

Το 3^ο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει ειδικές δράσεις για τα αστικά κέντρα με τις οποίες επιδιώκεται η τόνωση της συμπληρωματικότητας και συνεργασίας των πόλεων σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο , η ενίσχυση της ελκυστικότητας και ανταγωνιστικότητας των πόλεων , η βιώσιμη και λειτουργική ανάπτυξη τους , η ενίσχυση των σχέσεων πόλης - υπαίθρου , η προστασία αλλά και τα προβλήματα υποβάθμισης του περιβάλλοντος .

Οι παρεμβάσεις σε αστικές οδούς , μέσα στις πόλεις αλλά και στις εισόδους αυτών , έχουν στόχο την αισθητική αναβάθμιση και την αποσυμφόρηση από τον κυκλοφοριακό φόρτο . Άλλωστε είναι σαφές ότι ένα ορθολογικά διαμορφωμένο σύστημα μεταφορών αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανταγωνιστικότητα της αστικής οικονομίας και την ποιότητα ζωής των κατοίκων των πόλεων .

Επιπρόσθετα , λόγω της επιβάρυνσης του περιβάλλοντος απαιτείται ενίσχυση δράσεων βελτίωσης και αποκατάστασης περιβαλλοντικά υποβαθμισμένων περιοχών ώστε να τονωθεί η ελκυστικότητα και ανταγωνιστικότητα των αστικών κέντρων .

Σε πολλά αστικά κέντρα της περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας συναντώνται κατά τόπους ζώνες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος σε κτιριακό και πολεοδομικό επίπεδο , οι οποίες χρήζουν ιδιαίτερης προστασίας . Η Καστοριά αποτελεί αντιπροσωπευτικό δείγμα πόλης που έχει διατηρήσει τον παραδοσιακό της χαρακτήρα αλλά και σε άλλες πόλεις της Περιφέρειας υπάρχουν ιδιαίτερα αρχιτεκτονικά στοιχεία .

- **Οδικό δίκτυο αστικών περιοχών**

Περιλαμβάνονται δράσεις βελτίωσης κεντρικών και περιφερειακών δρόμων στα αστικά κέντρα για την εξυπηρέτηση των αυξημένων κυκλοφοριακών αναγκών , την αισθητική αναβάθμιση των πόλεων , την εξυπηρέτηση των ατόμων με αναπηρίες και την επίλυση των προβλημάτων κυκλοφοριακής συμφόρησης . Επίσης , περιλαμβάνονται δράσεις βελτίωσης των εισόδων των πόλεων , καθώς και δράσεις οδικής σύνδεσης αστικών περιοχών με περιοχές και ζώνες ιδιαίτερου οικονομικού και αναπτυξιακού ενδιαφέροντος . Τα έργα έχουν συνολικό προϋπολογισμό 19.455.439,00 € .

- **Ανάπτυξη και βελτίωση αστικού περιβάλλοντος .**

Περιλαμβάνονται δράσεις βελτίωσης και αναβάθμισης του αστικού περιβάλλοντος με αναπλάσεις , δημιουργία χώρων πρασίνου , παρεμβάσεις στα κέντρα αστικών εξυπηρετήσεων , δημιουργία δομών εξυπηρέτησης των αστικών λειτουργιών , έργα αξιοποίησης λιμνών , κλπ . Υλοποιούνται έργα στον δήμο Κοζάνης , στον δήμο Γρεβενών , στο δήμο Αμυνταίου , στον δήμο Καστοριάς κλπ. Συνολικού προϋπολογισμού 7.049.765,00 € .

- **Χωροταξικές και πολεοδομικές μελέτες και πράξεις εφαρμογής .**

Τα έργα αφορούν στην εκπόνηση και εφαρμογή μελετών χωροταξικού σχεδιασμού σε περιφερειακό και νομαρχιακό επίπεδο , καθώς και σε ειδικές περιοχές για την ορθολογική διαχείριση του αστικού χώρου και την εκπόνηση μελετών Ζωνών Οικιστικού Ελέγχου για τον καθορισμό και οριοθέτηση των χρήσεων γης .

5.1.2 « Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα για την ανάπτυξη της υπαίθρου και την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος-Οι παρεμβάσεις από τους Δήμους Δυτικής Μακεδονίας »

Ο αγροτικός τομέας είναι ιδιαίτερα αναπτυγμένος στη Δυτική Μακεδονία . Καταλαμβάνει το 11 % του ΑΕΠ του αγροτικού τομέα της χώρας , ποσοστό ιδιαίτερα σημαντικό . Τα κυριότερα γεωργικά προϊόντα τα οποία παράγει είναι μήλα και σιτάρι . Στην Περιφέρεια αναλογεί το 16 % της εγχώριας παραγωγής μήλων και το 15 % της παραγωγής σίτου . Είναι η μοναδική Περιφέρεια με παραγωγή κρόκου .

Ο αγροτικός πληθυσμός ανέρχεται στο 56 % του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας , ενώ το σύνολο των απασχολούμενων στον αγροτικό τομέα ανέρχεται στο 23,5 % του εργατικού δυναμικού .

Το φαινόμενο της εγκατάλειψης της γεωργίας και κτηνοτροφίας τα τελευταία χρόνια είναι έντονο .

Με το Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000-2006 επιχειρείται η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου . Στοιχεία αυτής της προσέγγισης είναι η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων , η προστασία , αποκατάσταση και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων στα πλαίσια υιοθέτησης περιβαλλοντικά φιλικότερων καλλιεργητικών μεθόδων , η ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης - υγείας - πρόνοιας , η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και η αξιοποίηση των επιφανειακών απορροών .

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συγκράτηση των νέων της υπαίθρου με τη βελτίωση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου , των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και τη μείωση της περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων .

Η ανάπτυξη αυτή στηρίζεται σε ολοκληρωμένες παρεμβάσεις και αλληλοσυμπληρούμενες δράσεις που αφορούν στην ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας με την αξιοποίηση των τοπικών πόρων και προϊόντων , τη διεύρυνση των αγορών της τοπικής παραγωγής και την κατοχύρωση των προϊόντων , τη δημιουργία εναλλακτικών πηγών εισοδήματος , την ενίσχυση - αναβίωση των κωμοπόλεων στις ορεινές περιοχές , την ενίσχυση των Καποδιστριακών Ο.Τ.Α. , την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος , την ανάπτυξη της πρωτότυπης και μοναδικής τοπικής πολιτιστικής κληρονομιάς και παράδοσης .

Οι παρεμβάσεις εστιάζονται κυρίως στις περιοχές των Ορεινών Γρεβενών - Βοΐου , Βουρίνου - Ασκίου - Δυτικής Εορδαίας , Νυμφαίου - ευρύτερης περιοχής Αμυνταίου , Γράμμου - Οντρίων - Καστοριάς - Βιτσιού , Φλώρινας - Πισσοδερίου - Πρεσπών , Πιερίων - Πολυφύτου - Αιανής και Βερμίου .

Το συνολικό ποσό που διατίθεται στην Ανάπτυξη της Υπαίθρου είναι 199.422.035,00 € . Από το ποσό αυτό 146.597.385,00 € , ποσοστό 25,55 % της συνολικής δαπάνης του Π.Ε.Π. , αναλογούν στον Άξονα Προτεραιότητας 5 , ενώ 52.824.650,00 € , ποσοστό 9,2 % της συνολικής δαπάνης του Π.Ε.Π. αναλογούν στον Άξονα Προτεραιότητας 6 . Η συνολική Κοινοτική συμμετοχή και για τους δύο Άξονες ανέρχεται στο ποσό των 115.955.742,00 € , ενώ είναι σημαντικό να σημειωθεί η σημαντική Ιδιωτική συμμετοχή της τάξεως των 44.814.379,00 € , που αντιστοιχεί στο 57 % περίπου της συνολικής ιδιωτικής συμμετοχής στο Π.Ε.Π. .

Αναμενόμενα αποτελέσματα των ανωτέρω παρεμβάσεων αποτελούν η αύξηση του ΑΕΠ του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας από 11 % του ΑΕΠ της χώρας στο 12 - 13 % και δημιουργία 440 θέσεων απασχόλησης , δύο παρεμβάσεις σε περιοχές φυσικού κάλλους , επεμβάσεις σε 30 αρχαιολογικούς χώρους , μνημεία και μουσεία , βελτίωση ποιότητας ζωής με εξασφάλιση παροχής υπηρεσιών υψηλού επιπέδου υγείας - πρόνοιας και εκπαίδευσης , η ενίσχυση εφαρμογής περιβαλλοντικά φιλικών συστημάτων αγροτικής παραγωγής κλπ. .

Ενδεικτικά έργα αποτελούν η βελτίωση της αγροτικής οδοποιίας στο Δήμο Αμυνταίου , η αντιπυρική προστασία πευκόφυτης έκτασης στο δάσος Βαρυκού στο Δήμο Φλώρινας , η αναπαλαίωση του ιστορικής αξίας Δημοτικού Σχολείου Κλεισούρας

Επίσης το 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας στηρίζει την δασοκομία με τη δάσωση εκτάσεων , με επενδύσεις που αποσκοπούν στην της οικονομικής και οικολογικής τους αξίας , την προώθηση και εμπορία δασοκομικών προϊόντων , την προστασία και ανασύσταση του παραγωγικού δυναμικού που έχει πληγεί από φυσικές καταστροφές και τη διαμόρφωση κατάλληλων προληπτικών μέσων .

Υλοποιούνται έργα (όπως η αναδάσωση στο Δήμο Δέσκατης προϋπολογισμού 4.330.000,00 € που αφορούν στην ανασύσταση πληγέντος δασοκομικού παραγωγικού δυναμικού , βελτίωση δασικών δρόμων , αντιπυρική προστασία , υδατοδεξαμενές κλπ.

Στα πλαίσια της ανάπτυξης των υποδομών του αγροτικού χώρου βρίσκονται , ήδη , στο στάδιο της υλοποίησης έργα αγροτικής οδοποιίας ύψους 2.000.000,00 € , έργα υδρεύσεων ύψους 2.700.000,00 € και διάφορα άλλα έργα βελτίωσης υποδομών αγροτικών οικισμών ύψους 300.000,00 € , καθώς επίσης και σημαντικά έργα αναδάσμου προϋπολογισμού 6.300.000,00 € , ενώ έχουν υποβληθεί συνολικά 54 προτάσεις για δράσεις βελτίωσης - διαχείρισης βοσκοτόπων οι οποίες βρίσκονται στη φάση αξιολόγησης (βελτίωση αγροτικής οδοποιίας στο Δήμο Θ. Ζιάκα , ταμιευτήρας στο Δήμο Περάσματος , δίκτυο ύδρευσης στο Δήμο Αμυνταίου κλπ.) .

Όσον αφορά τον τομέα του περιβάλλοντος η Περιφέρεια διαθέτει πλούσια επιφανειακά και υπόγεια υδατικά αποθέματα και ολοκληρωμένο περιφερειακό στρατηγικό σχεδιασμό στους τομείς ύδρευσης και αποχέτευσης . Διαθέτει , επίσης , ικανοποιητική κάλυψη , σε ποσοστό 40 % , από μονάδες επεξεργασίας λυμάτων των αστικών περιοχών .

Από την προηγούμενη , ήδη , προγραμματική περίοδο έχει ξεκινήσει και βρίσκεται σε φάση εξέλιξης το Ολοκληρωμένο Σχέδιο Διαχείρισης Απορριμμάτων σε επίπεδο Περιφέρειας . Στο πρόγραμμα περιλαμβάνονται πολλές αλληλοσυνδεόμενες δράσεις και με την ολοκλήρωση του θα αντιμετωπισθούν τα μεγάλα προβλήματα που δημιουργούνται από την ανεξέλεγκτη και άναρχη απόρριψη των απορριμμάτων .

Ωστόσο , υπάρχει επιτακτική ανάγκη για την κάλυψη της αυξημένης ζήτησης σε πόσιμο νερό , για βελτιώσεις και επεκτάσεις των αποχετευτικών δικτύων , για την κατασκευή και βελτίωση έργων επεξεργασίας και διάθεσης λυμάτων , για τη διαχείριση των στερεών αποβλήτων σε περιφερειακό επίπεδο και για την αναβάθμιση του αστικού και περιαστικού περιβάλλοντος . Άλλο απαραίτητο στοιχείο είναι η δημιουργία δομών προστασίας και ανάδειξης των πόλεων κυρίως με παρεμβάσεις σε αστικό και περιαστικό πράσινο . Λόγω των πιέσεων που ασκούνται σε αυτό κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία ζωνών φυτοκάλυψης , για την απορρόφηση της περιβαλλοντικής πίεσης και ανάδειξης της αισθητικής των πόλεων .

Βασική προτεραιότητα για την περίοδο 2000 - 2006 , αποτελεί και η εναρμόνιση των πράξεων με την Κοινοτική περιβαλλοντική νομοθεσία και συγκεκριμένα με τις Οδηγίες για τα απόβλητα , για τα επικίνδυνα απορρίμματα , για τους Χώρους Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων , για τα στερεά απόβλητα , καθώς και την οδηγία πλαίσιο για την κοινοτική δράση στον τομέα της πολιτικής των υδάτων . Στις προτεραιότητες της Περιφέρειας είναι η ενσωμάτωση στις περιβαλλοντικές δράσεις

της αρχής « ο ρυπαίνων πληρώνει »

Στα πλαίσια των παρεμβάσεων για την προστασία και την ανάδειξη του περιβάλλοντος υλοποιούνται έργα ύδρευσης στους Δήμους των μεγάλων αστικών κέντρων της Περιφέρειας . Υλοποιούνται δράσεις για εσωτερικά και εξωτερικά δίκτυα ύδρευσης στον Δήμο Καστοριάς , στον Δήμο Αμυνταίου , στον Δήμο Δέκατης κλπ , δεξαμενές αποθήκευσης ποσίμου ύδατος στον Δήμο Φλώρινας , έργα αναβάθμισης και βελτίωσης της ποιότητας του νερού , έργα αξιοποίησης των υδατικών πόρων κ.α. . Ο συνολικός προϋπολογισμός των παραπάνω έργων ανέρχεται σε 9.110.952,00 € .

Επίσης υλοποιούνται από τους Δήμους της Περιφέρειας , έργα κατασκευής νέων , καθώς και επέκτασης και βελτίωσης υφιστάμενων , αποχετευτικών δικτύων και εγκαταστάσεων επεξεργασίας αστικών λυμάτων , καθώς και διάφορα δίκτυα υποδομής . Συνολικός προϋπολογισμός μέχρι στιγμής ανέρχεται σε 3.225.278,00 € .

Τέλος αξίζει να σημειωθεί , ότι η υλοποίηση του Ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας απαιτεί παρεμβάσεις όπως η δημιουργία ΧΥΤΑ που θα καλύψει τις ανάγκες όλης της Περιφέρειας , παράλληλα με την ολοκλήρωση υποστηρικτικών δομών και μηχανισμών (σταθμοί μεταφόρτωσης απορριμμάτων , μηχανική αποκομιδή , δίκτυο συστήματος μεταφόρτωσης , αποκαταστάσεις χωματερών κ.α.) . Στο πλαίσιο αυτό η Ανώνυμη Εταιρία Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας (ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε.) στην οποία συμμετέχουν ενεργά αρκετοί πρωτοβάθμιοι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης , προχωρά στην εκπόνηση σειράς μελετών εφαρμογής ΧΥΤΑ , την μηχανική αποκομιδή κλπ. Και προμηθεύτηκε , μέσω του Δήμου Κοζάνης , εξοπλισμό μηχανικής αποκομιδής (κάδοι , απορριμματοφόρα , οχήματα πλύσης κάδων) . Τα έργα που υλοποιούνται έχουν προϋπολογισμό 1.496.698,00 € .

5.1.3 « Παρεμβάσεις στα πλαίσια του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας για την βελτίωση των κοινωνικών υποδομών , από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. »

Η μεταβολή των παραδοσιακών προτύπων σε συνδυασμό με τα διαρκώς υψηλότερα επιτεύγματα των γυναικών υποβοήθησε τα τελευταία χρόνια τη μαζική είσοδο των γυναικών στην αγορά εργασίας . Ωστόσο , η ανάπτυξη μηχανισμών υποστήριξης ειδικότερα σε ότι αφορά στη φροντίδα παιδιών , ηλικιωμένων και ΑμΕΑ δεν ήταν επαρκής με αποτέλεσμα πολλές γυναίκες να συναντούν εμπόδια στην πρόσβαση στην αγορά εργασίας .

Στο Μέτρο 1.1. του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας όπου έχουμε έντονη δραστηριοποίηση της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης , προβλέπονται δράσεις ενίσχυσης της λειτουργίας των δομών κοινωνικής φροντίδας , έτσι ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση των γυναικών στην αγορά εργασίας .

Το μέτρο έχει ήδη ενεργοποιηθεί σε ποσοστό 86 % από τους Δήμους της

Περιφέρειας και υλοποιούνται 60 πράξεις κοινωνικής φροντίδας , συνολικού προϋπολογισμού 12.200.000 € , με αποτέλεσμα να απασχολούνται στις δομές στήριξης περίπου 260 εργαζόμενοι ενώ επωφελούνται από τη λειτουργία τους περίπου 2.000 γυναίκες , ποσοστό 5 % του γυναικείου εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας .

Συγκεκριμένα από του πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας στα πλαίσια του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας , υλοποιούνται 43 προγράμματα Βοήθειας στο σπίτι συνολικού προϋπολογισμού 7.200.000 € .

Αναλυτικά στον Νομό Γρεβενών υλοποιούνται 8 προγράμματα Βοήθειας στο σπίτι στους Δήμους Γρεβενών , Δέκατης , Βεντζίων , Γόργιανης , Ηρακλειωτών , Χασίων , Θ. Ζιάκα και Κοσμά του Αιτωλού .

Στον Νομό Καστοριάς υλοποιούνται 12 προγράμματα από τους Δήμους Καστοριάς , Ορέστιδος , Αγίων Αναργύρων , Αγίας Τριάδος , Ακριτών , Αλιάκμονα , Βιτσιού , Ίωνος Δραγούμη , Κλεισούρας , Κορεστίων , Μακεδνών και Νεστορίου .

Δεκαπέντε προγράμματα υλοποιούνται από του Δήμους του Νομού Κοζάνης , Κοζάνης , Πτολεμαΐδας , Αγίας Παρασκευής , Αιανής , Ασκίου , Βερμίου , Δημητρίου Υψηλάντη , Ελίμειας , Ελλησπόντου , Καμβουνίων , Μουρικίου , Νεάπολης , Σερβίων , Σιάτιστας και Τσοτυλίου .

Τέλος από στον Νόμο Φλώρινας έχουμε 8 προγράμματα Βοήθειας στο σπίτι από του Δήμους Φλώρινας , Αμυνταίου , Αετού , Κάτω Κλεινών , Μελίτης , Περάσματος , Πρεσπών και Φιλωτά .

Επίσης οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχουν σε δράσεις δημιουργίας - λειτουργίας Βρεφονηπιακών και Παιδικών Σταθμών συνολικού προϋπολογισμού 1.289.000 € . Συγκεκριμένα έχουμε την δημιουργία Βρεφονηπιακών Σταθμών στους Δήμους Γρεβενών και Καστοριάς και Βρεφονηπιακού και Παιδικού Σταθμού στο Δήμο Κοζάνης .

Στα πλαίσια του 3^{ου} Π.Ε.Π. έχουμε την δημιουργία 6 Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών , συνολικού προϋπολογισμού 1.393.000 € στους Δήμους Καστοριάς , Κοζάνης , Πέρδικα Πτολεμαΐδας , Εργατικές Κατοικίες Πτολεμαΐδας , Δημητρίου Υψηλάντη και Περάσματος .

Επίσης έχουμε την δημιουργία 4 Κέντρων Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες , συνολικού προϋπολογισμού 1.710.000 € στους Δήμους Γρεβενών , Κοζάνης , Ορέστιδος και Αμυνταίου , καθώς επίσης και την δημιουργία 3 Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων , στους Δήμους Κοζάνης , Πτολεμαΐδας και Φλώρινας , συνολικού προϋπολογισμού 615.000 € .

Βιβλιογραφία

Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.Pepdym.gr

Κεφάλαιο 6°

Η πορεία υλοποίησης του Π.Ε.Π. από 10 ενδεικτικούς Δήμους της Δυτικής Μακεδονίας - Παράθεση έρευνας πεδίου .

Το 3° Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας βρίσκεται σχεδόν στη μέση της χρονικής περιόδου υλοποίησης του έχοντας ωστόσο ενεργοποιηθεί , σχεδόν , στο σύνολο του . Έχουν ενταχθεί και ολοκληρώθηκαν ή υλοποιούνται σημαντικές δράσεις που αλλάζουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της Περιφέρειας .

Το έργο είναι τεράστιο και τα αποτελέσματα του είναι , ήδη , ορατά σε όλους τους τομείς .

Μετά από τρεισήμισι χρόνια εφαρμογής διαπιστώνουμε μια δυναμική εξέλιξη του 3ου Π.Ε.Π. . Έχει , ήδη , προκηρυχθεί το 88 % και μέχρι το τέλος του 2004 προβλέπεται να προκηρυχθεί το 96 % του συνολικού προϋπολογισμού του Π.Ε.Π. . Έχουν ενταχθεί 270 πράξεις που καλύπτουν το 62 % της Δημόσιας Δαπάνης .

Οι αυτές κατατάσσουν το 3° Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας στα τρία πρώτα Επιχειρησιακά Προγράμματα του 3ου ΚΠΣ της χώρας μας και οδηγούν στην επίτευξη του πρώτου σημαντικού στόχου για το 2004 , που αφορά την εξάλειψη του κινδύνου απώλειας πόρων .

Η Ενδιάμεση Αξιολόγηση επιβεβαιώνει ότι η αναπτυξιακή στρατηγική του Π.Ε.Π. εξακολουθεί να είναι επίκαιρη και ότι υπάρχει αρμονία των παρεχόμενων λύσεων μέσα στο σύνολο των Μέτρων και Πράξεων του Προγράμματος . Ο σχεδιασμός , δηλαδή , είναι σωστός , επίκαιρος και δεν χρειάζονται σημαντικές αλλαγές κατά την αναθεώρησή του .

Το σημαντικότερο , ωστόσο , στοιχείο της εφαρμογής του προγράμματος είναι η σταδιακή επίτευξη των αναπτυξιακών στόχων και η απόδοση στην Κοινωνία της Δυτικής Μακεδονίας χρήσιμων και ωφέλιμων έργων .

Σ' αυτό το κεφάλαιο γίνεται μια προσπάθεια ώστε να παρουσιαστεί η πορεία υλοποίησης των έργων του Π.Ε.Π. από 10 Δήμους της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας . Πρόκειται για τους εξής Δήμους : 1) Δήμος Γρεβενών , 2) Δήμος Δέκατης , 3) Δήμος Κοζάνης , 4) Δήμος Αιανής , 5) Δήμος Φλώρινας , 6) Δήμος Καστοριάς , 7) Δήμος Χασίων , 8) Δήμος Πρεσπών , 9) Δήμος Βερμίου και 10) Δήμος Ελιμείας . Η επιλογή των Δήμων , όπως προαναφέρθηκε και στην εισαγωγή έγινε καθαρά με βάση το πληθυσμιακό τους μέγεθος . Έτσι από την μια επιλέχτηκαν οι μεγαλύτεροι Δήμοι της Περιφέρειας και από την άλλη επιλέχτηκαν και κάποιοι μικροί Δήμοι για να γίνουν πιο εμφανή τα προβλήματα που υπάρχουν στην πορεία υλοποίησης του Π.Ε.Π. κα για να είναι πιο ευκρινής η διαφορά που παρατηρείται μεταξύ μεγάλων και μικρών Δήμων ως προς την δραστηριοποίηση τους στις «Ευρωπαϊκές Προσκλήσεις» .

6.1 Καταγραφή χαρακτηριστικών των 10 πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.

Στην παρούσα ενότητα γίνεται παρουσίαση της ταυτότητας των ανωτέρω 10 Δήμων της Δυτικής Μακεδονίας , αποδίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην ποιοτική διάσταση των εξής χαρακτηριστικών : α) ανθρώπινο δυναμικό , β) παραγωγικοί τομείς και απασχόληση , γ) τεχνικές υποδομές , δ) κοινωνικές υποδομές , ε) πολιτισμός , στ) τουρισμός , ζ) περιβάλλον - φυσικοί πόροι .

Στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας υπάρχει ένα πλέγμα οκτώ αστικών και ημιαστικών κέντρων , όπου αναπτύσσεται πληθώρα δραστηριοτήτων . Τα Γρεβενά , η Καστοριά , η Κοζάνη , η Φλώρινα καθώς επίσης και η Δεσκάτη αποτελούν τα πέντε από τα οκτώ αυτά αστικά κέντρα (η Πτολεμαΐδα και το Άργος Ορεστικό αποτελούν τα άλλα δύο αστικά κέντρα) στα οποία και έγινε έρευνα για την συμμετοχή τους στο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας , μέσω της διακίνησης ερωτηματολογίου .

Οι περιοχές της Δέσκατης , των Χασίων , της Αιανής , της Ελιμείας , του Βερμίου και των Πρεσπών , από παράδοση , είναι καθαρά γεωργοκτηνοτροφικές , απομονωμένες και απομακρυσμένες από τα αστικά κέντρα και κεντρικές οδικές αρτηρίες .

Τόσο η φυσική και η γεωγραφική τους θέση όσο και η ιστορική πραγματικότητα δημιούργησαν ένα μεταπολεμικό περιβάλλον , μέσα στο οποίο σφυρηλατήθηκε η κοινωνική και οικονομική φυσιογνωμία τους , η οποία έχει ως κύρια χαρακτηριστικά την ομοιογένεια των κατοίκων τους , τη διάσωση και διατήρηση του παραδοσιακού τρόπου ζωής και την απασχόληση του συνόλου σχεδόν του ενεργού πληθυσμού στον πρωτογενή τομέα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας . Το σπουδαιότερο από τα πλεονεκτήματα των δήμων αυτών αποτελεί η ύπαρξη ανθρώπινου δυναμικού και μάλιστα σε νέες ηλικίες - ηλικίες δράσης και δημιουργίας.

Η ύπαρξη παραποτάμιων αγροτικών εκτάσεων , οι οποίες εύκολα μπορούν να αρδευθούν , σε συνδυασμό με την ύπαρξη εκτεταμένων βοσκοτόπων πλουσίων σε βλάστηση και χορτολιβαδική ικανότητα αλλά και ένα φυσικό σύνολο δυνατοτήτων για παράλληλη ενασχόληση των κατοίκων των περιοχών αυτών με τη γεωργία και την κτηνοτροφία , την παραγωγή οικολογικών προϊόντων και τη δυνατότητα παράλληλης ανάπτυξης του δευτερογενούς τομέα για την καθετοποίηση της παραγωγής .

Η αγροτική απασχόληση τείνει να γίνει η κύρια απασχόληση των κατοίκων των ανωτέρω περιοχών . Η μεταποιητική δραστηριότητα κρατάει σταθερούς ρυθμούς απασχόλησης με μια σύγχρονη στροφή στην ολική ποιότητα (μεταποιητικές μονάδες από τις καλύτερες στη Δυτική Μακεδονία). Ενώ ο τριτογενής τομέας παρουσιάζει τους συνήθεις ρυθμούς για επαρχιακές πόλεις στον Ελλαδικό χώρο .

Ασφαλώς και λείπουν από της περιοχές αυτές οι μεγάλες τεχνικές υποδομές (όπως για παράδειγμα το αποχετευτικό δίκτυο) . Οι περισσότεροι από αυτούς τους Δήμους παρουσιάζουν εικόνα παλαιού οικισμού με στενούς δρόμους , έλλειψη κοινόχρηστων χώρων , έλλειψη πρασίνου και προβλήματα κυκλοφορίας και στάθμευσης . Υπάρχει μεγάλο πρόβλημα στο οδικό δίκτυο καθώς και έλλειψη

υπηρεσιών .

Αντιθέτως στις περιοχές των Γρεβενών , της Καστοριάς , της Κοζάνης και της Φλώρινας υπέρ ισχύει ο τριτογενής τομέας . Ειδικότερα ο Δήμος Κοζάνης αποτελεί περιφερειακό πόλο ανάπτυξης με αναπτυγμένο τον τριτογενή τομέα , την βιομηχανία και την βιοτεχνία , το εμπόριο , την παραγωγή ενέργειας , τις τεχνολογικές και πολιτιστικές δραστηριότητες και την ύπαρξη και την Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης . Ο Δήμος Γρεβενών αποτελεί κέντρο Τουριστικής Ανάπτυξης με ιδιαίτερα αναπτυγμένο τον ορεινό τουρισμό , τον τριτογενή αλλά και των πρωτογενή τομέα παραγωγής . Από την άλλη οι Δήμοι Καστοριάς και Φλώρινας είναι κέντρα τουριστικής ανάπτυξης και παραδοσιακού πολιτισμού , με αναπτυγμένη την παράδοση , τον πολιτισμό . Επίσης έχουν ιδιαίτερα αναπτυγμένο το εμπόριο και τα τοπικά προϊόντα ιδιαίτερα ο Δήμος Καστοριάς με τα Τοπικά Προϊόντα του δέρματος και της γούνας .

Στο ιστόγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται το μέγεθος του κάθε Δήμου αναφορικά με τον πληθυσμό τους με βάση πληθυσμιακά στοιχεία έτους 2001 .

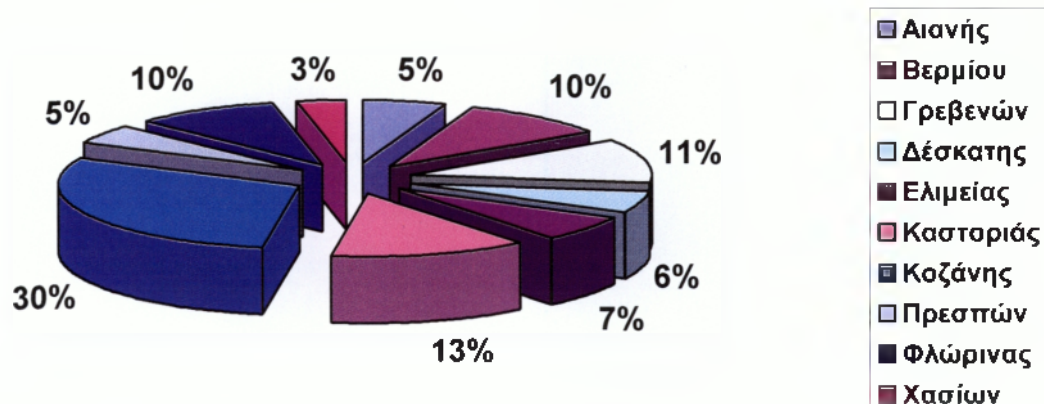

Ο πληθυσμός αυτών των 10 Δήμων αποτελεί το 38 % του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας .

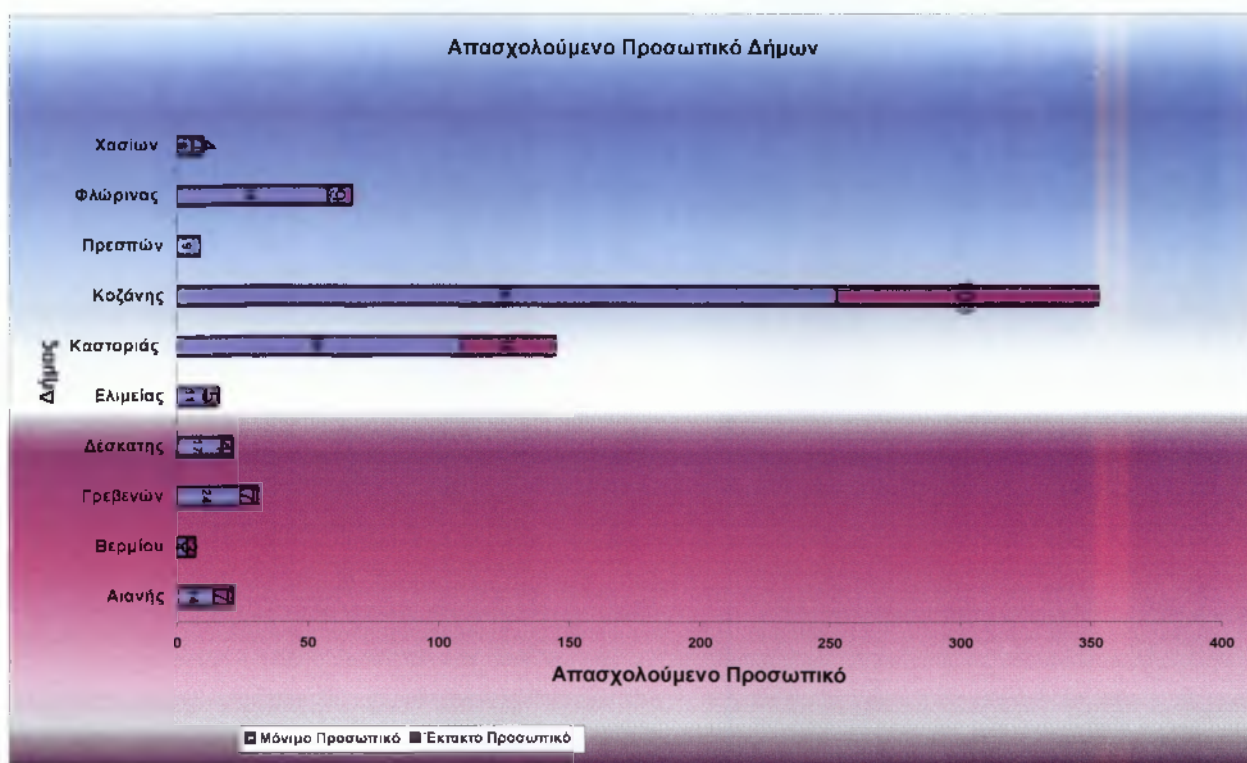
Σχετικά με την δυναμικότητά των Δήμων όσον αφορά τον προϋπολογισμό τους και το πλήθος των εργαζομένων σ' αυτούς τους Δήμους μέσα από την έρευνα προκύπτουν τα έξης στοιχεία :

Α) Σχετικά με τον προϋπολογισμό η κατάταξη των Δήμων έχει ως ακολούθως

Προϋπολογισμός Δήμων 2003

Σχετικά με την δυναμική των Δήμων όπως αυτή διαφαίνεται από το μέγεθος του απασχολούμενου προσωπικού μόνιμου και έκτακτου έχουμε τα εξής :

Γράφημα 9^ο

Όπως διαπιστώνεται από τα παραπάνω γραφήματα , ο πιο «δυναμικός» Δήμος με βάση τα οικονομικά στοιχεία είναι ο Δήμος Κοζάνης , ακολουθεί ο Δήμος Καστοριάς και έπειτα ο Δήμος Φλώρινας με τελευταίο στην κατάταξη τον Δήμο Χασίων . Ενώ όσον αφορά την πληθυσμιακή κατάταξη πρώτος έρχεται ο Δήμος Κοζάνης , ακολουθεί ο Δήμος Φλώρινας , ο Δήμος Καστοριάς και τελευταίος ο Δήμος Πρεσπών .

Με βάση τα παραπάνω διαπιστώνουμε ότι ο προϋπολογισμός δεν είναι ανάλογος του πληθυσμού των Δήμων . Αυτό το γεγονός έχει να κάνει με τόσο με την

δραστηριοποίηση του κάθε Δήμου χωριστά αλλά και με το ποσοστό του απασχολούμενου προσωπικού που διαμορφώνει τον τελικό προϋπολογισμό του κάθε Δήμου .

6.2 Αναπτυξιακοί Στόχοι των εξεταζόμενων Δήμων .

Οι βασικότεροι γενικοί αναπτυξιακοί στόχοι όπως προέκυψε από την έρευνα πεδίου αλλά και από την παρουσίαση της ταυτότητας των Δήμων είναι :

- 1) Η ολοκλήρωση των υποδομών στον τομέα της υγείας και της Πρόνοιας , η ολοκλήρωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης και η δημιουργία μονάδων επεξεργασίας αστικών λυμάτων στους περισσότερους από τους εξεταζόμενους Δήμους της Δυτικής Μακεδονίας .
- 2) Επίσης η ανάπλαση και η αποκατάσταση του αστικού χώρου και του φυσικού περιβάλλοντος και η πολιτιστική ανάπτυξη των Δήμων .
- 3) Η δημιουργία δευτερευόντων οδικών συνδέσεων με την Εγνατία Οδό και τους κάθετους σ' αυτήν οδικούς άξονες .
- 4) Η βελτίωση , συντήρηση και σήμανση του υφιστάμενου οδικού δικτύου και η βελτίωση πρόσβασης στις περιοχές τουριστικού ενδιαφέροντος .
- 5) Η ολοκλήρωση των υποδομών εκπαίδευσης , η δημιουργία προτύπων κέντρων πληροφόρησης - κατάρτισης .
- 6) Η ορθολογική εξάπλωση του αστικού χώρου και του δομημένου περιβάλλοντος.

Οι ανωτέρω αναπτυξιακοί στόχοι μπορούμε να πούμε ότι είναι εφικτοί και μέσα στα πλαίσια των πάγιων στόχων της περιφερειακής ανάπτυξης της Δυτικής Μακεδονίας , ενώ και η επίτευξη τους θεωρείται αναγκαία για την ανάπτυξη των περιοχών .

Ειδικότερα σχετικά με τα έργα υποδομών αυτά στρέφονται στην αναβάθμιση του φυσικού και αστικού περιβάλλοντος μέσω της οικιστικής αναβάθμισης και της πολεοδομικής μελέτης . Στόχος είναι η δημιουργία χώρων πρασίνου και στάθμευσης και οι ζώνες πυροπροστασίας .

Η κατασκευή νέων οδικών αρτηριών και η βελτίωση των υπάρχοντων είναι από τους βασικούς στόχους των Δήμων .

Ένας άλλος στόχος είναι η ολοκλήρωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης με βασικότερα έργα τους βιολογικούς καθαρισμούς και τα φράγματα ύδρευσης των Δήμων .

Στον τομέα της οικονομίας η καθετοποίηση της αγροτικής παραγωγής, η στήριξη των μεταποιητικών μονάδων παραγωγής , και η δημιουργία θέσεων εργασίας είναι οι βασικότεροι στόχοι .

Η δημιουργία αθλητικών υποδομών , η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και η ανάδειξη της ορεινής και παραποτάμιας ζώνης των περισσότερων από τους

παραπάνω Δήμους , είναι οι βασικότερες επιδιώξεις στο χώρο του πολιτισμού και του τουρισμού .

Τέλος ο εξοπλισμός των νοσοκομείων των κέντρων υγείας των Δήμων σε προσωπικό και μηχανήματα είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη βελτίωση της υγειονομικής περίθαλψης των κατοίκων της περιοχής .

Οι περισσότεροι από τους εξεταζόμενους Δήμους θεωρούνται προβληματικές περιοχές και ως εκ τούτου υπάρχουν κάποια κίνητρα τα οποία όμως , δυστυχώς , δεν ανταποκρίνονται στην προβληματικότητα των περιοχών .

Στους αγρότες των περιοχών χορηγείται κάθε χρόνο η εξισωτική αποζημίωση που χορηγείται σε όλες τις ημιορεινές περιοχές .

Οι υπάλληλοι του Δημοσίου τομέα παίρνουν ένα ειδικό επίδομα προβληματικής περιοχής .

Τέλος υπάρχουν κάποιες φορολογικές ελαφρύνσεις για τους ιδιώτες που θέλουν να κάνουν κάποια επένδυση στις περιοχές .

6.3 Αποτελέσματα έρευνας αναφορικά με την πορεία υλοποίησης δράσεων της τρίτης προγραμματικής περιόδου 2000 - 2006 για τους εξεταζόμενους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. .

Σ' αυτήν την ενότητα κρίνεται απαραίτητο να τονιστεί η σημασία της βιώσιμης ανάπτυξης των πόλεων της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας , μιας και 5 από τους 10 εξεταζόμενους Δήμους αποτελούν τις «μεγάλες» πόλεις της συγκεκριμένης Περιφέρειας .

Η Ευρώπη είναι η ήπειρος με το πλέον αστικό χαρακτήρα στον κόσμο . Περίπου 80 % του πληθυσμού της ζει στις πόλεις και από αυτό το 40 % ζει σε πόλεις πληθυσμιακού μεγέθους 10.000 - 50.000 κατοίκων . Η αστικοποίηση της ευρωπαϊκής κοινωνίας συνεχίζεται , έστω και με μικρότερο ρυθμό απ' ότι στη διάρκεια των προηγούμενων δεκαετιών . Οι πόλεις αντιμετωπίζουν συσσωρευμένα προβλήματα που δεν τους επιτρέπουν να παίξουν το ρόλο που πρέπει στην αναπτυξιακή διαδικασία . Για το λόγο αυτό τα ευρωπαϊκά προγράμματα περιλαμβάνουν σειρά δράσεων που στοχεύουν στην αειφόρο αστική ανάπτυξη , η οποία είναι συστατικό στοιχείο της πολιτικής ισόρροπης χωροταξικής ανάπτυξης του Κοινοτικού Χώρου , δηλαδή ολόκληρης της Ε.Ε. .

Συνοπτικά , η πολιτική αυτή διαρθρώνεται σε τέσσερις αλληλεξαρτώμενους άξονες που στοχεύουν στη λύση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν τα αστικά κέντρα και στην ανάδειξη των πόλεων ως κινητηρίων δυνάμεων για την ολοκληρωμένη περιφερειακή ανάπτυξη .

- ενδυνάμωση της οικονομικής ευημερίας και της απασχόλησης στις πόλεις , όπου περιλαμβάνονται πολιτικές απασχόλησης οι οποίες περιλαμβάνουν μια ισχυρή αστική διάσταση , με ενδυνάμωση της

τοπικής συμμετοχής και πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της τοπικής απασχόλησης . Στόχος οι πόλεις να αποκτήσουν ευέλικτη οικονομία που θα στηρίζεται σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό , στην ανάπτυξη της καινοτομίας και σε ελκυστικές μεταφορές έτσι ώστε να αποτελέσουν κέντρα οικονομικής ανάπτυξης .

- προώθηση της ισότητας ευκαιριών και της κοινωνικής ένταξης , όπου περιλαμβάνονται πολιτικές για την κατάρτιση και για την δημιουργία σχολείων δεύτερης ευκαιρίας που προσφέρουν τη δυνατότητα κοινωνικής ένταξης σε μειονεκτούσες ομάδες .
- προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος , όπου βασικός στόχος είναι η βελτίωση του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος , η ποιότητα του νερού , η επεξεργασία αποβλήτων και λυμάτων , η διάσωση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς και της καλύτερης χρήσης των κοινόχρηστων χώρων με αύξηση του αστικού πρασίνου για την βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων .
- συνεισφορά στην καλή διακυβέρνηση των πόλεων με κύριο μέλημα την προώθηση και βελτίωση της καλής διακυβέρνησης των πόλεων , την διεύρυνση της τοπικής δημοκρατίας , την αύξηση της ασφάλειας στις πόλεις και την βελτίωση της πληροφόρησης για τα τοπικά ζητήματα αποτελούν στόχους της πολιτικής για ενδυνάμωση του ρόλου των πόλεων στην αναπτυξιακή διαδικασία .

Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας θα διαδραματίζουν ολοένα και πιο σημαντικό ρόλο στη συνολική αναπτυξιακή προσπάθεια της Περιφέρειας . Είναι αυτά που θα αναλάβουν το κύριο βάρος για να κατοχυρώσουν το ρόλο της Περιφέρειας στον ευρύτερο Εθνικό και Βαλκανικό χώρο . Με τις δράσεις που περιλαμβάνονται στο 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας , κυρίως στον Άξονα Προτεραιότητας 3 , τα αστικά κέντρα ενισχύονται και αναδεικνύονται σε μηχανισμούς υποστήριξης και προώθησης της οικονομικής , κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης στον ευρύτερο γεωπολιτικό χώρο .

Για τον σκοπό αυτό υλοποιούνται δράσεις βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας , προστασίας και ανάδειξης του περιβάλλοντος , ανάδειξης και αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς , της παράδοσης και του σύγχρονου πολιτισμού , ανάπτυξης υποδομών εκπαίδευσης και ενεργειών κατάρτισης , ανάπτυξης και βελτίωση βασικών υποδομών των πόλεων , και τέλος ανάπλασης και βελτίωσης υποδομών και υπηρεσιών σε υποβαθμισμένες ζώνες .

Τα έργα υλοποιούνται στους μεγάλους Δήμους της Περιφέρειας , Γρεβενών , Καστοριάς , Κοζάνης , Φλώρινας , Δεσκάτης καθώς επίσης και της Πτολεμαΐδας , του Αμύνταιου και του Άργους Ορεστικού . Οι Δήμοι αυτοί που αποτελούν τα οκτώ αστικά κέντρα της Δυτικής Μακεδονίας όπου κατοικεί το 30 % του πληθυσμού της Δυτικής Μακεδονίας αποτελούν ένα αστικό πλέγμα που καλύπτει ένα σημαντικό δίκτυο λειτουργιών με παραγωγικές , εμπορικές , επιστημονικές , τουριστικές και πολιτιστικές δραστηριότητες .

Πρώτο μέλημα της παρούσας έρευνας ήταν να διαπιστώσουμε το επίπεδο των υποδομών των Δήμων σχετικά με τον τρόπο πληροφόρησης τους για τα ευρωπαϊκά δρώμενα . Έτσι ένα πρώτο βασικό ερώτημα ήταν με ποιον τρόπο πληροφορούνται οι Δήμοι για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την Ε.Ε. και αν υπάρχουν ειδικά τμήματα που ασχολούνται με θέματα και προγράμματα της Ε.Ε. .

Οι απαντήσεις σ' αυτό το ερώτημα ήταν οι εξής :

Μόνο οι 3 από τους 10 Δήμους διαθέτουν ειδικό τμήμα (Γραφείο Προγραμματισμού) που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της Ε.Ε. . Πρόκειται για του Δήμους Κοζάνης , Αιανής και Καστοριάς , ενώ στους υπόλοιπους 7 Δήμους σε ποσοστό 100 % το γραφείο που ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους είναι η Τεχνική Προστασία . Όπως γίνεται αντιληπτό με τα παραπάνω υπάρχει μεγάλη υστέρηση των Δήμων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας όσον αφορά τις υποδομές για την υποβολή των προτάσεων τους , όπου δεν απαντάμε και τα καταλληλότερα πλέον γραφεία που θα αναλάβουν με επιστημονική μέθοδο και συνέπεια την ολοκληρωμένη υποβολή των καταλληλότερων προτάσεων . Επίσης και τα ήδη υπάρχοντα γραφεία προγραμματισμού που υπάρχουν στους 3 προαναφερόμενους Δήμους είναι επανδρωμένα με ελάχιστο προσωπικό 1 με 2 το πολύ άτομα πανεπιστημιακής εκπαίδευσης . Και αυτό το στοιχείο του αριθμού των απασχολούμενων ατόμων έρχεται να « μαρτυρήσει » την πραγματική υστέρηση των Δήμων στο θέμα οργάνωσης της πληροφόρησης σε θέματα και προγράμματα της Ε.Ε. .

Κύριο μέσω για την πληροφόρηση των δυνατοτήτων χρηματοδότησης από την Ε.Ε. τόσο για τις κοινοτικές πρωτοβουλίες όσο και για τις καινοτόμες ενέργειες και τα προγράμματα του Κ.Π.Σ. για τους περισσότερους Δήμους είναι οι Εφημερίδες όπου κοινοποιούνται οι προκηρύξεις των συγκεκριμένων μέτρων , οι προσκλήσεις των Υπουργείων και της Περιφέρειας , η Διαχειριστική Αρχή του 3^{ου} Π.Ε.Π. καθώς επίσης και μέσω του Διαδικτύου όπου ο ρόλος στον τομέα της πληροφόρησης είναι ιδιαίτερα σημαντικός για τους Δήμους . Γενικά μπορούμε να πούμε ότι υπάρχει άριστη συνεργασία μεταξύ των Δήμων και της Διαχειριστικής Αρχής του 3^{ου} Π.Ε.Π. που φροντίζει να ενημερωθούν εγκαίρως οι Δήμοι για της προκηρύξεις των μέτρων .

Μόνο 1 από τους 10 Δήμους , ο Δήμος Πρεσπών Νομού Ξλώρινας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες με την χώρα της Αλβανίας και της Π.Γ.Δ.Μ. για την υλοποίηση του προγράμματος για το Βαλκανικό Πάρκο των Πρεσπών και την Ευρωπεριοχή . Όσον αφορά τις διαδημοτικές συνεργασίες 6 από τους 10 Δήμους - Δεσκάτης , Χασίων , Βερμίου , Πρεσπών , Αιανής και Καστοριάς - έχουν δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες και μόνο 4 από αυτούς τους 6 Δήμους έχουν υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή τα Περιφερειακά προγράμματα του Γ' Κ.Π.Σ. . Πρόκειται για τους Δήμους , Χασίων που έχει υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση και έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα Υγείας και Πρόνοιας προϋπολογισμού ύψους 130.362,88 € , για τον Δήμο Καστοριάς που έχει εντάξει τις προτάσεις του στο πρόγραμμα LEADER + πρόκειται για Αναπλάσεις συνολικού προϋπολογισμού 100.000,00 € και

για Κατάρτιση συνολικού προϋπολογισμού 76.894,00 € , ο Δήμος Βερμίου με το Διαδημοτικό Κυνοκομείο που το έχει εντάξει στο Ε.Π.Τ.Α. συνολικού προϋπολογισμού 586.940,57 € και ο Δήμος Αιανής Νομού Κοζάνης που έχει εντάξει επίσης στο Ε.Π.Τ.Α. την προμήθεια λεωφορείου συνολικού προϋπολογισμού 293.470,00 € .

Τέλος κανένας από τους 10 Δήμους δεν έχει συνάψει σύμβαση παραχώρησης με κάποια εταιρία .

Σχετικά με την υλοποίηση δράσεων των Δήμων που χρηματοδοτούνται από τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες για την προγραμματική περίοδο 2000 - 2006 , και σχετικά με τον αριθμό των προτάσεων που έχουν υποβάλλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα ανωτέρω Τ.Ε.Π. καθώς επίσης και για τον αριθμό των εγκριθέντων προτάσεων , μέσω της έρευνας διαπιστώθηκαν τα εξής :

Ο Δήμος Δεσκάτης έχει υποβάλλει 2 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση , από τις οποίες έχει εγκριθεί και υλοποιείται η μία εκ των δύο . Επίσης έχει υποβάλλει 3 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Περιβάλλοντος , από τις οποίες έχει εγκριθεί και υλοποιείται μόνο μία από τις τρεις , καθώς επίσης έχει υποβάλλει και μία πρόταση στο Τ.Ε.Π. Υγείας - Πρόνοιας και η οποία έχει εγκριθεί και υλοποιείται .

Ο Δήμος Πρεσπών έχει υποβάλλει από μία πρόταση για δράσεις στα εξής Τ.Ε.Π. 1) Περιβάλλοντος , 2) Πολιτισμού και 3) Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου οι οποίες έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται όλες , και 3 προτάσεις για χρηματοδότηση δράσεων στην Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III όπου έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται και οι τρεις .

Για τον Δήμο Χασίων Νομού Γρεβενών δεν έχουμε καμία δράση που να υλοποιείται και να χρηματοδοτείται από κάποιο Τ.Ε.Π. , ενώ έχει υποβληθεί 1 πρόταση στο Τ.Ε.Π. Οδικοί Άξονες , Λιμάνια , Αστική Ανάπτυξη η οποία όμως δεν έχει εγκριθεί .

Ο Δήμος Καστοριάς έχει υποβάλλει 3 προτάσεις για χρηματοδότηση στο Τ.Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση , από τις οποίες έχουν εγκριθεί και οι 3 , ενώ , υλοποιούνται οι 2 από αυτές , 3 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας , εκ των οποίων έχουν εγκριθεί και υλοποιείται μόνο μία (1) , 2 προτάσεις στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + , από τις οποίες έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται και οι 2 και 1 πρόταση στην Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III η οποία έχει εγκριθεί και υλοποιείται από τον Δήμο . Ο Δήμος υλοποιεί και 1 δράσει που χρηματοδοτείται από το Ταμείο Συνοχής .

Ο Δήμος Κοζάνης έχει υποβάλλει 1 πρόταση στο Τ.Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση η οποία έχει εγκριθεί και υλοποιείται , 3 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας εκ των οποίων έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται οι 2 , 4 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Περιβάλλοντος εκ των οποίων εγκρίθηκαν και υλοποιούνται μόνο 1 , 2 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Πολιτισμού από τις οποίες δεν έχει εγκριθεί και δεν υλοποιείται καμία , 1 πρόταση στο Τ.Ε.Π. Υγείας - Πρόνοιας η

οποία εγκρίθηκε και υλοποιείται και τέλος 1 πρόταση στο Ταμείο Συνοχής η οποία εγκρίθηκε και υλοποιείται ήδη .

Ο Δήμος Φλώρινας έχει υποβάλλει 7 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση εκ των οποίων εγκρίθηκαν και υλοποιούνται και οι 7 , 2 προτάσεις στην Κοινωνία της Πληροφορίας όπου έχει εγκριθεί και υλοποιείται μόνο η μία , 3 στο Περιβάλλοντος από τις οποίες έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται και οι 3 , 1 στο Τ.Ε.Π. Πολιτισμού και στην Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III οι οποίες δεν εγκρίθηκαν , 2 στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + εκ των οποίων εγκρίθηκαν και υλοποιούνται και οι 2 καθώς επίσης έχουμε και την υποβολή μίας πρότασης στο πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης Αστικής Ανάπτυξης - Απασχόλησης η οποία δεν εγκρίθηκε ενώ υλοποιούνται ήδη 8 δράσεις που χρηματοδοτούνται από το συγκεκριμένο πρόγραμμα .

Ο Δήμος Ελίμειας του Νομού Κοζάνης δεν έχει υποβάλει καμία πρόταση για χρηματοδότηση δράσεων από τα Τ.Ε.Π. της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου .

Σχετικά με τον Δήμο Βερμίου έχουμε τα εξής , έχει υποβάλλει 1 πρόταση στο Τ.Ε.Π. Υγείας - Πρόνοιας , η οποία έχει εγκριθεί και υλοποιείται , 81 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου από τις οποίες έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται 61 σχέδια βελτίωσης ιδιωτών αγροτών , 3 προτάσεις στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + οι οποίες έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται και οι 3 και 2 προτάσεις στο Ε.Γ.Τ.Π.Ε. εκ των οποίων έχει εγκριθεί και υλοποιείται μόνο η μία .

Τέλος ο Δήμος Αιανής έχει υποβάλει 1 πρόταση στο Τ.Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας η οποία και έχει εγκριθεί και υλοποιείται , 2 προτάσεις στο Τ.Ε.Π. Υγείας και Πρόνοιας εκ των οποίων έχουν εγκριθεί και υλοποιούνται και οι 2 και 2 προτάσεις στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + , από τις οποίες δεν έχει εγκριθεί και δεν υλοποιείται καμία .

Όπως γίνεται αντιληπτό 3 στους 10 Δήμους υλοποιούν δράσεις του Τ.Ε.Π. Απασχόληση και Επαγγελματική Κατάρτιση με 10 χρηματοδοτούμενες δράσεις , ποσοστό συμμετοχής 30 % , 1 μόνο Δήμος έχει υλοποιεί δράσει που χρηματοδοτείται από το Τ.Ε.Π. Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση , 4 Δήμοι υλοποιούν δράσεις που χρηματοδοτούνται από το Τ.Ε.Π. Κοινωνία της Πληροφορίας με 5 χρηματοδοτούμενες δράσεις στο σύνολο , επίσης 4 Δήμοι από τους 10 υλοποιούν δράσεις του Τ.Ε.Π. Περιβάλλοντος με 6 χρηματοδοτούμενες δράσεις συνολικά , 1 μόνο Δήμος χρηματοδοτεί μία δράση από το Τ.Ε.Π. Πολιτισμού , ενώ 5 Δήμοι υλοποιούν δράσεις του Τ.Ε.Π. Υγείας - Πρόνοιας με 6 δράσεις συνολικά , κανένας Δήμος δεν υλοποιεί δράσεις του Τ.Ε.Π. Αλιεία , 2 Δήμοι υλοποιούν δράσεις του Τ.Ε.Π. Αγροτική Ανάπτυξη και Ανασυγκρότηση της Υπαίθρου με 69 στο σύνολο χρηματοδοτούμενες δράσεις , κανένας Δήμος δεν υλοποιεί δράση του Τ.Ε.Π. Ανταγωνιστικότητα και του Τ.Ε.Π. Οδικόί Άξονες , Λιμάνια , Αστική Ανάπτυξη καθώς και καμία του Τ.Ε.Π. Σιδηρόδρομοι , Αεροδρόμια και Αστικές Συγκοινωνίες .

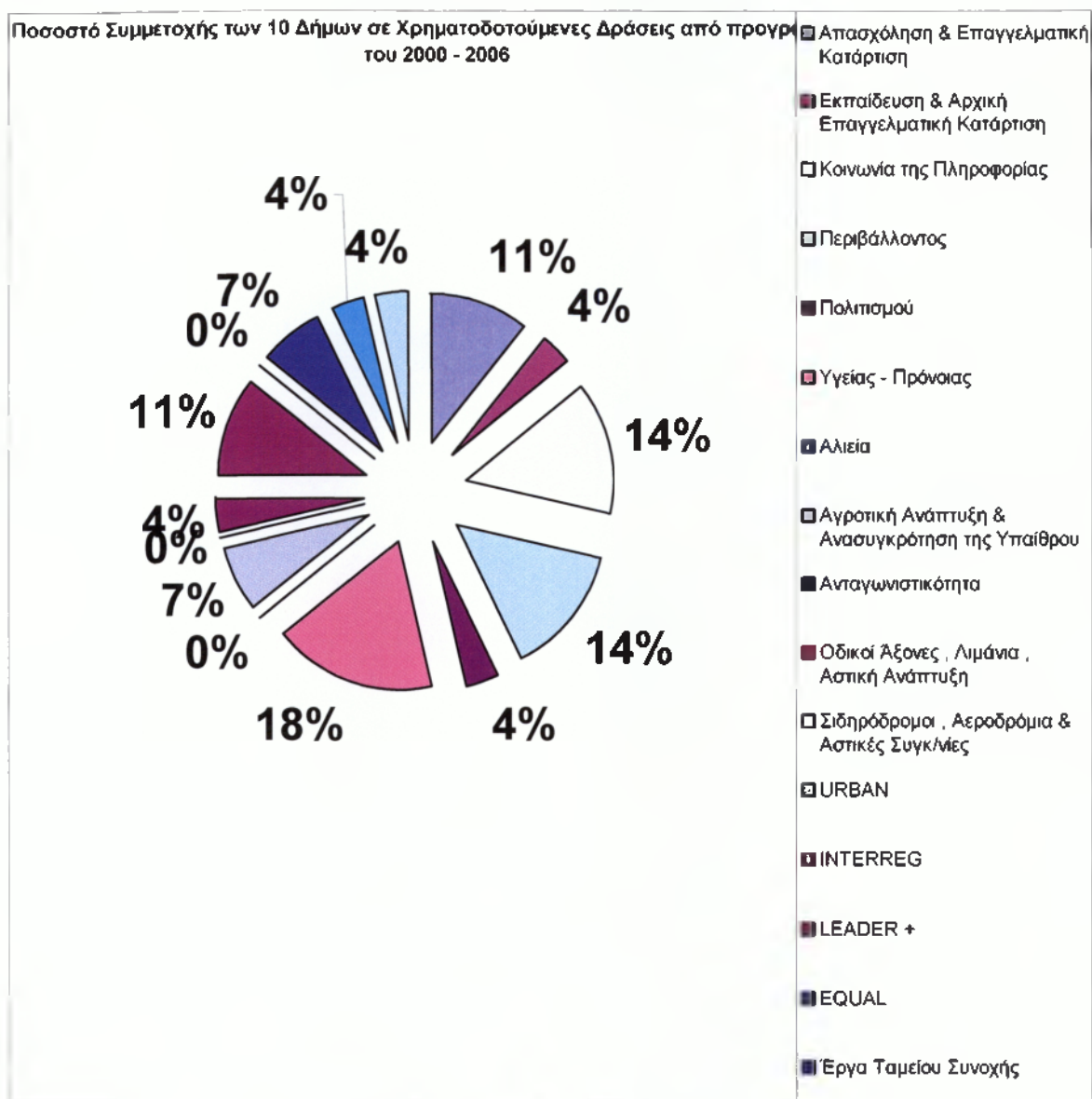
Σχετικά με τις Κοινοτικές Πρωτοβουλίες κανένας Δήμος δεν χρηματοδοτεί δράση από την Κοινοτική Πρωτοβουλία URBAN , ενώ 1 μόνο Δήμος υλοποιεί δράσεις

που χρηματοδοτούνται από την Κοινοτική Πρωτοβουλία INTERREG III με 3 χρηματοδοτούμενες δράσεις , 3 Δήμοι χρηματοδοτούν δράσεις από την Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + με 7 συνολικά χρηματοδοτούμενες δράσεις , τέλος κανένας Δήμος δεν χρηματοδοτεί δράσεις του από την Κοινοτική Πρωτοβουλία EQUAL .

Τέλος μόνο 2 Δήμοι υλοποιούν έργα του Ταμείου Συνοχής με 2 χρηματοδοτούμενες δράσεις συνολικά και 1 Δήμος υλοποιεί μία δράση που χρηματοδοτείται από το Ε.Γ.Τ.Π.Ε. και 1 Δήμος από τους 10 υλοποιεί 8 δράσεις οι οποίες χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα Ολοκληρωμένης Παρέμβασης Αστικής Ανάπτυξης - Απασχόλησης .

Παρακάτω απεικονίζονται γραφικά τα προγράμματα στα οποία έχουν υποβάλλει και υλοποιούν δράσεις οι περισσότεροι Δήμοι της έρευνας .

Όπως γίνεται αντιληπτό από τους εξεταζόμενους Δήμους έχουμε συμμετοχή 18 % στο Τ.Ε.Π. Υγείας - Πρόνοιας , 14 % στο Τ.Ε.Π. Περιβάλλοντος και στο Κοινωνία της Πληροφορίας και από 11 % στο Τ.Ε.Π. Απασχόληση & Επαγγελματική Κατάρτιση και στην Κοινοτική Πρωτοβουλία LEADER + . Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι προτεραιότητα των περισσότερων Δήμων είναι η εξασφάλιση της υγείας των πολιτών και αυτό είναι λογικό αν αναλογιστεί κανείς ότι η διαβίωση στους περισσότερους από αυτούς τους Δήμους είναι ιδιαίτερα δύσκολη και η έλλειψη βασικών υποδομών υγείας θα οδηγούσε με μαθηματική ακρίβεια στην ερημοποίηση αυτών των Δήμων . Αξιοσημείωτο είναι ότι οι περισσότεροι Δήμοι δίνουν βαρύτητα σε δράσεις προστασίας του περιβάλλοντος , μιας και η αξιοποίηση και η ανάδειξη του περιβάλλοντος και του πλούσιου φυσικού κάλλους αποτελεί για τους περισσότερους αυτούς Δήμους ισχυρό προνόμιο , ισχυρό πλεονέκτημα για ανάπτυξη και ενίσχυση του τουρισμού . Θα ήταν παράληψη να μην τονισθεί η αναγκαιότητα δράσεων προστασίας του περιβάλλοντος όπου για ορισμένους Δήμους κρίνονται άκρως απαραίτητες π.χ. για τον Δήμο Κοζάνης όπου υπάρχουν τα μεγάλα και ιδιαίτερα ρυπογόνα εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας .

Σχετικά με τα ενταγμένα έργα των Δήμων στο 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας όπου Τελικός Δικαιούχος είναι ο ίδιος ο Δήμος έχουμε τα εξής :

Ο Δήμος Δεσκατής υλοποιεί τα εξής έργα του 3^{ου} Π.Ε.Π.

	Άξονας Προτεραιότητας	Πράξη	Π/Υ σε €
Δήμος Δεσκατής	3	Υδρευση Δεσκατής	4.575.201,76
	3	Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων	1.468.272,00

Η ολοκλήρωση αυτών των έργων θα βελτιώσει την ποιότητα του πόσιμου νερού δημιουργώντας ταυτόχρονα δίκτυα πλήρους παροχής σε όλη τη διάρκεια του έτους . Στη θέση « διασταύρωση » του Δήμου κατασκευάζεται Φράγμα μαζί με τον εκχειλιστή , τους αγωγούς εκτροπής , εκκένωσης , τον αγωγό ύδρευσης - μήκους 510 μέτρων - και τις οδούς προσπέλασης στο χώρο του Φράγματος . Η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται στο β' εξάμηνο του 2004 .

Επίσης η κατασκευή του Βιολογικού Καθαρισμού λύνει οριστικά το πρόβλημα της ασφαλούς διάθεσης των λυμάτων του Δήμου συμβάλλοντας έτσι σημαντικά στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής και της υγείας των κατοίκων .

Για τον Δήμο Κοζάνης έχουμε τα εξής :

Δήμος Κοζάνης	Άξονας Προτεραιότητας	Πράξη	Π/Υ σε €
	3	Α' Βρεφονηπιακός Σταθμός	843.000,00
	3	Κατασκευή Κέντρου Στήριξης ΑμΕΑ	1.190.000,00
	3	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Απορριμμάτων-Προμήθεια Εξοπλισμού Μηχανικής Αποκομιδής	1.379.310,34
	3	Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Απορριμμάτων - Εξοπλισμός Ανακύκλωσης	117.388,11
	3	Οδοποιία Παύλου Μελά-Μοναστηρίου	1.291.269,26
	3	Βελτίωση Χάραξης Δημοτικής Οδού Κοζάνης - Πτελέας	1.936.903,89
	3	Βελτίωση Χάραξης Οδικού Άξονα Κοζάνης - Αργιλίου	1.785.120,60
	3	Οργάνωση , Διαχείριση , Διαμόρφωση & Ανάπλαση Κοινόχρηστων Χώρων	1.956.567,00
	3	Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Δήμου Κοζάνης	269.942,90
	3	Ανακύκλωση - Καθαριότητα - Εκδηλώσεις Ευαισθητοποίησης	15.000,00
	3	Προμήθεια Απορριματοδεκτών	44.000,00
	3	Προμήθεια Κάδων Ανακύκλωσης	12.000,00
	3	Προμήθεια Τρίκυκλων Οχημάτων Ελαφρών Μεταφορών	14.000,00
	3	Προμήθεια & Εγκατάσταση Συστήματος Αυτομάτου Εντοπισμού & Διαχείρισης Στόλου Οχημάτων Δήμου	44.000,00
	3	Προμήθεια Αυτοκινούμενου Αναρροφητικού Σαρώθρου	28.000,00
	3	Προμήθεια Συστήματος Ακυρωτικών Καρτών Για Λεωφορεία	35.088,48

	3	Κατάρτιση Ανέργων σε Πιστοποιημένα ΚΕΚ σε Έργα Αναπλάσεων & Δράσεων Ευαισθητοποίησης Κοινού σε Θέματα Κυκλοφοριακής Αγωγής	90.000,00
	3	Κατάρτιση & Απασχόληση στα Έργα Αστικού Περιβάλλοντος	45.000,00
	5	Βελτίωση Αγροτικής Οδοποιίας	234.775,86

Στον Δήμο Κοζάνης και στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 3 έγινε προμήθεια εξοπλισμού προσωρινής αποθήκευσης και συλλογής απορριμμάτων για τη συμπλήρωση και τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου εξοπλισμού των Δήμων της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας στο πλαίσιο της εφαρμογής του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων . Συγκεκριμένα έγινε προμήθεια 8 απορριμματοφόρων οχημάτων και 3.450 πλαστικών κάδων . Το έργο ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2002 . Σημαντικό είναι να τονίσουμε το έργο της Ανάπλασης Κοινόχρηστων χώρων στη περιοχή Σκ' ρκα Κοζάνης , συνολικού εμβαδού 16,5 στρεμμάτων . Η περιοχή αυτή , στο δυτικό τμήμα της Κοζάνης , είναι μια από τις πιο παλιές γειτονιές τις πόλης . Χαρακτηρίζεται από πυκνοδομημένο περιβάλλον , δαιδαλώδη στενά σοκάκια και πετρώδες , έντονο ανάγλυφο του εδάφους . Κύριος στόχος του έργου είναι η διαμόρφωση της περιοχής ώστε , να διευκολύνεται η μετακίνηση των κατοίκων και των επισκεπτών , με κατάλληλες παρεμβάσεις στο αισθητικό περιβάλλον ώστε να διατηρηθεί η μορφολογία και ο χαρακτήρας της περιοχής .

Ο Δήμος Γρεβενών συμμετέχει στους εξής Άξονες Προτεραιότητες του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας :

	Άξονας Προτεραιότητας	Πράξη	Π/Υ σε €
Δήμος Γρεβενών	3	Προμήθεια Εξοπλισμού Εργαστηρίων ΤΕΕ	528.553,86
	3	Προμήθεια Εξοπλισμού Εργαστηρίου Πληροφορικής ΤΕΕ	26.550,00
	3	Ανάπλαση Κεντρικού Ιστού Δήμου	1.461.326,53
	3	Ανάπλαση Πεζοδρομίων	600.000,00
	3	Ανάπλαση Ποταμού Γρεβενίτη	1.357.828,32
	3	Μελέτη Πράξης Εφαρμογής πολεοδομικής Μελέτης Επέκτασης Δήμου	939.104,92
	3	Κατάρτιση Ανέργων σε Τομείς Έργων Ανάπλασης , Ανακαίνισης Χώρων	40.000,00
	5	Βελτίωση Αγροτικής Οδοποιίας	234.855,00

Εγκατάσταση Επεξεργασίας Λυμάτων Δήμου Δεσκάτης

Ενίσχυση Αστικών Περιοχών

Τελικός Δικαιούχος: Δήμος Δεσκάτης
Περιοχή Παρέμβασης: Δεσκάτη

Προϋπολογισμός Έργου: 1.468.272 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 1.101.204 €

Εθνική Συμμετοχή: 367.068 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ανάπλαση

Κεντρικού Ιστού Δήμου Γρεβενών

Προϋπολογισμός Έργου: 1.461.327 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 1.095.995 €

Εθνική Συμμετοχή: 365.332 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ενίσχυση Αστικών Περιοχών

Τελικός Δικαιούχος: Δήμος Γρεβενών
Περιοχή Παρέμβασης: Γρεβενά

Ανάπλαση Ποταμού Γρεβενίτη Δήμου Γρεβενών

Προϋπολογισμός Έργου: 1.357.828 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 1.018.371 €

Εθνική Συμμετοχή: 339.457 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Διαχείριση Απορριμμάτων Δήμου Κοζάνης

(Απορριμματοδέκτες, Κάδοι Ανακύκλωσης, Οχήματα Ελαφρών Μεταφορών)

Προϋπολογισμός Έργου: 70.000 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 52.500 €

Εθνική Συμμετοχή: 17.500 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Ενίσχυση
Αστικών Περιοχών

Τελικός Διοικητής Δήμος Κοζάνης
Περιοχή Παρέμβασης: Κοζάνη

Η ανάπλαση του κεντρικού ιστού του Δήμου Γρεβενών αναμένεται να βελτιωθούν σημαντικά οι συνθήκες κυκλοφορίας και να αναβαθμιστεί ολόκληρη η περιοχή . Στο έργο , μήκους 600 μέτρων , περιλαμβάνονται δίκτυα υποδομής όπου απαιτούνται , ασφαλτόστρωση , χώροι στάθμευσης , ηλεκτροφωτισμός , εγκατάσταση αστικού εξοπλισμού , διαμόρφωση ραμπών για την κίνηση των ΑμΕΑ , κλπ. Το έργο βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης . Σημαντική επίσης για τον Δήμο είναι και η ανάπλαση του ποταμού Γρεβενίτη , ο οποίος διασχίζει την πόλη των Γρεβενών , προκειμένου να αποτελέσει πόλο έλξης των κατοίκων , σημείο συνάντησης , χώρο περιπάτου και αναψυχής . Το έργο θα συμβάλει ουσιαστικά στην αισθητική αναβάθμιση της περιοχής , στην οποία δεν υπάρχουν σημαντικές οικιστικές παρεμβάσεις ανάπλασης του περιβάλλοντος .

Ο Δήμος Καστοριάς υλοποιεί τα εξής έργα του 3^{ου} Π.Ε.Π. :

	Αξονας Προτεραιότητας	Πράξη	Π/Υ σε €
Δήμος Καστοριάς	3	Κτιριακές Παρεμβάσεις - Προμήθεια Εργαστηριακού Εξοπλισμού για την Δημιουργία Εργαστηρίου Πληροφορικής	49.429,20
	3	Διάνοιξη - Κατασκευή Οδού Γράμμου	1.760.821,72
	3	Αποπεράτωση Διαμόρφωσης Παραλίμνιου Πεζοδρομίου	763.022,74
	3	Αποπεράτωση Κέντρου Περιβαλλοντικής Έρευνας & Ενημέρωσης - Πάρκου Περιβαλλοντικής Αγωγής - Πρότυπο Ενυδρείο	2.943.000,00
	3	Κατάρτιση Τεχνιτών για τα Έργα Ανάπλασης	45.000,00
	4	Αξιοποίηση Σπηλαιού Δράκου	2.736.000,00

Ένα από τα σημαντικότερα έργα για τον Δήμο Καστοριάς είναι η διαμόρφωση του παραλίμνιου πεζοδρόμου , η οποία , αποσκοπεί στην αισθητική αναβάθμιση της περιοχής , τη βελτίωση του κοινωνικού εξοπλισμού και την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής καθώς επίσης και το έργο διάνοιξης - κατασκευής της οδού Γράμμου η οποία αποτελεί την κύρια είσοδο της πόλης της Καστοριάς , βελτιώνοντας έτσι τις κυκλοφοριακές συνθήκες αναδεικνύοντας ταυτόχρονα την αισθητική της πόλης .

Σε λιγότερες πράξεις εμφανίζεται ο Δήμος Φλώρινας ως Τελικός Δικαιούχος και συγκεκριμένα :

	Άξονας Προτεραιότητας	Πράξη	Π/Υ σε €
Δήμος Φλώρινας	3	Αναμόρφωση Κεντρικών Αρτηριών Οδικού Δικτύου Φλώρινας	2.347.762,29
	5	Βελτίωση Αγροτικής Οδοποιίας Δήμου	163.814,66

Βασική επιδίωξη του έργου Αναμόρφωση Κεντρικών Αρτηριών Οδικού Δικτύου Φλώρινας , είναι η αντιμετώπιση των προβλημάτων κυκλοφοριακής συμφόρησης και η αισθητική αναβάθμιση της πόλης . Το έργο αφορά βελτίωση κόμβων και δρόμων συνόλου 5.100 μέτρων και βρίσκεται σε φάση ολοκλήρωσης .

Όσον αφορά τον Δήμο Βερμίου , είναι Τελικός Δικαιούχος του έργου Βελτίωση Αγροτικής Οδοποιίας του Άξονα Προτεραιότητας 5 συνολικού προϋπολογισμού 250.299,00 € και ο Δήμος Αιανής εμφανίζεται ως Τελικός Δικαιούχος του έργου Προμήθεια Εξοπλισμού ΚΑΠΗ και Παιδικού Σταθμού .

Αξιοσημείωτο είναι ότι κανένας από τους υπόλοιπους 3 Δήμους δεν είναι Τελικός Δικαιούχος κάποιου έργου του 3^{ου} Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας .

Όπως είναι εμφανές ο Άξονας στον οποίο εμφανίζονται ως Τελικοί Δικαιούχοι οι περισσότεροι από τους εξεταζόμενους Δήμους είναι ο Άξονας Προτεραιότητας 3 για την Ενίσχυση των Αστικών Περιοχών , με πολυτομεακές και πολυταμειακές δράσεις για την κοινωνικο - οικονομική ανάπτυξη τους .

Τέλος όλοι οι Δήμοι υλοποιούν δράσεις του Άξονα Προτεραιότητας 1 Διεύρυνση Ευκαιριών Απασχόλησης - Μείωση της Ανεργίας για την δημιουργία μονάδων Βοήθεια στο Σπίτι , όπου περιοχή παρέμβασης είναι ο ίδιος ο Δήμος ενώ Τελικός Δικαιούχος είναι συνήθως κάποια Δημοτική Επιχείρηση η οποία επιχορηγείται από τον ίδιο τον Δήμο σε κάθε περίπτωση .

Αναμορφωση

Κεντρικών Αρτηριών Φλώρινας

Ενίσχυση Αστικών Περιοχών

Τελικός Δικαιούχος: Δήμος Φλώρινας
Περιοχή Παρέμβασης: Φλώρινα

Προϋπολογισμός Έργου: 2.347.763 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 1.760.822 €

Εθνική Συμμετοχή: 586.941 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Διανοξη – Κατασκευή

Οδού Γράμμου Καστοριάς

Ενίσχυση Αστικών Περιοχών

Τελικός Δικαιούχος: Δήμος Καστοριάς
Περιοχή Παρέμβασης: Καστοριά

Προϋπολογισμός Έργου: 1.760.822 €

Κοινοτική Συμμετοχή: 1.320.616 €

Εθνική Συμμετοχή: 440.206 €

Η Κοινοτική Συμμετοχή προέρχεται από το
Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Βιβλιογραφία

Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.Pepdym.gr

Συμπεράσματα - Προτάσεις .

Μετά από τρεισήμισι χρόνια εφαρμογής διαπιστώνουμε μία δυναμική εξέλιξη του 3^{ου} ΠΕΠ . Έχει , ήδη , προκηρυχθεί το 96% και μέχρι το τέλος του 2004 προβλέπεται να προκηρυχθεί το 100% του συνολικού προϋπολογισμού του Π.Ε.Π. . Έχουν ενταχθεί 270 πράξεις που καλύπτουν το 60 % της Δημόσιας Δαπάνης .

Οι επιδώσεις αυτές κατατάσσουν το 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας στα τρία πρώτα Επιχειρησιακά Προγράμματα του 3^{ου} ΚΠΣ της χώρας μας . Οδηγούν στην επίτευξη του πρώτου σημαντικού στόχου , που αφορά την εξάλειψη του κινδύνου απώλειας πόρων .

Το μεγαλύτερο μέρος του 3^{ου} Π.Ε.Π. έχει ενεργοποιηθεί . Ήδη έχουν προκηρυχθεί τα 32 από τα 36 Μέτρα του Προγράμματος που αντιστοιχούν σε 84 κατηγορίες Πράξεων από σύνολο 108 . Ο συνολικός προϋπολογισμός των προσκλήσεων ανέρχεται σε 484 εκ. € , ποσοστό 84 % του συνολικού προϋπολογισμού του Π.Ε.Π. .

Στο τέλος της εφαρμογής του 3^{ου} Π.Ε.Π. η Δυτική Μακεδονία , οι πόλεις της , η ύπαιθρος , οι ορεινές και παραλίμιες περιοχές της θα έχουν θεμελιώσει τη δυνατότητα επίτευξης της Πραγματικής Σύγκλισης . Η διαρκής και βιώσιμη ανάπτυξη θα είναι μια διαδικασία σε εξέλιξη και η ποιότητα ζωής των κατοίκων θα είναι αισθητά βελτιωμένη .

Σημαντικό , είναι να αναφερθεί , ότι , σύμφωνα με τις αποφάσεις και τα αποτελέσματα της 4^{ης} συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Γ' ΚΠΣ , το 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας συμμετέχει στην κατανομή των Αποθεματικών Επίδοσης - (ποσοστό επί των πιστώσεων υποχρεώσεων που ανακατανέμεται στα επιχειρησιακά προγράμματα ή ενιαία έγγραφα προγραμματισμού ή στους άξονες προτεραιότητας που θεωρούνται επιτυχή . Το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 4 % των πιστώσεων και η ανακατανομή γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή , σε στενή συνεννόηση με τα ενδιαφερόμενα κράτη - μέλη , για κάθε Στόχο , βάσει περιορισμένου αριθμού δεικτών παρακολούθησης που αντανακλούν την αποτελεσματικότητα , τη διαχείριση και τη δημοσιονομική εφαρμογή και που μετρούν τα ενδιάμεσα αποτελέσματα σε σχέση με τους αρχικούς του στόχους) - και Προγραμματισμού - (Αποτελεί το μέσο για τη διασφάλιση της απαιτούμενης ευελιξίας του ΚΠΣ και στοχεύει ιδίως στην αύξηση της ικανότητας ανταπόκρισης σε απρόβλεπτες εξελίξεις , είτε λόγω της μακράς περιόδου προγραμματισμού είτε λόγω της αλλαγής των συνθηκών που πιθανόν να προκύψουν κατά την νέα προγραμματική περίοδο . Τέτοιες εξελίξεις είναι δυνατόν να οδηγήσουν σε αναγκαίες προσαρμογές των προγραμμάτων ή ακόμα και σε δημιουργία νέων επιχειρησιακών προγραμμάτων . Το αποθεματικό προγραμματισμού χρησιμοποιείται παράλληλα και κατά συνεκτικό τρόπο με το αποθεματικό επίδοσης και ανέρχεται στο 2 % των πιστώσεων . Η κατανομή γίνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και λαμβάνει υπόψη τις εξής οριζόντιες πολιτικές : α) την ενδυνάμωση της προσπάθειας προς όφελος των ανθρώπινων πόρων ιδίως από δράσεις άμεσα συνδεδεμένες με την ανταγωνιστικότητα

της οικονομίας και β) σε περιφερειακό επίπεδο , την ενίσχυση εκείνων των περιφερειών που θα έχουν επιτύχει την περισσότερο αποδοτική εφαρμογή του προγράμματος τους και ειδικότερα σε ότι αφορά καινοτόμες δράσεις) - χάρις στη συνολική βαθμολογία 7,1 που προκύπτει από το μέσο όρο των βαθμολογιών στις τρεις κατηγορίες επίδοσης :

Α) της απορρόφησης των πόρων , που αφορούν την πρόοδο των πληρωμών και την κινητοποίηση των ιδιωτικών πόρων με βαθμολογία 7,2

Β) της διαχείρισης του προγράμματος , που αφορά τη διαχειριστική ικανότητα της Διαχειριστικής Αρχής του Π.Ε.Π. και της ανταπόκρισης των Τελικών Δικαιούχων και εμπλεκόμενων φορέων με βαθμολογία 9,1 και

Γ) της αποτελεσματικότητας . που αφορά την εξέλιξη των δεικτών πραγματοποίησης του προγράμματος , σε σχέση με τους στόχους που είχαν τεθεί για το 2003 , με βαθμολογία 5,0 .

Με την παραπάνω βαθμολογία το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας επιτυγχάνει τη χρηματοδότηση με πρόσθετους πόρους 25.000.000,00 € , που προέρχονται από το Αποθεματικό Επίδοσης (19,9 εκ. €) και από το Αποθεματικό Προγραμματισμού (5,3 εκ. €) .

Με τη συνεχή συλλογική και συστηματική προσπάθεια και συνεργασία της Διαχειριστικής Αρχής του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας , των Τελικών Δικαιούχων , των εμπλεκόμενων φορέων , των Υπουργείων και τη συνεχή συμπαράσταση και καθοδήγηση της Διαχειριστικής Αρχής του Γ' ΚΤΣ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 3^ο Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας κατάφερα να συμμετέχει στην κατανομή των Αποθεματικών Επίδοσης και Προγραμματισμού και να δώσει έτσι τη μεγάλη ευκαιρία στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας να καλύψει ακόμη μεγαλύτερο μέρος των αναπτυξιακών της αναγκών .

Η συνολική πορεία της υλοποίησης αναπτυξιακών παρεμβάσεων από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας ουσιαστικά ακολούθησε την συνολική πορεία των Προγραμμάτων .

Αρχικά υπήρξε καθυστέρηση υλοποίησης των Προγραμμάτων που οφειλόταν κυρίως στην έλλειψη τεχνικών και κοινωνικών υπηρεσιών και υποδομών , εξειδικευμένου προσωπικού στην σχεδίαση και την κατάρτιση προτάσεων αλλά και μονάδων προγραμματισμού , που οδήγησε σε μία αρχική υποτονική δραστηριότητα των φορέων .

Η έλλειψη ένταξης παρεμβάσεων παρατηρήθηκε σε Δήμους μέσου ή μικρού πληθυσμιακού μεγέθους και λιγότερο στα αστικά κέντρα , στις πρωτεύουσες των Νομών και στους μεγάλους Δήμους της Περιφέρειας .

Στην πορεία της εξέλιξης των προγραμμάτων και ως την τελευταία περίοδο παρακολούθησης , οι επιδόσεις των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας εμφάνισαν αυξητική τάση τόσο σε επίπεδο πλήθους ενταγμένων έργων όσο και σε επίπεδο προϋπολογισμού ενταγμένων έργων . Έτσι έχουμε αύξηση του αριθμού των Δήμων και Κοινοτήτων που έχουν εντάξει έστω και ένα έργο στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Μακεδονίας .

Από την μέχρι τώρα εφαρμογή του 3^{ου} Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας της Δυτικής Μακεδονίας οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν μεγαλύτερη βαρύτητα σε Soft ενέργειες , ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών υπολείπονται σημαντικά . Οι σημαντικότεροι λόγοι της συγκεκριμένης προτίμησης των Ο.Τ.Α. είναι ότι οι Soft ενέργειες πριν την ένταξη των πράξεων δεν απαιτούν επίπεδο ωρίμανσης σε μεγάλο βαθμό όπως τα έργα υποδομών . Σημαντικοί επίσης λόγοι σύμφωνα με την έρευνα που διεξήχθη είναι η έλλειψη χρηματοδοτήσεων για εκπόνηση μελετών , η έλλειψη επιστημονικού προσωπικού και η μη ύπαρξη Τεχνικών Υπηρεσιών .

Σύμφωνα πάντα με την έρευνα οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. της Δυτικής Μακεδονίας αντιμετωπίζουν αρκετά προβλήματα που έχουν να κάνουν με την εφαρμογή των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων . Τα προβλήματα αυτά σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τους εξής παράγοντες :

- καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3^{ου} ΚΠΣ στο σύνολο του
- ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων ,
- παρακολούθηση , υλοποίηση και ένταξη των παρεμβάσεων , με πολλά γραφειοκρατικά εμπόδια ,
- αδυναμίες των φορέων της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης σ' όλα τα επίπεδα (διαδικασιών , υπηρεσιών και στελεχών) ,
- ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά , αλλά και
- προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης και των φορέων υλοποίησης και στη μη σωστή ενημέρωσή τους .

Επίσης οι Δήμοι της Περιφέρειας έχουν σημαντικές αδυναμίες που πρέπει να επισημανθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχουν αυτοί οι Δήμοι στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων του 3^{ου} Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας .

Οι κυριότερες αδυναμίες που παρατηρήθηκαν είναι οι εξής :

- έλλειψη στελεχιακού προσωπικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις . Σε επίπεδο χώρας οι υπάλληλοι των Δήμων και Κοινοτήτων ανώτατης και ανώτερης μόρφωσης αποτελούν το 12,5 % των υπαλλήλων , ενώ στους άλλους φορείς των Ο.Τ.Α. το ποσοστό ανέρχεται περίπου σε 27 % .
- αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης , αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό ,
- έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. με αποτέλεσμα την δημιουργία ελλείμματος τόσο στον τομέα της πληροφόρησης , όσο και στον τομέα της υλοποίησης δράσεων ,
- οικονομική στενότητα των φορέων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. , που αποτελεί βασικό τροχοπέδη στην ενίσχυση της προσπάθειας υλοποίησης βασικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας ,

- αδυναμία συνεργασίας όμορων Δήμων και Κοινοτήτων , με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων ,
- έλλειψη συνεργασίας , αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό , τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α. , όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο .

Συνοψίζοντας μπορούμε να πούμε ότι σημαντική βοήθεια στην πορεία υλοποίησης των έργων μπορεί να προσφέρει η δημιουργία αποκεντρωμένων δομών πληροφόρησης και υποστήριξης των φορέων της πρωτοβάθμιας Αυτοδιοίκησης κυρίως σε επίπεδο Περιφέρειας .

Επίσης για τη σωστότερη διαχείριση των πόρων , θα πρέπει τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. και εκτελούνται από τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. να προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες και να εντάσσονται σ' ένα συνολικό σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής , ο συντονισμό των άλλων φορέων με τους Ο.Τ.Α. θα πρέπει να εξασφαλίζεται με διαδικασίες συνεργασίας , και συναίνεσης εκ μέρους των Ο.Τ.Α. , κυρίως με την εφαρμογή ενός αναπτυξιακού προγράμματος σε εθνικό , περιφερειακό , νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο , να υπάρχει συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση της δράσης των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α. και των αποτελεσμάτων στην τοπική κοινωνία μέσω διαδικασιών απολογισμού δράσης που θα έχει σκοπό την αναθεώρηση του σχεδίου εκτέλεσης των έργων και προσαρμογής του σε νέα δεδομένα , ο προσδιορισμός δεικτών αξιολόγησης που θα προσδιορίζουν το είδος και τον χαρακτήρα της κάθε υπηρεσίας και θα παρέχουν σαφή κριτήρια αποδοτικότητας , ποιότητας , αποτελεσματικότητας και τέλος θα πρέπει οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. να διεκδικήσουν την ισχυροποίηση της θέσης τους στο ευρύτερο πολιτικό - διοικητικό σύστημα , του εξορθολογισμού των σχέσεων μεταξύ της Ε.Ε. , εθνικών , περιφερειακών , νομαρχιακών και τοπικών φορέων , της λειτουργίας ενιαίου συστήματος υποστήριξης του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό , περιφερειακό , νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο , της σαφούς οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων και της θέσπισης διαφανών και αντικειμενικών κριτηρίων κατανομής των πόρων μεταξύ των τεσσάρων επιπέδων διοίκησης .

Τέλος θα πρέπει να πούμε ότι αποτελεί επιτακτική ανάγκη να δοθεί έμφαση στον ανθρώπινο παράγοντα . Είναι ανάγκη ο κάθε άνθρωπος της περιοχής να έχει το δικαίωμα να προτείνει και να συμμετέχει παράλληλα στην διαδικασία ανάπτυξης του ίδιου του , του τόπου . Ο κάθε άνθρωπος που βιώνει την πραγματικότητα θα πρέπει να προτείνει ιδέες καινοτόμες και βρίσκει λύσεις στα προβλήματα που τον απασχολούν . Ο άνθρωπος της υπαίθρου πέρα από ένα καλύτερο εισόδημα έχει ανάγκη από την προβολή του τόπου του και μια καλύτερη ποιότητα ζωής .

Αυτά θα τα κερδίσει μόνο μέσα από την ίδια του την συμμετοχή στα προβλήματα του τόπου του , μόνο έτσι θα κερδίσει ένα καλύτερο αύριο .

Επίλογος

Βρισκόμαστε στα μισά του 3^{ου} ΚΤΣ και είναι φυσικό να αναπτύσσονται προβληματισμοί και να διατυπώνονται απόψεις για την μετά το 2006 εποχή . Στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή , σε επίσημες και μη διαβουλεύσεις , διαφαίνεται ότι η χώρα μας θα εξασφαλίσει σημαντικούς πόρους την περίοδο 2007 - 2011 , για το 4^ο ΚΤΣ .

Η διεύρυνση με 10 νέα μέλη , μοιράζει την «πίτα» σε περισσότερα κομμάτια . Ταυτόχρονα η χώρα μας βρίσκεται , πλέον , σε υψηλότερη θέση , ως προς το ΑΕΠ , σε σχέση με τον κοινοτικό μέσο όρο των 25 κρατών .

Οι πόροι που αναμένεται να εισρεύσουν για την περίοδο 2007 - 2011 σίγουρα δεν θα είναι του ύψους του 3^{ου} ΚΤΣ . Ωστόσο σε κάθε περίπτωση , θα εξασφαλισθεί ικανή χρηματοδότηση που θα βοηθήσει στη συνέχιση και αποπεράτωση των μεγάλων έργων υποδομής και στη διατήρηση υψηλών ρυθμών αύξησης του ΑΕΠ , παράγοντες που καθιστούν πολύ εφικτή την Πραγματική Σύγκλιση .

Το συνολικό ύψος του αναμενόμενου πακέτου για τη χώρα μας , δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν ότι , πιθανόν θα κυμαίνεται γύρω στα 15 δις € , ποσό ιδιαίτερα σημαντικό για την αναπτυξιακή μας πορεία . Πολλοί όμως παράγοντες θα επιδράσουν στην οριστική κατανομή κονδυλίων .

Πρώτα απ' όλα οι σημερινές επιδόσεις . Η ικανότητα της Ελληνικής Οικονομίας στην απορρόφηση των πόρων του 2^{ου} και του 3^{ου} ΚΤΣ είναι σημαντικό στοιχείο . Δεύτερον , η ανάγκη χρηματοδότησης έργων και υποδομών με πανευρωπαϊκή διάσταση . Τρίτον η υποχρέωση της Ε.Ε. να χρηματοδοτήσει την αναπτυξιακή προσπάθεια συγκεκριμένων περιοχών που παρουσιάζουν χαμηλότερα επίπεδα ανάπτυξης σε σχέση με τον κοινοτικό μέσο όρο . Το τελευταίο , ειδικά έχει ιδιαίτερη σημασία για την περιοχή της Δυτικής Μακεδονίας .

Για την Δυτική Μακεδονία , η περίοδος του 4^{ου} Π.Ε.Π. μπορεί να αποτελέσει μια μεγάλη ευκαιρία για προσέγγιση προς την πραγματική σύγκλιση .

Κι αυτό γιατί με την ολοκλήρωση της 2^{ης} Προγραμματικής Περιόδου υπήρξε μια σημαντική προσέγγιση των στόχων που είχαν τεθεί . Η βελτίωση της ποιότητας ζωής , η ολοκλήρωση των υποδομών υγείας και πρόνοιας , η βελτίωση στην κατάσταση του περιβάλλοντος , η αναβάθμιση των υποδομών εκπαίδευσης αποτέλεσαν σημαντικά στοιχεία της αναπτυξιακής προσπάθειας . Παρέμειναν και παραμένουν , όμως , πολλά προβλήματα ακόμα . Η άρση της απομόνωσης , οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες , η αναδιάρθρωση του παραγωγικού δυναμικού , η βελτίωση της ποιότητας των υποδομών , η μικρή δαπάνη για Ε & Τ , η ανεργία και άλλα προβλήματα δεν αντιμετωπίστηκαν επαρκώς με το 2^ο ΚΤΣ .

Στη λήξη , της τρέχουσας περιόδου η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας θα έχει επιτύχει σημαντικές αλλαγές , ώστε με την διαφανιόμενη 4^η Προγραμματική Περίοδο να επιτύχει ακόμη υψηλότερους στόχους με τους όρους της αναπτυσσόμενης και ανταγωνιστικής οικονομίας , της απασχόλησης , της ευημερίας , της ποιότητας στην υγεία , την εκπαίδευση το περιβάλλον και τις παρεχόμενες υπηρεσίες στον πολίτη . Να επιτύχει , με άλλα λόγια , το στόχο της Πραγματικής Σύγκλισης .

Βιβλιογραφία

Παπαδασκαλόπουλος Αθ. Δ .- Χριστοφάκης Μαν. Σ. , 2001 , « Περιφερειακός Προγραμματισμός » , εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Υπουργείο Εσωτερικών , Δημόσιας Διοίκησης & Αποκέντρωσης - Κεντρική Ένωση Δήμων & Κοινοτήτων , 2002 , « Οδηγός Εφαρμογής για την Τοπική Αυτοδιοίκηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2000 - 2006 » , επιμέλεια έκδοσης Λογική Επικοινωνίας Ο.Ε. , Αθήνα .

Διαχειριστική Αρχή ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 , Σεπτέμβριος - Οκτώβριος 2003 , « Πράξεις Ανάπτυξης » , έκδοση Διαχειριστική Αρχή ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας .

Διαχειριστική Αρχή Δυτικής Μακεδονίας , 2004 « Πράξεις Ανάπτυξης » , μηνιαίο περιοδικό , Δ.Α. Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας 2000 - 2006 .

Κώστας Τζωρτζάκης- Αλεξία Τζωρτζάκη , 1996 « Μάρκετινγκ - Μάνατζμεντ , η Ελληνική Προσέγγιση » , Εκδόσεις Rosili , Αθήνα

Ν. Κόνσολας , 1997 «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική» , Εκδόσεις Παπαζήση , Αθήνα .

Ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΣΥΕ www.statistics.gr

Ηλεκτρονική διεύθυνση του ΠΕΠ Δυτικής Μακεδονίας www.Pepdym.gr

Ιστοσελίδα ΠΕΤΑ Α.Ε. www.info-peta.gr

Ιστοσελίδα Γ 'Κ.Π.Σ. www.hellawkps.gr

Ιστοσελίδα Μονάδας Οργάνωσης και Διαχείρισης www.mou.gr

Παράρτημα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος

2. Νομός

3. Πληθυσμός (2001)

4. Προϋπολογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο

B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΙΕ ΙΕ ΔΕ ΥΕ

10. Ποιο γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινόμενες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

Μόνον στον προκηρυχθέντα σε εφημερίδα

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του 1^{ου} ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύμβαση σύμβαση παραχώρησης;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσει) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	7
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	1
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1
Τ.Ε.Π. ΛΑΙΠΙΑ	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΔΙΑΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-
URBAN	-
INTERREG	-
LEADER PLUS	2
EQUAL	-
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	-
ΑΛΛΟ	8

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	7	7
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2	1
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	3
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1
Τ.Ε.Π. ΛΑΙΠΙΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΔΙΑΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-	-
URBAN	-	-
INTERREG	1	-
LEADER PLUS	2	2
EQUAL	-	-
ΑΛΛΟ	1	-

ΥΠΟΨΗ Κ. ΡΙΣΟΥ

22. Σε έρευνα που πραγματοποιήσε η ΠΕΤΑ Α.Ε. για τη συμμετοχή της ΤΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των Ο.Τ.Α.;

Οι Πρωτοβάθμιοι φέρουν τον κύριο λόγο για τις διαφορές, εφόσον είναι οι υποδομές (hard ενέργειες)

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυπόληση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του ελλαδικού σχεδιασμού των προγραμμάτων	4
γραφειοκρατικά εμπόδια στη διαδικασία ένταξης, υλοποίησης κτλ αδυναμίες των φορέων των Ο.Τ.Α (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	3
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	2
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	3
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	4

24. Ποιος είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστημονθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας; (επιστημονήστε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	1
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	1
Μη συνεχής πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	1
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των Ο.Τ.Α	
Οικονομική στενότητα των Ο.Τ.Α	2
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	1
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκθέσεις της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	2
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καιρό ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταιρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών :

Αδυναμία των ΟΤΑ σε θέματα τεχνικού δυναμικού να δώσει γρήγορα (χρειαστικό - (μημε) που θα αβχολείται αποκλειστικά με τις παραπάνω ευμέρησεις.

(Πληροφόρηση - ενημέρωση - κατάρτιση - σχεδιασμός - υλοποίηση)

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος

2. Νομός

3. Πληθυσμός (2001)

4. Προϋπολογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο

B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Ποιο γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα , το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα
ΒΑΛΚΑΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΡΕΣΠΩΝ			ΑΛΒΑΝΙΑ FYROM
ΕΥΡΩΠΕΡΙΟΧΗ			ΑΛΒΑΝΙΑ FYROM

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα) , το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1

Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	1
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	3
LEADER PLUS	
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ	

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1	
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	1	
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ – ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	1	
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG	3	
LEADER PLUS		
EQUAL		
ΑΛΛΟ		

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΕΤΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΓΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ ;

Η ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	3
ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	4
γραφειοκρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	2
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	1
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	2
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης	3

(Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επισημανθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας ; (επισημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 =παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	2
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	2
Μη συνεχής πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	2
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	3
Οικονομική στενότητα των ΟΤΑ	1
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	3
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	4
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών ;

ΕΛΛΕΙΨΗ ΙΚΑΝΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ
ΜΗ ΕΠΙΛΥΣΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ κτλ.
ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΕΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

- 1. Δήμος
- 2. Νομός
- 3. Πληθυσμός (2001)
- 4. Προβολογισμός Δήμου
- 5. Απασχολούμενο Ημισυντακτό

- A. Μόνιμο
- B. Εκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της Π1.

- ΝΑΙ (αν ναι, απαντήστε στην ερώτηση 7)
- ΟΧΙ (αν όχι, απαντήστε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της Π1 :

- Διεύθυνση
- Τμήμα
- Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν :

- ΜΕ ΤΕ ΛΕ ΥΠ

10. Πώς γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους :
Το γραφείο έχει 4 άτομα από τις οποίες είναι συλλογιστές οι 2

Γραφείο Προγραμματικής, Οργάνωσης, Υλοποίησης Κοινωνικών Προγραμμάτων & Πληροφόρησης

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές προαποβουλές) :

-
-
-

12. Πως πληροφορηθήκατε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμματίων του ΚΠΣ.

Εξέλιξη προγράμματος Υπόβαθρο

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)
 ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα τομιακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)
 ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος των προϋπολογισμού του

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός
Κατασκευή	Lead-out	100.000,00 €
Κατασκευή	...	76.000,00 €

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει δικρατικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)
 ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σφραγή σύμβαση παραχώρησης;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)
 ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Γ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2
Γ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2
Γ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	1
Γ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
Γ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Γ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	
Γ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ	
Γ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	
Γ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Γ.Ε.Π. ΟΙΚΟΔΕΞΕΣ, ΔΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Γ.Ε.Π. ΣΙΑΝΡΟΔΟΜΟΙ, ΑΓΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	
LEADER PLUS	2
EQUAL	
ΓΡΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ	1

(Γ.Ε.Π. 2 και 1 έχουν υλοποιηθεί και τα υπόλοιπα 2 προγράμματα)

(για 2004)

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Γ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	3	3
Γ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Γ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	3	1
Γ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
Γ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
Γ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
Γ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ		
Γ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ		
Γ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Γ.Ε.Π. ΟΙΚΟΔΕΞΕΣ, ΔΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Γ.Ε.Π. ΣΙΑΝΡΟΔΟΜΟΙ, ΑΓΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG	1	
LEADER PLUS	2	2
EQUAL		
ΑΛΛΟ		

22. Σε άρθρο που δημοσιεύθηκε η ΠΙΣΤΑ Α.Ε για τη συμμαχική της ΓΑ στο Γ' ΚΠΣ είναι από τα πιο ογκοειδή στοιχεία ότι οι προτοβάθμιοι Ο.Γ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βιρότητα σε soft ενέργεια ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειας) υφίστανται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των Ο.Γ.Α.;

*Ο Δήμος Καστοριάς έχει υλοποιήσει πολύ περισσότερα έργα από ότι soft ενέργειας
Η απόφαση είναι λάθος και ιδιαίτερα γκερμιά κορδοστρατών, στην υλοποίηση έργων υφίσταται ότι γίνονται στα δίχτυά τους*

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την προτοβάθμια αυτοδιοίκηση: (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 -παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστάση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	3
Ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	2
οικονομικά εμπόδια στη διαδικασία ένταξης, υλοποίησης και αδυναμίες των φορέων των Ο.Γ.Α (διαδικασίων, υπηρεσιών και στελεχών)	1
Ιδιαιτερότητα του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	1
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	4
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικές διαφορές κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστραφούν και να αποτελέσουν την βάση της οικονομικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας; (επισημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 -παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	3
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης κανόνων αριθμού μελετών σε επίπεδο οργάνωσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	2
Μη συνεχής πληροφόρηση, ενημέρωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαχειριστικών προγραμμάτων	3
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των Ο.Γ.Α	4
Οικονομική στενότητα των Ο.Γ.Α	2
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	3
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκπαιδευτικές ευρωπαϊκών Ο.Γ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίοι απαρτίζουν από την μέχρι σήμερα υλοποίησή δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο	4
Άλλο	

Μη ικανοποιητικά στοιχεία των Δήμων (αριθμητικά) 1

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

ΠΡΟΣΦΥΓΕΙΣ , INTERNET
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ , ΗΜΕΡΙΔΕΣ

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα , το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα) , το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	2
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	4
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	
LEADER PLUS	
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	1
ΑΛΛΟ	

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1	1
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	3	2
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	4	1
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	2	1
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG		
LEADER PLUS		
EQUAL		
ΑΛΛΟ : ΣΥΝΟΧΗΣ	1	1

ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΕ ΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΕΤΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΤΑ στο 1^ο ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ;

ΕΛΠΙΣΤΕΙΝ ΟΤΙ ΔΕΙΝ ΠΑΡΑΤΗΡΕΙΤΑΙ ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑ
ΦΑΝΤΑΖΟΜΑΙ ΟΜΩΣ ΟΤΙ ΠΡΟΣΚΛΗΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΕ ΠΟΛΛΟΥΣ ΜΙΚΡΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΔΙΣΤΗ
ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ Η ΟΠΟΙΑ ΣΗΜΑΝΕΙ ΤΟ

ΒΑΡΟΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	2
ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	2
γραφειοκρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	1
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	3
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	4
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	4
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επισημανθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας; (επισημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχειακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	—
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχειακό δυναμικό.	—
Μη συνεχής πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	4
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υποδομών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	4
Οικονομική στενότητα των ΟΤΑ	1
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	—
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	4
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΙΙΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει κείριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια ποτετέτε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών ;

Η ΑΝΑΓΓΥΗ ΠΡΟΫΨΗΣ ΗΣ ΞΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΩΝ
 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ
 ΚΑΘΕ ΠΕΡΙΟΥΨΗΣ ΔΕΝ ΠΡΟΫΨΕΙ. ΤΥΡΑΡΕΣ
 ΦΟΡΕΣ ΤΙΣ ΔΙΑΔΗΜΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ.

Ο ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
 (ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΨΙΟ, ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ,
 ΘΕΣΜΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΥΨΡΟ ΑΡΔΕΥΟΜΕΝΗΣ,
 ΤΡΟΠΟΣ ΠΡΟΣΛΕΨΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ,
 ΕΠΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΡΓΟΔΟΤΗ - ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΚΑΠ)
 ΤΩΝ ΒΟΡΕΩΝ ΤΩΝ ΕΡΜΕΣΩΝ Σ ΤΩΝ ΒΟΡΕΩΝ
 ΜΗ ΚΕΡΔΟΣΟΤΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΑΡΨΙΕΛΕΙ
 ΣΥΜΑΝΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΔΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ
 Σ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΕΤΩΩΝ ΣΥΝΠΡΑΞΕΩΝ.
 ΤΑ ΠΑΡΑΡΑΝΣ ΔΥΣΚΑΤΕΝΩΣΙΝ ΠΕΔΙΣΣΩΤΕΡΟ
 ΤΗΝ ΠΡΟΨΡΑΘΕΙΑ ΔΙΑΚΡΑΤΙΩΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΩΝ.
 ΚΑΙΡΙΟ ΣΗΜΕΩΑ ΤΑΝΤΑ ΣΕ ΤΕΤΩΙΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ
 ΑΡΨΙΕΛΕΙ Η ΕΠΙΜΟΨΗ ΤΩΝ ΣΥΝΤΩΝΙΣΤΩ ΕΤΑΙΡΩΝ

Υπόψη: κ. Βλάχου Ελλιότης

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος 2. Νομός 3. Πληθυσμός (2001) 4. Προϋπολογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

Α. Μόνιμο Β. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ.;

Διεύθυνση Τμήμα Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν;

 ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Ποιο γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους;

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

12. Πίως πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΔΥΤΙΚΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Α.Μ. Ε.Ο	Α.Ε.	

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	-
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	-
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	-
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΛΕΩΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-
URBAN	-
INTERREG	-
LEADER PLUS	-
EQUAL	-
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	-
ΆΛΛΟ	-

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΛΕΩΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-	-
URBAN	-	-
INTERREG	-	-
LEADER PLUS	-	-
EQUAL	-	-
ΆΛΛΟ	-	-

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΕΤΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΓΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ ;

Πολιτιστική αξιοποίηση	

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Καθυστέρηση ενεργητικοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	4
ελληνής σχεδιασμός των προγραμμάτων	4
γραφειωκρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	1
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	2
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	3
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	2
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστημανθούν και να αποκαλέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας ; (επιστημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκτελέσει προτάσεις	1
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης κενού αριθμού μελετών σε επίπεδο αρμόδιας, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	2
Μη συνεχής πληροφόρηση, ενημέρωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	2
Έλλειψη συντηρησιακής υπακτιήρησης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	3
Οικονομική στενότητα των ΟΤΑ	3
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	1
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση αληθούς καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	2
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΙΤΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών :

ΑΔΥΝΑΜΙΑ	ΕΥΝΟΙΑΣΙΑΣ	ΛΟΓΕΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΚΜΟΛΟΓΗΣΗΣ	

RX TIME 30.07.'04 10:07

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος
2. Νομός

3. Πληθυσμός (2001)

4. Προυπόλογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο

B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΞΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΞΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Που γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

RX TIME 30.07.'04 10:07

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΙΣΣ:

Όλα απόλυτα με των προκηρυσσών ερωτήσεων

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες:

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΙΣΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει κηταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός
Διαδημοτική	F.I.T.A.	
Κυριακή		226.942,57€
Εργασίας		

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες:

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης:

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

03.08.'04 07:29 ΕΠΙ ΧΡ

Υπ' όψη κ. Καλλιόπης Βλάχου

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	68
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	
LEADER PLUS	3
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ ΕΓΓΠΕ (Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προστασίας τορισμού και Εξελίξεων)	1

Σχέδια βελτίωσης ιδιωτών αγροτών (δεν ξέρω αν πρέπει να αναφερθούν)

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	81	68
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG		
LEADER PLUS	3	3
EQUAL		
ΑΛΛΟ ΕΓΓΠΕ	2	1

Σχέδια βελτίωσης ιδιωτών αγροτών

* Επίσης Καλλιόπη με χρηματοδότηση από το Γ' Κ.Π.Σ κατασκευάζεται "Φράχμα στο Δ.Λ. Μεσοβούκου" ένα έργο που υλοποιείται από τη Ν.Α. Κοζάνης και όχι από τον Δήμο Βερμίου.

RX TIME 03.08.'04 07:29

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταίρους και φορείς μη κερδσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών;

Πικτεύουμε στον καίριο ρόλο της δημιουργίας συμπράξεων άλλων τη διακράσεων τα θεσμικά οργανωτικά προβλήματα (ετοιμότητα μελετών κ.λ.π.) καθώς και οι προσωπικές φιλοδοξίες και κομματικές σκοπιμότητες των αρετών.

Δήμος ΔΕΣΚΑΤΗΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος

2. Νομός

3. Πληθυσμός (2001)

4. Προϋπολογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο

B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Ποιο γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

1. ΠΡΟΣΞΕΛΗΓΕΙΣ ΟΛΕΡΙΦ. ΝΥΤ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
2. ΙΟΥΤΕΡΝΕΤ

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;
ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	1
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	1
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	
LEADER PLUS	
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ	

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	2	1
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	3	1
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	1	1
Τ.Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG		
LEADER PLUS		
EQUAL		
ΑΛΛΟ		

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΕΤΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΓΑ στο Γ΄ ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α . έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ ;

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 =παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	4
ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	4
γραφειοκρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	2
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	1
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	3
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	4
Μη σωστή ενημέρωση	3
Άλλο	

24. Ποιος είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστημανθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας ; (επισημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 =παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	2
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	1
Μη συνεχής πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	2
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	3
Οικονομική στενότητα των ΟΤΑ	2
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	4
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	3
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών ;

1. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ
2. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΤΕ ΛΕΛΟΝ
3. ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΡΟΧΟΡΗΣΗ ΓΙΑ ΤΙΣ
ΔΕΝ ΑΥΤΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ

Υη^ο ρφιν Βλάχου Καλλιόπη

24620 - 32 332

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος
2. Νομός
3. Πληθυσμός (2001)
4. Προϋπολογισμός Δήμου
5. Απασχολούμενο Ιδιοσωτικό

- A. Μόνιμο
- B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ:

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση:

8. Ποιο είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. :

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Που γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πόσ πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (κοινοτικές ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες):

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητας χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤ. ΗΡΕΣΣΑΛΩΝΙΑΣ

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τυμιακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ:

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός
	ΥΓΕΙΑΣ-ΓΗΙΝΗΣ	130.862,88

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του:

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;
 ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιριών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης:

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταιροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιητέες δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΔΕΘΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΙΑΦΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTURREG	
LEADER PLUS	
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ	

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ		
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΔΕΘΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1	0
Τ.Ε.Π. ΣΙΑΦΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTURREG		
LEADER PLUS		
EQUAL		
ΑΛΛΟ		

22. Σε έρευνα που πραγματοποιήσε η ΠΕΤΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΤΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμια Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε σοφί ενέργειες, ενώ οι δράσεις ανικτυξιακή χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειας) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ :

2οι 2οι λόγοι επιρροής των πολιτικών ή εργασιών Η/Υ τους

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	4
ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	1
χρηματοοικονομικά εμπόδια στη διαδικασία ένταξης, υλοποίησης κτλ	4
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασίες, υπηρεσιών και στελέχων)	3
Ιδιαιτερότητες του κάθε προγράμματος ξεχωριστά	3
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	1
Μη σωστή ενημέρωση	1
Άλλο	

24. Ποιος είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστημανθούν και να αποτελέσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας ; (επιστημάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκτελέσει προτάσεις	4
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύψαιξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ορίμανσης, αλλά και λόγω μη ταχυσής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	4
Μη συνεχής πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	4
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	1
Οικονομική συνέπεια των ΟΤΑ	1
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό γωρικό επίπεδο	1
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε κοινό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απαρτίζουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο	1
Άλλο ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΒΟΥΛΗΣΗ	1

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριω ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακρατικούς εταιρείους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών :

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος

2. Νομός

3. Πληθυσμός (2001)

4. Προϋπολογισμός Δήμου

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο

B. Έκτακτο

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

8. Πως είναι το πλαίσιο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Που γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

11. Πώς κληροφορείτε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΑ ΕΛΤΥΠΙΑ
ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομιακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημαίνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός
ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ	ΕΠΤΑ	293.470€
ΛΕΩΦΟΡΕΙΟ		

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημαίνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημαίνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταιροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	ΟΧ,
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	✓
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΥΓΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	✓
Τ.Ε.Π. ΑΔΩΣΙΑ	
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ	
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	
Τ.Ε.Π. ΣΤΑΘΕΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	
URBAN	
INTERREG	
LEADER PLUS	
EQUAL	
ΕΡΓΑ ΤΑΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	
ΑΛΛΟ	✓

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί:

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ		
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	1	1
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΥΓΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	2	2
Τ.Ε.Π. ΑΔΩΣΙΑ		
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ		
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ		
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΑΞΟΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ		
Τ.Ε.Π. ΣΤΑΘΕΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ		
URBAN		
INTERREG		
LEADER PLUS	2	2
EQUAL		
ΑΛΛΟ		

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΗΕΓΑ Α.Ε για τη συμμετοχή της ΤΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδωσαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε σοφή ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδομών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ :

Έλλειψη υφιστάμενων δια επιπέδων υφ' όλης
Έλλειψη επισημοποίησης Προσωπικού
Μη ύπαρξη Τεχνικών Υπηρεσιών

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 =παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	2
ελλιπής σχεδιασμός των προγραμμάτων	3
γραφειοκρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	1
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	1
Ιδιαιτερότητες και κάθε προγράμματος ξεχωριστά	4
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	4
Μη σωστή ενημέρωση	2
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επιστημανθούν και να απελευθερώσουν την βάση της ουσιαστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας ; (επισημαίνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1 =παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού ικανού να σχεδιάσει και να εκπονήσει προτάσεις	3
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης ικανού αριθμού μελετών σε επίπεδο ωρίμανσης, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	1
Μη συνέχεις πληροφόρηση, επιμόρφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άπτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	4
Έλλειψη συστηματικής υποστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	3
Οικονομική στενότητα των ΟΤΑ	1
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμορων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	1
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε ικανό βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις ευρωπαϊκών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκθέσεις της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καλών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	2
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίζει καίριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διακριτικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών ;

Νοσορροπία των Αιρετών
Εξέλιξη Επιμέρους

ΥΑΟΥΝ : Κ. ΒΛΑΧΟΥ ΕΛΛΙΩΝΗΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

1. Δήμος ΕΛΙΜΕΙΑΣ

2. Νομός ΚΟΖΑΝΗΣ

3. Πληθυσμός (2001) 7500

4. Προϋπολογισμός Δήμου 6.000.000,00 €

5. Απασχολούμενο Προσωπικό

A. Μόνιμο 11

B. Έκτακτο 5

6. Υπάρχει ειδικό τμήμα /διεύθυνση /γραφείο που να ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 7)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 10)

7. Πότε δημιουργήθηκε το συγκεκριμένο τμήμα ή διεύθυνση;

[Empty box for date]

8. Πως είναι το επίπεδο της οργανικής μονάδας που ασχολείται με θέματα και προγράμματα της ΕΕ. ;

Διεύθυνση

Τμήμα

Γραφείο

9. Πόσα άτομα απασχολούνται στη συγκεκριμένη μονάδα και σε ποιο κλάδο ανήκουν ;

ΠΕ ΤΕ ΔΕ ΥΕ

10. Ποιο γραφείο /τμήμα /διεύθυνση ασχολείται με την υποβολή προτάσεων για δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από κοινοτικούς πόρους ;

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΥΓΕΚΦΟΡΙΜΕΝΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

11. Πώς πληροφορείστε για τις δυνατότητες χρηματοδότησης από την ΕΕ (καινοτόμες ενέργειες, κοινοτικές πρωτοβουλίες);

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΑΝ. ΚΟ. Α. Ε.

12. Πώς πληροφορείστε για δυνατότητες χρηματοδότησης μέσω προγραμμάτων του ΚΠΣ;

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΔΥΤΙΚΗΣ	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
Α.Ν.Ε.Σ	Α.Ε.	

13. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διαδημοτικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 14)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

14. Έχετε υποβάλει πρόταση για διαδημοτικό έργο προς χρηματοδότηση από τα Τομεακά ή περιφερειακά προγράμματα του Γ' ΚΠΣ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 15)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 16)

15. Επισημάνετε το είδος του διαδημοτικού έργου, το πρόγραμμα που έχει ενταχθεί και το ύψος του προϋπολογισμού του.

Είδος	Πρόγραμμα	Προϋπολογισμός

16. Ο Δήμος σας έχει δημιουργήσει διακρατικές συνεργασίες ;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 17)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 18)

17. Επισημάνετε τη χώρα, το πρόγραμμα, το είδος του προγράμματος και τη χρονική διάρκεια του;

Είδος	Πρόγραμμα	Χρονική Διάρκεια	Χώρα

18. Ο Δήμος σας έχει σύναψη σύμβαση παραχώρησης;

ΝΑΙ (αν ναι, πηγαίνετε στην ερώτηση 19)

ΟΧΙ (αν όχι, πηγαίνετε στην ερώτηση 20)

19. Επισημάνετε τι αφορά (π.χ πάρκινγκ, μαρίνα), το ύψος του προϋπολογισμού, τον αριθμό των εταιρών και τη χρονική διάρκεια παραχώρησης;

Είδος	Προϋπολογισμός	Εταίροι	Χρονική Διάρκεια

20. Υλοποιείτε δράσεις (ο Δήμος ή δημοτικές επιχειρήσεις) που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΑΡ.
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	-
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	-
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	-
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΙΗΤΑ	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΛΕΩΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-
URBAN	-
INTERREG	-
LEADER PLUS	-
EQUAL	-
ΕΡΓΑ ΎΜΕΙΟΥ ΣΥΝΟΧΗΣ	-
ΆΛΛΟ	-

21. Πόσες προτάσεις έχετε υποβάλει για δράσεις που χρηματοδοτούνται από τα παρακάτω προγράμματα και πόσες από αυτές έχουν εγκριθεί;

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	Αριθμός Υποβληθέντων	Αριθμός Εγκεκριμένων Προτάσεων
Τ.Ε.Π. ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΚΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	-	-
Τ.Ε.Π. ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΔΙΕΙΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΗΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ	-	-
Τ.Ε.Π. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΙΗΤΑ	-	-
Τ.Ε.Π. ΟΔΙΚΟΙ ΛΕΩΝΕΣ, ΛΙΜΑΝΙΑ, ΑΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	-	-
Τ.Ε.Π. ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ, ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	-	-
URBAN	-	-
INTERREG	-	-
LEADER PLUS	-	-
EQUAL	-	-
ΆΛΛΟ	-	-

22. Σε έρευνα που πραγματοποίησε η ΠΕΤΑ Α.Ε. για τη συμμετοχή της ΓΑ στο Γ' ΚΠΣ φαίνεται από τα απολογιστικά στοιχεία ότι οι πρωτοβάθμιοι Ο.Τ.Α. έδειξαν την μεγαλύτερη βαρύτητα σε soft ενέργειες, ενώ οι δράσεις αναπτυξιακού χαρακτήρα ιδιαίτερα στον τομέα των υποδικμών (hard ενέργειες) υπολείπονται σημαντικά. Ποιος είναι κατά την άποψη σας ο λόγος της συγκεκριμένης προτίμησης των ΟΤΑ;

ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΕΚΟΛΙΜΟΤΗΤΑ

23. Ιεραρχήστε τους παράγοντες που κατά την άποψη σας δημιουργούν προβλήματα στην εφαρμογή των Ε.Π. από την πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση; (κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

καθυστέρηση ενεργοποίησης του 3ου Κ.Π.Σ. στο σύνολο του	4
ελλείψεις σχεδιασμού των προγραμμάτων	4
γροφεικρατικά εμπόδια στη διαδικασίες ένταξης, υλοποίησης κτλ	1
αδυναμίες των φορέων των ΟΤΑ (διαδικασιών, υπηρεσιών και στελεχών)	2
Ιδιαιτερότητες των κάθε προγράμματος ξεχωριστά	3
προβλήματα συνεργασίας μεταξύ των φορέων παρακολούθησης (Διαχειριστικών Αρχών) και των φορέων υλοποίησης	2
Μη σωστή ενημέρωση	4
Άλλο	

24. Ποιες είναι οι σημαντικότερες κατά την άποψη σας αδυναμίες του Δήμου σας που θα πρέπει να επισημανθούν και να αποκαλέσουν την βάση της υφισταστικής βελτίωσης προκειμένου να επιτύχετε στις διαδικασίες συμμετοχής και υλοποίησης έργων από τα ΚΠΣ της χώρας μας; (επισημιάνετε τη σημαντικότητα με κλίμακα ιεράρχησης από 1 έως 4 με 1=παρά πολύ σημαντικό, 2=πολύ σημαντικό, 3=αρκετά σημαντικό, 4=σημαντικό).

Έλλειψη στελεχιακού δυναμικού καινού να σχεδιάσει και να εισηγηθεί προτάσεις	1
Αδυναμία υλοποίησης έργων υποδομής λόγω της αναγκαιότητας ύπαρξης καινού αριθμού μελετών σε επίπεδο αρμόδιας, αλλά και λόγω μη τεχνικής κάλυψης από το υπάρχον στελεχιακό δυναμικό.	2
Μη συνεχής πληροφόρηση, εκμίσφωση, κατάρτιση του συνόλου του προσωπικού σε θέματα που άκτονται της λειτουργίας και των διαδικασιών των Διαρθρωτικών προγραμμάτων	2
Έλλειψη συστηματικής υλοστήριξης και συντονισμού μεταξύ των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Προγραμμάτων και των φορέων των ΟΤΑ	3
Οικονομική σκινάτητα των ΟΤΑ	3
Αδυναμία συνεργασίας μεταξύ όμοιων Δήμων και Κοινοτήτων, με σκοπό την υλοποίηση κοινών έργων και κάλυψη αναγκών σε κοινό χωρικό επίπεδο	1
Έλλειψη συνεργασίας, αλλά και συμμετοχής σε καινού βαθμό, τόσο σε εκδηλώσεις τοπικών Ο.Τ.Α., όσο και σε εκείνες της Ε.Ε. με αποτέλεσμα την μη χρησιμοποίηση πλήθους καιών πρακτικών οι οποίες απορρέουν από την μέχρι σήμερα υλοποίηση δράσεων σε πανευρωπαϊκό επίπεδο.	2
Άλλο	

25. Στο Δ' ΚΠΣ υποστηρίζετε ότι θα διαδραματίσει κείριο ρόλο η ικανότητα δημιουργίας εκ μέρους των ΟΤΑ συμπράξεων με τους ιδιώτες, άλλους όμορους δήμους, διοικητικούς εταίρους και φορείς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα. Ποια πιστεύετε ότι είναι τα σημαντικότερα προβλήματα για την δημιουργία των συμπράξεων αυτών :

ΑΔΥΝΑΜΙΑ	ΕΥΝΕΡΓΙΑΣΙΑΣ	ΛΟΓΕ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΕΚΜΟΝΟΛΗΤΗΣ	

(Στοιχεία Φορέα)

(Ημερομηνία)
(Αρ. Πρωτοκόλλου)

ΠΡΟΣ: ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΑΙΤΗΣΗ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ
ΣΤΟ ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ 2000-2006

ΜΕΤΡΟ .... : « .....

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΡΑΞΕΩΝ .... : « .....

Σε συνέχεια της από -08-2001 Πρόσκλησης της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο του Μέτρου .... « ....., του Π.Ε.Π. Δυτικής Μακεδονίας, το οποίο συγχρηματοδοτείται (αναφέρεται ποσό ή ποσοστό συμμετοχής του Διαρθρωτικού Ταμείου) από το (αναφέρεται το Διαρθρωτικό Ταμείο), υποβάλλουμε πρόταση έργου με τίτλο:

« .....

Η πρόταση περιγράφεται αναλυτικά στα συνημμένα Τεχνικά Δελτία Έργου και Υποέργου και σχετικά έγγραφα.

Συνοπτικά στοιχεία για την παροχή πρόσθετων πληροφοριών:

ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	
Δ/ση	
Όνοματεπώνυμο νομίμου εκπροσώπου	
Τηλέφωνο	
FAX	
Email	

- Συνημμένα Έγγραφα:**
- 1 ΤΔΕ (δύο πρωτότυπα έγγραφα και ένα ηλεκτρονικό αρχείο)
  - 2 ΤΔΥ (δύο πρωτότυπα έγγραφα και ένα ηλεκτρονικό αρχείο)
(αναφέρονται αναλυτικά)
  - 3 Αποφάσεις των οργάνων του δημοκρατικού προγραμματισμού
  - 4 Βεβαίωση μη ταυτόχρονης χρηματοδότησης της Πράξης
  - 5 Απογραφικό Δελτίο Τελικού Δικαιούχου
  - 6 Άλλα έγγραφα (αναφέρονται αναλυτικά)

Ο νόμιμος εκπρόσωπος
(υπογραφή)

ΑΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΦΟΡΕΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΤΕΛΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ)					
1. ΦΟΡΕΑΣ					
ΝΟΜΙΜΟΣ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ (ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ)					
2. ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ					ΥΠΟΓΡΑΦΗ
3. ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΦΟΡΕΑ					
4. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ					
5. ΤΗΛΕΦΩΝΟ		6. FAX	7. E-MAIL		
ΜΕΛΕΤΕΣ – ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΚΑ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ, ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΑ ΤΑΜΕΙΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΙΧΕ ΟΡΙΣΤΕΙ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ(ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ)					
	8. ΜΕΛΕΤΕΣ	9. ΕΡΓΑ	10. ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	11. ΑΛΛΑ	12. ΣΥΝΟΛΟ
ΠΛΗΘΟΣ					
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ					
ΜΕΛΕΤΕΣ – ΕΡΓΑ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΚΑΠ ΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΕΙ ΩΣ ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ (ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ)					
	13. ΜΕΛΕΤΕΣ	14. ΕΡΓΑ	15. ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	16. ΑΛΛΑ	17. ΣΥΝΟΛΟ
ΠΛΗΘΟΣ					
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ					
Παρατηρήσεις:					

ΜΟΝΙΜΗ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΦΟΡΕΑ		
25. ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΛΗΘΟΣ	
	26. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	27. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ
	ΣΥΝΟΛΟ	
ΒΑΘΜΟΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΑΝΑΓΚΩΝ (1 = ΑΝΕΠΑΡΚΗΣ, 2 = ΑΝΕΚΤΟΣ, 3 = ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΣ, 4 = ΠΟΛΥ ΚΑΛΟΣ, 5 = ΑΡΙΣΤΟΣ)		
ΚΡΙΤΗΡΙΟ	28. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	29. ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (*)
ΠΟΣΟΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ (Πλήθος Και Σύνθεση Ειδικότητων)		
ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΜΟΝΙΜΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΩΝ (Εμπειρία Και Τεχνογνωσία)		
ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ (Ποσοτική Και Ποιοτική Εκτίμηση)		
ΕΠΑΡΚΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ (Ποσοτική Και Ποιοτική Εκτίμηση)		
30. ΆΛΛΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ		

(*) Βάσει αναμενόμενων άμεσων προσλήψεων με σχετική αιτιολόγηση

Ο νόμιμος εκπρόσωπος

(υπογραφή)

(Στοιχεία Φορέα)

(Ημερομηνία)

Αρ. Πρωτοκ.:

**ΠΡΟΣ: ΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΤΟΥ ΠΕΠ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Σας βεβαιώνουμε υπεύθυνα ότι το φυσικό αντικείμενο του έργου με τίτλο " .....
.....
που προτείνουμε για ένταξη στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής
Μακεδονίας 2000 – 2006 δεν χρηματοδοτείται ταυτόχρονα στο πλαίσιο άλλου
Επιχειρησιακού Προγράμματος ή Κοινοτικής Πρωτοβουλίας.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος

(υπογραφή)